

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

SMERNÁ ČASŤ NÁVRH

OBSTARÁVATEĽ

obec Dvory nad Žitavou

SPRACOVATEĽ

Inštitút priestorového plánovania

DOKUMENTÁCIA

Názov Územný plán obce Dvory nad Žitavou
Etapa Návrh

OBSTARÁVATEĽ

Názov Obec Dvory nad Žitavou
Sídlo Hlavné námestie 6
941 31 Dvory nad Žitavou
IČO 00308897
DIČ 2021060701
Starostka obce Bc. Ing. Kristína Fridriková

Dvory nad Žitavou

Odborne spôsobilá osoba Ing. arch. Marek Adamczak
Kalinčiakova 20, 97 405 Banská Bystrica
Registračné číslo 361
odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD v zmysle § 2a
stavebného zákona - osvedčenie o odbornej spôsobilosti 361.

SPRACOVATEĽ

Názov Inštitút priestorového plánovania
Sídlo Ľubl'anská 1, 831 02 Bratislava
IČO 360 64 645
DIČ 2021694158

inštitút priestorového plánovania

Hlavný riešiteľ Ing. Matúš Bizoň, PhD.
autorizovaný architekt
Registračné číslo autorizácie: 2539 AA

RIEŠITELSKÝ KOLEKTÍV

Ing. Matúš Bizoň, PhD.	Územné plánovanie Urbanistická koncepcia Priestorový rozvoj a regulácia územia
Ing. arch. Ľubomír Klaučo	Urbanizmus
Ing. Ľubomír Macák	Hospodárstvo Ekonomika Obrana štátu
Ing. Kristína Dunajová	Životné prostredie Ochrana prírody
Ing. Monika Lachmannová, PhD.	Tvorba krajiny
Bc. Radka Siváková	Demografia Domový a bytový fond Sociálne veci
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	Kultúrno-historické hodnoty Občianska vybavenosť Cestovný ruch
Ing. Tomáš Kubačka Ing. Tatiana Blanárová HBH Projekt spol. s r. o.	Doprava
Ing. Vasil' Ded'o Mgr. Filip Polonský, Ph.D. Ing. Matúš Bizoň, PhD.	Technická infraštruktúra
Mgr. Filip Polonský, Ph.D. Ing. Matúš Bizoň, PhD.	Zábery poľnohospodárskej pôdy

ZOZNAM VÝKRESOV ÚZEMNÉHO PLÁNU

č. výkresu	Názov výkresu	Mierka
1	Výkres širších vzťahov	1 : 50 000
2.1	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami (Územnosprávne vymedzenie obce)	1 : 10 000
2.2	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami (Zastavané územie obce)	1 : 5 000
3	Výkres verejného dopravného vybavenia	1 : 10 000
4.1	Výkres verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo	1 : 10 000
4.2	Výkres verejného technického vybavenia - energetika, telekomunikácie a informačné siete	1 : 10 000
5	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	1 : 10 000
6	Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely	1 : 10 000

OBSAH

A.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	- 9 -
A.1	Hlavné ciele riešenia a problémy	- 10 -
	A.1.1 Dôvody pre obstaranie	- 10 -
	A.1.2 Ciele riešenia	- 10 -
	A.1.3 Hlavné problémy	- 11 -
A.2	Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce	- 13 -
A.3	Súlad riešenia územia so zadaním	- 14 -
A.4	Súlad riešenia územia so súborným stanoviskom	- 14 -
B.	Riešenie územného plánu	- 16 -
B.1	Vymedzenie riešeného územia	- 17 -
	B.1.1 Vymedzenie riešeného územia	- 17 -
	B.1.2 Geografický opis územia	- 17 -
B.2	Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu	- 20 -
	B.2.1 Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja	- 20 -
	B.2.2 Verejnoprospešné stavby Nitrianskeho kraja	- 25 -
B.3	Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	- 27 -
	B.3.1 Demografické predpoklady rozvoja obce	- 27 -
	B.3.1.1 Retrospektívny vývoj obyvateľstva	- 27 -
	B.3.1.2 Bilancia pohybu obyvateľstva	- 29 -
	B.3.1.3 Veková štruktúra obyvateľstva	- 30 -
	B.3.1.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	- 32 -
	B.3.1.5 Národnostná štruktúra obyvateľstva	- 33 -
	B.3.1.6 Religiózná štruktúra obyvateľstva	- 33 -
	B.3.1.7 Výhľadový počet obyvateľov	- 34 -
	B.3.2 Sociálne predpoklady rozvoja obce	- 34 -
	B.3.3 Ekonomické predpoklady rozvoja obce	- 35 -
	B.3.3.1 Nezamestnanosť	- 36 -
B.4	Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia	- 38 -
	B.4.1 Národné súvislosti rozvoja obce	- 38 -
	B.4.2 Regionálne súvislosti rozvoja obce	- 38 -
	B.4.3 Riešenie záujmového územia	- 40 -
B.5	Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania	- 41 -
	B.5.1 Determinanty urbanistickej koncepcie	- 41 -
	B.5.1.1 Historické aspekty vývoja urbanistickej štruktúry	- 41 -
	B.5.1.2 Estetická štruktúra	- 42 -
	B.5.1.3 Priestorová štruktúra	- 42 -
	B.5.2 Urbanistická koncepcia	- 43 -
	B.5.2.1 Základné formovanie urbanistickej koncepcie	- 43 -
	B.5.2.2 Špecifikácia urbanistickej koncepcie rozvoja	- 46 -
	B.5.2.3 Charakteristika územného rozvoja	- 48 -
	B.5.2.4 Intenzita využitia územia	- 49 -
B.6	Návrh funkčného využitia územia obce	- 51 -
	B.6.1 Typológia funkčného využitia	- 51 -
	B.6.2 Charakteristika funkčného využitia územia	- 54 -
B.7	Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie	- 55 -
	B.7.1 Domový a bytový fond	- 55 -
	B.7.1.1 Vývoj počtu dokončených bytov	- 55 -
	B.7.1.2 Intenzita bytovej výstavby	- 55 -
	B.7.1.3 Charakteristika domového fondu	- 56 -
	B.7.1.4 Charakteristika bytového fondu	- 57 -
	B.7.2 Občianska vybavenosť	- 58 -
	B.7.2.1 Nekomerčná občianska vybavenosť	- 59 -
	B.7.2.2 Cintoríny	- 61 -

	B.7.2.3	Komerčná vybavenosť	- 63 -
	B.7.2.4	Bankovníctvo a finančníctvo	- 64 -
B.7.3		SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	- 64 -
B.7.4		HOSPODÁRSTVO	- 66 -
	B.7.4.1	Hospodárska základňa okresu Nové Zámky	- 66 -
	B.7.4.2	Hospodárska základňa obce Dvory nad Žitavou	- 67 -
	B.7.4.3	Hospodárska štruktúra obce	- 68 -
	B.7.4.4	Priestorová štruktúra hospodárstva	- 68 -
	B.7.4.5	Návrh rozvojových plôch hospodárskej štruktúry obce	- 69 -
B.7.5		KULTÚRNO – HISTORICKÉ HODNOTY	- 69 -
B.7.6		ŠPORT	- 72 -
B.7.7		REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	- 72 -
	B.7.7.1	Ubytovacie zariadenia	- 73 -
	B.7.7.2	Stravovacie zariadenia	- 73 -
B.7.8		NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA A REKREÁCIE	- 75 -
B.8		VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	- 77 -
B.9		VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	- 78 -
	B.9.1	OCHRANNÉ PÁSMA	- 78 -
	B.9.2	CHRÁNENÉ ÚZEMIA	- 85 -
B.10		NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI	- 87 -
	B.10.1	ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU	- 87 -
	B.10.2	CIVILNÁ OCHRANA	- 87 -
	B.10.3	POŽIARNA OCHRANA	- 88 -
	B.10.4	OCHRANA PRED POVODŇAMI	- 89 -
B.11		NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	- 92 -
	B.11.1	OCHRANA PRÍRODY	- 92 -
	B.11.1.1	Európska sieť chránených území NATURA 2000	- 94 -
	B.11.2	TVORBA KRAJINY	- 95 -
	B.11.2.1	Súčasná krajinná štruktúra	- 96 -
	B.11.2.2	Krajinný obraz	- 96 -
	B.11.2.3	Zásady usporiadania krajiny a opatrenia na zlepšenie pôsobenia krajinej štruktúry a úrovne vnímania krajiny	- 98 -
	B.11.3	NÁVRH RIEŠENIA SÍDELNEJ A KRAJINNEJ ZELENE	- 99 -
	B.11.3.1	Základná charakteristika navrhovaného funkčno-priestorového systému zelene	- 99 -
	B.11.3.2	Kategorizácia zelene	- 99 -
	B.11.3.3	Charakteristika navrhovaných funkčných typov zelene riešeného územia	- 100 -
	B.11.3.4	Základné princípy navrhovaného riešenia zelene	- 104 -
	B.11.3.5	Potenciálna prirodzená vegetácia	- 105 -
	B.11.4	ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY	- 105 -
	B.11.5	NÁVRH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	- 107 -
B.12		NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA	- 111 -
	B.12.1	ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY	- 111 -
	B.12.1.1	Priority v zmysle Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja	- 112 -
	B.12.1.2	Priority v zmysle Územného generelu dopravy regiónu Nitrianskeho kraja	- 112 -
	B.12.1.3	Priority v zmysle Plánu udržateľnej mobility Nitrianskeho kraja	- 115 -
	B.12.2	CESTNÁ SIEŤ	- 115 -
	B.12.2.1	Cesta I. triedy	- 118 -
	B.12.2.2	Cesty II. triedy	- 118 -
	B.12.2.3	Cesty III. triedy	- 119 -
	B.12.2.4	Miestne cesty	- 120 -
	B.12.2.5	Areálové a účelové komunikácie	- 124 -
	B.12.2.6	Nespevnené poľné a lesné cesty	- 124 -
	B.12.3	LETECKÁ DOPRAVA	- 124 -
	B.12.4	VODNÁ DOPRAVA	- 125 -
	B.12.5	ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA	- 125 -

B.12.6	VEREJNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA	- 126 -
B.12.7	CYKLISTICKÁ DOPRAVA	- 129 -
B.12.8	STATICKÁ DOPRAVA	- 130 -
B.12.9	PEŠIA DOPRAVA	- 131 -
B.13	NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA	- 132 -
B.13.1	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	- 132 -
B.13.1.1	Vodné toky a nádrže	- 132 -
B.13.1.2	Zásobovanie vodou	- 135 -
B.13.1.3	Odkanalizovanie	- 138 -
B.13.2	ENERGETIKA	- 139 -
B.13.2.1	Zásobovanie elektrickou energiou	- 139 -
B.13.2.2	Zásobovanie plynom	- 141 -
B.13.2.3	Zásobovanie teplom	- 142 -
B.13.2.4	Bilancie potreby energetiky	- 143 -
B.13.3	TELEKOMUNIKÁCIE A OPTIKA	- 144 -
B.13.4	ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	- 145 -
B.14	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	- 149 -
B.14.1	KLIMATICKÁ ZMENA	- 149 -
B.14.2	KVALITA OVZDUŠIA	- 149 -
B.14.3	ZNEČISTENIE VÔD	- 150 -
B.14.3.1	Kvalita povrchových vôd	- 150 -
B.14.3.2	Kvalita podzemných vôd	- 150 -
B.14.3.3	Podpovrchové vodné zdroje	- 151 -
B.14.3.4	Povrchové vodné zdroje	- 151 -
B.14.4	OCHRANA PÔDY	- 151 -
B.14.5	RÁDIOAKTIVITA	- 152 -
B.14.6	SEIZMICKÁ OHROZENOSŤ ÚZEMIA	- 154 -
B.14.7	HLUK	- 154 -
B.15	VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	- 155 -
B.16	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	- 156 -
B.16.1	PLOCHY ZVÝŠENEJ OCHRANY	- 156 -
B.16.2	POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VYMEDZENÝCH ČASŤÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ ÚZEMNÝM PLÁNOM ZÓNY	- 156 -
B.17	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	- 157 -
B.17.1	PREHĽAD ZÁBEROV	- 157 -
B.17.2	ROZSAH ZÁBEROV	- 158 -
B.17.3	ZDÔVODNENIE ROZSAHU ZÁBERU A ZDÔVODNENIE NEVYHNUTNOSTI A OPODSTATNENOSTI TAKÉHOTO ZÁBERU	- 161 -
B.17.4	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	- 162 -
B.17.5	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA LESNÉHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	- 166 -
B.18	HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÁ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	- 168 -
B.18.1	DÔSLEDKY RIEŠENIA	- 168 -
C.	NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASŤI	- 171 -

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY

A.1.1 DÔVODY PRE OBSTARANIE

Potreba vypracovať nový územný plán obce Dvory nad Žitavou vyplynula predovšetkým z požiadavky vypracovať komplexnú koncepcnú dokumentáciu na usmerňovanie a riadenie investičnej činnosti v obci, ktorá by zosúladiť koncepciu rozvoja vyplývajúcu z platného územného plánu, jeho následných zmien a doplnkov a aktuálnych rozvojových zámerov v obci. Dôvodom spracovania územného plánu obce Dvory nad Žitavou je tak potreba získania legislatívneho územnoplánovacie nástroja, prostredníctvom ktorého bude možné nielen vyvážené, racionálne a proporčne usmerňovať budúcu možnú výstavbu na území celej obce, ale aj chrániť vzácne krajinné prvky pred akýmkoľvek možným zastavaním.

Potreba spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie vyplynula tiež z nutnosti reagovať na kvalitatívne i kvantitatívne nové zámery na využitie územia v dobe, ktorá sa výrazne odlišuje od legislatívnej situácie z obdobia spracovania doteraz platného územného plánu z roku 2004 v znení zmien a doplnkov z rokov 2007, 2008, 2012, 2013 a 2015, taktiež na zmenené územno-technické a socioekonomické podmienky obce.

Dôvody pre obstaranie územného plánu sú tak najmä nasledovné :

- Príprava právne záväzného dokumentu pre riadenie rozvoja obce, ktorý bude zohľadňovať požiadavky a potreby pre harmonický a koordinovaný rozvoj územia.
- Stanovenie transparentných, jednoznačných a zrozumiteľných podmienok rozvoja územia zohľadňujúcich súčasné i predpokladané rozvojové zámery obce a investorov.
- Stanoviť jak rozvojové, tak aj ochranné funkcie celého územnosprávneho vymedzenia územia obce, rozvojové funkcie budú definovať plochy na zastavanie budovami, no ochranné výstavbu neumožnia, t.j. budú pred urbanizáciou chrániť tie časti územia obce, kde to bude potrebné.
- Vytvorenie podmienok pre zamedzenie vzniku stavieb v rozpore s územným plánom.
- Vytvorenie podmienok pre rozvoj dopravnej a technickej vybavenosti obce.
- Vytvorenie podmienok pre rozvoj obce v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

A.1.2 CIELE RIEŠENIA

V apríli roku 2024 vstúpil do platnosti Zákon č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní, ktorý tvorí základný legislatívny rámec SR pre procesy územného plánovania. V jeho prechodných ustanoveniach, uvedených v § 40, ods. (5) sa však uvádza, že Územnoplánovacia dokumentácia, ktorej obstarávanie sa začalo oznámením o začatí obstarávania územnoplánovacej dokumentácie podľa doterajších predpisov a neskončilo schválením územnoplánovacej dokumentácie do 31. marca 2024, sa dokončí podľa predpisu účinného v čase začatia obstarávania. Z uvedeného vyplýva, že proces obstarania, spracovania a schvaľovania tohto Územného plánu obce Dvory nad Žitavou sa riadi Zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a Vyhláškou č. 55/2001 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii v zneniach účinnými do 31. marca 2024.

Územný plán obce je spracovaný v súlade s § 11 Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom do 31. marca 2024 a tiež v súlade s § 12 Vyhlášky č. 55/2001 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii v znení účinnom do 31. marca 2024.

Územný plán obce Dvory nad Žitavou bude schvaľovať obecné zastupiteľstvo uznesením a záväzná časť riešenia vyhlasuje prostredníctvom Všeobecne záväzného nariadenia obce.

Územný plán obce tak bude po schválení v určenom rozsahu záväzným nástrojom a vo zvyšku smerným, t.j. odporúčacím argumentom pre všetky orgány verejnej správy, príslušný stavebný úrad, fyzické i právnické osoby, ako aj pre všetkých občanov obce, podnikateľov, investorov a budúcich stavebníkov v súvislosti s:

- Vypracovaním a schvaľovaním územnoplánovacej dokumentácie.
- Vypracovaním dokumentácie jednotlivých stavieb na území obce.
- Územným rozhodovaním a stavebným povolením.
- Vylastňovacími konaniami, ak budú potrebné.

- Operáciami s pozemkami (rozdeľovanie, delenie, scel'ovanie, pozemkové úpravy) súvisiacimi so zmenou vlastníckych vzťahov.

Hlavnými cieľmi, ktoré majú byť predmetom riešenia nového územného plánu sú, predovšetkým:

- Koncepcný priemet prijatých zmien a doplnkov v novom ÚPN obce.
- Stanovenie regulácie intenzity využitia územia, zodpovedajúcej aktuálnym podmienkam.
- Zohľadnenie rozvojových zámerov obce i podnikateľského prostredia a usmerňovanie investičnej činnosti v území, vytvorenie priestorových predpokladov pre lokalizáciu aktivít zabezpečujúcich pracovné príležitosti pre obyvateľov obce.
- Vytvorenie komfortného harmonického obytného prostredia pre občanov obce.
- Vytvorenie priestorových predpokladov pre lokalizáciu zariadení občianskej vybavenosti.
- Zabezpečenie adekvátnych podmienok pre športové a rekreačné potreby obyvateľov, a to jednak v zastavanom území obce, ale aj v krajinnom zázemí.
- Riešenie problematiky dopravy, a to najmä elimináciou nepriaznivých účinkov vnútornej a tranzitnej dopravy a dobudovaním uceleného dopravného systému zloženého z cestnej, železničnej, cyklistickej a pešej dopravy v ich vzájomných súvislostiach.
- Vybavenie územia obce potrebnou technickou infraštruktúrou v súlade so zákonnými požiadavkami, požiadavkami na pohodlné bývanie, ako aj v zmysle spracovaných rezortných a odvetvových dokumentácií verejného technického vybavenia.
- Vytvoriť územným plánom základné územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie.
- Zohľadnenie požiadaviek na ochranu prírody a tvorbu krajiny, vrátane ochrany najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy Podunajskej nížiny.
- Považovanie ochrany podzemných zásob pitnej vody za základný a strategický cieľ rozvoja obce, vrátane rešpektovania pásiem hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa.
- Vytvorenie priestorových predpokladov pre implementáciu cieľov, aktivít a opatrení s priamym územným priemetom z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.
- Vymedzenie potrebných verejnoprospešných stavieb.

A.1.3 Hlavné problémy

Spracovanie Územného plánu vychádza z Prieskumov a rozborov Územného plánu, ktoré identifikovali všetky problémy na riešenie, ako aj limitné prvky, konfliktné javy riešeného územia, známe investičné zámery, ako aj potenciály riešeného územia. Tie boli podrobne popísané v rámci príslušných kapitol Prieskumov a rozborov, pričom ako najvýznamnejšie môžeme sumarizačne uviesť nasledujúce priestorové fenomény:

ÚZEMNO-PRIESTOROVÉ PROBLÉMY

- Rešpektovať národné kultúrne pamiatky, zapísané v ústrednom zoznam pamiatkového fondu ministerstva kultúry SR.
- Potreba územnotechnickým opatreniami zabezpečiť významné kultúrne, historické aj kompozično – estetické postavenia plochy areálu Dvorskej kalvárie.
- Rozvinutý pútnický turizmus vytvára tlak na verejné dopravné vybavenia, statickú dopravu, ako aj vybavenosť územia.
- Územný rozvoj obce bude sprevádzaný otázkou, či preferovať nové zábery kvalitnej poľnohospodárskej pôdy alebo intenzifikovať vnútorné plochy zahusťovaním na úkor zelene.
- Nerešpektované ochranné pásmo elektrického vedenia VVN na uliciach 2. Nový Svet a Petófiho, v rámci ktorého sú vybudované budovy.
- Plochy priemyselnej výroby sú situované v kontaktnej polohe s funkciami bývania a tak sa môžu javiť ako potenciálne rušivé, aj keď viacero podnikov vykazuje činnosti, ktoré nemožno jednoznačne určiť, či patria medzi aktivity nezávadného potravinárskeho priemyslu alebo do poľnohospodárskej produkcie.
- Agresívna a iracionálna výstavba rodinných domov na úkor plôch zelene cintorínov.
- Morfologicky monotónna krajina bez významných prvkov krajiny zelene.
- Prítomnosť opustených areálov, poškodených urbanizovaných a morálne opotrebovaných území typu „Brownfield“.

- Absencia rozptylových štúdií, ktoré by stanovovali pásma hygienickej ochrany (ochranné pásma) živočíšnej poľnohospodárskej výroby.
- Potreba rešpektovania ochranných a bezpečnostných pásiem, vymedzených podľa osobitných predpisov, ktoré sú podrobne špecifikované v kapitole B.9 „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území“.

SOCIOEKONOMICKÉ PROBLÉMY

- Z dlhodobého hľadiska vývoj stavu obyvateľstva obce Dvory nad Žitavou vykazuje klesajúci trend.
- Populácia SR, Nitrianskeho kraja, okresu Nové Zámky aj obce Dvory nad Žitavou patrila na základe hodnôt indexu vitality z koncu roka 2022 k regresívnemu typu.
- V rámci odchádzky z Dvorov nad Žitavou do obcí okresu Nové Zámky, najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádzalo do okresného mesta Nové Zámky, čo z hľadiska objemu odchádzky do zamestnania tvorí viac ako polovicu všetkých odchádzajúcich za prácou.
- Veková štruktúra domového fondu dotknutej obce nemá priaznivú skladbu, nakoľko z obdobia výstavby po roku 2001 je len menej ako 5 % obývaných domov.
- V národnostnej štruktúre obyvateľstva obce má dominantné zastúpenie obyvateľstvo maďarskej národnosti.
- V rámci novej bytovej výstavby je potrebné zamerať sa aj na obnovu a rekonštrukciu existujúceho bytového fondu.
- Problémom ostáva využitie Strednej odbornej školy služieb a jej infraštruktúry v blízkej budúcnosti.
- Regresia aktivít poľnohospodárskej výroby a všeobecný nezáujem o rozvoj primárneho sektora hospodárstva v kontexte s vysokoúrodnými pôdami územia obce.
- Postupné každoročné navšňovanie množstiev vyprodukovaného komunálneho odpadu, ako aj vysoké množstvo komunálneho odpadu zneškodňovaného skládkovaním, v kontexte európskej aj národnej politiky rozvoja odpadového hospodárstva s postupným úplným odklonom od skládkovania po roku 2032.

DOPRAVNÉ PROBLÉMY

- Excentrická poloha železničnej stanice vzhľadom k obytnému prostrediu obce, čo odrádza obyvateľov obce využívať železničnú dopravu, resp. navádza k preferencii využívať osobnú automobilovú dopravu.
- Absentujúce dopravné prepojenie železničnej stanice s centrom obce prostredníctvom verejnej autobusovej dopravy. Autobusová zastávka na stanici bola zrušená, z pôvodnej ostalo len konštrukčné torzo.
- Potreba rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma vnútroštátneho verejného letiska Nové Zámky.
- Potreba technickej homologizácie miestnych obslužných komunikácií na STN požadované parametre.
- Potreba odstraňovania lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách. Viaceré križovatky nespĺňajú požiadavku na rozhl'ad v križovatke.
- Absencia cyklotrás.
- Absencia parkovacej politiky obce.
- Dopravným úradom zrušené ochranné a bezpečnostné pásma osobitného letiska Dvory nad Žitavou, resp. nejednoznačnosť rozvoja tejto plochy.

Ekologické a environmentálne problémy

- Klimatická zmena ohrozujúca zaužívané formy poľnohospodárskej produkcie, vrátane zavlažovania pôdy, ako aj odvádzanie prívalových dažďov.
- Potreba rešpektovania protipovodňovú ochranu v nadregionálnych súvislostiach.
- Ohrozenie podzemných zásob pitnej vody antropickou činnosťou.
- Vybudovaná rozsiahla sieť hydromelioračných potrubí a zariadení limitujúca rozvoj územia.

- Ohrozenie pôdnych zdrojov v dôsledku erózných procesov alebo v dôsledku nesprávneho obhospodarovania pôdneho fondu s preferenciou veľkoblukovej štruktúry ornej pôdy.
- Riziko ohrozenia vodných biotopov v dôsledku výskytu environmentálnych záťaží a bývalých skládok odpadov.
- Znečistenie horninového prostredia v dôsledku výskytu environmentálnych záťaží a bývalých skládok odpadov.
- Ohrozenie fauny v dôsledku obhospodarovania poľnohospodárskych pôd v chránenom vtáčom území spoločnej európskej siete Natura 2000.

A.2 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Obec Dvory nad Žitavou má spracovaný Územný plán obce, ktorý spracovala spoločnosť Stavoprojekt Nitra a.s. v rokoch 1998 - 2004.

- Územnoplánovacia dokumentácia obce bola schválená Obecným zastupiteľstvom obce Dvory nad Žitavou dňa 03. 11. 2004 uznesením číslo B/18/2004. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 11/2004.

Obec má platný územný plán z roku 2004.

Do tohto územnoplánovacieho nástroja boli postupne formou zmien a doplnkov zapracované a schválené aktualizované časti rozvoja obce:

- Zmeny a doplnky č. 1/2007 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 154/07022008 dňa 07.02.2008. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 1/2008.
- Zmeny a doplnky č. 2/2008 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 426/17072009 dňa 17.07.2009. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 2/2009 .
- Zmeny a doplnky č. 2/2012 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 221/23082012 dňa 23.08.2012. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 4/2012.
- Návrh Zmien a doplnkov č. 4/2013 bol spracovaný v roku 2013, pričom táto aktualizácia územného plánu schválená nebola.
- Zmeny a doplnky č. 5/2015 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 136/15122015 dňa 15.12.2015. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 9/2015.

Uvedené územnoplánovacie dokumentácie sú v súčasnosti platné a výstavba na území obce prebieha v súlade s nimi. Potreba vypracovať nový územný plán obce Dvory nad Žitavou vyplynula predovšetkým z požiadavky vypracovať komplexnú koncepčnú dokumentáciu na usmerňovanie a riadenie investičnej činnosti v obci.

V aktuálne platnom územnom pláne obce nie je definovaná presná škála typov funkčného využitia. Rozvojové lokality sú označené len poradovým číslom, ku ktorým je v záväznej časti spracovaný tzv. regulačný list s konkrétnymi funkčno-priestorovými, ako aj zastavovacími podmienkami. Pre stabilizované územia takéto regulatívy absentujú.

Pri spracovaní nového ÚPN bude potrebné túto škálu typov funkčného využitia vytvoriť tak, aby pokrývali celé riešené územie obce. V spolupráci s predstaviteľmi obce bude potrebné vytvoriť typy funkčného využitia, ktorých aplikácia bude mať efektívnejšie účinky priamo v rozhodovacích procesoch.

V predchádzajúcej etape spracovania konceptu územného plánu bol vo variante A preverený územný rozsah rozvojových plôch, ktoré determinuje momentálne platný územný plán obce v znení Zmien a doplnkov. Na lokality však bola aplikovaná nová funkčná a priestorová regulácia, ktorá je definovaná v záväznej časti dokumentácie. Rozvojové plochy boli následne prerokované v zmysle Stavebného zákona v znení účinnom do 31.3.2024, pripomienky a stanoviská boli zapracované a v súlade so zákonom aj riadne vyhodnotené. V návrhu územného plánu sú tak z predchádzajúceho územného plánu obce všetky takto preverené, prerokované a odsúhlasené plochy premietnuté.

A.3 SÚLAD RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Obec Dvory nad Žitavou ako obstarávateľ územného plánu obce zabezpečil na podklade spracovaných prieskumov a rozborov spracovanie Zadania. Zadanie stanovilo hlavné ciele a požiadavky na spracovanie územného plánu. Po obsahovej a rozsahovej stránke bolo spracované v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a prerokované v súlade s §20 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Po skončení prerokovania a vyhodnotení pripomienok a stanovísk a ich zapracovaní do návrhu zadania, požiadala obec Dvory nad Žitavou v zmysle § 20 ods. 5 Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky (Krajský stavebný úrad), ako orgán územného plánovania, o posúdenie, či je obsah zadania v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa a či je obsah zadania a postup jeho obstarania a prerokovania v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky – Oddelenie územného plánovania listom číslo OU-NR-OVBP1-2020/019769-022 zo dňa 28. 04. 2020 vydal stanovisko so súhlasom s predloženým návrhom Zadania pre územný plán obce Dvory nad Žitavou.

Zadanie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou bolo schválené Uznesením Obecného zastupiteľstva vo Dvoroch nad Žitavou č. 173/11062020 zo dňa 11. 6. 2020.

*Riešenie Územného plánu obce je spracované
v súlade so Zadaním, ktoré schválilo
Obecné zastupiteľstvo vo Dvoroch nad Žitavou v roku 2020.*

Riešenie Územného plánu obce je spracované v súlade so Zadaním.

A.4 SÚLAD RIEŠENIA ÚZEMIA SO SÚBORNÝM STANOVISKOM

V súlade s ustanovením § 18 a § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení účinnom do 31.3.2024 sa dňoch 13.11.2023 – 13.3. 2024 uskutočnilo prerokovanie Konceptu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou, vrátane verejného prerokovania so všeobecne zrozumiteľným výkladom spracovateľa konajúcim sa v obci dňa 22.02.2024.

Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou bol zároveň predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie ako strategický dokument podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný úrad Nové Zámky, odbor starostlivosti o životné prostredie ako príslušný orgán podľa ust. § 53 ods. 1 písm. c) a ust. § 56 písm. a) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zverejnil podľa ust. 10 ods. 2 zákona na webovom sídle ministerstva dňa 05. 02. 2024 dokument Správa o hodnotení strategického dokumentu a konceptu strategického dokumentu „Územný plán obce Dvory nad Žitavou“. Stanoviská verejnosti k Správe o hodnotení strategického dokumentu a konceptu strategického dokumentu „Územný plán obce Dvory nad Žitavou“ bolo možné predkladať do 21 dní odo dňa ich zverejnenia dotknutou obcou podľa ust. § 11 ods. 1 zákona. V zmysle § 11 ods. 3 tohto zákona uskutočnilo aj verejné prerokovanie spracovanej Správy o hodnotení strategického dokumentu s výkladom spracovateľa, konajúcim sa v obci taktiež dňa 22.02.2024.

Následne bol v zmysle §13, ods. 6 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov spracovaný Odborný posudok k strategickému dokumentu.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie bolo ukončené vydaním záverečného stanoviska č. OU-NZ-OSZP-2023/001456 zo dňa 13.5.2024 Okresného úradu životného prostredia Nové Zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie, s odporúčaním ho schváliť, za dodržania podmienok uvedených v časti VI. ZÁVERY, v bode č. 3 Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu strategického dokumentu uvedeného záverečného stanoviska.

Podľa výsledkov prerokovania Konceptu Územného plánu obce a Správy o hodnotení spracovala obec Dvory nad Žitavou, ako orgán územného plánovania, ktorý obstaráva územnoplánovacia dokumentáciu, podľa §21 ods. 7 Stavebného zákona v znení účinnom do 31.3.2024 v súčinnosti s §14 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. v rovnakej účinnosti súborné stanovisko k vypracovaniu Návrhu územného plánu obce Dvory nad Žitavou (ďalej len Súborné stanovisko).

Na základe prerokovania pripomienok ku konceptu Územného plánu, ako aj Správy o hodnotení strategického dokumentu, vrátane odporúčaní zo Záverečného stanoviska posudzovania vplyvov na životné prostredie, s ktorými sa obstarávateľ, t.j . obec Dvory nad Žitavou stotožnila, sa odporúča do Návrhu ÚPN rozpracovať ďalej variant B s kombináciou variantu A, podľa konkrétnych pokynov obstarávateľa pre zohľadnenie určitých pozitívnych prvkov a riešení. Tieto pokyny sú v Súbornom stanovisku uvedené v kapitole:

- VI. ZÁVERY
 - 1. Výsledok procesu posudzovania (odporúčanie, neodporúčanie).
 - 2. Odporúčaný variant
 - 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu.
 - 4. Odôvodnenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu.

Na základe uvedených pokynov bol Územný plán obce Dvory nad Žitavou spracovaný ako invariantné riešenie. Konkrétne opatrenia sú v Územnoplánovacia dokumentácia obce Dvory nad Žitavou spracované v súlade so Súborným stanoviskom, ako aj záverečným stanoviskom SEA.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

B.1.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou je vymedzené hranicami územnosprávneho vymedzenia obce Dvory nad Žitavou. Tvorí ho jedno katastrálne územie s rovnomenným názvom Dvory nad Žitavou, nachádzajúce sa v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Nové Zámky.

Obec susedí so 7 obcami.

Susedí s mestom Nové Zámky a s obcami Bajč, Bešeňov, Branovo, Dubník, Pribeta a Semerovo.

Celková rozloha územia predstavuje 6 383,6 ha, čo pri počte obyvateľov 4 999 (SODB 2021) predstavuje hustotu obyvateľstva 78 obyvateľov na km².

Vymedzenie riešeného územia je graficky vymedzené na nasledujúcej schéme.

SCHÉMA VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

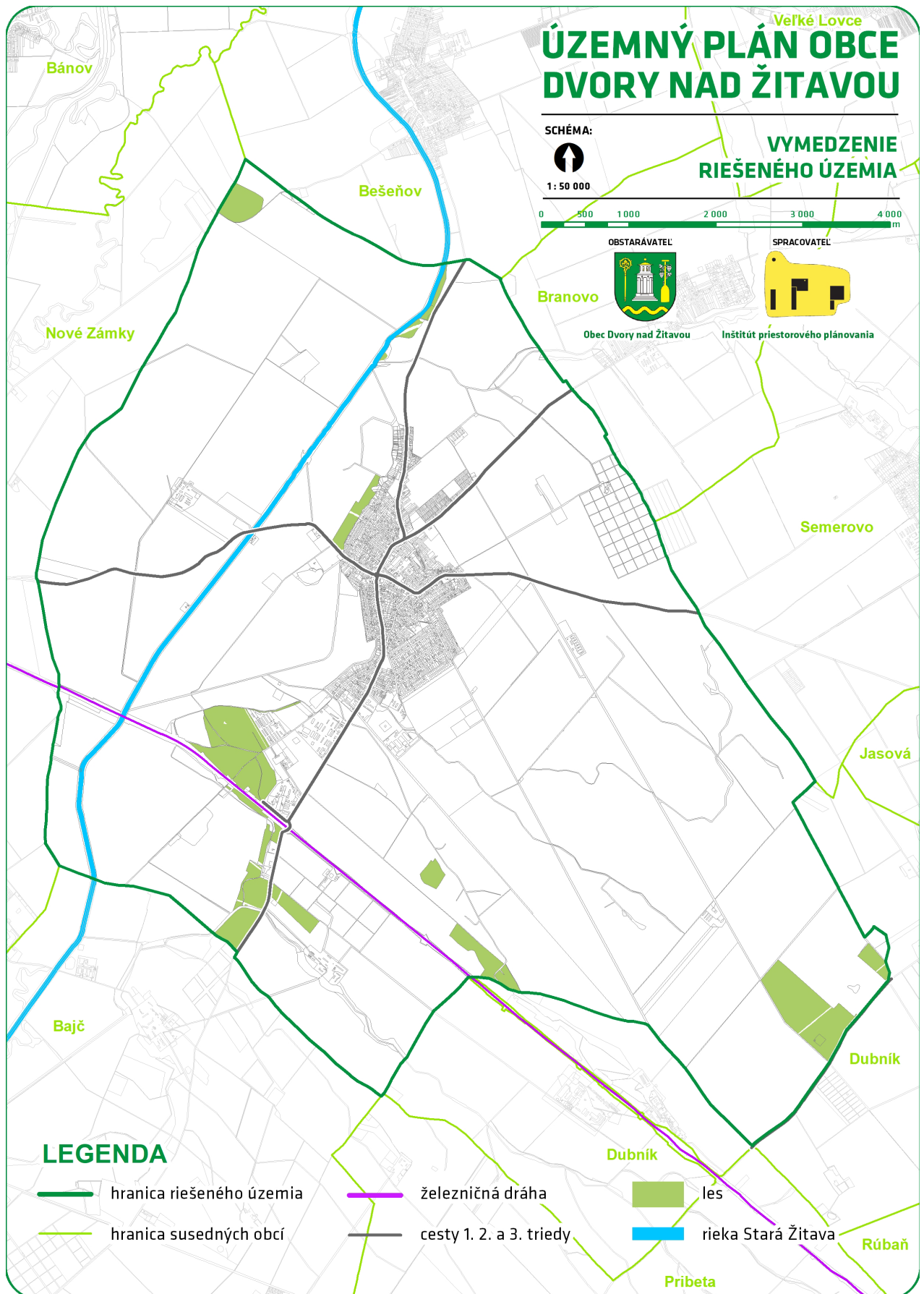
B.1.2 GEOGRAFICKÝ OPIS ÚZEMIA

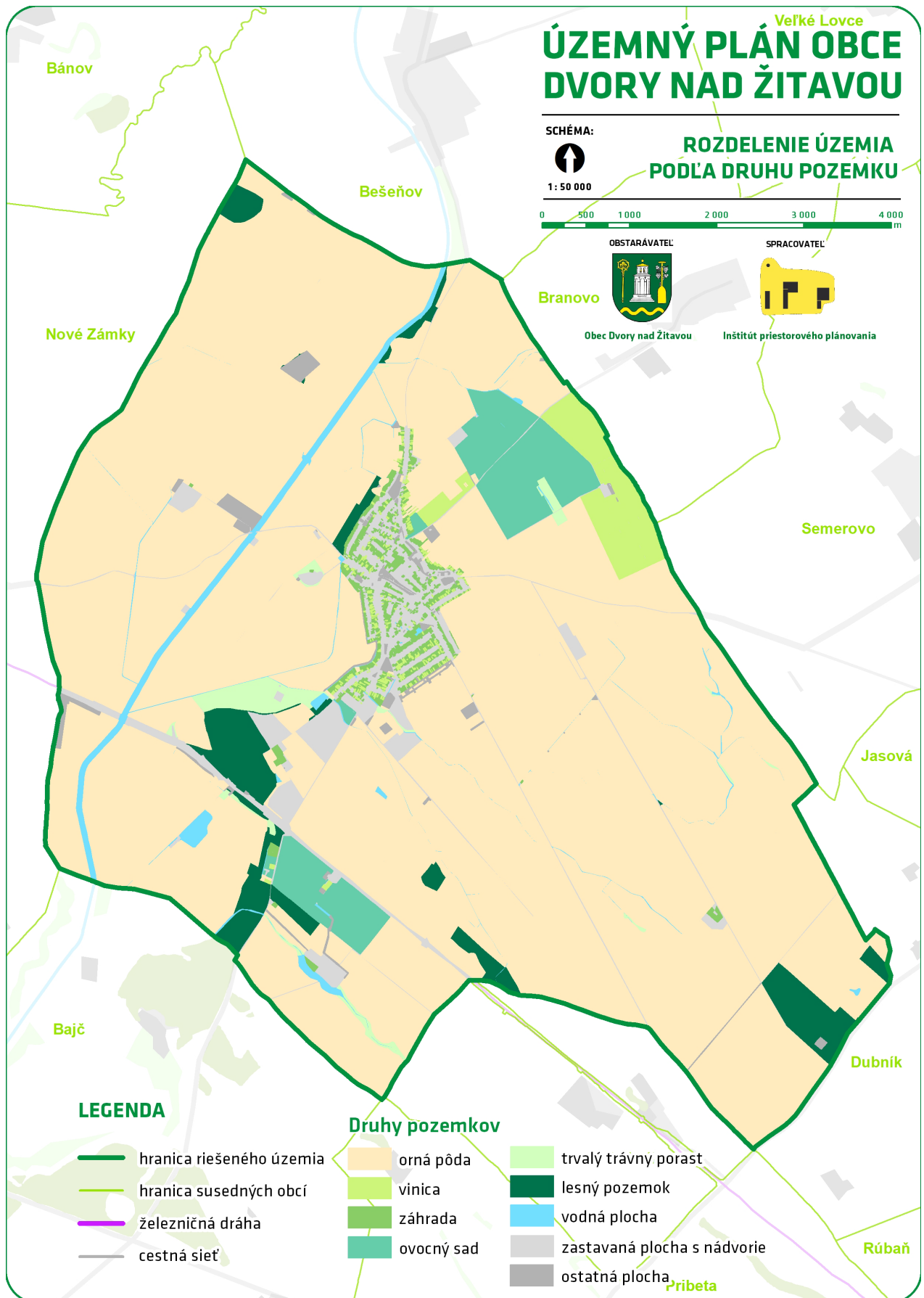
Obec Dvory nad Žitavou leží v Podunajskej nížine pozdĺž ľavého brehu rieky Žitavy, na ktorú sa viaže prítomnosť lužných pôd. Reliéf možno charakterizovať ako rovinný až nepatrne zvlnený s nadmorskou výškou od 119 m n. m. až po 146 m n. m. Podunajskú nížinu ako aj územie obce tvorí sieť umelo vybudovaných vodných plôch a (odvodňovacích a zavlažovacích) kanálov, konkrétne ide o Dvorský kanál, Turecký kanál, Mikulášsky kanál. Územie je bohaté na zásoby podzemných a minerálnych vôd.

V krajinnej štruktúre dominuje poľnohospodárska pôda, využívaná najmä ako orná pôda. Lesnatosť územia je nízka. Malé fragmenty lesov sa vyskytujú najmä v juhovýchodnej a juhozápadnej časti obce a sú obklopené intenzívne poľnohospodársky obhospodarovanou krajinou.

Komplexný geografický opis územia, vrátane zhodnotenia biotických a abiotických pomerov, bol spracovaný v rámci etapy Prieskumy a rozboru, ktorých súčasťou bol aj Krajinnoekologický plán obce Dvory nad Žitavou. Navyše Koncept územného plánu obce Dvory nad Žitavou (podľa stavebného zákona) bol predložený spolu so správou o hodnotení strategického dokumentu SEA (podľa), v rámci ktorej boli tieto údaje nielen sumarizované, ale aj vyhodnotené.

SCHÉMA ROZDLENIE ÚZEMIA PODĽA DRUHU POZEMKU

B.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASŤÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre územie obce Dvory nad Žitavou je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja v aktuálnom platnom znení (ďalej aj ako ÚPN-R).

V súčasnosti Nitriansky samosprávny kraj pripravuje novú územnoplánovaciu dokumentáciu regiónu. Až do doby jej schválenia ostáva v platnosti pôvodný Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý bol schválený uznesením č. 113/2012 Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č. 2/2012. Od doby schválenia územného plánu pristúpil Nitriansky samosprávny kraj k obstaraniu Zmien a doplnkov č. 1 schválených uznesením č. 111/2015 Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 20. júla 2015 so záväznou časťou vyhlásenou Všeobecne záväzným nariadením NSK č. 6/2015.

B.2.1 ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA NITRIANSKEHO KRAJA

Pre riešené územie obce Dvory nad Žitavou sa vzťahujú najmä nasledovné záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja:

1. ZÁSADY A REGULATÍVY ŠTRUKTÚRY OSÍDLENIA, PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA ROZVOJA OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY
 - 1.1. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia kraja v súlade s ich hierarchickým postavením v sídelnom systéme Slovenskej republiky,
 - 1.1.1. novozámocko-komárňanské a zlatomoravecké ťažiská osídlenia ako ťažiská osídlenia druhej celoštátnej úrovne,
 - 1.4. Podporovať ekonomickými a organizačnými nástrojmi aglomeračný rozvoj osídlenia predovšetkým v zázemí sídelných centier Nitra, Topoľčany, Nové Zámky, Komárno, Zlaté Moravce, Levice, ktoré tvoria priestory najvýznamnejších ťažísk osídlenia.
 - 1.13. Podporovať rozvoj obcí ako centier lokálneho významu
 - 1.13.4. Nové Zámky: Palárikovo, Tvrdošovce, Komjatice, Bánov, Svodín, Gbelce, Strekov, Zemné, Mužla, Kolta, Podhájska, Maňa, Salka, Kamenín, Dvory nad Žitavou,
 - 1.14. Podporovať v centrách lokálneho významu predovšetkým zariadenia v:
 - 1.14.1. školstve – materské a základné školy,
 - 1.14.2. zdravotníctve – zdravotné strediská s ambulanciami všeobecných lekárov, lekárne,
 - 1.14.3. telekomunikáciách – pošty,
 - 1.14.4. službách – stravovacie zariadenia,
 - 1.14.5. kultúrno-spoločenskej oblasti – kiná, kultúrne domy, knižnice,
 - 1.14.6. oblasti športu a rekreácie – telocvične, otvorené športoviská,
 - 1.14.7. oblasti obchodu – obchody s komplexným základným sortimentom tovarov.
 - 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
 - 1.15.3. ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa (Bánovce nad Bebravou) – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno,
 - 1.15.6. južnoslovenskej rozvojovej osi druhého stupňa (Dunajská Streda) – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – (Veľký Krtíš –

Lučenec) (v úseku (Dunajská Streda) – Nové Zámky, Želiezovce – (Dudince) ako komunikačno-sídelnú os),

- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.

2. ZÁSADY A REGULATÍVY ROZVOJA REKREÁCIE, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPEĽNÍCTVA

- 2.3. Podporovať bodové lokality v poľnohospodársky využívanej krajine, predovšetkým areály termálnych kúpalísk, kúpalísk, športovo-rekreačné areály pri prírodných vodných plochách (štrkoviskách); podporovať rozvoj rekreačno-relaxačných aktivít na základe využitia špecifík daného územia, v lokalitách s výskytom prírodných liečivých vôd v prípade splnenia podmienok stanovených zákonom č. 538/2005 Z. z. prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podporovať rozvoj kúpeľníctva.
- 2.4. Vzhľadom na vysoký potenciál geotermálnych vodných zdrojov územia Nitrianskeho kraja podporovať rozvoj aktivít zameraných na zdravotné, rehabilitačné a relaxačné služby (najmä lokality Poľný Kesov, Nové Zámky (Strand), Diakovce, Komárno, Patince, Štúrovo (Vadaš), Podhájska, Levice (Margita-Ilona), Santovka (s väzbou na Dudince v Banskobystrickom kraji) a tiež nové lokality Mojmírovce, Ivanka pri Nitre, Komjatice, Plavé Vozokany, Tvrdošovce, Bardoňovo, Nesvady.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apáli), Levice a Topoľčany, ďalej Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.

3. ZÁSADY A REGULATÍVY Z HĽADISKA ROZVOJA HOSPODÁRSTVA A REGIONÁLNEHO ROZVOJA KRAJA

- 3.1. V oblasti hospodárstva
 - 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky, Komárno a Levice.
- 3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
 - 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
 - 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
 - 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
 - 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužiteľných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.

5. **ZÁSADY A REGULATÍVY Z HĽADISKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY A OCHRANY PÔDNEHO FONDU**
- 5.1 V oblasti starostlivosti o životné prostredie
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach miest a obcí.
- 5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny
- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.
6. **ZÁSADY A REGULATÍVY USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA KULTÚRNO-HISTORICKÉHO DEDIČSTVA**
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
- 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
- 6.7.4. národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostolany pod Tribečom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.,
7. **ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA**
- 7.2. Zohľadňovať a rezervovať koridory vo všetkých plánovacích a realizačných rozhodnutiach pre dopravné siete a zariadenia alokované v trasách

- multimodálnych koridorov (hlavná sieť TEN-T) prechádzajúcich Nitrianskym krajom:
- 7.2.1. multimodálny koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo – (Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko) lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T,
 - 7.6. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhovanú ako upravená existujúca alebo výhľadová súčasť medzinárodných cestných sietí:
 - 7.6.1. Nitra – Nové Zámky – Komárno.
 - 7.7. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd (AGC, AGTC) koridory konvenčných tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy
 - 7.7.1. trate E 52, C – E 52 (Viedeň – Marchegg – Bratislava – Galanta) – Nové Zámky – Štúrovo – (Szob – Budapešť – Nyíregyháza),
 - 7.9. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest
 - 7.9.1. (Dunajská Streda) – Nové Zámky – (Veľký Krtíš) (s existujúcimi a plánovanými komunikáciami),
 - 7.11. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory ciest
 - 7.11.1. (Galanta) – Šaľa – Nové Zámky – Štúrovo,
 - 7.14. Rezervovať koridory pre výhľadové trasy rýchlostných ciest R3, R7 a R8 na území Nitrianskeho kraja:
 - 7.14.2. koridor rýchlostnej cesty R7 vedený od hranice Trnavského samosprávneho kraja severne od obce Salaše, v smere severne od Nových Zámok, v pokračovaní severne od Bešeňova, medzi Bánovom a Veľkými Lovcami, severne od obce Čechy severne od Kolty a Čaky, severne nad Želiezovcami v smere Dolné Semerovce a Veľké Turovce s prechodom do Banskobystrického kraja severne nad Tešmákom,
 - 7.15. Pre cesty I. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové usporiadanie v základnej kategórii C 11,5/80-60, v kategórii C9,5/80-60 (v súbehu s rýchlostnými cestami), prípadne v štvorpruhovej kategórii C 22,5/100-70 (ak sa preukáže potreba na základe prognózy intenzity dopravy)
 - 7.26. Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy)
 - 7.40. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homologizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej hromadnej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
 - 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.
 - 7.42. Vytvoriť podmienky pre modernizáciu trate 130 (Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo na traťovú rýchlosť 160km/h.

8. ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA

- 8.1. V oblasti vodného hospodárstva
 - 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:
 - 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,

- 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách.
- 8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.5. revitalizovať odstavené korytá, Starú Nitru, Starú Žitavu a ďalej rameno Malú Nitru, tok Dlhý, odstavené ramená dolného Hrona a dolného Ipľa kanál a do odstavených koryt tokov zabezpečovať dostatočné množstvo kvalitnej vody,
- 8.1.4. Na úseku vodných nádrží a prevodov vody:
- 8.1.4.4. Nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární (MVE) na vodných tokoch, ktoré sa nachádzajú v chránených územiach, resp. sú zaradené do sústavy NATURA 2000.
- 8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:
- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- 8.1.5.3. zvyšovať využívanie kapacít vybudovaných veľkozdrojov pitnej vody urýchlením výstavby prívodov vody a vodovodných sietí v obciach v bilančnom dosahu týchto zdrojov,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej, ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možností aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.5.9. rezervovať územie pre vybudovanie prívodu vody v smere (Gabčíkovo) – Vlčany – Nové Zámky, prepojenie diaľkovodu Vlčany – Černík,
- 8.1.5.12. vytvárať územné predpoklady pre zabezpečenie prívodu kvalitnej pitnej vody vo vodovodoch v okresoch Komárno, Levice, Nové Zámky, najmä v oblastiach s nedostatkom zdrojov vody, vhodnej na zásobovanie pitnou vodou,
- 8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:
- 8.1.6.1. podmieniť nový územný rozvoj obci napojením na existujúcu, resp. navrhovanú verejnú kanalizačnú sieť, s následným čistením komunálnych odpadových vôd v ČOV. Pri odvádzaní prívalových dažďových vôd z rozvojových plôch do vodných tokov zabezpečiť redukciu

a reguláciu odtoku vypúšťaných vôd v zmysle legislatívnych požiadaviek.

8.1.6.10. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre výstavbu alebo dobudovanie stokových sietí a výstavbu nových ČOV, prípadne rozšírenie, intenzifikáciu alebo obnovu existujúcich ČOV v aglomeráciách nad 10 000 obyvateľov (v zmysle prílohy č. 4.1 Vodného plánu Slovenska):

7. aglomerácia Nové Zámky,

8.1.6.11. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre na splnenie cieľov stanovených do roku 2015 výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie, intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov (v zmysle prílohy č. 4.1 Vodného plánu Slovenska):

4. aglomerácie v okrese Nové Zámky: Dvory nad Žitavou, Dolný Ohaj, Gbelce, Svodín, Strekov, Komjatice, Mojzesovo, Palárikovo, Tvrdošovce, Bánov, Kmeťovo,

8.2. V oblasti energetiky

8.2.5. Rešpektovať existujúce koridory vedení 110kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.

8.2.12. Rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novo navrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu.

8.3. V oblasti telekomunikácií

8.3.1. Rešpektovať existujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.

8.3.2. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva

8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

B.2.2 VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY NITRIANSKEHO KRAJA

Pre riešené územie obce Dvory nad Žitavou sa vzťahujú najmä nasledovné verejnoprospešné stavby územného rozvoja Nitrianskeho kraja:

1. V OBLASTI CESTNEJ DOPRAVY

1.1. Rýchlostné cesty R3, R7 a R8 a ich zariadenia na území Nitrianskeho kraja.

2. V OBLASTI ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY

2.1. Modernizácia trate 130 (Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo na traťovú rýchlosť 160km/h.

5. V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd

5.1.1. stavby spojené s revitalizáciou odstavených korýt: dolného Hrona, dolného Ipľa, Starej Nitry, Starej Žitavy, rameno Malej Nitry a tok Dlhý kanál,

5.2. Verejné vodovody

5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje...)

5.2.2. prívod vody (Gabčíkovo) – Vlčany – Nové Zámky,

5.3. Verejné kanalizácie

5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....),

5.3.3. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách nad 10 tis. EO:

g) aglomerácia Nové Zámky,

5.3.4. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách od 2 do 10 tis. EO:

h) v okrese Nové Zámky: Dvory nad Žitavou, Dolný Ohaj, Gbelce, Svodín, Strekov, Komjatice, Mojzesovo, Palárikovo, Tvrdošovce, Bánov, Kmeťovo,

6. VOBLASTI ENERGETIKY

6.10. Novo navrhované siete plynovodov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie

B.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

B.3.1 DEMOGRAFICKÉ PREDPOKLADY ROZVOJA OBCE

Podkapitola sa zaoberá demografickými ukazovateľmi a potenciálom obce Dvory nad Žitavou. V rámci analýzy sa uvádzajú aj priemerné hodnoty vybraných ukazovateľov na úrovni okresu Nové Zámky, Nitrianskeho kraja a Slovenskej republiky.

Obec mala v roku 2023 celkovo 4 947 obyvateľov, podľa Sčítania obyvateľov domov a bytov (2021) 4 999.

Analýza demografického potenciálu bola zrealizovaná na základe výsledkov posledných sčítaní obyvateľov, domov a bytov (v prípade dostupnosti až do úrovne základných sídelných jednotiek), štatistických publikácií a údajov zo štatistických zisťovaní každoročne organizovaných a vykonávaných ŠÚ SR (multidimenzionálne tabuľky za ukazovatele hospodárskeho a sociálno-ekonomického vývoja, databáza DATAcube). Prognóza vývoja počtu obyvateľov čerpá z publikácií Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 (úroveň SR) a Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2040 (okresná úroveň).

B.3.1.1 RETROSPEKTÍVNY VÝVOJ OBYVATELSTVA

Obec Dvory nad Žitavou, ktorá je súčasťou okresu Nové Zámky, mala v roku 2022 hustotu obyvateľstva na úrovni 78,17 obyvateľov/km². Hodnota hustoty obyvateľstva, na úrovni okresu Nové Zámky, bola v danom roku 101,31 obyvateľov/km². Krajská úroveň hustoty obyvateľstva, bola mierne vyššia, a dosahovala úroveň 105,95 obyvateľov/km². Celoslovenský priemer sa pohyboval v roku 2022, na úrovni 110,78 obyvateľov/km².

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obci Dvory nad Žitavou a v okrese Nové Zámky, v r. 1970-2021

rok sčítania	počet obyvateľov		% obyv. obce z obyv. okresu	index rastu obce Dvory nad Žitavou r. 1970 = 100
	okres Nové Zámky	obec Dvory nad Žitavou		
1970 (1.11.)	148 601	5 855	3,9	100,0
1980 (1.11.)	153 199	5 566	3,6	95,1
1991 (3.3.)	153 466	5 143	3,4	87,8
2001 (26.5.)	149 594	5 138	3,4	87,8
2011 (21.5.)	144 417	5 164	3,6	88,2
2021 (16.5.)	138 168	4 999	3,6	85,4

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2011; vlastné výpočty IPP na základe údajov ŠÚ SR zo SĽDB 1970, SĽDB 1980, SĽDB 1991, SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021

Vývoj počtu obyvateľov vykazuje na úrovni obce Dvory nad Žitavou klesajúci trend. Rovnaký trend je možné pozorovať aj na okresnej úrovni. V roku 1970 tvoril počet obyvateľov obce Dvory nad Žitavou 3,9% okresu Nové Zámky. Do tohto roku do roku 2001 postupne klesal, až na úroveň 3,4%, a od tohto roku opäť mierne narastal, až sa posledné dve sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB 2011 a SODB 2021), ustálil na hodnote 3,6% podielu v rámci počtu obyvateľov okresu Nové Zámky.

Počet obyvateľov obce klesá.

V rámci prírastku/úbytku obyvateľstva, je možné pozorovať na území obce Dvory nad Žitavou, už od roku 1970, klesajúci trend v rámci počtu obyvateľov, s výnimkou obdobia medzi rokmi 2001 až 2011, kedy nastal prírastok počtu obyvateľov. Od roku 1970 až do roku 2021, sa počet obyvateľov znížil o viac ako 850 obyvateľov. Po pohľade na okresnú úroveň, je situácia podobná. Okrem obdobia medzi rokmi 1970 až 1980, a 1980 až 1991, kedy sa počet obyvateľov okresu zvyšoval, je možné konštatovať, že počet obyvateľov ubúda. Za celé sledované obdobie (roky 1970 až 2021), sa počet obyvateľov okresu Nové Zámky znížil až o viac ako 10 tisíc obyvateľov.

Rastový typ populácie vychádza z hodnôt indexu počtu obyvateľov, ktorý sa udáva ako pomer počtu obyvateľov pre dané obdobia (v tomto prípade medzi rokmi 1970 až 2021). V rámci rastového typu populácie je možné pozorovať na úrovni okresu Nové Zámky nemenný stav populácie, pričom svojimi

hodnotami spadá do stacionárneho typu. Na úrovni obce Dvory nad Žitavou sa tento typ z pôvodného stacionárneho, mení v poslednom období (medzi rokmi 2011 až 2021) na regresívny typ populácie.

Typ rastu populácie ma 3 kategórie:

- pre hodnoty menej ako 90 – regresívny typ rastu.
- < 90; 110) – stacionárny typ rastu.
- 110 a viac – progresívny typ rastu.

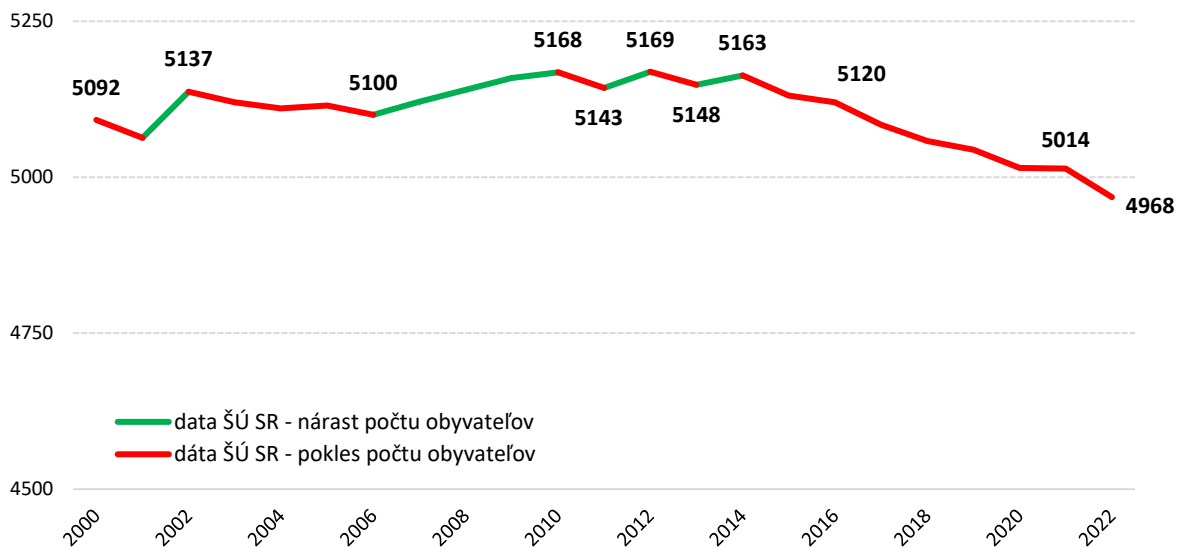
Tabuľka: Prírastky/úbytky počtu obyvateľov, index rastu a typ rastu populácie v obci Dvory nad Žitavou a v okrese Nové Zámky v r. 1970-2021

Prírastok/úbytok počtu obyvateľov			Index rastu počtu obyvateľov / typ rastu populácie				
obdobie	územie		obdobie	územie			
	obec Dvory nad	okres Nové Zámky		obec Dvory nad Žitavou		okres Nové Zámky	
1970 - 1980	-289	4 598	1980 / 1970	95,1	stacionárny typ	103,1	stacionárny typ
1980 - 1991	-423	267	1991 / 1980	92,4	stacionárny typ	100,2	stacionárny typ
1991 - 2001	-5	-3 872	2001 / 1991	99,9	stacionárny typ	97,5	stacionárny typ
2001 - 2011	26	-5 177	2011 / 2001	100,5	stacionárny typ	96,5	stacionárny typ
2011 - 2021	-165	-6 249	2021 / 2011	96,8	stacionárny typ	95,7	stacionárny typ
1970 - 2021	-856	-10 433	2021 / 1970	85,4	regresívny typ	93,0	stacionárny typ

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2011, ŠÚ SR; vlastné výpočty IPP na základe údajov ŠÚ SR zo SĽDB 1970, SĽDB 1980, SĽDB 1991, SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021.

Podľa databázy ŠÚ SR mala obec Dvory nad Žitavou k 31.12.2022 4 968 obyvateľov. Najvyššiu stratu obyvateľstva zaznamenala obec Dvory nad Žitavou, v roku 2022, kedy prišlo o takmer 50 obyvateľov. Naopak najvyšší prírastok zaznamenala obe v roku 2001, kedy sa počet obyvateľov navýšil o takmer 40 ľudí. Z dlhodobého hľadiska vývoja stavu obyvateľstva obce Dvory nad Žitavou, je možné tvrdiť, že obec vykazuje klesajúci trend počtu obyvateľov.

Graf: Výber z Retrospektívneho vývoja počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou v r. 2000-2022 (stav k 31.12.)

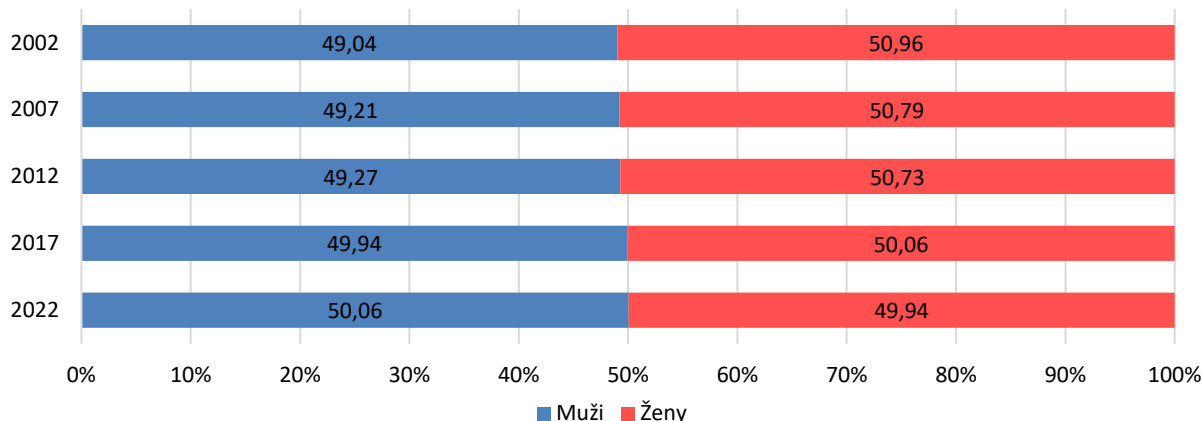

Zdroj: ŠÚ SR stav k 31.12. príslušný rok

V rámci zastúpenia pohlaví prevažovalo, aj keď mierne, takmer vždy ženské pohlavie nad mužským pohlavím. Zmena v prospech mužského pohlavia nastala až v roku 2022.

Graf: Štruktúra obyvateľstva obce Dvory nad Žitavou v r. 2002, 2007, 2012, 2017 a 2022 (stav k 31.12.)

Zdroj: ŠÚ SR, stav k 31.12. príslušného roku

B.3.1.2 BILANCIA PŮHYBU OBYVATEĽSTVA

Bilanciu pohybu obyvateľstva v obci Dvory nad Žitavou a v okrese Nové Zámky môžeme sledovať na základe podkladov ŠÚ SR, ktoré sa týkajú trvalo žijúceho obyvateľstva na dotknutom území, konkrétne sa jedná o publikácie Bilancia pohybu obyvateľstva SR podľa obcí za roky 2011 až 2021, čerpané z databázy ŠÚ SR – DATAcube.

PRIRODZENÝ PŮHYB OBYVATEĽSTVA

Prírodný pohyb obyvateľstva je rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých obyvateľov v riešenom území. V tomto prípade sa sledoval vývoj prírodného pohybu obyvateľstva na území obce Dvory nad Žitavou a taktiež v rámci okresu Nové Zámky. Za celé skúmané obdobie mal prírodný prírastok, na území obce a okresu, len záporné hodnoty, čo značí, že v území zomrelo viac ľudí, ako sa v danom roku narodilo detí.

MIGRÁCIA

Migračné saldo je rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystahovaných obyvateľov v riešenom území. V tomto prípade sa sledoval vývoj migračného salda obyvateľstva na území obce Dvory nad Žitavou a taktiež v rámci okresu Nové Zámky. Za celé skúmané obdobie malo migračné saldo, na území obce kladné hodnoty len trikrát. Celkovo sa počet obyvateľov obce za 10 rokov, vplyvom migračného salda, znížil až o viac ako 50 obyvateľov. Podobný trend je možné pozorovať aj na úrovni okresu, pričom sa kladná hodnota mechanického pohybu vyskytla len jedenkrát – a to v roku 2021. Celkovo sa počet obyvateľov okresu za 10 rokov znížil až o 1 440 ľudí.

CELKOVÝ PŮHYB OBYVATEĽSTVA

Celkový pohyb obyvateľstva - ináč nazývaný aj celkový prírastok alebo celkový úbytok, je súčet výsledku hodnoty prírodného pohybu a hodnoty migračného salda. V skúmanom období (medzi rokmi 2013 až 2022) nastal v riešenom území obce Dvory nad Žitavou len dvakrát celkový úbytok prírastok, v ostatných rokoch sa celkový pohyb pohyboval v záporných hodnotách. Za zvolené časové obdobie sa tak v rámci celkového pohybu obyvateľstva, v obci Dvory nad Žitavou, znížil počet obyvateľov o 185 ľudí, a v rámci okresu Nové Zámky to bol pokles o viac ako 8 000 obyvateľov. V nasledujúcom tabuľkovom prehľade uvádzame vývoj prírodného, migračného a celkového pohybu obyvateľstva okresu Nové Zámky a obce Dvory nad Žitavou v rokoch 2013-2022.

Tabuľka: Bilancia pohybu obyvateľstva obce Dvory nad Žitavou a okresu Nové Zámky v r. 2013-2022

prírodný pohyb												
ukazovateľ	územie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013-2022
živorodení	okres Nové Zámky	1 114	1 183	1 116	1 190	1 228	1 081	1 148	1 069	1 107	1 015	11 251
	obec Dvory nad Žitavou	48	60	41	49	42	51	44	43	59	40	477
zomretí	okres Nové Zámky	1 715	1 667	1 742	1 754	1 727	1 712	1 632	1 795	2 303	1 840	17 887
	obec Dvory nad Žitavou	55	62	76	52	58	57	56	60	73	62	611
prírodný prírastok/ prírodný úbytok	okres Nové Zámky	-601	-484	-626	-564	-499	-631	-484	-726	-1 196	-825	-6 636
	obec Dvory nad Žitavou	-7	-2	-35	-3	-16	-6	-12	-17	-14	-22	-134
migračný pohyb												
pristáhovaní	okres Nové Zámky	901	989	994	1 004	1 051	1 067	950	959	1 014	1 097	10 026
	obec Dvory nad Žitavou	58	87	66	55	76	69	67	66	86	68	698
vystáňovaní	okres Nové Zámky	972	1 152	1 111	1 101	1 294	1 175	1 321	1 032	985	1 323	11 466
	obec Dvory nad Žitavou	72	70	63	63	96	89	69	78	57	92	749
migračné saldo	okres Nové Zámky	-71	-163	-117	-97	-243	-108	-371	-73	29	-226	-1 440
	obec Dvory nad Žitavou	-14	17	3	-8	-20	-20	-2	-12	29	-24	-51
celkový prírastok/celkový úbytok												
celkový prírastok/ celkový úbytok	okres Nové Zámky	-672	-647	-743	-661	-742	-739	-855	-799	-1 167	-1 051	-8 076
	obec Dvory nad Žitavou	-21	15	-32	-11	-36	-26	-14	-29	15	-46	-185

Zdroj: ŠÚ SR, Bilancia pohybu obyvateľstva v SR 2011-2021

B.3.1.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva (podľa ekonomickej aktivity) do hlavných vekových skupín, ktoré (podľa metodiky EÚ) sú:

- Predproduktívny vek - 0 - 14 rokov - je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne.
- Produktívny vek - 15 - 64 rokov - je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna.
- Poproduktívny vek - 65 a viac rokov - je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna.

Tabuľka: Veková štruktúra obyvateľstva vybraného územia v r. 2001, 2011 a 2021 (SODB, metodika EÚ)

rok	územie		obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku				index starnutia
				predproduktívnom (0-14 rokov)	produktívnom (15-64 rokov)	poproduktívnom (65+ rokov)	nezistenom	
2001 (SODB, 26.5.)	SR	(abs.)	5 379 455	1 015 493	3 705 515	610 923	47 524	60,2
	Nitriansky kraj		713 422	123 435	497 150	89 894	2 943	72,8
	okres Nové Zámky		149 594	24 872	93 632	31 090	0	125
	obec Dvory nad Žitavou		5 138	865	3 146	1 127	0	130,3
	SR	(%)	100	18,9	68,8	11,4	0,9	
	Nitriansky kraj		100	17,3	69,7	12,6	0,4	
	okres Nové Zámky		100	16,6	62,6	20,8	0	
	obec Dvory nad Žitavou		100	16,8	61,2	21,9	0	
2011 (SODB, 21.5.)	SR	(abs.)	5 397 036	826 516	3 887 647	682 873	0	82,6
	Nitriansky kraj		689 867	93 390	500 463	96 014	0	102,8
	okres Nové Zámky		144 417	18 834	104 779	20 804	0	110,5
	obec Dvory nad Žitavou		5 164	748	3 686	730	0	97,6
	SR	(%)	100	15,3	72,0	12,7	0	
	Nitriansky kraj		100	13,5	72,5	13,9	0	
	okres Nové Zámky		100	13,0	72,6	14,4	0	
	obec Dvory nad Žitavou		100	14,5	71,4	14,1	0	
2021 (SODB, 16.5.)	SR	(abs.)	5 449 270	867 410	3 652 679	929 181	0	107,1
	Nitriansky kraj		677 900	93 456	458 166	126 278	0	135,1
	okres Nové Zámky		138 168	18 148	93 295	26 725	0	147,3
	obec Dvory nad Žitavou		4 999	733	3 356	910	0	124,1
	SR	(%)	100	15,9	67,0	17,1	0	
	Nitriansky kraj		100	13,8	67,6	18,6	0	
	okres Nové Zámky		100	13,1	67,5	19,3	0	
	obec Dvory nad Žitavou		100	14,7	67,1	18,2	0	

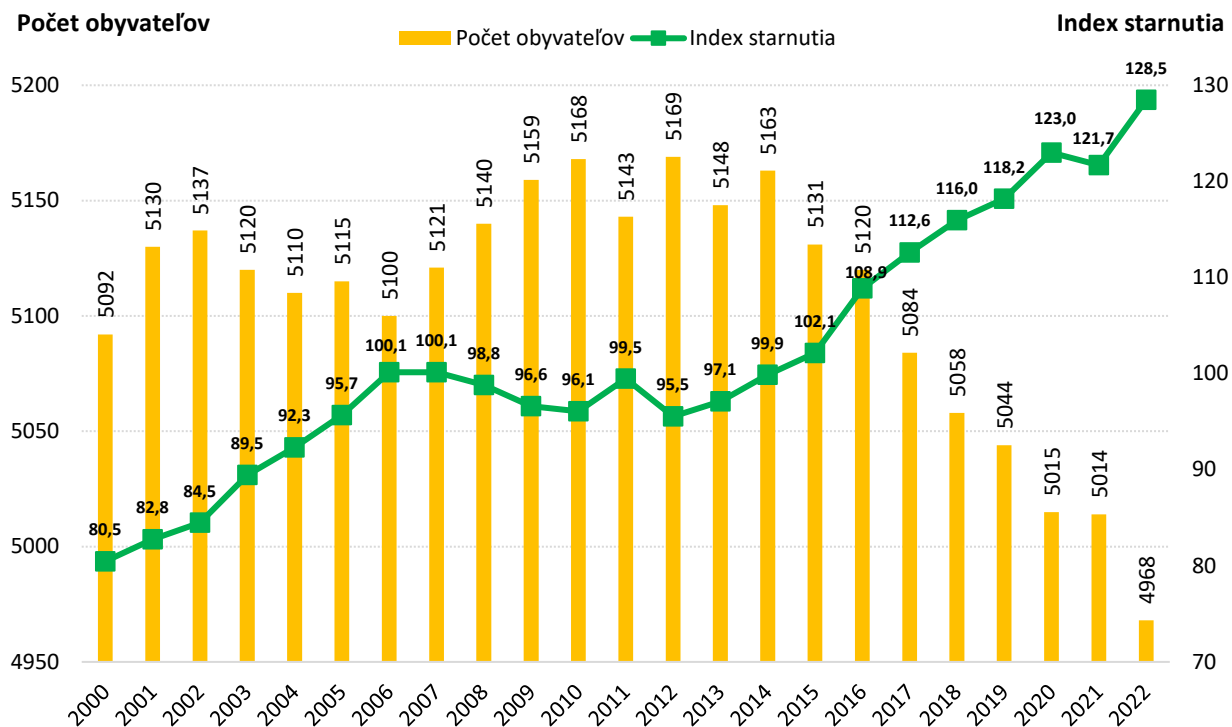
Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, SODB 2011, ŠÚ SR, SODB 2021, ŠÚ SR

Index starnutia/vitality vyjadruje hodnotu počtu obyvateľov poproduktívnej zložky, k počtu obyvateľov v predproduktívnom veku, vynásobenú číslom 100. Index starnutia/vitality pre populáciu obce Dvory nad Žitavou má od roku 2000 do roku 2022, takmer každoročne stúpajúcu tendenciu. Výnimku tvoria roky 2008, 2009, 2010 a rok 2021, kedy sa hodnota indexu starnutia znížila. Od roku 2016 je však možné pozorovať dôležitý trend, ktorý sa na území obce uplatňuje. Počet obyvateľov obce klesá, a zároveň obyvateľstvo každoročne viac a viac starne, nakoľko prevažuje poproduktívna zložka obyvateľstva nad predproduktívnou zložkou obyvateľstva.

Obyvateľstvo obce starne.

Graf: Vývoj indexu starnutia v obci Dvory nad Žitavou v r. 2000-2022 (stav k 31.12.)

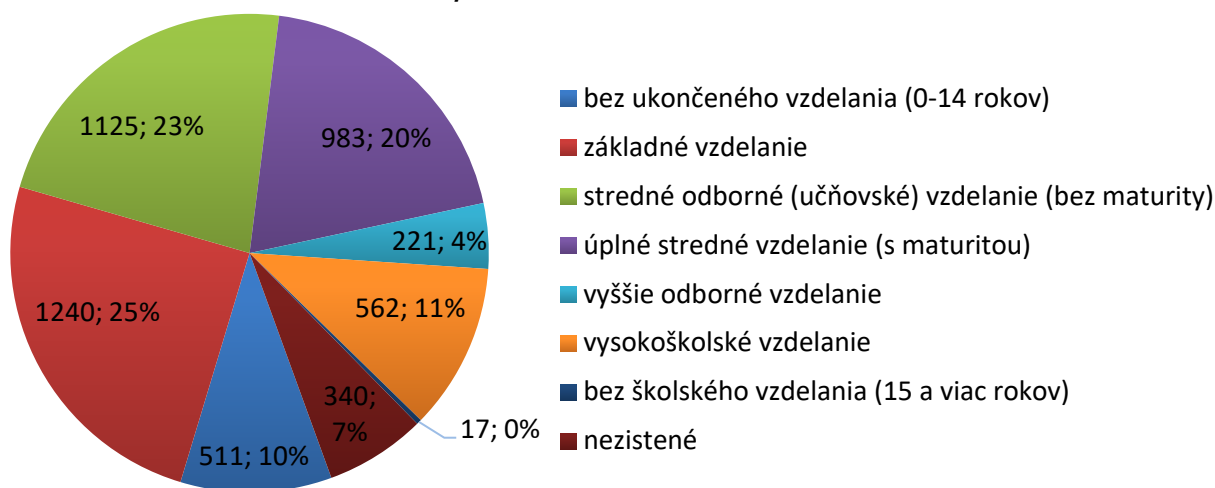

Zdroj: ŠÚ SR

B.3.1.4 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V rámci vzdelanostnej úrovne ¹ prevažovala na území obce Dvory nad Žitavou skupina obyvateľov, ktorí dosiahli len základné vzdelanie, s počtom 1240 obyvateľov, čo predstavuje 1/4 z celkového počtu obyvateľov. Následne bola najviac zastúpená skupina obyvateľov, ktorá dosiahli stredné odborné vzdelanie bez maturitnej skúšky, s počtom 1125 obyvateľov, čo predstavuje 23%. Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo len 11% obyvateľov (562), a stredné úplné vzdelanie, ukončené maturitnou skúškou dosiahlo 20% obyvateľov.

Graf: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

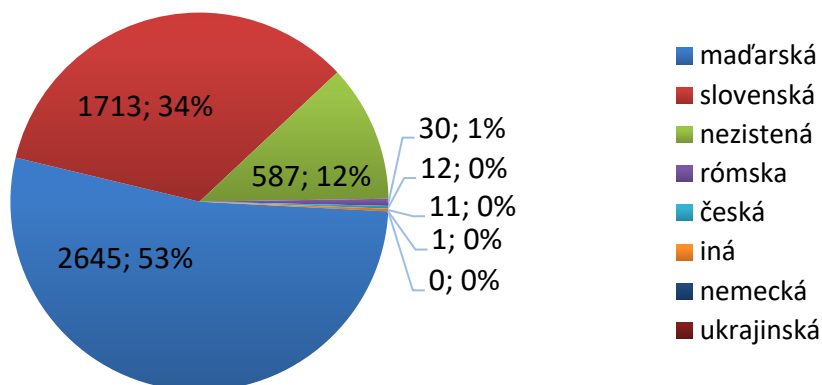

¹ Pod najvyšším dosiahnutým vzdelaním sa rozumel najvyšší stupeň štúdia, ktorý obyvateľ ukončil. Študenti stredných odborných učilíšť a stredných škôl si vyznačili základné vzdelanie, študenti vysokých škôl príslušné stredoškolské vzdelanie.

B.3.1.5 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V rámci národnostného zloženia obyvateľstva² obce Dvory nad Žitavou, prevažovala ku dňu sčítania, skupina obyvateľov, ktorí sa hlásili k maďarskej národnosti, pričom ich počet dosiahol 53% podiel, z celkového počtu obyvateľov obce. Viac ako 1/3 sa hlásila k slovenskej národnosti, s počtom viac ako 1 700 obyvateľov. K rómskej národnosti sa hlásilo len 30 obyvateľov. Pri tejto skupine obyvateľov je dôležité poznamenať, že mnoho rómskych obyvateľov sa hlási striedavo k maďarskej alebo slovenskej národnosti.

Graf: Národnostná štruktúra obyvateľstva

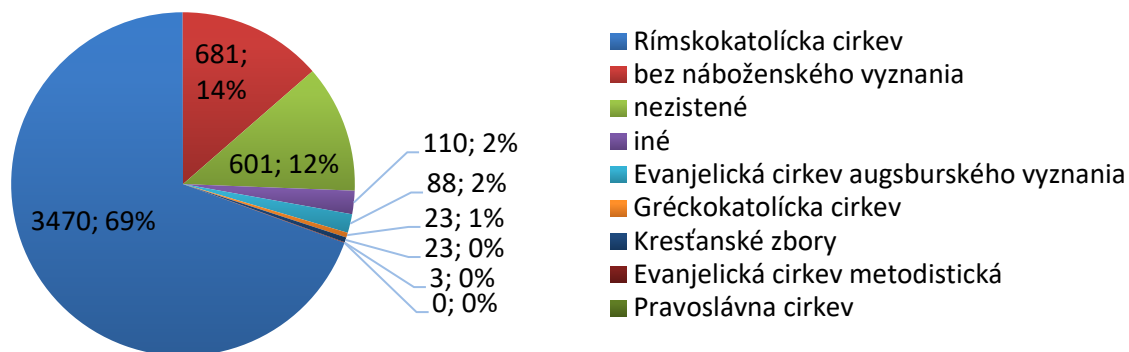

Podľa Atlasu rómskych komunit (ďalej len ARK)³, ktorý bol vydaný v roku 2019, Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ktorý spadá pod Úrad vlády Slovenskej republiky, sa však na území obce Dvory nad Žitavou, nachádzalo ku dňu spracovania analýz tohto dokumentu, 400 až 600 Rómskych obyvateľov, bývajúcich v 5 lokalitách, ktoré boli situované na území obce. Vzhľadom na početné zastúpenie tejto komunity je potrebné aby boli v obci zastúpené inštitúcie venujúce sa problémom a potrebám tejto komunity.

B.3.1.6 RELIGIÓZNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

V rámci religióznej štruktúry obyvateľstva⁴ sa zistilo, že takmer 70% obyvateľov sa ku dňu sčítania hlásilo k Rímskokatolíckej cirkvi. Počet tejto skupiny dosiahol 3 470 obyvateľov. Bez náboženského vyznania bolo 681 obyvateľov. Viac ako 600 obyvateľov svoje náboženské presvedčenie neuviedlo. Ostatné náboženské cirkvi, združenia s polky, mali menej ako 100 členov. K pravoslávnej cirkvi sa na území obce, za rok 2021, nik nehlásil.

Graf: Religiózna štruktúra obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

² Národnosťou sa rozumie príslušnosť k národu alebo etnickej skupine. Vyznačovala sa podľa vlastného rozhodnutia. Nebol určujúci materinský jazyk, ani reč, ktorú obyvateľ používal alebo ovládal, ale vlastné rozhodnutie obyvateľa o príslušnosti k určitému národu, národnostnej menšine alebo etnickej skupine. Národnosť detí do 15 rokov sa vyznačila/zapísala podľa národnosti rodičov. Ak mali rodičia rôznu národnosť, národnosť dieťaťa sa vyznačila/zapísala podľa národnosti jedného z rodičov.

³ Zdroj: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/>

⁴ Pod náboženským vyznaním sa rozumie účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi (náboženskej spoločnosti) alebo vzťah k nej. Na sčítacom formulári boli predznačené cirkvi a náboženské spoločnosti registrované v SR, možnosť „iné“ (náboženské vyznanie) a možnosť „bez vyznania“. Obyvatel' vyznačil/zapísal odpoveď podľa vlastného rozhodnutia. Náboženské vyznanie detí do 15 rokov sa vyznačilo/zapísalo podľa rozhodnutia rodičov pri zohľadnení názoru dieťaťa.

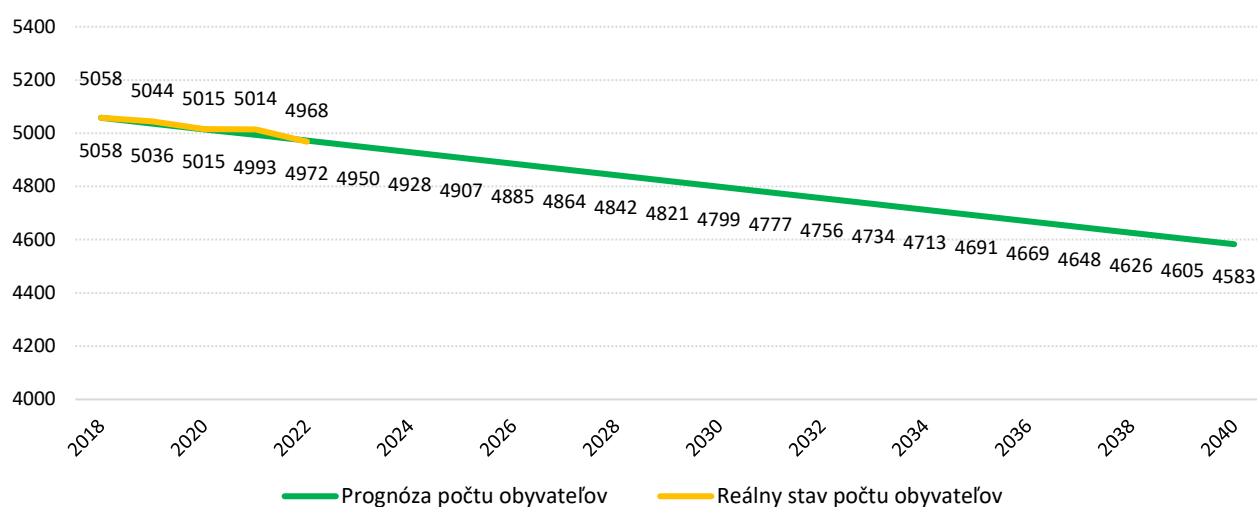
B.3.1.7 VÝHLADOVÝ POČET OBYVATEĽOV

Prognóza vývoja počtu obce Dvory nad Žitavou bola vypočítaná na základe indexu poklesu počtu obyvateľov okresu Nové Zámky. Hodnota poklesu počtu obyvateľov do roku 2040, na úrovni okresu Nové Zámky, je na úrovni -9,39%, čo znamená, že v priebehu celého zvoleného obdobia (medzi rokmi 2018 až 2040), by mal počet obyvateľov ku koncu sledovaného obdobia, celého okresu poklesnúť o 9,39%, čo predstavuje pokles o 13095 obyvateľov na okresnej úrovni.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou, do roku 2040, preberá klesajúci trend s hodnotou -9,39% počtu obyvateľov. Východzia hodnota je 5 058 obyvateľov ku koncu roka 2018. Následne je zaznamenaný každoročný pokles obyvateľov, o necelých 22 obyvateľov. Ku koncu sledovaného obdobia (rok 2040) by teda mala mať obec Dvory nad Žitavou, podľa indexu prognózy okresu Nové Zámky, 4 583 obyvateľov, čo je oproti roku 2018, pokles o zhruba 475 obyvateľov.

Pri pohľade na nižšie uvedený graf, ktorá poukazuje na prognózovaný vývoj počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou, je možné tvrdiť, že prognóza, minimálne v prvých 4 rokoch, odpovedá reálnemu stavu vývoja počtu obyvateľov, ktorý ma klesajúcu tendenciu.

Graf: Prognóza vývoja počtu obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z INFOSTAT-u

B.3.2 SOCIÁLNE PREDPOKLADY ROZVOJA OBCE

Pri analýze demografických javov bolo zistené, že sa počet obyvateľov Dvory nad Žitavou každoročne znižuje, a ako predpokladá prognóza vývoja počtu obyvateľov v nasledujúcej kapitole, bude tento trend aj naďalej pokračovať. Dôležitým faktorom je aj to, že obyvateľstvo, ktoré na území obce Dvory nad Žitavou zostáva, každoročne starne, a prevažuje poproduktívna zložka obyvateľstva, nad predproduktívnu zložkou obyvateľstva Vzhľadom na uvedené fakty je potrebné, aby sa obec do budúcnosti zaoberala zabezpečením dostatočných kapacít v rámci jednotlivých sociálnych zariadení. Už v roku 2021, sa podľa SODB2021, nachádzalo v obci 1 134 nepracujúcich a 258 pracujúcich dôchodcov.

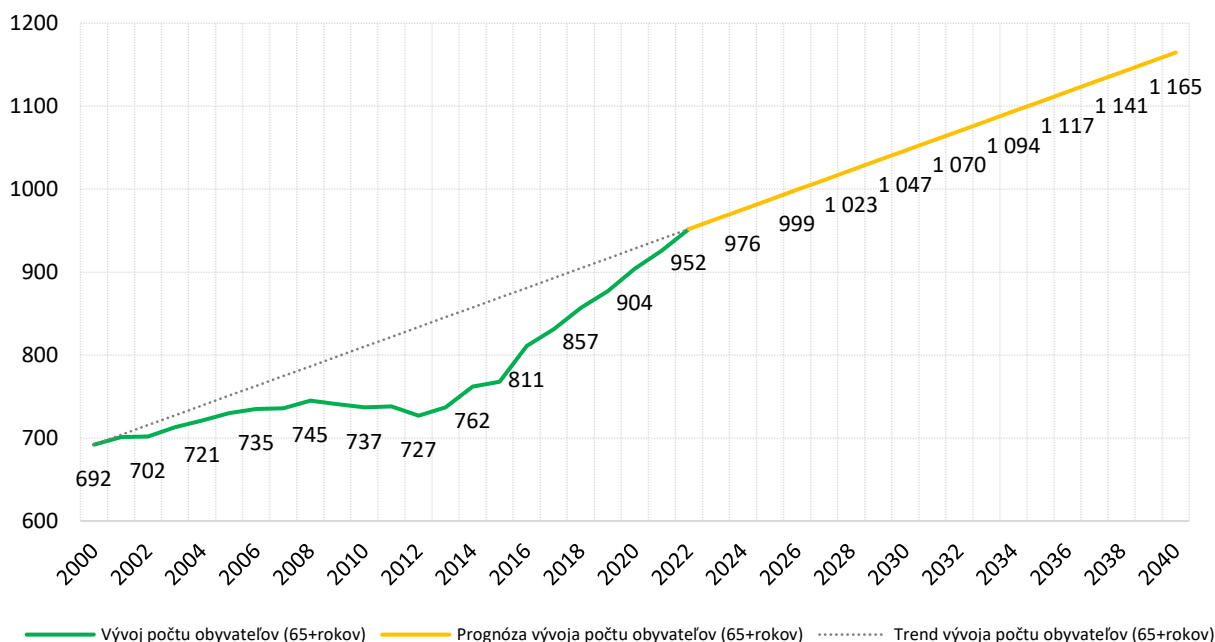
Pri pohľade na vývoj počtu obyvateľov v poproduktívnom veku (65+ rokov), je možné pozorovať, že od roku 2000 do roku 2022, narástol počet tejto skupiny, z pôvodných 692 obyvateľov, až na hodnotu 952 obyvateľov, čo značí celkový nárast o 260 obyvateľov. V priemere sa teda za 22 rokov počet obyvateľov v poproduktívnom veku zvyšoval o zhruba 12 obyvateľov za rok. Pri prevzatí tohto trendu – nárastu poproduktívnej zložky obyvateľstva o 12 obyvateľov za rok, by sa mal počet tejto skupiny, na konci sledovaného obdobia – v roku 2040, dostať až na hodnotu 1 165 obyvateľov, čo predstavuje nárast o 473 obyvateľov od roku 2000 a nárast o 213 obyvateľov od roku 2022.

Na základe interných výpočtov historického vývoja počtu obyvateľov vekovej skupine 65 a viac rokov, je možné konštatovať, že skupina týchto obyvateľov sa do konca sledovaného obdobia (rok 2040) zvýši približne o ďalších 23% - ak sa zachová doterajší trend vývoja počtu obyvateľov tejto skupiny. Vzhľadom na tieto skutočnosti bude potrebné, aby sa obec v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb a zriaďovateľmi sociálnych zariadení, do budúcnosti zaoberala zabezpečením dostatočných kapacít v jednotlivých sociálnych zariadeniach, predovšetkým v domove seniorov. Je nutné podotknúť, že sa jedná o veľmi hrubý odhad vývoja počtu obyvateľov. Tento vývoj môžu v budúcnosti ovplyvniť rôzne externé,

ale aj interné vplyvy, a tak sa výsledná hodnota na konci sledovaného obdobia môže líšiť od interných výpočtov.

Graf: Vývoj a prognóza počtu obyvateľov v poproduktívnom veku

Zdroj: Vlastné výpočty na základe údajov zo ŠÚSR

Najvýznamnejšie identifikované problémy spojené so starnutím obyvateľstva sú: nedostatočná kapacita poskytovaných sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, preferencia sociálnych služieb pobytovou formou pred terénnou a ambulantnou formou, nedostatok sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, hlavne v oblasti duševného zdravia, nízka ponuka služieb, nerovnomerné rozloženie sociálnych služieb a ich koncentrácia do miest, nedokonalý systém evidencie žiadateľov odkázaných na sociálnu službu v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby pobytovou formou v duplicitnej evidencii žiadateľov, neexistujúca prepojenosť informácií medzi poskytovateľmi sociálnych služieb a nedostatok odborných pracovníkov v sociálnych službách – nízka motivácia pracovať v sociálnych službách, nedostatočná podpora aktívneho starnutia a nedostatočná podpora neformálnych opatrovateľov, chýbajúca dlhodobá zdravotno-sociálna starostlivosť.

Bližšia analýza sociálnej infraštruktúry sa nachádza v podkapitole B.7.3 Sociálna infraštruktúra.

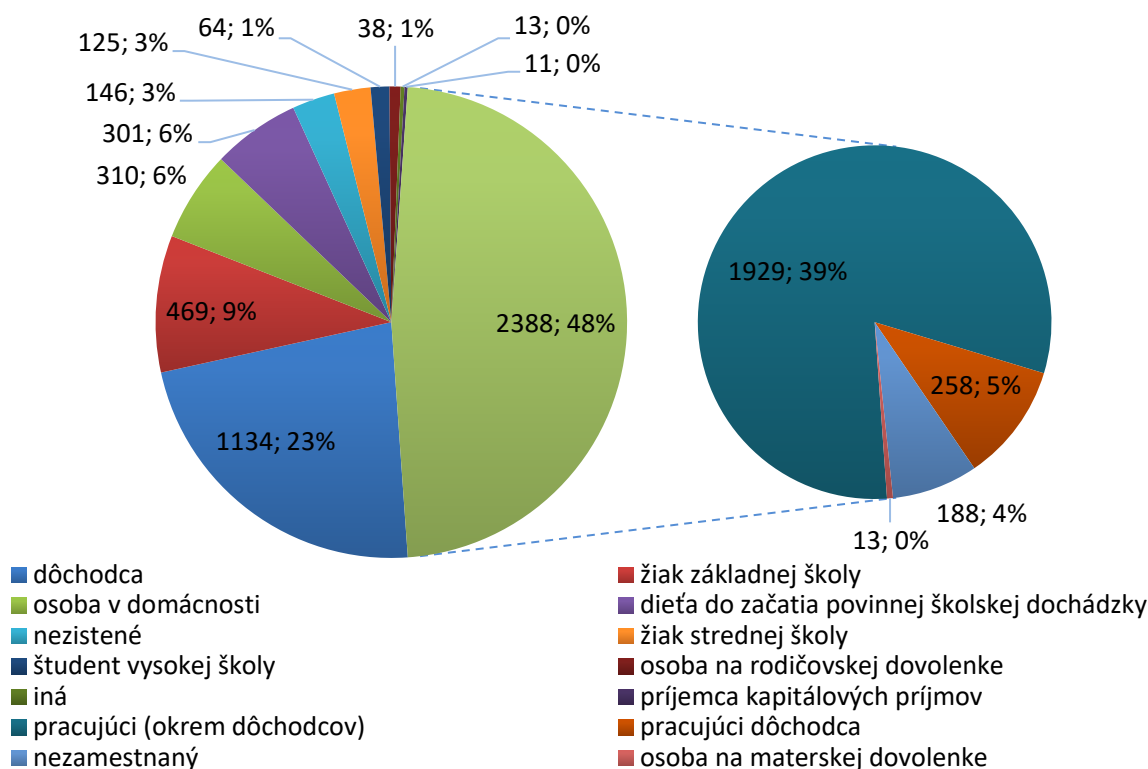
B.3.3 EKONOMICKÉ PREDPOKLADY ROZVOJA OBCE

V roku 2021 sa podľa sčítania SODB 2021, na území obce Dvory nad Žitavou nachádzalo 2388 ekonomicky aktívnych osôb (ďalej len EAO). Skupina EAO, ktorá tvorila 48% z celkového počtu všetkých obyvateľov, bola tvorená skupinou 1 929 pracujúcich obyvateľov, 258 pracujúcimi dôchodcami, 188 nezamestnanými a 13 osobami, ktoré boli na materskej dovolenke.

Miera ekonomickej aktivity, ktorá bola vypočítaná ako počet ekonomicky aktívnych obyvateľov / počet obyvateľov vo veku 15+ rokov) x 100, dosahovala v roku 2021, na území obce Dvory nad Žitavou hodnotu 56,35%, pričom celorepublikový priemer mal v roku 2021 hodnotu 59,66%.

Graf: Ekonomická aktivita obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

B.3.3.1 NEZAMESTNANOSŤ

Miera evidovanej nezamestnanosti, ktorá sa vypočítala ako počet nezamestnaných * 100 / počet všetkých EAO, dosahovala ku dňu sčítania v roku 2021, hodnotu 7,87%, pričom celoslovenský priemer dosahoval za dané obdobie hodnotu 8,48%.

Ku 30.09.2023 bolo na území obce Dvory nad Žitavou evidovaných spolu 136 uchádzačov o zamestnanie (ďalej aj ako UoZ). Z toho bolo 59 mužov a 77 žien. V rámci dĺžky evidencie UoZ bolo spolu 102 obyvateľov, ktorí spadali dĺžkou svojej evidencie do krátkodobej nezamestnanosti - dĺžka evidencie bola kratšia ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacoch. Dlhodobo nezamestnaných občanov, kedy bola dĺžka evidencie UoZ dlhšia ako 12 mesiacov, bolo spolu 34.

Tabuľka: Evidencia uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie (mesiacov)

Obdobie	Krátkodobá nezamestnanosť				Dlhodobá nezamestnanosť						
	0-3	4-6	7-9	10-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-48	nad 48
Počet	32	29	27	14	11	5	2	2	6	1	7

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ÚPSVaR, 09/2023

Z pohľadu vekovej štruktúry UoZ, bola najviac zastúpená veková skupina obyvateľov vo veku 50 až 54 rokov. Nasledovali potom skupiny obyvateľov vo veku 35 až 39 rokov, a vo veku 40 až 44 rokov, pričom obe tieto skupiny boli tvorené 19 obyvateľmi. Najmenej zastúpenou bola skupina obyvateľov vo veku 30 až 34 rokov, do ktorej spadali 6 obyvateľia, a skupina obyvateľov vo veku 25 až 29 rokov, s počtom 7 obyvateľov.

Tabuľka: Evidencia uchádzačov o zamestnanie podľa veku

Vek	do 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 a viac	n/a
Počet	9	12	7	6	15	19	19	23	17	9	0

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ÚPSVaR, 09/2023

V rámci vzdelanostnej úrovne výrazne prevažovali UoZ, ktorí dosiahli vyššie sekundárne vzdelanie (88 obyvateľov). Za nimi nasledovali obyvatelia, ktorí dosiahli nižšie sekundárne vzdelanie (34 obyvateľov). Jeden UoZ dosiahol terciárny stupeň vzdelania 1. stupňa, a podobne 1 UoZ dosiahol terciárne vzdelanie 3. stupňa, a ďalší 8 UoZ dosiahli terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň). 4 UoZ dosiahli post sekundárne neterciárne vzdelanie.

Tabuľka: Evidencia uchádzačov o zamestnanie podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Počet	Stupeň vzdelania	Počet	Stupeň vzdelania
0	predprimárne vzdelanie	0	terciárne vzdelanie (nie VŠ)
0	primárne vzdelanie	1	terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)
34	nižšie sekundárne vzdelanie	8	terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)
88	vyššie sekundárne vzdelanie	1	terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)
4	post sekundárne neterciárne vzdelanie	0	nezistené

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ÚPSVaR, 07/2023

B.4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

B.4.1 NÁRODNÉ SÚVISLOSTI ROZVOJA OBCE

Riešené územie obce Dvory nad Žitavou sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenska. Situované je na úrodných pôdach Podunajskej nížiny Nitrianskeho samosprávneho kraja, v okrese Nové Zámky.

V hierarchizovanej štruktúre centier osídlenia v celoštátnej územnoplánovacej dokumentácii, ktorou je Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Konceptia územného rozvoja Slovenska 2011 (ďalej aj ako KURS), je obec Dvory nad Žitavou zaradená ako centrum piatej skupiny, spolu so sídlami Beluša, Brezová pod Bradlom, Čierna nad Tisou, Gbely, Hanušovce nad Topľou, Jelšava, Krásno nad Kysucou, Leopoldov, Medzev, Modrý Kameň, Nemšová, Nováky, Oščadnica, Podolíneč, Sládkovičovo, Sliač, Spišská Stará Ves, Strážske, Svätý Jur, Tlmače, Veľký Šariš, Vrbové, Smižany, Šaštín – Stráže.

Obec Dvory nad Žitavou je súčasťou novozámocko-komárňanského ťažiska osídlenia. Toto ťažisko osídlenia je v KURS 2001 zaradené ako ťažisko osídlenia druhej úrovne. Ťažiská osídlenia druhej úrovne, sú tvorené okolo stredne veľkých miest, pri ktorých sa v menšej miere prejavujú aglomeračné väzby medzi centrami a voči okolitým obciam prevládajú viac polarizačné (dostredivé) účinky jadier týchto ťažísk osídlenia. Územné vymedzenie ťažísk osídlenia nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé (pulzujúce) územia. Závisí to na rozvoji aktivít na ich území v jednotlivých obciach a na rozvoji „sily“ vlastného jadra (jadier) ťažiska osídlenia. Novozámocko-komárňanské ťažisko osídlenia predstavuje vo vymedzení KURS 2001 územie pozdĺž osi od Šurian až po Komárno s okolitými obcami, ktoré spadajú do jednotlivých centier na tejto osi ležiacich – Šurany, Nové Zámky, Hurbanovo, Komárno.

Obec priamo susedí s okresným mestom Nové Zámky, ktoré je navyše súčasne centrom novozámocko-komárňanského ťažiska osídlenia. Mesto Nové Zámky je súčasťou ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa v smere Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno. Mesto Nové Zámky tvorí významné sídelné centrum Nitrianskeho kraja, čo je podčiarknuté aj v Územnom pláne regiónu Nitrianskeho kraja v platnom znení.

Širšie vzťahy obce Dvory nad Žitavou sú premietnuté v grafickej časti Prieskumov a rozborov, vo výkrese č.1 – Širšie vzťahy. Výkres je spracovaný na podklade Územného plánu regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja a v znení Zmien a doplnkov č. 1 v mierke 1: 50 000.

B.4.2 REGIONÁLNE SÚVISLOSTI ROZVOJA OBCE

Regionálne súvislosti územného rozvoja sú stanovené v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii, ktorou je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja z roku 2014 v znení Zmien a doplnkov z roku 2015.

- Územný plán regiónu zdôrazňuje národné súvislosti rozvoja formované Konceptiou územného rozvoja Slovenska v platnom znení.
- V rámci sociálnych vecí má obec dôležité postavenie v rámci pôsobenia neverejných poskytovateľov pobytových a ambulantných sociálnych služieb regionálneho významu.
- Významnú úlohu má územie obce v rámci poľnohospodárskej prvovýroby, ako aj vinohradníctva a vinárstva.
- V rámci rozvoja prímestskej rekreácie okresného mesta Nové Zámky sa v Dvoroch nad Žitavou uvažuje s rozvojom využitia prírodných vodných plôch.
- Z hľadiska požiadavky na rozvoj prímestskej rekreácie obcí sú Dvory nad Žitavou identifikované ako obec s rekreačnou funkciou.
- V rámci regionálnych súvislostí vinohradníctva sú Dvory nad Žitavou jednou z najvýznamnejších obcí Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti.
- Pri možných rozvojových zámeroch sa spomínajú v kontexte vybudovania nového termálneho kúpaliska na báze termálnych vôd. V obci sú totiž situované významné geotermálne vrty a minerálne pramene regionálneho významu.
- Regionálna koncepcia rozvoja dopravy je postavená okrem iného aj na významnej ceste prvej triedy I/75, ktorá prechádza priamo cez obec.
- Dvory nad Žitavou sú súčasťou významného skupinového vodovodu Nové Zámky, ktorý pitnou vodou zásobuje 12 sídiel.

- V rámci plánov rozvoja verejných kanalizácií je obec súčasťou aglomerácie nad 10 000 ekvivalentných obyvateľov.
- V záväznej časti usmerňovania regionálnej koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry sú Dvory nad Žitavou uvedené v kontexte podpory centier lokálneho významu.
- Pre obec je v zmysle záväzného rozvoja technickej infraštruktúry potrebné zabezpečiť územnotechnické podmienky pre výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie, intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov. Stavby kanalizácií, t. j. stokové siete a čistiarne odpadových vôd v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov sú pre obec uvedené aj v zozname verejnoprospešných stavieb.

Novopripravovaný územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (Inštitút priestorového plánovania) zaraduje obec Dvory nad Žitavou medzi nadregionálne centrá. I keď nová dokumentácia nie je k spracovaniu návrhu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou schválená, vytvára aktuálny obraz o formovaní sídelnej štruktúry kraja. Okrem priestorových daností územia obce, definovaných v dnes platnom územnom pláne regiónu sú pre Dvory nad Žitavou navyše formované konkrétne úlohy a zodpovednosti:

- Nadregionálne centrá, resp. centrá osídlenia nadregionálneho významu tvoria vybrané sídla, ktoré sú v KÚRS zaradené do 3. až 5. skupiny. Pre rozvoj Nitrianskeho kraja majú dôležitý význam, ako centrá dotvárajúce základnú kostru polycentrického systému osídlenia.
- Územný plán regiónu rešpektuje postavenie týchto sídiel v zmysle KÚRS, ako aj plnenie ich úloh pri polycentrickom rozvoji štátu. V rámci rozvoja sídelnej štruktúry riešeného územia Nitrianskeho kraja im však aditívne priraduje aj špecifické regionálne úlohy.
- V regionálnych súvislostiach rozvoja sídelnej štruktúry Nitrianskeho kraja tvorí týchto 7 sídiel druhú najvyššiu hierarchickú úroveň: Dvory nad Žitavou, Hurbanovo, Kolárovo, Šurany, Tlmače, Vráble a Želiezovce. Ide o urbanizované centrá osídlenia pre bývanie, prácu a rekreáciu v mestskom prostredí. Majú kompaktnú štruktúru zástavby s koncentrovaným funkčným využitím všetkých mestotvorných funkcií.
- Pri dosahovaní cieľov polycentrického rozvoja plnia funkciu zásobovania obyvateľov službami denného, občasného i periodického charakteru. Sú pólmi rozvoja regionálnych a subregionálnych špecifických oblastí, najmä z hľadiska verejnej infraštruktúry.
- Zásady a regulatívy usmerňovania ich rozvoja sú formované pre efektívne dosahovanie cieľov územného rozvoja kraja ako celku, založené na koncentračných princípoch v rámci sídla, avšak dekoncentračne po celom území kraja.
 - Alokovať do ich urbanizovaných území aktivity komunálnej občianskej vybavenosti verejnoprospešného charakteru okresného až nadregionálneho významu.
 - Rozvíjať ako centrá pridruženej a detašovanej verejnej správy rôzneho zamerania pre úradné, administratívne, regionálne a štátne inštitúcie.
 - Plniť úlohu centier pre základné a stredné školy so štúdiom končiacim maturitou, stredné školy špecifického zamerania, ako aj špeciálnych škôl.
 - Alokovať zdravotnícke zariadenia a rozvíjať ako strediská sociálnej starostlivosti okresného až regionálneho významu.
 - Rozvíjať hospodárske aktivity inovatívneho charakteru pre vznik, uplatnenie a šírenie komplementárnych produktov vedy, výskumu a vývoja.
 - Organizovať ich územie ako cieľové dopravné stanice a tiež ako prestupné uzly verejnej prímestskej dopravy.
 - Podporovať alokáciu a pôsobenie zariadení kultúrny, umenia, osvetu a celoživotného vzdelávania.
 - Rozvíjať zariadenia pre invenčné voľnočasové aktivity a rekreáciu, saturujúce potreby obyvateľov širšieho územia.
 - Rozvíjať aktivity športu na báze kombinovania profesionálne organizovaného a komerčného, t. j. verejne prístupného pôsobenia.
 - Podporovať rozvoj sídelných rozvojových osí piateho stupňa podľa ÚP R NK, ako doplnkové priestory líniového charakteru, zabezpečujúce rozvoj dopravných, komunikačných a sídelných vzťahov a väzieb subregionálneho významu: Nitra – Veľký Cetín – Úľany nad Žitavou – Hul – Bešeňov – Dvory nad Žitavou.
 - Rezervovať územia pre trasovanie nových koridorov diaľnic a rýchlостných ciest: Rýchlостná cesta R7 od hranice Trnavského kraja v obci Kolárovo – severne od Nových Zámkov – Dvory nad Žitavou (napojenie cez cestu II/511 v MÚK v obci

- Bešeňov) – Čechy – Plavé Vozokany – Čaka – Tekovské Lužany – Šarovce – Demandice – Horné Semerovce – Šahy – hranica s Banskobystrickým krajom v obci Plášťovce, vrátane definovania úseku ako verejnoprospešnej stavby.
- Rezervovať plochy a koridory pre rozvoj sústavy odkanalizovania územia a čistenia odpadových vôd v rámci kanalizačných systémov (KS) od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov pre obec Dvory na Žitavou.

B.4.3 RIEŠENIE ZÁJMOVÉHO ÚZEMIA

Zájmovým územím pre riešenie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou je územie susediacich obcí. Na západe hraničí s katastrálnymi územiami mesta Nové Zámky, zo severu s obcou Bešeňov, na východe so sídlami Branovo, Semerovo a Dubník a z juhu s obcami Pribeta a Bajč.

Zájmovým územím pre riešenie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou je územie susediacich obcí.

Pri spracovaní riešeného územia obce Dvory nad Žitavou sú v nadväznosti na zájmové územie zohľadnené najmä nasledujúce požiadavky.

- Rešpektovanie nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktorou je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja v platnom znení.
- Zohľadnenie nadradenej dopravnej infraštruktúry v koridore cesty 1. triedy I/75.
- Zohľadnenie pripravovaných zámerov rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry v koridore cesty 1. triedy I/75, ako východný obchvat mesta Nové Zámky.
- Zohľadnenie regionálne dopravnej infraštruktúry v koridore ciest 2. triedy II/511 a II/589.
- Zohľadnenie pripravovaných zámerov rozvoja regionálnej dopravnej infraštruktúry v koridore cesty 2. triedy II/511, ako východný obchvat obce Bešeňov, vrátane pripojenia na plánovaný koridor Rýchlostnej cesty R7.
- Zohľadnenie regionálne dopravnej infraštruktúry v koridore ciest 3. triedy III/1492 a III/1491.
- Zohľadnenie nadradenej dopravnej infraštruktúry v koridoroch železničnej trate č. 120A, vrátane plánovanej modernizácie na traťovú rýchlosť 160 km/h, prebudovanie úrovňových priecestí na mimoúrovňové, ako aj zmien polomerov oblúka.
- Rešpektovanie ochranných a bezpečnostných pásiem letiska v meste Nové Zámky.
- Zohľadnenie nadradenej technickej infraštruktúry.
- Zohľadnenie zájmov ochrany prírody a krajiny tak, ako vyplývajú z celoštátnej územnej ochrany prírody, ako aj z regionálneho územného systému ekologickej stability.
- Potreba považovať protipovodňovú ochranu ako jeden rozhodujúcich faktorov rozvoja.

B.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

B.5.1 DETERMINANTY URBANISTICKEJ KONCEPCIE

B.5.1.1 HISTORICKÉ ASPEKTY VÝVOJA URBANISTICKEJ ŠTRUKTÚRY

Prvá písomná zmienka o Dvoroch nad Žitavou je z roku 1075. V písomnom zázname je uvedený latinský názov obce Villa Hudvordiensium super aquam Sitou, preložený do slovenského jazyka Osada Dvorníkov nad riekou Žitava.

Novodobá obec Dvory nad Žitavou vznikli zlúčením štyroch pôvodných osád Hudvord, Huba, Pazman a Vadkert, čo je dnes v priestore cítiť aj v podobe prítomnosti štyroch cintorínov historického charakteru.

Dôležitým rozvojovým impulzom bolo, že Dvory dostali od kráľa právo výberu mýta na brode a neskôr aj moste Žitavy. V roku 1248 dostal do daru časť dvorského majetku kráľa nemecký rytier, v roku 1256 ďalší nemecký rytier dostal do daru právo výberu mýta na Žitave. Dvory nad Žitavou sú tak formované aj historickým cestami, ktoré viedli k tomuto brodu, resp. mostu.

Dňa 2. októbra 1429 povýšil Dvory na mesto s názvom Trhové mestečko Veľké Dvory kráľ Uhorska a rímsky cisár Žigmund Luxemburský. Štatút a privilégium trhového mestečka formovalo centrálny priestor dnes známe ako Hlavné námestie a Hlavná cesta. Pôvodne centrálnne námestie so širokými verejnými priestormi, ktoré boli v minulosti dejiskom trhov sú tu zachované od stredoveku.

V roku 1462 v Komárňanskej hradnej župe vznikol Dvorský okres, ktorého sídlom boli Dvory nad Žitavou. V roku 1441 dostali Dvory od kráľa hrdelné právo. Do dvorského okresu, ktorý siahal až po rieku Váh a Dunaj, patrilo 23 obcí a 11 majerov

Veľa utrpenia prinieslo rozkvitajúcim Dvorom turecké poddanstvo. Už v roku 1530 prvýkrát prepadli mesto turecké vojská. Tieto útoky a s nimi spojené pustošenie, rabovanie, vraždenie a odvlčenie obyvateľov do otroctva sa do roku 1533 ešte niekoľkokrát zopakovalo. V roku 1550 stihol mesto opäť krutý nájazd a od roku 1572 až do augusta 1685 bolo Turkami trvale obsadené. Podľa súpisu z roku 1689 boli Dvory medzi tými mestami a obcami, ktoré boli úplne, alebo z veľkej časti spustošené tureckými vojskami. Po vyhnaní Turkov sa časť pôvodného obyvateľstva vrátila do obce, zvyšok tvorili novousadlíci zo severných častí krajiny z Nemecka.

V roku 1771 bola odovzdaná do užívania nová fara pri Hlavnom námestí, ktorá je dodnes najstaršou budovou v obci. V roku 1776 bola dokončená výstavba Turkami zničeného rímskokatolíckeho kostola v barokovom štýle, ktorý je kultúrnou pamiatkou.

V 19. storočí došlo k mohutnému rozmachu Dvorov. Dňa 16. decembra 1850 prešiel dvorským chotárom prvý vlak na novovybudovanej trati – z Bratislavy do Budapešti.

Dňa 16. septembra 1860 bola vysvätená známa dvorská Kalvária. Iniciátorom, organizátorom Kalvárie bol dvorský farár Adolf Majthényi.

Po skončení I. svetovej vojny a rozpade Rakúsko-uhorskej monarchie sa po Parížskych mierových rokovaníach v apríli 1919 stali Dvory súčasťou novovzniknutej Československej republiky. Na základe takzvanej Viedenskej arbitráže 8. novembra 1938 boli Dvory pripojené k Maďarsku. Tento stav trval až do 29. marca 1945, kedy sa opäť stali súčasťou Československa.

Historický vývoj a kultúrne dedičstvo obce možno chronologicky usporiadať do nasledujúcich urbanisticko - vývojových etáp:

- Počiatky osídlenia siahajú do doby kamennej, železnej, bronzovej.
- Obec vznikla zlúčením štyroch pôvodných osád: Hudvord, Huba, Pazman, Vadkert.
- r. 1241 – obec bola úplne zničená Tatármi
- 2. októbra 1429 – obec povýšená na mesto „Trhové mestečko Veľké Dvory“.
- r. 1530 – obec bola úplne zničená tureckými vojskami.
- r. 1686 – vybudovaná kúria rodiny Boncz, v 1. pol. 19. str. neskôr prestavaná.
- r. 1760 – vytvorená kaplnka sv. Urbana na viničnom vrchu.
- r. 1771 – postavená nová katolícka fara, ktorá je doteraz najstaršou budovou v obci.
- r. 1776 – vybudovaný rímskokatolícky kostol sv. Vojtecha biskupa.

- 16. december 1850 – vybudovanie železničnej trasy Bratislava – Dvory nad Žitavou – Budapešť.
- 16. septembra 1860 – vysvätená dvorská Kalvária.
- r. 1880 – postavený kalvínsky kostol.
- r. 1937 – odhalený pamätník hrdinov na pamiatku miestnych občanov, ktorí zomreli na bojiskách 1. svetovej vojny.
- 15. júna 1949 – založené Jednotné roľnícke družstvo s plochou 230 ha.
- 13. september 1966 – odhalený pamätník na pamiatku obetiam 2. svetovej vojny.
- v 2. pol. 20 str. je v obci zaznamenaný veľký rozvoj: Novogal - výroba a predaj hydinových produktov, Tekro - výroba kýmnej zmesi, Coolpart – výroba chladiarenskej techniky, Vinohradnícko-vinárske družstvo VVD – výroba vína, Zeleninársko-potravinárske družstvo ZPD – výroba paradajkového pretlaku a jablkového pyré, Ovocinárske výrobné družstvo OVD – pestovanie ovocia.
- 1989 úpadok centrálne riadeného plánovania a prenesenie kompetencií na lokálnu úroveň.
- r. 2012 - výstavba bioplynovej stanice v Dvoroch nad Žitavou.

B.5.1.2 ESTETICKÁ ŠTRUKTÚRA

Estetika krajiny ako takej je postavená na kontraste jej prírodnej časti a tej kultúrnej, resp. urbanizovanej, teda človekom priamo modifikovanej.

Vzhľadom na rovinný terén obce sa tu nenachádzajú žiadne vyššie kopce alebo vyvýšeniny, z ktorých by bolo možné pozorovať celkový panoramatický ráz krajiny. Túto úlohu do istej miery plnia krajinárske vyvýšeniny pútnického miesta areálu dvorskej kalvárie. Terénne úpravy tak ponúkajú príjemný rozhľad za doprovodu parkovo upravenej zelene. Obdobný charakter majú západné svahy na východnom okraji obce. Tu sa krajina dvíha do mierne vyšších nadmorských výšok. Od areálu vinárskych závodov ÉOS WINE Dvory možno, obdobne ako z kalvárie, vnímať krajinu z nadhľadu v širších súvislostiach. Ostatné časti územia obce ponúkajú len lokálne pohľady. Prírodná časť krajiny je síce monotónna a ekologicky nie je veľmi stabilná, avšak je jedinečná a neopakovateľná. Dotvárať sa dá len antropickými zásahmi v podobe prírodne blízkych opatrení.

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny možno považovať osídlenie. Druh jeho zástavby, spôsoby využitia územia, dobu, kedy vznikala, hustotu osídlenia a tiež výšku budov či dominant. V zásade možno konštatovať, že uvedené aktivity so zvyšujúcou sa intenzitou využitia krajiny znižujú estetické pôsobenie krajiny ako celku. Na tieto fenomény však vplývajú ďalšie aspekty. Negatívne aj pozitívne.

Tie menej príjemné sú hlavne zlý stavebnotechnický stav niektorých budov, enklávy objektov menej prispôsobivých skupín obyvateľstva a nie príliš vľúdne pôsobí aj zástavba moderných novostavieb rodinných domov v bezprostrednej blízkosti neoplotených cintorínov historického rázu.

Pozitíva estetického vnímania tvorí najmä kvalita verejných priestorov. Upravené centrálne námestie obce tvorí príjemný centrotvorný aspekt verejného stretávania sa obyvateľstva. Prilahlé ulice sú taktiež široké, príjemne upravené a krajinárske udržiavané. Usilujú sa vytvoriť vyvážené podmienky pre všetkých užívateľov. Cyklistov, vodičov i chodcov. Príjemným dotváraním verejných priestorov obce je množstvo výtvarných diel, kaplniek a sôch.

B.5.1.3 PRIESTOROVÁ ŠTRUKTÚRA

Urbanistickú štruktúru obce možno z celkového pohľadu hodnotiť ako rastlú, ktorý vznikla postupným zrastaním štyroch sídiel. Priestorový prejav obce dnes predstavuje diferencovanú štruktúru, ktorá vznikla ako výsledok dlhodobého vývoja. Dnešnú podobu priestorovej štruktúry obce vyformovali jednak historické obchodné a tranzitné cesty k brodu cez rieku Žitava, centrálne umiestnené stredoveké námestie, ako aj zrastenie pôvodne štyroch pôvodných osád Hudvord, Huba, Pazman a Vadkert, čo je dnes v priestore obce cítiť hlavne v podobe prítomnosti štyroch cintorínov historického charakteru.

Zo stredu obce sú v smere všetkých svetových strán do kríža vedené hlavné dopravné komunikácie. Tieto obecné radiály sú od centrálne umiestneného kruhového objazdu vedené ako základné komunikačné línie, čím zároveň vytvárajú aj hlavné kompozičné osi. Na sever v trase uličného koridoru Bešeňovskej ulice, na juh ulicou Veľká Komárňanská, na západ ako Mostná ulica a na východ ako Hlavná ulica. Tieto štyri cesty rozdeľujú štruktúru obec do štyroch pomyselných priestorových kvadrantov. Sekundárne kompozičné osi sú tvorené rozvetvením týchto hlavných komunikačno-kompozičných osí do ďalších cestných radiál. Od Bešeňovskej sa na severovýchode odpoja Branovská cesta. Od Veľkej Komárňanskej na juhu Hlboká

cesta a od Hlavnej ulice juhovýchodným smerom Dubová cesta. Cestná sieť tak má celkovo radiálny (lúčovitý) priestorový prejav.

Na takto tvorené obecné radiály sú pomerne pravidelne naviazané obytné ulice. Dominantné je bývanie v rodinných domoch, ktoré sporadicky dotvárajú dvojpodlažné bytové domy 2 NP alebo 1+1 NP. Ulice majú lineárny charakter, pričom v jednotlivých priestorových kvadrantoch sú navzájom rovnobežné. V niektorých polohách sú taktiež rovnobežné aj s hlavným osami. Napríklad ulice Jilemnického a J. Dózsu alebo Atillu Józsefa a Brezová, ako aj Krajná a Pod Záhradami. V iných polohách sa na kolmo napájajú. I keď navzájom prepájajú hlavné radiály navzájom, charakter dopravnej tangenty nevykazujú. Majú však pravidelný, takmer homogénne rastlý prejav. Najmä ulice 1. a 2. Nový Svet spolu s Petöfiho ulicou, za ktorou je navyše už v katastri evidovaná ďalšie rovnobežná ulica so pozemkami pre rodinné domy. Obdobný typ predstavujú aj ulice Okružná, Furmanská, L. Štúra, Krivánska a novovytvorený predel Hviezdoslavovej ulice.

Zaujímavými prvkami štruktúry obce je aj päť cintorínov. A to nie len pomerne vysokým počtom na jednu obec. Viaceré majú totiž historický ráz, bez oplotenia, čím sa stávajú súčasťou každodenného života obce. V súčasnosti sa však pochováva už iba na cintoríne pri Branovskej ceste.

Špecifickou kompozičnou líniou, resp. limitou alebo bariérou je aj hlavná železničná trať nadnárodného významu. Nachádza sa však mimo zastavaného územia vo vzdialenosti viac ako 2,5 kilometra od centra obce. Vytvára však lokalizačný determinant hospodársky významných subjektov, do výšky 3 NP. Medzi periférne umiestnenou železničnou stanicou a zastavaným územím obce sa pozdĺž ulice Veľká Komárňanská a Hlboká cesta nachádza viacero hospodárskych areálov.

Prírodná časť krajiny obce je rovinná, charakteristická najmä ornou pôdou, ktorá pokrýva až zhruba 80% výmery celej obce. Z hľadiska ekologickej stability však ide o jednej z najmenej stabilných spôsobov využitia územia. Pre obec sú taktiež jedinečné aj rozptýlené aktivity poľnohospodárskej výroby, ovocinárstva v podobe ovocných sádov a vinohradníctva s príslušným hospodárskym a obchodno - vybavenostným zázemím. Prírodnú časť krajiny dotvárajú aj vodné plochy s rybolovom alebo rekreáciou v prírodnom prostredí. Lesy tvoria len necelých 3,5 % výmery územia obce, pričom časť je územne vymedzená pre zvernicu, a teda nie je verejne prístupná. V obci sa nachádza viacero vodných plôch, ako aj sústavy drobných vodných tokov a kanálov.

B.5.2 URBANISTICKÁ KONCEPCIA

B.5.2.1 ZÁKLADNÉ FORMOVANIE URBANISTICKEJ KONCEPCIE

Urbanistická koncepcia rozvoja obce Dvory nad Žitavou je v etape návrhu formovaná invariantne. Vychádza z predchádzajúcej etapy spracovania územného plánu, kde bol koncept spracovaný, predložený a prerokovaný v dvoch variantoch. Oba varianty kládli do popredia rôzne východiská pre budúci rozvoj, ako aj ponúkli odlišné metodické prístupy k regulovaniu, resp. usmerňovaniu ďalšieho rozvoja obe. Oba varianty využili v predchádzajúcej etape princípy suburbanizácie, ako aj reurbanizácie, avšak v odlišnej miere. Na základe výsledkov verejného prerokovania, ako aj v zmysle posúdenia ako strategického dokumentu podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, bola ako preferovaná koncepcia odporúčaná podľa variantu B, za doplnenia akceptovaných stanovísk z variantu A.

Urbanistická koncepcia obce Dvory nad Žitavou vychádza z princípu koncentrácie hlavných rozvojových aktivít s cieľom vytvoriť predpoklady pre priestorový i prevádzkovú efektivitu ich fungovania, s doplnením menej intenzívnych rozvojových území na okraji zastavaného územia obce, vrátane humanizácie lokalít pri enklávach zástavby rómskych komunit.

Riešenie využíva intenzifikáciu hlavných rozvojových uzlov, a to aj za zohľadnenia ekonomických a ekologických aspektov rozvoja územia poľnohospodársky orientovanej obce. Koncentráciou jednotlivých funkcií sa tak zvýši kvalita a komplexnosť poskytovaných služieb a zefektívni sa napojenia územia na jednotlivé systémy dopravnej a technickej infraštruktúry.

Hlavným nositeľom kvality sídelného prostredia bude centrálné námestie, ktoré bude lemované polyfunkčnou zástavbou bývania a občianskej vybavenosti. Verejný priestor bude dotvorený parkovo upravenou zeleňou, ktorej budú sekundovať plochy na každodenné stretávanie sa obyvateľov. Doplnené budú chodníkmi pre peších, mobiliárom, ako aj cyklotrasou. Centrálné námestie bude slúžiť ako prvý kontaktný bod pre návštevníkov a turistov obce. Pôjde o kvalitný miestotvorný priestor.

V nadväznosti na tento hlavný kompozičný uzol budú rozvíjané sekundárne kompozičné uzly. Tvorené budú predovšetkým obytnými územiami, v rámci ktorých budú integrované aj aktivity občianskej vybavenosti. Lokalizované sú v zmysle potreby priestorovej kompletizácie sídla medzi kompozičnými osami. Osi sú v smere od centra obce usporiadané radiálne. Vzhľadom na dopravno-kapacitné analýzy intenzity tranzitnej dopravy na vstupoch do obce sa neuvažuje s vybudovaním obchvatov, ktoré by kompletizovali radiálno-okružný systém obsluhy územia obce. Tangenty budú v tomto ponímaní tvoriť len miestne cesty. Ako vyplýva z nasledujúcej schémy kompozície obce, okolo hlavného kompozičného uzla bude usporiadaných celkovo deväť sekundárnych uzlov obytného charakteru. Špecifickým uzlom bude turisticko-rekreačný uzol tvorený areálom kalvárie, okolo ktorej je vytvorený územný potenciál pre vytvorenie nového akvaparku. Terciárne uzly vytvoria športová zóna na Športovej ulici, hospodárska pri železničnej stanici a niekoľko plôch zelene.

Rozptýlené známky urbanizácie územia tvoria hospodárske areály, družstvá a majery, ktoré urbanistická koncepcia akceptuje aj určitý akcent relatívne monotónnej poľnohospodárskej krajiny. Obdobne aj vodné plochy.

SCHÉMA
KOMPOZIČNO-PREVÁDZKOVÁ SCHÉMA OBCE

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

SCHÉMA:

**KOMPOZIČNO-PREVÁDZKOVÁ
SCHÉMA OBCE**

1 : 50 000

0 500 1 000 2 000 3 000 4 000 m

OBSTARÁVATEĽ

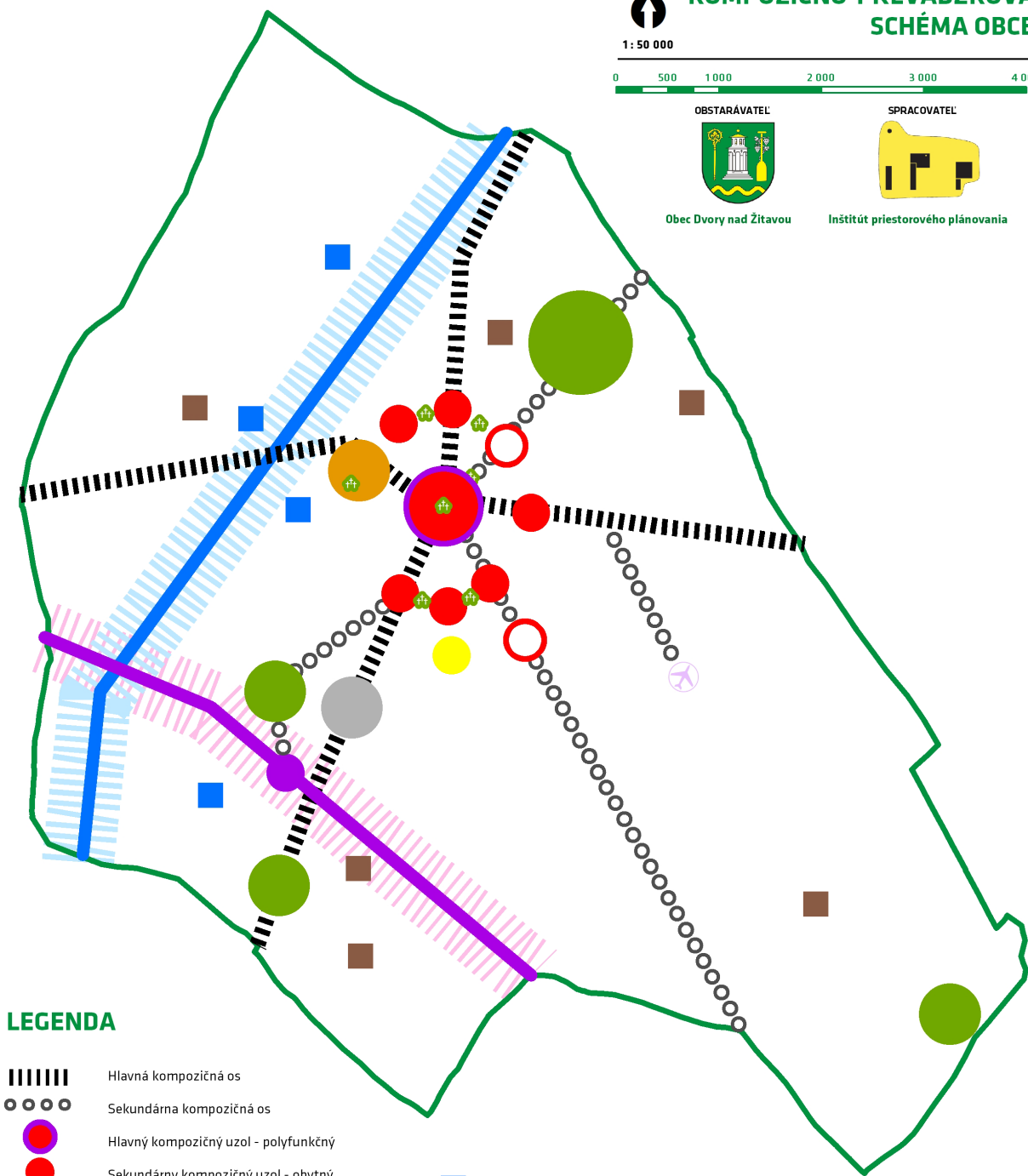

Obec Dvory nad Žitavou

SPRACOVATEĽ

Inštitút priestorového plánovania

LEGENDA

Hlavná kompozičná os

Sekundárna kompozičná os

Hlavný kompozičný uzol - polyfunkčný

Sekundárny kompozičný uzol - obytný

Terciárny kompozičný uzol - športový

Terciárny kompozičný uzol - turisticko-rekreačný

Terciárny kompozičný uzol - hospodársky

Terciárny kompozičný uzol - zeleň

 Vodné plochy

 Rozptýlené hospodárske usadlosti v krajine

 Zeleň cintorínov a sakrálnych stavieb

 Plocha pre rozvoj letectva

 Líniové limity rozvoja - železničná dráha

 Líniové limity rozvoja - vodný tok

B.5.2.2 ŠPECIFIKÁCIA URBANISTICKEJ KONCEPCIE ROZVOJA

Návrh urbanistickej koncepcie je formovaný na základe nasledovných priestorových a územno-technických fenoménov, ktoré v štruktúrovanej podobe vytvárajú základnú charakteristiku návrhu urbanistickej koncepcie rozvoja obce Dvory nad Žitavou.

POLYFUNKČNÉ CENTRUM OBCE AKO HLAVNÝ KOMPOZIČNÝ UZOL

- Polyfunkčná zástavba v okolí územia centrálného námestia s historickým charakterom, ktorý umocňuje dominantu kostola sv. Vojtecha, bude tvoriť hlavný kompozičný uzol. Stvárnený bude predovšetkým parkovo upravenou zeleňou, doprava bude ukludnená a verejný priestor bude kultivovaný do reprezentatívnej podoby. Z urbanistického hľadiska bude mať charakter kompaktnej súrodnej zástavby blokového charakteru, kombinujúci občiansku vybavenosť, služby komerčného charakteru, aktivity cestovného ruchu a turizmu s budovami rodinných domov.

ROZVOJ BÝVANIA AKO SEKUNDÁRNE KOMPOZIČNÉ UZLY

- V priestorovej nadväznosti na hlavný kompozičný uzol centrálného námestia je priestorový rozvoj usmerňovaný do sekundárnych kompozičných uzlov, ktoré sú tvorené predovšetkým obytnými územiami so základnou občianskou vybavenosťou. Lokalizované sú v zmysle potreby priestorovej kompletizácie sídla medzi kompozičnými osami. Osi sú v smere od centra obce usporiadané radiálne. Miestne cesty budú v týchto polohách tvoriť do istej miery lokálne tangenty prepájajúce obecné radiály.

PRÍMESTSKÁ FORMA ZÁSTAVBY

- Celková forma zástavby obce bude mať vidiecky až prímestský ráz, prevažné obytného charakteru do výšky 2+1 NP. Sústrediť sa bude na funkčno – priestorovú kompletizáciu nezastavaných plôch v rámci sídla s cieľom neustáleho skvalitňovania sídelného prostredia. Urbanizované prostredie by sa malo usilovať zabezpečiť pre všetkých obyvateľov rovnocenné podmienky pre život, t. j. pracovné, kultúrno-spoločenské, rekreačné aktivity so zabezpečením optimálnych environmentálnych podmienok.

INTIMITA ZÁHRAD

- Snahou urbanistickej koncepcie je vymedzenie regulačných blokov bývania rodinných domov tak, aby zadné časti záhrad, orientované do vnútroblokovej dlhých pozemkov a parciel, vytvorili aspoň časť nezastavateľného priestoru. Týmto spôsobom sa síce limituje využitie súkromných záhrad na stavebné účely, no zároveň sa stanovujú priestory určené vznik intímneho ukludneného zázemia rodinných domov pre harmonizáciu vzájomných susedských vzťahov.

KALVÁRIA

- Koncepcia zdôrazňuje kulúno-historické hodnoty územia, obzvlášť plochu dvorskej Kalvárie. Areál kalvárie neskorého klasicizmu so 14 kaplnkami je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Kalvária je situovaná na terénnej vyvýšenine, čím vytvára určitý morfológický akcent v rovinatej krajine obce. Ide však nielen o zaujímavý pohľadový prvok, ale aj o centrálny turizmu a cestovného ruchu.

NOVÝ AKVAPARK

- Dlhodobou skloňovaným zámerom je vybudovanie akvaparku, resp. budovanie termálneho kúpaliska, ktoré má byť situované vzhľadom na už hotový geotermálny vrt (parcely č. 5280/1 a 5280/2 vo vlastníctve obce Dvory nad Žitavou) pri areáli dvorskej kalvárie. Ide o ambiciózny projekt nadregionálneho významu s celkovou rozlohou do 13,5 ha. Sprístupnený bude prostredníctvom cesty I/75 v smere od okresného mesta Nové Zámky. Týmto spôsobom bude vytvorený významný kompozičný uzol turisticko-rekreačného charakteru.

PÄŤ HISTORICKÝCH POHREBÍSK

- Zaujímavými prvkami štruktúry obce je aj päť cintorínov. A to nie len pomerne vysokým počtom na jednu obec. Viaceré majú totiž historický ráz, bez oplotenia, čím sa stávajú súčasťou každodenného života obce. Urbanistická koncepcia navrhuje krajinnú-estetickú modernizáciu, resp. rekultiváciu zelene tak, aby tieto pohrebiská nevytvárali bariéry rozvoja obce, ale jej pýchu.

AREÁL STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLY SLUŽIEB

- Areál strednej odbornej školy služieb tvorí rozsiahly areál v kontaktnej polohe centra obce. Po utlmení výučby po roku 2018 nastala otázka ako bude v budúcnosti pokračovať výučba.

Od školského roku 2018/2019 nebola otvorená žiadna trieda. V predchádzajúcom ročníku školu absolvovalo dovedna 14 študentov. Vyučovanými odborními boli spoločné stravovanie, auto opravár, cukrár a kuchár. Škola je vybavená modernými učebňami s technológiami IKT⁵. V súčasnosti sa uvažuje s opätovným zavedením vzdelávacieho procesu. Vzniknúť by tu malo detašované pracovisko SOŠ obchodu služieb a rozvoja vidieka Kravany nad Dunajom. Vzhľadom na klesajúci počet obyvateľov v celom regióne Nitrianskeho kraja je však udržateľnosť využitia areálu otázná. Do budúcnosti je potrebné uvažovať aj s transformáciou územia na iné funkcie. Pozemky a parcely sú vo vlastníctve Nitrianskeho samosprávneho kraja.

SPRÍSTUPNENIE ŽELEZNIČNEJ STANICE A OBCENÝ LESOPARK

- Urbanistická koncepcia si kladie za cieľ integrovať fungovanie železničnej stanice do každodenného života. Vzhľadom na jej vzdialenejšiu polohu od obytného prostredia je v obci preferovanejšia individuálna alebo verejná autobusová doprava. Železničná doprava je pritom ekologickejšia. Navyše dostupnosť okresného mesta Nové Zámky v tejto forme dopravy nepodlieha dopravným zápcham. Integrácia železničného uzla je riešená vytvorením atraktívnej plochy lesoparku medzi Hlbokou cestou a Veľkou Komárňanskou, ktorá okrem rekreácie a aktívneho oddychu umožní aj realizáciu určitého podielu stravovacích zariadení, ihrísk, mestského mobiliáru a športovo-rekreačno-vybavenostných aktivít. Smerom k železničnej stanici je smerovaná aj výstavba nových cyklotrás a v neposlednom rade navrhované miestne cesty v rozvojových lokalitách sú koncipované práve v prospech postupného sprístupňovania stanice. Atraktivitu juhozápadnej časti obce môže podporiť aj lokalizácia nových aktivít občianskej vybavenosti popri Hlbokej ceste, spolu s rekreačným areálom pri jestvujúcej vodnej ploche.

PRIEMYSelnÁ ZÓNA JUHOZÁPAD

- Koncentrácia priemyselnej výroby a energetiky je koncertovaná v juhozápadnej časti zastavaného územia obce, medzi ulicami Tabaková, Veľká Komárňanská a Hlboká cesta. Dostredivým efektom sa tu kumulovalo viacero prevádzok strojárskych výroby, drevospracujúceho priemyslu v podobe areálov spoločností P.G.Trade, Gamex, Tekro, ako aj Bioplynovej stanice, či prevádzok potravinárskeho priemyslu. Zámerom koncepcie rozvoja obce je pôsobenie týchto aktivít umocniť, avšak nerušivo k obytnej zástavbe a bezkolízne s podzemnými zásobami pitnej vody. Zmierňujúcimi aktivitami bude obecný lesopark pri železničnej stanici a tiež vybavenostno-rekreačná zóna západne od Hlbokej cesty.

ROZVOJ LETECKEJ DOPRAVY

- Juhoovýchodne od zastavaného územia obce je situovaná plocha osobitného letiska Dvory nad Žitavou, pôvodne Letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve. V súčasnosti má stále platné kolaudačné rozhodnutie s účelom využitia na leteckú prevádzku, nie je však na ňom možné vykonávať leteckú činnosť, keďže pre osobitné letisko nebolo vydané Dopravným úradom rozhodnutie o určení podmienok na jeho prevádzkovanie. Športovým letiskom toto letisko nikdy nebolo. V roku 2009 bolo vydané Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky rozhodnutie, ktorým udelilo súhlas so zrušením letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve, proces jeho zrušenia však nebol legitímne dokončený, nakoľko vlastník vzletovej a pristávacej dráhy nepodal žiadosť o zmenu účelu užívania stavby. Ochranné pásma, resp. prekážkové roviny boli zrušené. Plocha je situovaná v blízkosti bývalej farmy ošípaných vo východnej časti katastra obce. V minulosti bolo hojne využívané pre leteckom hnojenie a pre ošetrovanie plodín. Vzletovú a pristávaciu dráhu (VPD) osobitného letiska tvorí zachovalá asfaltová plocha. V súčasnosti síce nie je vyhovujúcim stavebnotechnickým stavom, no i tak predstavuje významný územný potenciál, ktorý sa urbanistická koncepcia snaží podporiť. Plochu rezervuje výhradne pre funkciu rozvoja leteckej dopravy, prilahlé elektrické vedenie navrhuje na zemné kabelizovanie tak, aby nepredstavovalo bariéru pre odlety a pristátia, a tiež v okolí plochy neumožňuje vznik nových vodných plôch, ktoré boli predznamenat' kolízie lietadiel s vtákmi.

FORMOVANIE PRÍRODNEJ ČASŤI KRAJINY

- Prírodná časť krajiny obce je morfológicky monotónna, bez významných prvkov krajiny zelene, čo umocňuje vyšší stupeň ekologickej nestability. Tvorená je predovšetkým úrodnými kvalitnými pôdami Podunajskej nížiny. V rámci krajiny je potrebné územia obce dotvárať

⁵ Podľa Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dvory nad Žitavou 2016-2022.

antropickými zásahmi v podobe prírodne blízkych opatrení. Aj keď urbanistická koncepcia stanovuje princípy urbanizácie sídla, nezabúda ani na tvorbu krajiny. Stanovuje plochy pre ekostabilizačné opatrenia v krajine, plochy pre výsadbu zelene, či už krajinno-estetickéj alebo náhradnej (nápravnej). Taktiež koncipuje líniové prvky zelene v podobe stromoradií, alejí alebo líniovej zelene izolačného, sprievodného alebo pobrežného charakteru. Tie citlivo umiestňujú vzhľadom na rozptýlené známky urbanizácie územia, ktoré tvoria hospodárske areály, družstvá a majery, ako aj v kontexte vodných plôch a pomerne hustej siete drobných vodných tokov a kanálov.

VINOHRADNÍCTVO A OVOCINÁRSTVO

- Pre obec typické rozptýlené aktivity poľnohospodárskej výroby, ovocinárstva v podobe ovocných sádov a vinohradníctva, s príslušným hospodárskym a obchodno - vybavenostným zázemím. V rámci regionálnych súvislostí vinohradníctva sú Dvory nad Žitavou jednou z najvýznamnejších obcí Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti. Urbanistická koncepcia zdôrazňuje západné svahy na východe územia obce pre zachovanie a podporu týchto trvalých kultúr poľnohospodárskej produkcie.

INTEGRÁCIA RÓMSKEJ KOMUNITY

- Rozvoj občianskej vybavenosti komunálneho, resp. verejnoprospešného charakteru je alokovaný do území s vyššou koncentráciou rómskej populácie. Napríklad na severe obce pri križovaní ulíc Žitavská a Bešeňovská, na úrovni ulice Malá, kde je regulačný blok vyhradený práve pre aktivity sociálnej inklúzie tejto komunity.

B.5.2.3 CHARAKTERISTIKA ÚZEMNÉHO ROZVOJA

Urbanistická koncepcia predpokladá čiastočné pokračovanie suburbanizačných procesov, nakoľko sa jedná o prirodzené vývojové štádium urbanizácie, ale v menšom rozsahu a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov. Cieľom takéhoto procesu je vytvorenie polyfunkčného urbánneho prostredia s vyváženým zastúpením miestotvorných funkcií. Navrhované rozvojové investičné zámery skvalitnia hmotovo - priestorovú štruktúru obce. Intenzifikácia zastavaného územia bude viesť k miernemu zahusťovaniu sídla, na miestach na to určených. Parkovo upravená zeleň, stromoradia v sídle alebo iná zeleň sídla je pred výstavbou funkčne chránená.

Koncepcia vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Trend demografického vývoja obce je racionálne definovaný na základe dlhodobu sledovaných štatistických koeficientov, k čomu primerane navrhujeme aj výmery rozvojových plôch. Do koncepcie sa taktiež premietajú aj národné či regionálne trendy rozvoja občianskej vybavenosti či sociálnej starostlivosti. Dopravná a technická infraštruktúra sú obdobne hodnotené nielen z pohľadu kapacitnej využiteľnosti, ale tiež z pohľadu environmentálnych aspektov či ekonomickej rentability. Do popredia sú kladené hodnoty životného prostredia s osobitným zreteľom na lokálne hodnoty územia obce.

Rozvoj sídelnej štruktúry je založený predovšetkým na vnútornom skvalitňovaní vlastného urbanizovaného prostredia. Pred vznikom novej výstavby mimo zastavaného územia sú uprednostňované mechanizmy intenzifikácie prostredia, ako je najmä revitalizácia verejných priestorov, doplnenie výstavby na nevyužitých pozemkoch a parcelách v obecných blokoch, ale aj prebudovanie či asanácia zastaraných objektov alebo opätovné využívanie poškodených či morálne zastaraných urbanizovaných území. Cieľovým stavom je priestorová komplexnosť a kvalita prímestského sídelného prostredia. Kvalitatívne zmeny v sídelnej štruktúre vníma aj v podpore dobudovania požadovaných obslužných, sociálnych a pracoviskových funkcií.

V tomto smere urbanistická koncepcia považuje poľnohospodársky využívanú pôdu a podzemné zásoby pitnej vody ako rozhodujúce determinanty rozvoja obce. Kvalitnú pôdu podunajskej nížiny tak vníma ako rovnocenné využitie ostatným funkciám. Pred záberom novej poľnohospodárskej pôdy na iné účely preferuje revitalizáciu málo osídlených častí mesta, ako aj nachádzanie nových možností využitia pre opustené areály hospodárskych družstiev.

- Územný plán stanovuje územno-technické podmienky, resp. vytvára akúsi územnú rezervu alebo celkový potenciál pre prírastok 662 rodinných domov a zhruba 463 nových bytov v bytových domoch, čo môže generovať prírastok 3 144 nových obyvateľov.
- Územný plán stanovuje zastavovacie podmienky pre občiansku vybavenosť v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 6 968 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 12 597 m² podlažnej plochy.

- Územný plán stanovuje zastavovacie podmienky pre výrobu a výrobné služby v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 91 181 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 236 503 m² podlažnej plochy.

Vo verejnom záujme sa tak umožňuje uplatňovať ochranu prírodných zdrojov, resp. jednotlivé funkcie rozvíjať tak, aby neboli ohrozené prírodné zdroje územia.

B.5.2.4 INTENZITA VYUŽITIA ÚZEMIA

Urbanistická koncepcia vyvažuje, či bude územný rozvoj obce preferovať nové zábery kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, t. j. vytvárať územnotechnické podmienky pre priestorovú exploataciu sídla do krajiny alebo intenzifikovať nezastavané plochy vo vnútri obce prostredníctvom zahusťovania.

Intenzita využitia územia je definovaná maximálnym percentom zastavanej plochy, podlažnosťou a minimálnym percentom plochy zelene. Určené sú s podrobnosťou na urbanistický blok, čím vyjadrujú maximálne možnosti využitia každého pozemku ležiaceho v tomto bloku. Intenzita využitia územia je tak stanovená pre každý regulačný blok osobitne. Predstavuje výslednú charakteristiku komplexného uplatnenia minimálnej výmery stavebných pozemkov, maximálnej miery zastavania plochy, ktorý vyjadruje percentuálnu časť parcely, ktorú je možné zastavať, a tiež minimálny podiel zelene, ktorý udáva percento zelených nespevnených plôch regulovanej parcely v regulačnom bloku. Určovanie intenzity vychádza z plochy vhodnej na zastavanie v zmysle stavebného pozemku. Mieru intenzity využitia územia dopĺňa pre každý regulačný blok aj stanovenie maximálnej výšky každého objektu v príslušnom urbanistickom (regulačnom) bloku.

Presná definície týchto nástrojov intenzity využitia územia, ako aj aplikácia regulácie, je súčasťou záväznej časti územného plánu.

PERCENTO ZASTAVANEJ PLOCHY

Percento zastavanej plochy predstavuje ukazovateľ, ktorý je stanovený ako percentuálne vyjadrený pomer medzi plochou zastavanou budovami a plochou pozemku, resp. súboru pozemkov, na ktorých je navrhovaný zámer, ktorý je predmetom posudzovania.

Do percenta zastavanej plochy sa nezapočítavajú plochy stavieb, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavné budovy (s výmerou ich zastavanej plochy spolu do 50 m²), spevnených plôch ani prekrytých terás umiestnené alebo navrhované na pozemku, resp. súbore pozemkov, na ktorých je navrhovaný zámer, ktorý je predmetom posudzovania. Súčet hodnoty percenta zastavanej plochy (napr. 30%) a percenta plochy zelene (napr. 50%) spravidla nepredstavuje 100%. Rozdiel medzi týmito hodnotami (v tomto prípade 100% - 30% - 50% = 20%) je určený pre realizáciu spevnených a manipulačných plôch, resp. pre plochy stavieb doplnkovej funkcie hrubej zastavanej plochy do 50 m². Súčasťou spevnených plôch sú aj zastavané plochy budov.

Do percenta zastavanej plochy sa nezapočítavajú budovami nezastavané spevnené manipulačné, dopravné a rozptylové plochy.

Percento zastavanej plochy je určené ako maximálna prípustná hodnota.

PODLAŽNOSŤ

Podlažnosť určuje výšku objektu počtom úplných nadzemných podlaží vyjadrených celým číslom. Ustúpené podlažie alebo podkrovie je označené doplnením celého čísla o +1. Výška podlažia pritom predstavuje zhruba 3,5 metra nad úrovňou terénu. Podlažnosť regulačných blokov tak vyjadruje celkové výškové usporiadanie obce.

Ustúpené podlažie alebo podkrovie je označené doplnením celého čísla o +1 (napr. 2+1 NP), pričom predstavuje najvyššie nadzemné podlažie budovy, ktoré má zastavanú plochu menšiu ako 50% zastavanej plochy predchádzajúceho podlažia. Realizácia ustúpeného podlažia alebo podkrovia je prípustná len v tých regulačných blokoch, kde je to explicitne týmto spôsobom uvedené. Ak pre regulačný blok nie sú stanovené ustúpené podlažia alebo podkrovia doplnením celého čísla o +1, nie sú tieto stavby v danom regulačnom bloku prípustné.

Podlažnosť je určená ako maximálna prípustná hodnota.

Maximálnu výšku inžinierskych stavieb, pri ktorých nie je možné stanoviť výšku v nadzemných podlažiach (silá, stožiare, vysielacie, a pod.) je potrebné individuálne posúdiť vo vzťahu k okolitej zástavbe i ich vplyvu na obraz obce. Dôraz je potrebné klásť na posúdenie vhodnosti výstavby inžinierskych stavieb umiestnených na vizuálne exponovaných miestach vo voľnej krajine (vysielacie mobilných komunikačných sietí, stožiare vedení elektrickej energie, reklamné plochy a pod.).

PERCENTO PLOCHY ZELENE

Percento plochy zelene je vyjadrením podielu nezastaviteľných plôch zelene, ako je zeleň na rastlom teréne, zeleň nad podzemnými konštrukciami a pod., na regulovanom pozemku k výmere tohto pozemku.

Percento plochy zelene je určené ako minimálna požadovaná hodnota.

Súčet percenta zastavanej plochy a percenta plochy zelene spravidla nepredstavuje 100%. Rozdielne číslo v tomto prípade reprezentujú spevnené plochy. Tie vykazujú síce stavebnú úpravu, ale nie sú zastavané hlavnými budovami. Ako spevnené plochy sa počítajú najmä dláždené chodníky, odkvapové chodníky, príjazdové cesty a chodníky, terasy na úrovni terénu, exteriérové schodiská, dláždené detské ihriská, a pod., t.j. všetky upravené povrchy na teréne, z ktorých nemôže dažďová voda vsakovať prirodzeným spôsobom do zeme. Súčasťou spevnených plôch sú aj zastavané plochy budov.

B.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

Charakteristickú krajinnú štruktúru poľnohospodárskej krajiny reprezentuje aj podiel funkcie ornej pôdy z celkovej výmery riešeného územia. Orná pôda o výmere viac ako 5 078 ha, predstavuje pokrytie až 79,55 % územia obce. Poľnohospodársku produkciu dopĺňajú o ďalších 5,5 % aj funkcie Vinice a Ovocný sad.

Z hľadiska sídelného prostredia je obec tvorená predovšetkým individuálnym bývaním v rodinných domoch. I keď plochy bývania tvoria je len 1,5 % z plochy celej obce, predstavujú rozhodujúci faktor funkčno-priestorovej organizácie obce. Prevažujú samostatne stojace rodinné domy (väčšina ulíc ako napr. Hlboká cesta, Okružná, J. Dózsu, 1. a 2. Nový Svet, ale aj novšia Hviezdoslavova ulica), ktorým v niektorých polohách sekunduje aj radová výstavba (ulice J. G. Tajovského, Krátka a Hlboká cesta) alebo spojené dvojdomy (Jilemnického). Typologicky sú zastúpené pôvodné vidiecke až roľnícke budovy, ktoré postupom času dopĺňajú, až nahrádzajú novostavby.

Občianska vybavenosť je tvorená plochami vybavenosti komunálneho, resp. verejnoprospešného charakteru a plochami komerčnej vybavenosti a služieb. Dominujú najmä plochy školstva a vzdelávania a tiež športu. Komunálna vybavenosť je lokalizovaná najmä v centrálnej polohe obce, kde sú umiestnené úrady, pošta, zdravotné stredisko a múzeum a juhovýchodne aj policajný zbor. Komerčné služby sú prirodzene rozmiestnené po celom území obce. Tvoria ju potraviny, krčmičky, ako aj podomový predaj z dvora rôznych výrobkov. Do tejto kategórie zaradíme aj funkcie malo- a veľko- obchodu, ako aj administratívne budovy s kancelármi.

*Plochy hospodárskych aktivít
majú rovnaké plošné zastúpenia ako plochy bývania.*

Plochy hospodárskych aktivít majú prakticky rovnaké plošné zastúpenia ako plochy bývania. Hospodárske prevádzky sú však koncentrované do niekoľkých rozsiahlych výrobných – skladových areálov. Lokalizované sú najmä medzi železničnou stanicou a zastavaným územím obce, pozdĺž Veľkej Komárňanskej a Hlbokej. V krajine sa tiež nachádza niekoľko poľnohospodárskych dvorov alebo majerov.

Funkcii zelene sa v extenzívne osídlených usadlostiach kladie čoraz väčší význam ako tomu bolo v minulosti. Okrem krajinárskeho a estetického významu rastie dôraz aj toho mikroklimatického. Najmä čo sa týka zelene v rámci verejne prístupných plôch zelene vo vnútri sídla. Parkovo upravená zeleň alebo verejne prístupné plochy zelene bez konkrétneho účelu či významu, ktoré majú potenciál okrem iného aj pre vznik nových parkov. Vo Dvoroch nad Žitavou však dominujú súkromné plochy záhrad. Špecifikom obce je aj prítomnosť piatich cintorínov. Majú dostatok zelene, príjemný historický charakter, avšak nemajú oplotenie a postupne sú pomerne živelne zastavané budovami rodinných domov.

Nevyhnutné zázemie obce tvoria aj plochy technickej infraštruktúry, ako plochy vodného hospodárstva, či plynofikácie alebo elektrifikácie územia.

B.6.1 TYPOLÓGIA FUNKČNÉHO VYUŽITIA

Typológia funkčného využitia je definovaná v záujme vytvárania charakteristických územných častí a vyjadrenia spoločných charakteristík jednotlivých skupín objektov prostredníctvom urbanistických blokov. Sú tvorené charakterovo blízkymi skupinami objektov a sú vymedzené pomocou uličných koridorov, resp. výraznými predelmi medzi objektmi tak, aby vytvárali relatívne homogénne priestorové celky. Každému urbanistickému bloku prislúcha len jeden typ funkčného využitia. Nakoľko sú takéto bloky zároveň hlavnými nositeľmi funkčnej, ako aj priestorovej regulácie, zastávajú postavenie urbanistických t. j. regulačných blokov.

Územný plán rozlišuje 26 typov funkčného využitia

V rámci urbanistickej koncepcie rozlišujeme 26 typov funkčného využitia, tak aby bezo zvyšku pokrývali celé územnosprávne vymedzenie obce Dvory nad Žitavou. Funkcie sú premietnuté do grafickej časti dokumentácie vo výkres č. 2 – „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“. Vo výkres č. 2.1 pre celé územnosprávne vymedzenie obce v mierke 1 : 10 000 a vo výkrese č. 2.2 pre zastavané územie obce. Funkčné využitie je pritom v oboch mierkach výkresu totožné. Z hľadiska vymedzenia, ako aj v zmysle typológie.

Nasledujúca tabuľka sumarizuje tieto typy funkčného využitia v podobe absolútnej i relatívnej výmery v obci.

Tabuľka: Sumarizácia funkčného využitia

č.	Kód funkčného využitia	Názov funkčného využitia	Návrh Územného plánu obce	
			Σ výmer funkčného využitia [ha]	Podiel výmer funkčného využitia [%]
1	RD	Obytné územie prevaha bývania v rodinných domoch	157,4225	2,31
2	BD	Obytné územie prevaha bývania v bytových domoch	5,7193	0,08
3	PO	Polyfunkčné územie bývania a občianskej vybavenosti	18,3722	0,27
4	OV1	Plochy komerčnej občianskej vybavenosti	5,3931	0,08
5	OV2	Územie verejnej nekomerčnej občianskej vybavenosti	5,4002	0,08
6	CZ	Plochy verejnej vybavenosti – cirkevné zariadenia	4,9743	0,07
7	H1	Územie výrobných a službových aktivít – priemyselnej výroby, výrobných služieb, skladov a logistiky	150,5680	2,21
8	H2	Územie výrobných aktivít priemyselnej výroby	168,8010	2,48
9	H3	Územie výrobných a službových aktivít poľnohospodárskej výroby	79,8713	1,17
10	ŠR	Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie	170,9113	2,51
11	ZO	Územie záhrad a záhradkárskych osád	66,1042	0,97
12	ÚP	Územie pohrebísk	7,3993	0,11
13	DŽ	Územie zariadení železnice	35,2192	0,52
14	DK	Územie pozemných komunikácií	124,2276	1,82
15	DZ	Územie zariadení cestnej dopravy	1,2890	0,02
16	DL	Územie zariadení leteckej dopravy	10,2954	0,15
17	TI	Územie zariadení nadradených systémov technickej infraštruktúry	8,2152	0,12
18	ZS	Zeleň sídla	28,8027	0,42
19	ZK	Krajinná zeleň	55,1115	0,81
20	ZL	Les	204,9573	3,01
21	OP	Orná pôda	4 969,1043	72,92
22	V	Vínica	109,3455	1,60
23	OS	Ovocný sad	231,7811	3,63
24	TP	Trvalé trávne porasty a lúky	40,6727	0,60
25	VP	Vodné plochy a vodné toky	92,0058	1,35
26	PH	Protipovodňová hrádza	62,2670	0,91
SPOLU			6 814,2313	100 %

SCHÉMA
NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIE ÚZEMIA

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

SCHÉMA:

1 : 50 000

FUNKČNÉ VYUŽITIE

OBSTARÁVATEĽ

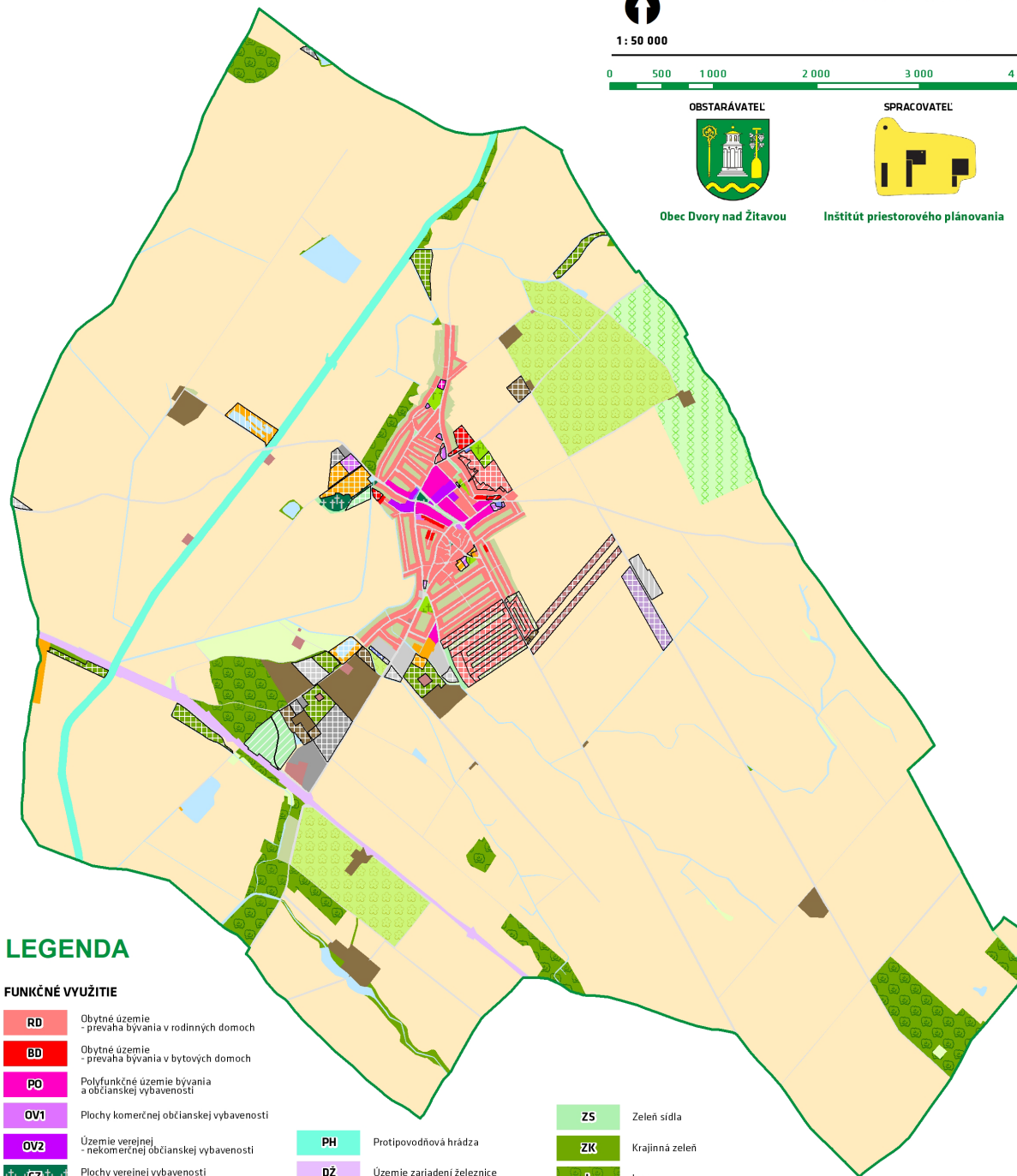

Obec Dvory nad Žitavou

SPRACOVATEĽ

Inštitút priestorového plánovania

LEGENDA

FUNKČNÉ VYUŽITIE

RD	Obytné územie - prevažne bývania v rodinných domoch
BD	Obytné územie - prevažne bývania v bytových domoch
PO	Polyfunkčné územie bývania a občianskej vybavenosti
OV1	Plochy komerčnej občianskej vybavenosti
OV2	Územie verejnej - nekomerčnej občianskej vybavenosti
CZ	Plochy verejnej vybavenosti - cirkevné zariadenia
H1	Územie výrobných a službových aktivít - priemyselnej výroby, výrobných služieb, skladov a logistiky
H2	Územie výrobných aktivít - priemyselnej výroby
H3	Územie výrobných a službových aktivít - poľnohospodárskej výroby
ŠR	Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie
TI	Územie zariadení nadradených systémov technickej infraštruktúry

PH	Protipovodňová hrádza
DŽ	Územie zariadení železnice
DK	Územie pozemných komunikácií
DZ	Územie zariadení cestnej dopravy
DL	Územie zariadení leteckej dopravy
C	Územie pohrebísk
ZO	Územie záhrad a záhradkárskeho osád

ZS	Zeleň sídla
ZK	Krajinná zeleň
L	Les
V	Vínica
OS	Ovocný sad
TP	Trvalé trávne porasty a lúky
OP	Orná pôda
VP	Vodné plochy a vodné toky

URBANISTICKÉ INTERVENČIE DO ÚZEMIA

S	Funkčná a priestorová stabilizácia
N	Návrh využitia nových rozvojových plôch
R	Revitalizácia urbanistických blokov
Z	Zmena funkčného a priestorového využitia

B.6.2 CHARAKTERISTIKA FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

Každému typu funkčného využitia územia prislúcha v grafickej časti (Výkres č. 2) jedna farba. Zároveň pre každý typ funkčného využitia územia je v záväznej časti dokumentácie spracovaný tzv. regulačný list. Ten definuje prípustné aktivity využitia, ktoré tvoria dominantné spôsoby využitia regulačného bloku, obmedzene prípustné aktivity, ako aj neprípustné spôsoby využitia, t.j. aktivity, ktoré sú v danom regulačnom bloku zakázané.

- Prípustné funkčné využitie vyjadruje z hľadiska navrhovaného riešenia optimálne využitie územia.
- Obmedzené funkčné využitie zahŕňa také funkcie, ktoré môžu byť alternatívou k prevládajúcemu funkčnému využitiu a sú prípustné len v obmedzenom rozsahu. Obmedzené funkčné využitie nesmie presiahnuť 1/3 výmery regulačného bloku.
- Neprípustné funkčné využitie definuje funkčné využitie, ktoré nesúvisí so špecifickým účelom plochy je v danom území neprípustné. Zahŕňa teda funkcie, ktoré by mohli negatívne pôsobiť na prostredie a preto je ich umiestnenie v danom území zakázané.

Regulácia funkčného využitia obce je tak súčasťou záväznej časti Územného plánu obce Dvory nad Žitavou na tzv. regulačných listoch. Regulačný list navyše farebne korešponduje s grafickým znázornením funkcie vo výkrese č. 2.

B.7 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE

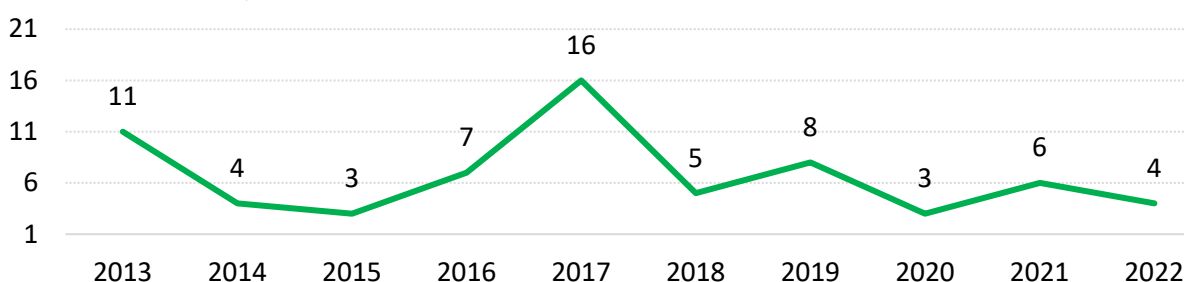
B.7.1 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Podkapitola sa zaoberá analýzou retrospektívneho vývoja domového a bytového fondu obce, ako aj jeho základnou charakteristikou na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021, keďže Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je jediným zdrojom dát o štruktúre domového a bytového fondu a úrovni bývania obyvateľov.

B.7.1.1 VÝVOJ POČTU DOKONČENÝCH BYTOV

V rámci vývoja počtu dokončených bytov, sa sledoval retrospektívny vývoj počtu dokončených bytov v rodinných aj bytových domov spolu, za posledných 10 rokov. Za dané sledované obdobie sa priemerne dokončilo 6,7 bytov. Najviac bytov sa dokončilo v rokoch 2013 a 2017, kedy sa rok 2017 dokončilo až 16 bytov. Naopak najmenej bytov (3 byty), bolo dokončených v rokoch 2015 a 2020.

Graf: Vývoj počtu dokončených bytov

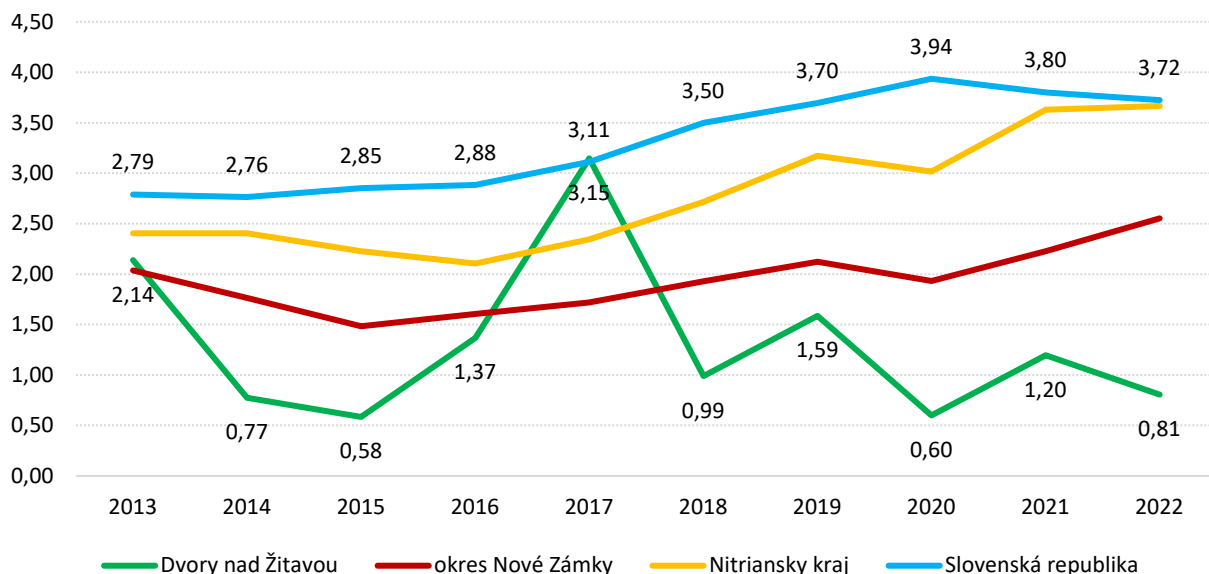

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo ŠÚ SR

B.7.1.2 INTENZITA BYTOVEJ VÝSTAVBY

Intenzita bytovej výstavby vyjadruje podiel dokončených bytov za daný rok, k počtu obyvateľov za daný rok. Okrem roku 2017, kedy úroveň intenzity bytovej výstavby obce Dvory nad Žitavou, presiahla celoslovenskú úroveň, sa úroveň bytovej výstavby v obci pohybovala pod okresnou, krajskou aj celoslovenskou úrovňou. Najnižšie hodnoty bytovej výstavby je možné na úrovni obce, pozorovať v roku 2015 s hodnotou 0,58, a v roku 2020 s hodnotou 0,60. Naopak, najvyššie hodnoty intenzity bytovej výstavby je možné pozorovať už v spomínanom roku 2017, s hodnotou 3,15, a v roku 2013, s hodnotou 2,13.

Graf: Vývoj intenzita bytovej výstavby na úrovni obce Dvory nad Žitavou, okresu Nové Zámky, Nitrianskeho samosprávneho kraja a na úrovni Slovenskej republiky.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo ŠÚ SR

B.7.1.3 CHARAKTERISTIKA DOMOVÉHO FONDU

Podkapitola sa zaoberá charakteristikou domového fondu obce Dvory nad Žitavou podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021.

Predmetom sčítania domov boli všetky budovy určené na bývanie (vrátane neobývaných budov) označené súpisným číslom a ďalšie objekty, v ktorých niekto býval alebo v nich v rozhodujúcom okamihu sčítania prenočoval, okrem zastupiteľských úradov cudzích štátov.

Tabuľka: Prehľad domov podľa obývanosti

Domy						
spolu	v tom podľa obývanosti na súčasný pobyt					
	obývané		neobývané		s nezistenou obývanosťou	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1 750	1 474	84,23	276	15,77	0	0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

PREHĽAD DOMOV PODĽA OBÝVANOSTI

Podľa dostupných údajov z SODB 2021, sa na území obce Dvory nad Žitavou nachádzalo spolu 1 474 obývaných domov, čo predstavuje 84,23%. Naopak, neobývaných domov bolo ku dňu sčítania až 276, čo predstavuje 15,77%.

Pri analýze domového fondu podľa obývanosti, sa vychádzalo z údajov o obývanosti na súčasnom pobyte. Súčasný pobyt je skutočné bydlisko obyvateľa v rozhodujúcom okamihu sčítania, nemusí byť zhodné s miestom trvalého pobytu.

Tabuľka: Prehľad domov podľa typu, formy vlastníctva a obdobia výstavby

Domy														
podľa typu			podľa formy vlastníctva							podľa obdobia výstavby				
z toho			z toho							z toho				
rodinné domy	bytové domy	iné	fyzické osoby	štát	obec	iné právnické osoby	kombinácia vlastníkov	nezistené	iné	do r. 1945	1946 - 1980	1981 - 2000	2001 a neskôr	nezistené
1705	31	14	1483	0	9	3	67	178	10	312	1023	279	128	8

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

PREHĽAD DOMOV PODĽA TYPU

Podľa typu domu sa na území obce Dvory nad Žitavou, podľa údajov zo SODB 2021, nachádzalo spolu 1 750 domov, pričom väčšinu tvorili rodinné domy, s počtom 1 705, čo predstavuje 97,43%. Bytové domy boli zastúpené s počtom 31, čo predstavuje 1,77%. Až 14 objektov, ktoré boli pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021, definované ako „domy“, spadali podľa typu domu/bydliča, k iným typom.

PREHĽAD DOMOV FORMY VLASTNÍCTVA

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov, sa na území obce Dvory nad Žitavou, nachádzalo 1 483 domov (čo predstavuje 84,74%), ktoré spadali v rámci formy vlastníctva do vlastníctva fyzických osôb. Podľa formy vlastníctva bolo až 9 objektov vlastnených samotnou obcou, čo predstavuje 0,51% z celkového počtu domov. Kombinácia Iné právnické osoby figurovali ako vlastníci v 3 prípadoch, čo predstavuje 0,17%. Podľa formy vlastníctva bolo až 67 objektov vlastnených kombináciou viacerých vlastníkov, čo predstavuje 3,83% z celkového počtu. Nezistenú formu vlastníctva malo až 178 domov, čo predstavuje 10,17%. Pod pojmom iné, boli zaradení zahraniční vlastníci, ktorí vlastnili 8 domov (0,46%), cirkev vlastní 1 dom (0,06%), a s rovnakým počtom 1 dom, je vlastníkom aj obchodná spoločnosť.

PREHĽAD DOMOV OBDOBIA VÝSTAVBY

Podľa údajov zo SODB 2021, bolo podľa obdobia výstavby, najviac domov vystavaných v povojnovom období, medzi rokmi 1946 až 1980, s počtom 1 023 domov, čo predstavuje viac ako polovicu celej výstavby (58,46%). Do roku 1945 sa postavilo spolu 312 domov, čo predstavuje 17,83%. V období rokov 1981 až 2000 sa postavilo 279 domov (15,94%). Od tohto roku sa postavilo najmenej domov, s počtom 128, čo predstavuje 7,31%. Pri 8 domoch (0,46%), nebolo obdobie výstavby zistené.

B.7.1.4 CHARAKTERISTIKA BYTOVÉHO FONDU

Podkapitola sa zaoberá charakteristikou bytového fondu obce Dvory nad Žitavou, podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. V rámci bytového fondu sa sledovali aj údaje o forme vlastníctva, počtu obytných miestností, veľkosti podlahovej plochy, typu vykurovania a kúrenia.

Tabuľka: Prehľad bytov podľa obývanosti

Byty						
spolu	v tom podľa obývanosti na súčasný pobyt					
	obývané		neobývané		s nezistenou obývanosťou	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1 822	1 535	84,25	287	15,75	0	0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

PREHĽAD BYTOV PODĽA OBÝVANOSTI

Podľa dostupných údajov z SODB 2021, sa na území obce Dvory nad Žitavou nachádzalo spolu 1 822 bytov, pričom 1 535 z nich bolo obývaných - čo predstavuje 84,25%. Naopak, neobývaných bytov bolo ku dňu sčítania až 287, čo predstavuje 15,75 %.

Pri analýze bytového fondu podľa obývanosti, sa vychádzalo z údajov o obývanosti na súčasnom pobyte. Súčasný pobyt je skutočné bydlisko obyvateľa v rozhodujúcom okamihu sčítania, nemusí byť zhodné s miestom trvalého pobytu.

Tabuľka: Prehľad bytov podľa formy vlastníctva, počtu obytných miestností a veľkosti podlahovej plochy

Byty																
podľa formy vlastníctva						podľa počtu obytných miestností						podľa veľkosti podlahovej plochy v m ²				
z toho						z toho						z toho				
vlastné byty v BD	byty vo vlast. RD	obecné byty	družstevné byty	iné	nezistené	1	2	3	4	5+	nezistené	do 40	40 - 80	81 - 100	100+	nezistené
68	1696	22	0	29	7	26	136	654	515	471	20	10	298	411	1085	18

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

PREHĽAD BYTOV PODĽA FORMY VLASTNÍCTVA

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov, sa na území obce Dvory nad Žitavou, nachádzalo 1 696 bytov, ktoré boli podľa formy vlastníctva definované ako byty vo vlastnom rodinnom dome, čo predstavuje 93,08%. Vlastné byty v bytovom dome predstavovali 68 prípadov, čo predstavuje 3,73%. Obec ako vlastníkov bytov, vystupovala v 22 prípadoch, čo predstavuje 1,21%. Medzi ďalšie formy vlastníctva patria byty, ktorých forma vlastníctva nebola zistená, s počtom 7 (0,38%). 29 (1,58%) bytov malo inú formu vlastníctva, kam spadli služobné byty, byty v nájme a iné formy užívania bytu.

PREHĽAD BYTOV PODĽA POČTU OBYTNÝCH MIESTNOSTÍ

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov, sa na území obce Dvory nad Žitavou, nachádzalo 26 bytov, ktoré boli tvorené 1 obytnou miestnosťou (1,43%). 2 obytné miestnosti malo spolu 136 bytov (7,46%). Najviac bytov disponovalo 3 obytnými miestnosťami, a to až 654 bytov, čo predstavuje 35,89%. Len 4 obytné miestnosti boli zaznamenané v 515 bytoch (28,27%). 5 a viac obytných miestností malo 471 bytov (25,85%). V 20 prípadoch (1,1%) nebol počet obytných miestností zistený.

Tabuľka: Prehľad bytov podľa typu vykurovania a podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie

Byty													
podľa typu kúrenia							podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie						
z toho							z toho						
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	etážové	nezistené	samostatné vyk. teleso	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	nezistené
17	1342	31	16	43	25	348	1487	44	5	241	4	16	25

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

PREHĽAD BYTOV PODĽA VEĽKOSTI PODLAHOVEJ PLOCHY

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov, sa na území obce, nachádzalo z celkového počtu 1 822 bytov, 26 bytov (0,55%), s podlahovou plochou menšou ako 40 m². Najviac bytov s počtom 1 085, čo predstavuje necelých 60%, malo podlahovú plochu vo veľkosti viac ako 100 m². Podlahovú plochu viac ako 80 a menej ako 100 m², malo spolu 411 bytov (22,56%). Podlahovú plochu, väčšiu ako 40 m² a menšiu

ako 80 m² malo 298 bytov, čo predstavuje 16,36%. V 18 prípadoch (0,99%) nebola veľkosť podlahovej plochy zistená.

PREHĽAD BYTOV PODĽA TYPU A ZDROJA VYKUROVANIA

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov, sa na území obce, nachádzalo z celkového počtu 1 822 bytov, 1 342 bytov, čo predstavuje 73,66%, ktoré podľa typu kúrenia, disponovali ústredným lokálnym kúrením.

17 bytov (0,93%), disponovalo ústredným diaľkovým typom kúrenia. Bez kúrenia bolo 16 bytov, čo predstavuje 0,88%. Iným druhom kúrenia disponovalo 31 bytov (1,70%). Etážovým typ kúrenia malo 43 bytov (2,36%). 348 bytov využívalo na vykurovanie samostatné vykurovacie teleso, čo predstavuje 19,1%. V 25 prípadoch (1,37%), nebol druh vykurovania zistený.

Vo väčšine prípadov, s počtom 1 487 (81,61%) bol ako zdroj vykurovania uvedený plyn. Druhým najvyužívanejším zdrojom vykurovania bolo pevné palivo, s počtom 241 (13,23%). Elektrina ako zdroj vykurovania, bolo zaznamenaná v 44 prípadoch, čo predstavuje 2,41%. Kvapalnú formu paliva využívalo len 5 bytov (0,27%). Iné formy zdroja vykurovania boli zaznamenaná v 4 bytoch (0,22%), žiadne formy zdroja vykurovania sa nachádzali 16 prípadoch (0,88%), a pri 25 bytoch nebola forma zdroja zistená (1,37%).

B.7.2 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Občianska vybavenosť sa delí na komerčnú a nekomerčnú. Týmto spôsobom sa rozvetvuje na komerčnú vybavenosť s ekonomickými službami voľného trhu a na nekomerčnú vybavenosť, t.j. komunálnu, resp. verejnoprospešnú vybavenosť.

Občianska vybavenosť je na území obce tvorená plochami vybavenosti komunálneho, resp. verejnoprospešného charakteru a plochami komerčnej vybavenosti a služieb. Dominujú najmä plochy školstva a vzdelávania a tiež športu. Komunálna vybavenosť je lokalizovaná najmä v centrálnej polohe obce, kde sú umiestnené úrady, pošta, zdravotné stredisko a múzeum, a juhovýchodne aj zariadenie policajného zboru. Komerčné služby sú prirodzene rozmiestnené po celom území obce. Do tejto kategórie zaraďujeme aj funkcie maloobchodu a veľkoobchodu, ako aj administratívne budovy. Cieľom riešenia ÚPN obce Dvory nad Žitavou je vytvorenie podmienok pre naplnenie potrieb obyvateľov vo všetkých funkčných zložkách sociálnej infraštruktúry a komerčnej vybavenosti zodpovedajúcich významu obce. Územný rozvoj usmerniť tak, aby boli plne zabezpečené nároky a potreby bývajúcich obyvateľov v celej škále a pre všetky vekové kategórie občanov s vytvorením podmienok pre príťažlivé humánne a životné prostredie. Pre podnikateľskú sféru vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre etablovanie sa v riešenom území, ktorej prínosom bude rozvoj nových pracovných príležitostí. V súlade s celkovými koncepčnými zámermi je potrebné v oblasti občianskej vybavenosti uvažovať so zariadeniami vybavenosti zodpovedajúcej postaveniu obce v území.

Občiansku vybavenosť rozdelíme na komunálnu a komerčnú. Komunálna má verejný, resp. verejnoprospešný charakter. Formovaná je najmä štátnymi, regionálnymi alebo obecnými inštitúciami. Komerčná sféra sa riadi trhovými mechanizmami voľnej ekonomiky.

Rozvoj polyfunkčných plôch je potrebné orientovať:

- Do polohy centra obce, kde by sa mala koncentrovať predovšetkým vyššia a špecifická obecná a mikroregionálna vybavenosť.
- Na hlavné obecné kompozičné osi.
- Do lokálnych centier jednotlivých častí obce.

Monofunkčné areály:

- Školstvo rozvíjať v súčasných založených centrách.
- Vytvoriť predpoklady pre rozvoj a intenzifikáciu zariadení pre zdravotníctvo a sociálnu starostlivosť.
- Doplniť menšie kultúrno-spoločenské zariadenia v obytnom území.
- Športovo-rekreačné aktivity rozvíjať v rámci existujúcich areálov, ako i v pripravovaných rozvojových lokalitách.
- Pri geotermálnom vrte rezervovať plochu primárne pre aktivity vodných športov a realizáciu akvaparku.

B.7.2.1 NEKOMERČNÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

B.7.2.1.1 ŠKOLSTVO

Obec Dvory nad Žitavou spravuje dve materské školy s vyučovacím jazykom slovenským, resp. maďarským s celodennou starostlivosťou. Obe sa nachádzajú na rovnakej adrese J. A. Komenského 27. V školskom roku 2022/2023 v nej boli zriadené (stav k 15.9.2022) 4 triedy, ktoré navštevovalo 97 detí. O pedagogický a psychický vývoj detí sa staralo 10 pedagogických pracovníkov (učiteľov). Na jednu triedu pripadalo asi 24 detí a na jedného pedagóga pripadalo asi 10 detí. K MŠ s vyučovacím jazykom maďarským - Óvoda spáduje aj časť obce Dubník (časť Dvor Mikuláš, a to v zmysle dokumentu Všeobecne záväzné nariadenie obce Dvory nad Žitavou č. 1/2022 o určení spádových materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Dvory nad Žitavou).

Tabuľka: Materské školy v obci Dvory nad Žitavou v školskom roku 2022/2023

názov školy	adresa	tried	detí	učitelia
Materská škola (s vyučovacím jazykom slovenským)	J. A. Komenského 27	3	62	6
Materská škola s vyučovacím jazykom maďarským - Óvoda	J. A. Komenského 27	1	35	4

Zdroj: CVTI (www.cvti.sk)

Základné vzdelanie je zabezpečené v dvoch základných školách (1.-9. ročník) s vyučovacím jazykom slovenským, resp. maďarským. Ich zriaďovateľom je obec Dvory nad Žitavou. V školskom roku 2022/2023 v nich bolo zriadených (stav k 15.9.2023) 32 tried, ktoré navštevovalo 518 žiakov. O pedagogický a psychický vývoj detí sa staralo 45 pedagogických pracovníkov (učiteľov). Na jednu triedu pripadalo zhruba 16 detí a na jedného pedagóga pripadalo zhruba 12 detí, čo je vyhovujúci stav. Obe školy sa nachádzajú v rovnakom školskom areáli, kde je umiestnená aj jedáleň, ŠKD (školský klub detí) a telocvičňa. Obec Dvory nad Žitavou tvoria jeden školský obvod, do ktorého spadajú aj susedné obce Branovo, Bešeňov, Semerovo, Veľké Lovce a Dubník – časť Dvor Mikuláš (podľa dokumentu Všeobecne záväzné nariadenie obce Dvory nad Žitavou č.1/2003 o školských obvodoch v znení VZN 1/2005, VZN 6/2006 a 4/2016).

Tabuľka: Základné školy v obci Dvory nad Žitavou v školskom roku 2023/2024

názov školy	adresa	tried	žiakov	učitelia
Základná škola (s vyučovacím jazykom slovenským)	Hlavné námestie 14	15	283	21
Základná škola Adolfa Majthényiho (Majthényi Adolf Alapiskola) s vyučovacím jazykom maďarským	Hlavné námestie 13	17	235	24

Zdroj: CVTI (www.cvti.sk)

Stredné školstvo je zastúpené elokovaným pracoviskom SOŠ Stredná odborná škola obchodu, služieb a rozvoja vidieka – Kereskedelmi, Szolgáltatási és Vidékfejlesztési Szakközépiskola, Dunajský rad 138, Kravany nad Dunajom s vyučovacím jazykom maďarským. Škola sa nachádza na Hlavnom námestí 2. Jej otvorenie sa predpokladá v septembri 2024. Zriaďovateľom je Nitriansky samosprávny kraj.

V obci sa nachádza vysunuté pracovisko Základnej umeleckej školy Nové Zámky, ktorej zriaďovateľom je Mesto Nové Zámky a taktiež elokované pracovisko Súkromná ZUŠ Sylvie Czafrangóovej so sídlom v obci Chotín. Obe pracoviská sú situované v budove Kultúrneho domu na Veľkej Komárňanskej 1.

Tabuľka: Základná umelecká škola Nové Zámky v školskom roku 2022/2023

názov školy	počet žiakov študujúcich v odbore				počet žiakov spolu	v štúdiu pre dospelých	učitelia a
	tanečnom	výtvarnom	lit.-dramatickom	hudobnom			
ZUŠ Nové Zámky	174	264	21	473	931	15	48
Súkromná ZUŠ Sylvie Czafrangóovej	525	661	0	283	1 469	0	38

Zdroj: CVTI (www.cvti.sk)

Okrem spomenutých škôl pôsobia v obci aj viaceré zariadenia pre výchovu v čase mimo vyučovania. Pri každej z dvoch základných škôl sú vytvorené školské kluby detí (oba v zriaďovateľskej pôsobnosti obce). Zo školských účelových zariadení, ktoré zabezpečujú služby a odbornú pomoc pre školy a školské

zariadenia v oblasti školského stravovania sa v obci nachádzajú tri školské jedálne – pri MŠ, ZŠ aj SOŠ. Zriaďovateľom jedální je obec (MŠ a ZŠ), resp. NSK (SOŠ).

Tabuľka: Počty stravníkov v zariadeniach školského stravovania za rok 2022

názov školy	adresa	kuchyňa	kapacita stravníkov
Školská jedáleň - MŠ	J. A. Komenského 27	1	103
Školská jedáleň - ZŠ	Hlavné námestie 14	1	269
Školská jedáleň - SOŠ	Hlavné námestie 2	1	58*

Zdroj: CVTI (www.cvti.sk), Poznámka: * - údaj za rok 2018

Súčasťou Strednej odbornej školy služieb je aj vlastný internát a telocvičňa. K telocvični spadá aj fitness centrum, krytá plaváreň a sauna.

Obec v súčasnosti spĺňa štandard vybavenia (v zmysle Štandardov minimálnej vybavenosti obcí) obce pre 5-10 000 obyv. v zmysle umiestnenia MŠ, ZŠ, ZUŠ, školského klubu a školského internátu. Dostupnosť MŠ 400 m a dostupnosť ZŠ 500-800 m nie je dodržaná v severnom a južnom okraji obce. Prítomnosť SOŠ je v súčasnosti nadštandardom. Pri výhľadovom počte obyvateľov je odporúčané zariadenie MŠ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, resp. praktickej školy. Taktiež je odporúčané aj zariadenie ZŠ a OU (odborného učilišťa) pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a tiež centra pedagogicko-psychologického poradenstva. Nárast počtu obyvateľov bude mať vplyv na kapacity škôl a školských zariadení. Zariadenia treba rozvíjať primárne v súčasných založených centrách. Istú časť potreby miest v MŠ je možné riešiť súkromnými zariadeniami. Tieto zariadenia by mali byť lokalizované do navrhovanej zástavby, aby pokryli nevyhovujúcu dostupnosť v okrajových častiach obce. V rozvojovom území na juhovýchode obce bude preto vhodné vybudovať MŠ s dostatočnou kapacitou tried (max. 20 žiakov na triedu). V oblasti zvyšovania kvality vzdelávacieho procesu je potrebné naďalej zlepšovať technický stav a vnútorné vybavenie škôl a školských zariadení.

B.7.2.1.2 ZDRAVOTNÍCTVO

Podľa portálu e-vuc.sk a vlastného prieskumu sa v obci Dvory nad Žitavou nachádza 9 ambulancií a 3 lekárne. V zdravotnom stredisku (poliklinike) na Hlavnej 1, ktoré je vo vlastníctve obce, pôsobia nasledujúce súkromné ambulancie:

- Všeobecná ambulancia pre dospelých.
- Gynekologicko-pôrodná ambulancia.
- Ambulancia fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie.
- SVALZ (zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek) fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia.
- 2 ambulancie zubného lekárstva.
- Ambulancia diabetológie a porúch látkovej premeny a výživy
- Ambulancia vnútorného lekárstva.

Ďalšia ambulancia je lokalizovaná v blízkosti zdravotného strediska:

- Všeobecná ambulancia pre deti a dorast – Hlavné námestie 6.

Nemocnica sa nachádza v susednom okresnom meste Nové Zámky s dostupnosťou cca 12 minút.

Tri lekárne sú situované taktiež priestore Hlavného námestia, resp. Hlavnej ulice:

- Lekáreň NOVEA – COOP Jednota - Hlavné námestie 17,.
- Lekáreň FÜLÖP – Hlavné námestie 18.
- Lekáreň DVORY – Hlavná 1 (jedna z budov zdravotného strediska).

Existujúce zdravotnícke zariadenia sú postačujúce a vyhovujúce. Je však potrebné pravidelne preverovať dostatočnosť súčasných kapacít, vytvárať vhodné podmienky pre situovanie malých súkromných zdravotných zariadení, ktoré vznikajú v dôsledku odštátnenia sekundárnej zdravotnej starostlivosti.

Pre obec je odporúčané zariadenie ambulantnej záchranej zdravotnej služby.

B.7.2.1.3 VEREJNÁ ADMINISTRATÍVA A SPRÁVA

Lokalizácia zariadení verejnej administratívy a správy v obci Dvory nad Žitavou vychádza z významu a funkcie obce v organizácii štátnej správy v SR. Okresné orgány štátnej správy a ich ďalšie nadväzné inštitúcie sú lokalizované v okresnom meste Nové Zámky.

Väčšina zariadení administratívno-správneho sa charakteru koncentruje v centrálnej časti obce v okolí Hlavného námestia. Tu je lokalizovaný obecný úrad s matrikou a stavebným úradom, pošta, obecná polícia a Kultúrny dom. Kultúrny dom disponuje viacúčelovou sálou s kapacitou 300 miest a malou sálou s kapacitou 80 miest.

Tabuľka: Verejná administratíva a správa

Názov zariadenia	Adresa
Obecný úrad	Hlavné námestie 6
Matričný úrad	Hlavné námestie 6
Stavebný úrad	Hlavné námestie 6
Verejná knižnica	Hlavné námestie 6
Pošta	Hlavné námestie 4
Obecná polícia	Hlavné námestie 24
Obvodné oddelenie policajného zboru	Malá komárňanská 2
Kultúrny dom	Sokolská 8
Dobrovoľný hasičský zbor (hasičská stanica)	Veľká komárňanská 2004
Infocentrum	Hlavné námestie 24

Zdroj: vlastný prieskum

V prípade potreby ďalších zariadení verejnej administratívy a správy treba navrhnuť ich lokalizáciu z hľadiska kritérií prístupu a dostupnosti.

B.7.2.2 CINTORÍNY

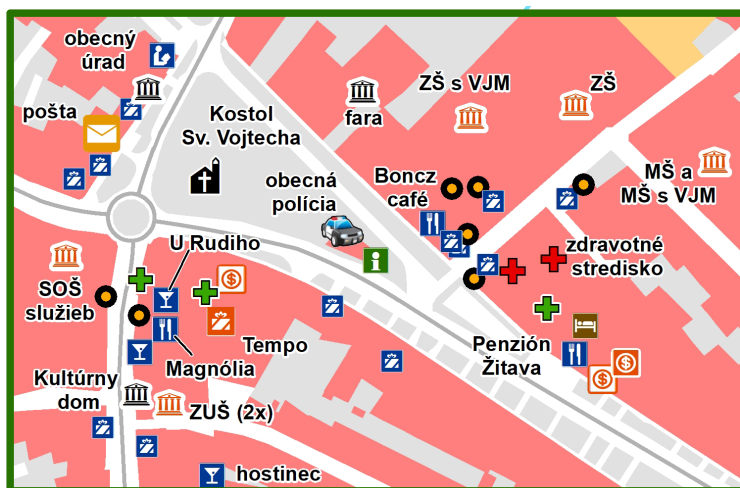
V obci sa nachádza 5 kresťanských cintorínov a 2 židovské cintoríny:

- Cintorín Svätej Anny (Starý cintorín) na Bešeňovskej ceste.
- Židovský cintorín na Bešeňovskej ceste.
- Nový cintorín – Branovská cesta.
- Cintorín Anjela Strážneho na Veľkej Komárňanskej.
- Cintorín na ulici Jána Szabóa.
- kresťanský a židovský cintorín na Pekárskej ulici.

V súčasnosti sa pochováva len na Novom cintoríne, kde sa nachádza aj Dom smútku, ktorý bol v roku 2015 zrekonštruovaný. Zaujímavosťou ostatných cintorínov je absencia oplotenia.

SCHÉMA
OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

LEGENDA

- cestná sieť
- zastavaná plocha
- športový areál
- vodná plocha

LEGENDA

OV - verejná	OV - komerčná
administratíva	bankomat
škola	supermarket
pošta	obchod
polícia	služba
ambulancia	ČSPH
lekárň	penzión
kostol	bar
cintorín	reštaurácia
knižnica	pohostinstvo
infocentrum	

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
DVORY NAD ŽITAVOU

SCHÉMA:

OBČIANSKA
VYBAVENOSŤ

OBSTARÁVATEL

SPRACOVATEL

Obec Dvory nad Žitavou inštitút priestorového plánovania

B.7.2.3 KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ

MALOOBCHOD A SLUŽBY

V obci je v rámci maloobchodu (MO) rozšírený najmä maloobchod s potravinami, nápojmi a zmiešaným tovarom (1 supermarket Tempo, 1 potraviny COOP Jednota, 1 minimarket, obchod s ovocím a zeleninou), s pekárskymi výrobkami, kozmetikou a toaletnými potrebami, s novým nepotravinovým tovarom v špecializovaných predajniach (s odevmi, obuvou, s kancelárskymi potrebami, s domácimi potrebami a krmivá pre zvieratá), maloobchodný predaj pohonných látok. Za miestnym úradom sa nachádza menšie trhovisko.

Supermarket Tempo má centrálnu polohu na Hlavnom nám. 17, potraviny COOP Jednota pokrýva južnú časť obce - Mlynské nám. 5.

Čerpacia stanica pohonných hmôt (ČSPH) OMV sa nachádza na východnom okraji intravilánu na Kolťanskej ceste. Najbližšia elektro-nabíjacia stanica sa nachádza v okresnom meste Nové Zámky.

Dostupnosť obce k najbližšiemu nákupnému centru (galérii) je 45 minút (OC Mlyny Nitra), dostupnosť obce k najbližšiemu retail-u či hypermarketu (Tesco Nové Zámky) je 9 minút.

Tabuľka: Komerčná vybavenosť

predajňa	počet
predajne potravinárskeho tovaru	8
- MO v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom (supermarket, potraviny, minimarket, ovocie a zelenina)	4
- Pekáreň - predaj pečiva	1
- Mäsiarstvo	1
- Veľkoobchod s nápojmi - nákup vína vo veľkom a stáčanie do fliaš bez ďalšej úpravy	1
predajne nepotravinárskeho tovaru	21
- MO s kvetmi, rastlinami, semenami, hnojivami, domácimi zvieratami a krmivom pre zvieratá v špecializovaných predajniach (kvetinárstvo, krmivá, záhradkárske potreby)	3
- MO s novinami a kancelárskymi potrebami v špecializovaných predajniach (trafika, piarnictvo, školské potreby)	3
- MO s pohonnými látkami v špecializovaných predajniach (benzín a nafta)	1
- MO s textilom v špecializovaných predajniach	3
- MO so športovými potrebami v špecializovaných predajniach	1
- MO so železiarskym tovarom, farbami a sklom v špecializovaných predajniach (domáce potreby, železiarstvo, farby-laky)	3
- Stavebniny	3

Čo sa týka komerčných služieb, zastúpenie majú najmä kadernícke a kozmetické činnosti, údržba a oprava motorových vozidiel (autoservis a pneuservis), stolárske práce a iné:

Tabuľka: Služby

Služba	počet
- Činnosti herní a stávkových kancelárií	2
- Inštalácia kanalizačných, výhrevných a klimatizačných zariadení	2
- Kadernícke a kozmetické služby (kozmetika, kaderníctvo, strihanie vlasov, manikúra a pedikúra)	4
- Pranie a chemické čistenie textilných a kožušinových výrobkov (rýchločistiareň)	1
- Údržba a oprava motorových vozidiel	1
- Výroba hroznového vína	1
- Výroba ostatného vrchného ošatenia (krajčírstvo)	1
- Výroba stavebnostolárska a tesárska, Výroba ostatná stavebnostolárska a tesárska	3
- Výroba zámkov a pántov (kľúčová služba)	1
- Pohrebníctvo	2
- Pneuservis	2
- Elektroservis	2
- Poskytovateľ služieb internetu	1

Vyššia koncentrácia prevádzok maloobchodu a služieb je v centrálnej časti obce v bezprostrednej blízkosti Hlavného námestia a Hlavnej ulice a taktiež na Mlynskom námestí.

Vzhľadom k navrhovaným plochám bývania a očakávanému nárastu populácie boli vymedzené aj dostatočné plochy občianskej vybavenosti. Riešenie podporuje možnosť vzniku nových prevádzok a zariadení komerčnej aj nekomerčnej vybavenosti a inovatívnych foriem služieb, ako aj predpoklady pre rozvoj súkromného podnikania (ponuka disponibilných plôch, vybudovaná technická infraštruktúra, zabezpečenie dopravnej obsluhy).

B.7.2.4 BANKOVNÍCTVO A FINANČNÍCTVO

Na území obce sa v súčasnosti nachádzajú 2 bankomaty:

- Slovenská sporiteľňa, a.s. – Hlavná 7,
- VÚB, a.s. - Hlavné námestie 17 (v objekte supermarketu Tempo).

Ostatné finančné služby sú dostupné v susednom okresnom meste Nové Zámky.

B.7.3 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ku koncu roka 2023 bolo na území Nitrianskeho kraja evidovaných spolu až 662 poskytovateľov sociálnych služieb. 383 z nich bolo zriadených/založených verejným poskytovateľom – obcou/mestom, prípadne vyšším územným celkom, teda krajom. 279 bolo zriadených/založených neverejným poskytovateľom. Na okresnej úrovni bolo k danému dátumu evidovaných spolu 166 poskytovateľov sociálnych služieb, pričom 86 z nich bolo zriadených/založených neverejným zriaďovateľom, a ďalších 80 zriadil/založil verejný zriaďovateľ.

Na území obce Dvory nad Žitavou pôsobia verejní aj neverejní zriaďovatelia sociálnych služieb. Spolu boli na území obce evidovaní 2 poskytovatelia sociálnych služieb – 1 verejný (obec) a 1 neverejný (nezisková organizácia CLARITAS n.o.).

Na území obce poskytuje samotná obec sociálnych služieb, pre deti a mládež ale i pre seniorov. Forma poskytovaných služieb je rôzna. Obec Dvory nad Žitavou svojim obyvateľom poskytuje alebo zabezpečuje:

- Opatrovateľskú službu.
- Dovozy obedov.

V nasledujúcej tabuľke budú uvedené zariadenia sociálnych služieb zriadené verejným aj neverejným sektorom, ktoré pôsobia na území obce Dvory nad Žitavou.

Neverejný poskytovateľ CLARITAS n.o., poskytuje na území obce Dvory nad Žitavou tieto sociálne služby:

Tabuľka: Zariadenia sociálnych služieb na území obce vrátane druhu, formy, kapacity a cieľovej skupiny

Druh služby	Forma	Cieľová skupina	Kapacita	Adresa
CLARITAS n.o.				
Prepravná služba	terénna	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV. podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.	-	Branovská cesta 1721/22, 94131 Dvory nad Žitavou
ZpS	pobytová	Fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV. podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Plnoleté fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, prípadne FO s nepriaznivým zdravotným stavom.	100	Branovská cesta 1721/22, 94131 Dvory nad Žitavou
Denný stacionár	ambulantná	Fyzické osoby, pred dovŕšením plnoletosti (deti), mladí dospelí a dospelí s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom.	20	Branovská cesta 1721/22, 94131 Dvory nad Žitavou

Obec Dvory nad Žitavou				
Opatrovateľská služba	terénna	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV. podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.	-	Hlavné námestie 414/6, 94131 Dvory nad Žitavou

Zdroj: employment.gov.sk - Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, 10/2023

Pozn.: ZpS – zariadenie pre seniorov

ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby sú obyvateľom územia poskytované prostredníctvom.

- Zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí/kraja.
- Iných fyzických a právnických osôb, poskytujúcich sociálnu pomoc v zmysle zákona o sociálnych službách (ďalej len „neverejní poskytovatelia“).

V sledovanom období počet sociálnych zariadení, ako aj počet miest v týchto zariadeniach v celoslovenskom meradle stúpala, čo sa týkalo aj územia Nitrianskeho kraja. Stúpajúci trend sa prejavil aj v okrese Nové Zámky.

Tabuľka: Zariadenia sociálnych služieb na území okresu Nové Zámky v rokoch 2001-2021

Územie	počet zariadení			počet miest		
	2021	2011	2001	2021	2011	2001
SR	1 376	1 135	670	52 136	45 328	33 847
NSK	180	122	96	7 536	6 087	5 011
Okres Nové Zámky	27	25	16	1 328	1 058	903

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube (10/2023)

V okrese Nové Zámky, pod ktorý spadá aj obec Dvory nad Žitavou, bolo v roku 2021 dostupných 1 328 miest v zariadeniach sociálnych služieb, čo v rámci okresu predstavuje 2,55 % miest z celkového počtu miest, v rámci Nitrianskeho kraja.

SOCIÁLNE PODNIKANIE

Celkovo na území Nitrianskeho kraja pôsobilo v roku 2023⁶ spolu 40 sociálnych podnikov. Na území okresu Nové Zámky pôsobili 3 sociálne podniky:

- Obecný podnik obchodu a služieb Úľany nad Žitavou s.r.o.
- Černík Servis, s. r. o.
- Komunitné centrum KOMPAS.

ZARIADENIA STAROSTLIVOSTI O DETI DO TROCH ROKOV VEKU DIEŤAŤA

Verejné ani súkromné zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (jasle), sa na území obce Dvory nad Žitavou nenachádzajú. Najbližšie takéto zariadenia sa nachádzajú v susednom okresnom meste Nové Zámky.

VYLÚČENÉ A MARGINALIZOVANÉ KOMUNITY

Ako sa uvádza v časti B.3.1.5 Národnostná štruktúra obyvateľstva, podľa ARK z roku 2019 sa na území obce Dvory nad Žitavou nachádzalo 400 až 600 Rómskych obyvateľov, bývajúcich v 5 lokalitách, ktoré boli situované na území obce. Vzhľadom na početné zastúpenie tejto komunity je potrebné aby boli v obci zastúpené inštitúcie venujúce sa problémom a potrebám tejto komunity, avšak podľa analýzy vyplývajúcej z ARK sa v roku 2019, na území obce Dvory nad Žitavou absentovalo nízkoprahové centrum, integračné centrum, komunitné centrum, ubytovňa, zariadenia núdzového bývania, nocľaháreň, domov „na pol ceste“, stredisko osobnej hygieny a práčovňa.

⁶ Register sociálnych podnikov, MPSVR SR, 05/2022

B.7.4 HOSPODÁRSTVO

Hospodárstvo tvorí primárny sektor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, sekundárny sektor priemyslu a stavebníctva, terciárny sektor obchodu, služieb a rozvíjajúcej sa logistiky a kvartérny sektor vedy, výskumu a inovácií.

Hospodárska základňa je tvorená fyzickými a právnickými osobami nachádzajúcimi sa v riešenom území.

Pri zhodnotení stavu hospodárskej základne obce sú, okrem údajov dostupných za úroveň obce, analyzované aj údaje dostupné na okresnej úrovni, teda za okres Nové Zámky.

B.7.4.1 HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA OKRESU NOVÉ ZÁMKY

Súčasná hospodárska základňa okresu je značne diverzifikovaná. Prevládajú malé a stredné podniky a mikropodniky, resp. fyzické osoby podnikatelia.

Okres Nové Zámky predstavuje jeden z okresov Slovenska, ktoré z hľadiska ekonomiky a hospodárstva plní pomerne významné funkcie. Napriek tomu, že okres ponúka významný počet pracovných príležitostí, evidujeme väčší počet odchádzajúcich za prácou alebo do školy (až približne o 11 tis.) ako je počet dochádzajúcich. Najvýznamnejším centrom pracovných príležitostí v kraji je okres Nitra a mesto Nitra.

Najväčší podiel zamestnancov okresu, takmer 2/3, pracuje v sektore služieb. Pomerne významný podiel zamestnancov, približne 27 %, pracuje v sektore priemyslu a stavebníctva a 7 % v odvetví poľnohospodárstva. Uvedené rozdelenie ekonomických aktivít obyvateľov okresu Nové Zámky kopíruje situáciu na úrovni kraja.

V rámci sektoru služieb dominujú odvetvia Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov a Doprava a skladovanie s 13 % podielom na počte zamestnancov. Významné sú aj odvetvia Vzdelávanie a Zdravotníctvo a sociálna pomoc.

Z hľadiska priemyselnej výroby má významné postavenie elektrotechnická výroba (reprezentovaná spoločnosťami ako NEXPLUS SK v Šuranoch, OSRAM v Nových Zámkoch), chemický priemysel (reprezentovaný spoločnosťou CIKAUTXO SK so sídlom v Nových Zámkoch) a strojárstvo (reprezentovaný spoločnosťou KABELSCHLEPP – SYSTEMTECHNIK) a kovovýroba a hutníctvo (reprezentovaný podnikom MARTUS v Nových Zámkoch) a ostatná výroba (reprezentovaná podnikom Smurfit Kappa Obaly Štúrovo). V sektore služieb dominujú služby spojené s maloobchodom a veľkoobchodom (COOP Jednota Nové Zámky, Thyssenkrupp Materials Slovakia) ako aj doprava a skladovanie a to najmä vďaka výhodnej polohe mesta Nové Zámky a jeho napojeniu na cestnú a najmä železničnú infraštruktúru (ATO TRANS).

K najvýznamnejším zamestnávateľom (s viac ako 250 zamestnancami) patria subjekty podnikajúce, resp. sídliace na území okresu a to v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky), podnikajúce v odvetví elektrotechniky (OSRAM), prepravy osôb (ARRIVA Nové Zámky), aj chemického priemyslu (CIKAUTXO SK).

Tabuľka: Počet zamestnancov podľa ekonomických činností (za rok 2022)

Spolu	30 059	100%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2 099	7%
Priemysel spolu	7 220	24%
Ťažba a dobývanie	-	-
Priemyselná výroba	6 607	22%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	217	1%
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	396	1%
Stavebníctvo	939	3%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	4 034	13%
Doprava a skladovanie	3 814	13%
Ubytovacie a stravovacie služby	511	2%
Informácie a komunikácia	66	0%
Finančné a poisťovacie činnosti	151	1%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	803	3%
Odborné, vedecké a technické činnosti	1291	4%
Administratívne a podporné služby	962	3%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	2121	7%
Vzdelávanie	2 705	9%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2 607	9%
Umenie, zábava a rekreácia	679	2%
Ostatné činnosti	60	0%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza DATAcube, 10/2023

Najvýznamnejším centrom ekonomických aktivít v okrese je mesto Nové Zámky, kde sídlia aj najväčší zamestnávateľia okresu.

Na území okresu Nové Zámky pôsobí aktuálne 24 241 podnikateľských subjektov. Celkový počet podnikateľských subjektov je pomerne stabilný, v ostatných rokoch pozorujem mierny nárast. Väčšinu tvoria drobní podnikatelia, živnostníci, resp. fyzické osoby - podnikatelia. Evidovaný nárast podnikateľských subjektov vytvára dobrý predpoklad pre ďalší rozvoj hospodárskej základne okresu.

Tabuľka: Vývoj počtu ekonomických subjektov

	2022	2017	2012
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	9 477	8 076	8 929
Živnostníci	8 812	7 448	8 173
Právnické osoby ziskové	5 952	4 768	3 128
Spolu	24 241	20 292	20 230

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza DATAcube, 10/2023

B.7.4.2 HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

Obec Dvory nad Žitavou predstavuje sídlo, ktoré z hľadiska hospodárskej štruktúry plní iba obmedzené funkcie. Na území obce sú lokalizovaní viacerí zamestnávateľia lokálneho ale aj regionálneho významu. Obec má vidiecky ráz s obmedzenou ponukou pracovných príležitostí v obci. Táto skutočnosť je ovplyvnená najmä blízkosťou lokalizácie okresného mesta Nové Zámky, ktoré poskytuje relatívne veľký počet pracovných príležitostí rozmanitého charakteru. Uvedené dokladá aj štatistika dochádzajúcich a odchádzajúcich (za prácou alebo do školy), kde počet odchádzajúcich bol, podľa SODB 2021, na úrovni 1 119 obyvateľov a počet dochádzajúcich bol iba 501. To jasne ukazuje menší počet pracovných príležitostí priamo v obci a väčší podiel obyvateľstva, ktorý musí za prácou (alebo do školy) dochádzať z obce.

Podľa výsledkov ostatného SODB z roku 2021 bolo v obci 2 238 ekonomicky aktívnych obyvateľov (pracujúci) z čoho približne polovica ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovala v sektore služieb, 24 % v sektore priemyslu a stavebníctva a 10 % v odvetví poľnohospodárstva (pozn.: približne 15 % obyvateľstva neuviedlo odvetvie pracovnej činnosti).

Na rozdiel od okresu Nové Zámky má významnejšie postavenie práve odvetvie poľnohospodárstva (spracovanie poľnohospodárskych produktov), kde pracuje relatívne vyšší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Poľnohospodárstvo je úzko späté s materiálным, sociálnym a kultúrnym rozvojom vidieka. Preto by sa mal ďalší rozvoj vidieka opierať o zachovanie životaschopnosti vidieckeho osídlenia prostredníctvom rozvoja zamestnanosti a infraštruktúry s ohľadom na mimoprodukčnú funkciu poľnohospodárstva.

Tabuľka: Počet zamestnancov podľa ekonomických činností (za rok 2021)

Spolu	2 238	100%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	224	10%
Priemyselná výroba	400	18%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	10	0%
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	25	1%
Stavebníctvo	142	6%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	319	14%
Doprava a skladovanie	135	6%
Ubytovacie a stravovacie služby	41	2%
Informácie a komunikácia	29	1%
Finančné a poisťovacie činnosti	21	1%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	17	1%
Odborné, vedecké a technické činnosti	99	4%
Administratívne a podporné služby	81	4%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	114	5%
Vzdelávanie	77	3%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	121	5%
Umenie, zábava a rekreácia	11	0%
Ostatné činnosti	38	2%
nezistené	334	15%

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA HOSPODÁRSTVA

Na území obce Dvory nad Žitavou pôsobí aktuálne 765 podnikateľských subjektov. Celkový počet podnikateľských subjektov je pomerne stabilný s mierne stúpajúcou tendenciou v ostatných rokoch. Väčšinu tvoria drobní podnikatelia, živnostníci, resp. fyzické osoby - podnikatelia. Evidovaný nárast

podnikateľských subjektov, najmä v ostatných rokoch, vytvára dobrý predpoklad pre ďalší rozvoj hospodárskej základne obce.

Tabuľka: Vývoj počtu ekonomických subjektov

	2022	2017	2012
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	325	234	260
Živnostníci	310	207	230
Právnické osoby ziskové	130	117	77
Spolu	765	558	567

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza DATAcube, 10/2023

B.7.4.3 HOSPODÁRSKA ŠTRUKTÚRA OBCE

PRIMÁRNÝ SEKTOR

Na rozdiel od okresu Nové Zámky má významnejšie postavenie v obci práve odvetvie poľnohospodárstva, kde pracuje relatívne vyšší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Odvetvia spojené s poľnohospodárskou výrobou vytvárané aj značný počet pracovných príležitostí priamo na území obce.

Podľa výsledkov ostatného SODB to bolo 10 % z ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Zároveň v rámci priestorovej štruktúry hospodárstva predstavujú areály poľnohospodárskej výroby významné funkčné plochy. Významné územia poľnohospodárskej výroby sú lokalizované najmä v severo-východnej časti územia obce (pestovanie viniča) ale aj v južnej časti územia obce (ovocné sady). Významným prvkom je aj spracovanie zeleniny a potravinárska výroba (Mäspoma-spracovanie korenín, Novogal – výroba hydínových produktov - slepačích vajec a brojlerových kurčiat).

Poľnohospodárstvo je úzko späté s materiálnym, sociálnym a kultúrnym rozvojom vidieka. Preto by sa mal ďalší rozvoj vidieka opierať o zachovanie životaschopnosti vidieckeho osídlenia prostredníctvom rozvoja zamestnanosti a infraštruktúry s ohľadom na mimoprodukčnú funkciu poľnohospodárstva.

SEKUNDÁRNÝ SEKTOR

Sektor priemyslu a stavebníctva je druhým najvýznamnejším sektorom v hospodárskej štruktúre obce. V sektore pracuje 24 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Význam sektora priemyselnej výroby a stavebníctva je obdobná ako na úrovni okresu, resp. kraja. V sektore však neevidujeme nejakého významného zamestnávateľa na území obce. Plochy určené pre priemyselnú výrobu sú situované prevažne v južnej časti územia obce.

TERCIÁRNÝ SEKTOR

Najväčší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva, približne polovica, pracuje v sektore služieb. V tomto sektore služieb je v obci významné odvetvie Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov a odvetvie Dopravy a skladovania. Ostatné odvetvia nedosahujú nejaké významnejšie podiely na zamestnanosti v rámci obce. Sektor služieb sa vyznačuje minimálnymi nárokmi na priestorové (územné) kapacity. Odvetvie dopravy a skladovania je pomerne významne zastúpené aj vo forme vytvorených pracovných príležitostí. Špecifickým tohto odvetvia je, že sa využívajú aj bývalé areály priemyselnej výroby, prípadne poľnohospodárskej výroby.

KVARTÉRNÝ SEKTOR

Kvartérny sektor zahŕňa najmä oblasť vedy, výskumu a inovácií (t. j. odvetvia ako Informácie a komunikácia, Odborné, vedecké a technické činnosti, Zdravotníctvo a sociálna pomoc a Umenie, zábava a rekreácia). Ich podiel na celkovej hospodárskej štruktúre dosahuje približne 11 %, pričom najviac ľudí pracuje v odvetviach so zdravotnou starostlivosťou a sociálnou pomocou. Tento sektor sa tiež vyznačuje minimálnymi nárokmi na priestorové (územné) kapacity.

B.7.4.4 PRIESTOROVÁ ŠTRUKTÚRA HOSPODÁRSTVA

V rámci územia obce najväčší podiel zaberá orná pôda. Významné plochy však zaberajú aj plochy viníc, ovocných sádov, poľnohospodárskej výroby a lesa.

Plochy určené pre priemyselnú výrobu alebo sklady a logistiku sú situované prevažne v južnej časti územia obce. Podstatnú časť reprezentujú najmä priestory pre skladové hospodárstvo.

Pre hospodárske aktivity terciárneho, resp. kvartérneho sektora nie sú určené špeciálne plochy. Tieto aktivity pokrývajú v plnej miere funkčné plochy pre občiansku vybavenosť územia.

B.7.4.5 NÁVRH ROZVOJÝCH PLŔCH HOSPODÁRSKEJ ŠTRUKTÚRY OBCE

Územný plán obce uvažuje s rozšírením funkčných plôch iba priemyselnej výroby, resp. skladového hospodárstva a to najmä v južnej časti územia obce (severne od železničnej trate), v pozíciách priláhlých k už existujúcim zariadeniam priemyselnej výroby, resp. skladového hospodárstva. Urbanistická koncepcia uvažuje s rozvojom priemyselnej výroby, resp. skladového hospodárstva formou menších rozvojových území.

Územný plán uvažuje s rozvojom plôch určených pre umiestňovanie zariadení občianskej vybavenosti v nadväznosti (v dotyku) na existujúce alebo navrhované plochy s funkciou bývania. Väčšinou sa jedná o plochy menšieho rozsahu, ktoré vhodne dopĺňajú existujúcu urbanistickú štruktúru územia. Väčšiu plochu uvažuje koncepcia rozvoja štruktúry osídlenia umiestniť južne od zastavaného územia obce v nadväznosti na existujúce územia areálov poľnohospodárskej výroby. Jedná sa o plochy občianskej vybavenosti lokalizované najmä v severnej časti zastavaného územia obce, ktoré dopĺňajú urbanistickú štruktúru územia, najmä v nadväznosti na plochy určené na bývanie.

B.7.5 KULTÚRNO – HISTORICKÉ HODNOTY

Na území obce Dvory nad Žitavou sa nachádzajú objekty pamiatkovej hodnoty zapísané v Ústrednom zozname národných kultúrnych pamiatok evidencie Ministerstva Kultúry SR. Ide o 2 nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (NKP) s 20 pamiatkovými objektmi.

V obci je taktiež evidovaných 72 lokalít s archeologickými nálezmi a viac ako dvadsať neevidovaných prvkov s kultúrno-historickými hodnotami.

Oficiálnu evidenciu pamätihodností v zmysle § 14 ods. (4) Pamiatkového zákona obec nevedie.

Pod pamiatkovou hodnotou sa rozumie súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť objekty predmetom individuálnej alebo územnej ochrany.

NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIATKY

Zákon č. 104/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších právnych predpisov upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Dvory nad Žitavou eviduje v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nasledovné nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (NKP):

- Rímsko-katolícky kostol sv. Vojtecha, neskorý barok, z rokov 1754 -1776, zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len ÚZPF) ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka pod číslom 329/1, parc. č. 1.
- Kalvária, neskorý klasicizmus, z roku 1860, parcelné číslo 1860, kat. územie Dvory nad Žitavou, zapísaná v ÚZPF pod číslom 330/1-19, parc. č. 5283.

Tabuľka: Zoznam pamiatkových objektov (PO) NKP zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v riešenom území

Číslo parcely	Adresa	Pamiatkový objekt (PO)	Zaužívaný názov PO	Bližšie určenie PO	Číslo ÚZPF
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA	kaplnka sv. Martina na Kalvárii	r.k.sv.Martina	330/1
5283	Mostná ul. 51	ZVONICA	zvonica na Kalvárii	murovaná	330/2
5283	Mostná ul. 51	KRÍŽ S KORPUSOM	socha Krista na kríži	Ukrižovaný Kristus	330/3
5283	Mostná ul. 51	SOCHA NA PODSTAVCI	socha P.M.-Immaculaty	Panna Mária Immaculata	330/4
5283	Mostná ul. 51	SCHODISKO SO SOCHAMI	schod.so sochami svät.a anjel.		330/5
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Pilát odsudzuje Krista	1.zastavenie	330/6
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Kristus berie kríž	2.zastavenie	330/7
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	1.pád Krista pod krížom	3.zastavenie	330/8
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Stretnutie Krista s P.M.	4.zastavenie	330/9
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Šimon pomáha Kristovi	5.zastavenie	330/10
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Kristus a Veronika	6.zastavenie	330/11
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	2.pád Krista pod	7.zastavenie	330/12

			krížom		
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Kristus napomína plačúce ženy	8.zastavenie	330/13
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	3.pád Krista pod krížom	9.zastavenie	330/14
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Vyzliekanie Krista	10.zastavenie	330/15
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Pribíjanie Krista na kríž	11.zastavenie	330/16
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Ukrižovanie Krista	12.zastavenie	330/17
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Snímanie Krista z kríža	13.zastavenie	330/18
5283	Mostná ul. 51	KAPLNKA KRÍŽOVEJ CESTY	Ukladanie Krista do hrobu	14.zastavenie	330/19
1	Hlavná nám.	KOSTOL	kostol sv.Vojtecha	r.k.sv.Vojtecha	329/1

Zdroj: Register nehnuteľných NKP ÚZPF (www.pamiatky.sk)

OCHRANNÉ PÁSMA NÁRODNÝCH KULTÚRNYCH PAMIATOK

Ochranné pásmo je územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny. Ak nie je pre NKP explicitne vymedzené, aplikuje sa § 27 ods. Zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v platnom znení nasledovne:

- V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Na území obce Dvory nad Žitavou sa nenachádza archeologické nálezisko evidované v ÚZPF.

V riešenom území obce však boli nájdené a dokladované mnohé dôkazy o existencii osídlenia od najstarších dôb praveku. O osídlení v mladšej dobe kamennej svedčia unikátne nálezy lineárnej keramiky a železovskej skupiny pochádzajúce z obce. Vývoj pokračoval takmer nepretržite aj v neskorej dobe kamennej (lengyelská kultúra, badenská kultúra). O prítomnosti osídlenia v dobe bronzovej a železnej svedčí sídlisko hurbanovského typu, mohyly karpatskej mohylovej kultúry a žiarové pohrebisko velatickej kultúry. V dobe rímskej sa v obci nachádzalo kultové miesto.

Od roku 1955 až po súčasnosť je evidovaných 72 lokalít s archeologickými nálezmi.

Významné nálezy pochádzajú aj z obdobia sťahovania národov, z obdobia Avarskeho kaganátu a z 10. storočia. Podľa zoznamu románskej architektúry, spracovaného Krajským pamiatkovým úradom v Nitre, v obci sa nachádzali dve románske sakrálne stavby, pochádzajúce z 11. storočia. Z toho obdobia by mal pochádzať aj kráľovský dvorec spomínaný na kopci Sv. Martina s osadou Pečenegov. Stredoveké nálezy sa zistili pred nedávnom aj počas archeologického výskumu predajne, v centre obci. Osídlenie bolo nepretržité počas celého stredoveku a novoveku. V novoveku bolo vybudované okolo kostola protiturecké opevnenie.

Väčšina nálezov sa zistila v polohách Gyorok homoka, Kalvária, Komáromi dulo, Paškolum, Pri mlyne a v polohe Štrkovňa. V polohe Komáromi dulo pri objektoch JRD sa našli nálezy zo staršej doby bronzovej (hurbanovský typ), strednej doby bronzovej (karpatská mohylová kultúra), doby laténskej; a nehovoriac ešte o výskume veľkosila, ďalej stavby melioračného strediska, kde sa našli nálezy zo staršej doby bronzovej a halštatskej doby.

Krajský pamiatkový úrad má vo svojej evidencii zmienky až o 40 archeologických výskumoch a prieskumoch v katastrálnom území Dvory nad Žitavou. V obci vykonávali archeologický výskum významní bádatelia D. Bialeková, V. Furmánek, M. Hmová, J. Kramár, J. Paulík, J. Pavúk, K. Pieta, E. Rejholec, A. Točík a iní. Výskyt ďalších archeologických nálezov, resp. nálezísk sa nedá vylúčiť.

NEVIDOVANÉ PRVKY S KULTÚRNO-HISTORICKÝMI HODNOTAMI

Obec Dvory nad Žitavou nevedie oficiálnu evidenciu pamätihodností v zmysle § 14 ods. (4) Pamiatkového zákona.

V riešenom území sa však nachádza množstvo menších či väčších objektov s kultúrno-historickými hodnotami, ktoré nie sú súčasťou ÚZPF, nie sú súčasťou zoznamu – evidencie pamätihodností obce, ale sú súčasťou krajiny, t. j. sú svedectvom histórie, dotvárajú krajinný ráz i kolorit územia obce.

Prvkom s kultúrno-historickými hodnotami a výtvarným prvkom, legislatívne síce nechráneným, ale s významom v histórii územia a v obraze krajiny, je tiež nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť, pretože predstavujú kultúrne dedičstvo národa.

Tabuľka: Neevidované objekty s kultúrno-historickou hodnotou

Číslo parcely	Adresa	Pamiatkový objekt (PO)	Zaužívaný názov PO	Bližšie určenie PO
1458	Pekárska ul. 938/7	KOSTOL	kostol Reformovanej cirkvi	evanjelický kostol
465	Hlavné nám.	Fara	Katolícka fara	Najstaršia budova v obci
452/1	Hlavné nám.	Múzeum	múzeum	Obecné múzeum
1	Hlavné nám.	SÚSOŠIE	súsošie najsvätejšej Trojice	najsvätejšia Trojica
1	Hlavné nám.	SÚSOŠIE	súsošie Panny Márie s Jozefom a Ježiškom	Panna Mária, Jozef, Ježiš Kristus
2/1	Hlavné nám.	SOCHA	socha sv.Florána	sv.Florán
449/1	Hlavné nám. 12	POMNÍK	pomník Sanctus Stephanus Rex	Sanctus Stephanus Rex
449/1	Hlavné nám. 12	POMNÍK	pomník Sanctus Ladislaus Rex	Sanctus Ladislaus Rex
211/3	Krajná ul. 1926	KAPLNKA	kaplnka sv. Urbana	sv. Urban
2324	Cintorín Anjela strážneho	SOCHA	socha Anjela strážneho	Anjel strážny
2324	Cintorín Anjela strážneho	KAPLNKA	kaplnka	
2324	Cintorín Anjela strážneho	KRÍŽE	náhrobné kríže	drevené
2/1	Hlavné nám.	KRÍŽ	kríž s plastikou Ukrižovaného	Ukrižovaný Kristus
777/3	Námestie sv. Vendelína	SOCHA	socha sv. Vendelína	sv. Vendelín
4465	Cintorín sv. Anny	SOCHA	plastika Ukrižovaného	Ukrižovaný Kristus
4465	Cintorín sv. Anny	KRÍŽE	náhrobné kríže	kamenné náhrobky s krížami
2/1	Hlavné nám.	PAMÄTNÍK	pamätník obetí 1.svetovej vojny	obete 1.svetovej vojny
9	Hlavná ul. 1	POMNÍK	pomník násilne odvlečených a vystaňovalých	obete 2.svetovej vojny
451	Hlavné nám. 15	KÚRIA	kúria rodiny Bonczovcov	
5278/3	Mostná ul. 47	SOCHA	socha sv.Jána Nepomuckého	sv.Ján Nepomucký
5283	Mostná ul. 51	PARK	park na Kalvárii	

KULTÚRA

V obci sa nachádza kultúrny dom na ulici Veľká Komárňanská 1, pričom pozostáva z veľkej a malej sály.

Kultúrny dom sa pravidelne využíva na usporiadanie rôznych podujatí, ako napr. divadelné predstavenia, plesy, výstavy, klubové večere, stretávky, rodinné oslavy, svadby, školenia, prednášky. V priestoroch kultúrneho domu funguje Základná umelecká škola s klavírnou a výtvarnou triedou, jazyková škola ÚSPECH a tiež skautský zbor.

V centre obce je situované aj **obecné múzeum**. Po zbere archeologických, historických, národopisných a umeleckých artefaktov obce bolo otvorené v roku 2009. Priestorový dom s hospodárskymi budovami v centre obce je lákadlom pre domáчих i turistov.

V budove obecného úradu sa nachádza verejná knižnica, v ktorej sa nachádza asi 16 345 zväzkov kníh. V školských knižniciach sa nachádza dovedna 1 808 zväzkov kníh (podľa dataCUBE 2023, údaje za rok 2022).

Pravidelné bohoslužby sa konajú v Rímsko-katolíckom kostole Sv. Vojtecha (na Hlavnom námestí) a v evanjelickom kostole (Kostol Reformovanej cirkvi na rohu Pekárskej a Krížnej ulice). Rímsko-katolícka fara sa nachádza na Hlavnom námestí 10.

V obci sa nachádza niekoľko klubov a zväzov:

- Klub dôchodcov.
- Klub skautov.
- Zväz rybárov.
- Zväz lukostrelcov.
- Zväz poľovníkov.
- Zväz triatlonistov.
- Stolno-tenisový oddiel.
- Šachový oddiel.
- Miestna pobočka Slovenského červeného kríža.

- Združenie chovateľov exotických zvierat.
- Združenie holubárov.
- Folklorná tanečná skupina.
- Mužský zbor.
- Organizácia CSEMADOK.

Pravidelné prenosy prostredníctvom káblového prenosu zabezpečuje miestna TV spoločnosť Carisma.

Územný plán vytvára predpoklady pre rozvoj existujúcich zariadení, predpoklady pre doplnenie menších kultúrno-spoločenských zariadení v nových obytných územiach, ako aj využitia potenciálu pamiatkového stavebného fondu predovšetkým pre kultúrnu a spoločenskú vybavenosť.

B.7.6 ŠPORT

Na ulici Jána Szaba sa nachádza športový areál, a to v tesnej blízkosti telocvične základných škôl. Súčasťou areálu je viacúčelové ihrisko s umelým trávnatým povrchom, asfaltová plocha s dvomi basketbalovými košmi, pieskovisko a „street-workoutová“ stanica pre kalisteniku (cvičenie s vlastnou váhou). V obci sa nachádza futbalové ihrisko. Miestny futbalový klub je TJ Družstevník Dvory nad Žitavou.

V rámci budúceho rozvoja sa uvažuje s rozšírením priliehlych plôch športového areálu.

Športové letectvo je výhodovo možné prevádzkovať na ploche osobitného letiska v blízkosti bývalej farmy ošípaných vo východnej časti katastra obce. Dráha osobitného letiska je fyzicky vybudovaná, spevnená, je však pokrytá nánosmi stavebného štrku, zrejme sa jedná o nelegálnu skládku/sklad a jeho možnosti sú preto obmedzené. V súčasnosti však nie je možné osobitné letisko na účely leteckej prevádzky využívať, nakoľko pre toto osobitné letisko nebolo vydané Dopravným úradom rozhodnutie o určení podmienok na jeho prevádzkovanie.

B.7.7 REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Za rekreačné areály možno považovať malý obecný park na Hlavnom námestí (v blízkosti Rímsko-katolíckeho kostola) a taktiež Kalváriu nachádzajúcu sa na západ od intravilánu obce. Okrem týchto miest sa v obci nachádza viacero rekreačných plôch v blízkosti štrkových jazierok. Jedná sa o miesta vhodné pre rybolov, vo väčšine prípadov sú v súkromnom vlastníctve (jediným jazierkom v 100 % vlastníctve obce je jazierko pri ceste smerujúcej ku Kalvárii v západnej časti obce). Aj pre absenciu infraštruktúry sa dá zaradiť len potenciálnym rekreačným plochám. Špecifickým areálom, tiež potenciálnou rekreačnou plochou, je fragment lesa medzi železničnou traťou a družstvom Novogal v juhozápadnej časti katastra obce. V prípade vybudovania infraštruktúry je miesto vhodné na oddychovú formu cestovného ruchu (CR).

Obcou prechádza modrá cykloturistická trasa 2119 - Južným regiónom (99,2 km). Jedná sa o ľahkú (rekreačnú) trasu určenú pre MTB (horské bicykle) s povrchom asfalt, spevnená cesta, poľná cesta. Prepája medzinárodnú cykloturistickú trasu EuroVelo 6 s obcou Bešeňov. Ostatná cykloturistická doprava je sústredená k toku rieky Žitava a v okolí obce Podhájska. Rozvojové plány v oblasti cykloturistiky sú spomenuté aj v kapitole B.15.7 Cyklistická doprava.

Z hľadiska cestovného ruchu (CR) je charakteristická krátkodobá rekreácia s celoročným využitím. Potenciál má v obci poznávací CR, kultúrny CR, vinársky CR a agroturizmus.

Najvýznamnejšie pamätihodnosti obce sú:

- Baroková Kalvária – komplex s objektmi Zvonica, 14 kaplniek krížovej cesty, Kaplnka Sv. Martina, Golgota – socha Krista na kríži, socha Panny Márie, Schody so sochami svätcov a anjelov, pomník; v blízkosti sa nachádza socha Sv. Jána Nepomuckého a drevený kríž.
- Barokový Rímsko-katolícky kostol sv. Vojtecha biskupa (z 2. pol. 18. stor.).
- Katolícka fara (1761) - najstaršia budova v obci.
- Kostol Reformovanej cirkvi (1880).
- Park na Hlavnom námestí (v bezprostrednej blízkosti kostola) s viacerými pomníkmi a sochami – Pamätník padlým hrdinom 1. a 2. sv. vojny (1935, resp. 1993), kríž umučeného Krista, socha Sv. Floriána (1856), socha Sv. Rodiny (1901), socha 2 svätcov (1899), Drevený stĺp – Jubilejný pamätník vzniku skautského zboru Istvána Kaszapa.
- Kúria rodiny Bonczovcov.

Ďalšie cirkevné pamiatky sú roztrúsené po obci:

- Neoplotené kresťanské a židovské cintoríny (pozri kapitolu B.10.2 Občianska vybavenosť).
- Kaplnka sv. Urbana (1760) a drevený kríž Ukrižovaného Krista, obe v blízkosti Vinohradníckeho vinárskeho družstva Éós Wine Dvory.
- Socha sv. Vendelína (roh Koltánskej a Dubovej cesty).
- Socha Anjela strážneho, drevené náhrobné kríže (19.stor.) a kaplnka (1895) na cintoríne Anjela strážneho.
- Kaplnka a Plastika Ukrižovaného (1830) na cintoríne Svätej Anny,
- Prícestná kaplnka Panny Márie na rohu Bešeňovskej a Branovskej cesty,
- Prícestná kaplnka na Veľkej Komárňanskej ceste (v blízkosti zastávky PAD Agropros).

Ďalšími zaujímavosťami sú stavby a pamätníky z obdobia socializmu – vodojem z roku 1956 v areáli *Združenie agropodnikateľ'ov – družstvo – prevádzka: Sklady* (Veľká komárňanská ulica), vodojem v lokalite Nový diel (v južnej časti katastra obce), pamätná tabuľa na jednej z budov SOŠ (Sovietska armáda) a pamätná tabuľa na Kultúrnom dome (CSEMADOK).

Inými formami cestovného ruchu sú športový CR a poľovnícky CR. Pre potreby aktívneho športového CR je možné využiť tenisové ihriská v rámci areálu Villa Negra - Grill Bar & Restaurant. Pasívny CR – futbalové ihrisko. Pre účely poľovníckeho cestovného ruchu (CR) je v juhovýchodnej časti katastra obce lokalizovaná uzavretá zvernica (Uznaná zvernica Mikuláš) s viacerými posedmi.

Obec má zriadené infocentrum, ktoré sa nachádza na Hlavnom námestí 24.

V zmysle projektu Štúdia pre hodnotenie a monitorovanie Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja – aktualizácia údajov (2018) sa v rámci hodnotenia kvality sídelného prostredia ku každej obci uvádza dostupnosť (teoretická dostupnosť po cestnej sieti v minútach) k vybraným zariadeniam občianskej vybavenosti a cestovného ruchu. Dostupnosť obce Dvory nad Žitavou k najbližšiemu termálnemu kúpalisku resp. akvaparku je 10 minút (Nové Zámky), resp. 23 minút (Podhájska). Dostupnosť obce k najbližšiemu zimnému štadiónu (krytej hale v Nových Zámkoch) je 10 minút. V oboch prípadoch ide o veľmi dobré hodnoty z hľadiska možnosti využitia oddychového CR, resp. aktívneho športového CR miestnymi obyvateľmi. Z relatívnej blízkosti termálneho kúpaliska môžu taktiež profitovať ubytovacie zariadenia lokalizované v obci.

B.7.7.1 UBYTOVACIE ZARIADENIA

Ubytovacie zariadenia sú nevyhnutnou podmienkou vzniku i rozvoja cestovného ruchu.

Tabuľka: Kapacita a výkon ubytovacích zariadení v okrese Nové Zámky

ukazovateľ	počet
Počet ubytovacích zariadení	163
Počet izieb	1 930
Počet lôžok v ubytovacích zariadeniach	6 567
Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach	61 915*
Počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach	224 829*

Zdroj: dataCUBE 2023 - údaje za rok 2022, resp. * - 2021 (www.statistics.sk)

V obci Dvory nad Žitavou sa nachádza ubytovacie zariadenie Penzión Žitava so 14 izbami (a 28 lôžkami). Penzión je umiestnený aj na turistickom informačnom recenznom portáli Tripadvisor (tripadvisor.com). Ubytovanie poskytuje aj vinárstvo Éós Winery Dvory s kapacitou 12 osôb. Prípustný je aj karavaning.

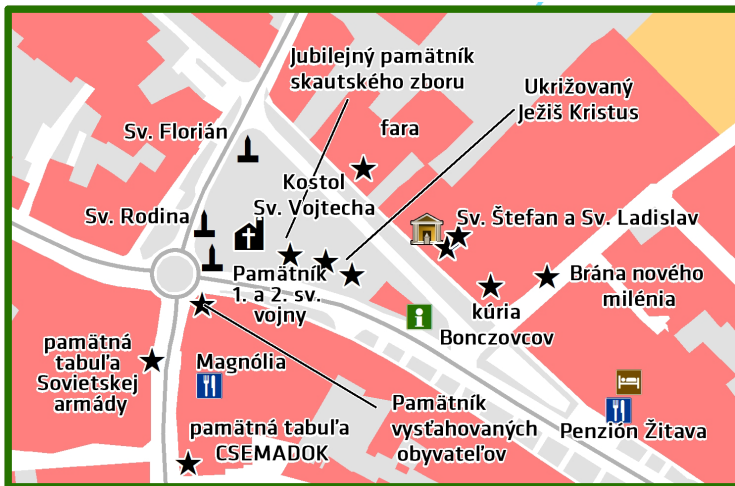
B.7.7.2 STRAVOVACIE ZARIADENIA

Stravovacie služby poskytujú reštaurácie, zariadenia rýchleho občerstvenia (tzv. fast-food, bufet a pod.), bary a niekoľko pohostinstiev. Počet a štruktúra stravovacích zariadení je z hľadiska uspokojovania potrieb účastníkov cestovného ruchu uspokojivý. Na turistickom informačnom recenznom portáli Tripadvisor (tripadvisor.com) je ku dňu 27.10.2023 umiestnená Reštaurácia Magnólia.

Územný plán vytvára podmienky pre rozvoj vybavenosti v súlade s vývojom potrieb obyvateľov a návštevníkov obce, Vytvára predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu s podporou aktívneho relaxu, zabezpečenia podmienok pre zvyšovanie kvality poskytovaných služieb z hľadiska uspokojovania potrieb účastníkov cestovného ruchu (CR) a predpoklady pre rozvoj súkromného podnikania v oblasti CR.

SCHÉMA
CESTOVNÝ RUCH

LEGENDA

- ★ pamätník, atraktivita
- ⊕ socha
- ✚ kostol
- ✚ kaplnka
- ✚ cintorín
- ℹ infocentrum
- 🏠 múzeum
- 🏠 ubytovanie
- 🍴 reštaurácia
- ⦿ cykloturistická trasa
- cestná sieť
- 🏠 zastavaná plocha
- 🏠 cintorín, kalvária
- 🏠 športový areál
- 🌳 les
- 💧 vodná plocha

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
DVORY NAD ŽITAVOU

KONCEPT

SCHÉMA:

ATRAKTIVITA
CESTOVNÉHO RUCHU

OBSTARÁVATEĽ

Obec Dvory nad Žitavou

SPRACOVATEĽ

inštitút priestorového plánovania

B.7.8

NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA A REKREÁCIE

Územný plán stanovuje zastavovacie podmienky pre relatívne stabilizované plochy bývania, ako aj pre rozvojové, t.j. novo-navrhované plochy.

Vymedzené plochy bývania, ako aj občianskej vybavenosti či rekreácia je potrebné v celo sídelných súvislostiach vnímať ako celkový územný potenciál rastu obce.

BÝVANIE

Urbanistická koncepcia stanovuje územno-technické podmienky, resp. vytvára akúsi územnú rezervu pre prírastok 662 rodinných domov a zhruba 463 nových bytov v bytových domoch, čo môže generovať prírastok 3 144 nových obyvateľov. S obložnosťou ako ukazovateľom priemernej obývatel'nosti jednej bytovej jednotky sa pri rodinných domoch uvažuje s hodnotou 3 a pri bytových domoch 2,5. Výsledné hodnoty výhľadového počtu obyvateľov však budú závisieť nielen od priemernej veľkosti bytov, ale najmä od reálnych demografických a socioekonomických procesov. V tomto smere tak ide o indikatívny ukazovateľ urbanistickej ekonomie. Skutkový stav sa zrejme bude odlišovať. Ide ani nie tak o predpoklad, ale o celkový územný potenciál pri plnej naplnenosti všetkých rozvojových plôch bývania.

Celková forma zástavby obce bude mať vidiecky až prímestský ráz, prevažné obytného charakteru do výšky 2+1 NP. Sústrediť sa bude na funkčno – priestorovú kompletizáciu nezastavaných plôch v rámci sídla s cieľom neustáleho skvalitňovania sídelného prostredia. Urbanizované prostredie by sa malo usilovať zabezpečiť pre všetkých obyvateľov rovnocenné podmienky pre život, t. j. pracovné, kultúrno-spoločenské, rekreačné aktivity so zabezpečením optimálnych environmentálnych podmienok.

Najvýznamnejšie plochy pre rozvoj bývania sú situované v juhovýchodnej polohe, ako rozšírenie zastavaného územia paralelne s ulicami 1. Nový svet, 2. Nový svet a Petöfiho. Významným pólom rastu bývania bude aj východná časť popri uliciach Krajná a Bešeňovská cesta.

V rámci usmerňovania výstavby na plochách bývania je snahou urbanistickej koncepcie okrem iného aj vymedzenie regulačných blokov tak, aby zadné časti záhrad, orientované do vnútroblokov dlhých pozemkov a parciel, vytvorili aspoň časť nezastavateľného priestoru. Týmto spôsobom sa stanovujú priestory určené vznik intímneho ukludneného zázemia rodinných domov pre harmonizáciu vzájomných susedských vzťahov. V týchto plochách síce nebude možné realizovať novostavby rodinných domoch, resp. hlavné budovy jedno- až troj- bytových budov, no bude to možné realizovať drobné stavby doplnkového charakteru. Ide najmä o doplnkové drobné stavby pre záhradkárstvo a individuálnu rekreáciu, ako sú prístrešky, šopy, altánky, kurníky, bazény a pod.

Polyfunkčná zástavba v okolí územia centrálného námestia s historickým charakterom, ktorý umocňuje dominantu kostola sv. Vojtecha, bude tvoriť hlavný kompozičný uzol. Stvárnený bude predovšetkým parkovo upravenou zeleňou, doprava bude ukludnená a verejný priestor bude kultivovaný do reprezentatívnej podoby. Z urbanistického hľadiska bude mať charakter kompaktnej súrodej zástavby blokového charakteru, kombinujúci občiansku vybavenosť, služby komerčného charakteru, aktivity cestového ruchu a turizmu s budovami bývania v rodinných domoch. V územnej nadväznosti na hlavný kompozičný uzol centrálného námestia je priestorový rozvoj usmerňovaný do sekundárnych kompozičných uzlov, ktoré sú tvorené predovšetkým obytnými územiami so základnou občianskou vybavenosťou. Lokalizované sú v zmysle potreby priestorovej kompletizácie sídla medzi kompozičnými osami. Osi sú v smere od centra obce usporiadané radiálne. Miestne cesty budú v týchto polohách tvoriť do istej miery lokálne tangenty prepájajúce obecné radiály.

Bytová funkcia nesmie byť v bezprostrednom dosahu s obťažujúcimi výrobami a prevádzkami (zdroje hluku, znečisťovania ovzdušia a pod.). Ak územie s navrhovaným funkčným využitím výroby „výrobné územie“ susedí s územím s navrhovaným funkčným využitím „obytné územie“ a „rekreačné územie“, nie je možné do takéhoto územia umiestňovať prevádzky, ktoré by mohli negatívne ovplyvňovať existujúcu alebo plánovanú bytovú zástavbu resp. rekreačné aktivity.

OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Aplikovaná urbanistická koncepcia stanovuje zastavovacie podmienky pre občiansku vybavenosť v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 6 968 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 12 597 m² podlažnej plochy. Z územnotechnického hľadiska vyjadruje celkovú disponibilnú kapacitu použiteľných pozemkov, ktoré môže obec (za rešpektovania vlastníckych práv) investorom ponúknuť na budúci rozvoj.

Rozvoj občianskej vybavenosti komunálneho, resp. verejnoprospešného charakteru je alokovaný do území s vyššou koncentráciou rómskej populácie. Napríklad na severe obce pri križovaní ulíc Žitavská

a Bešeňovská, na úrovni ulice Malá, kde je regulačný blok vyhradený práve pre aktivity sociálnej inklúzie tejto komunity.

Občiansku vybavenosť v rámci budúceho rozvoja rozdelujeme na komunálnu a komerčnú. Komunálna má verejný, resp. verejno-prospešný charakter. Formovaná je najmä štátnymi, regionálnymi alebo obecnými inštitúciami. Komerčná sféra sa riadi trhovými mechanizmami voľnej ekonomiky.

Rozvoj polyfunkčných plôch je potrebné orientovať:

- Do polohy centra obce, kde by sa mala koncentrovať predovšetkým vyššia a špecifická obecná a mikroregionálna vybavenosť.
- Na hlavné obecné kompozičné osi.
- Do lokálnych centier jednotlivých častí obce.

Monofunkčné areály:

- Školstvo rozvíjať v súčasných založených centrách.
- Vytvoriť predpoklady pre rozvoj a intenzifikáciu zariadení pre zdravotníctvo a sociálnu starostlivosť.
- Doplniť menšie kultúrno-spoločenské zariadenia v obytnom území.
- Športovo-rekreačné aktivity rozvíjať v rámci existujúcich areálov, ako i v pripravovaných rozvojových lokalitách.
- Pri geotermálnom vrte rezervovať plochu primárne pre aktivity vodných športov a realizáciu akvaparku.

REKREÁCIA

Za rekreačné areály možno považovať malý obecný park na Hlavnom námestí a taktiež Kalváriu nachádzajúcu sa na západ od intravilánu obce. Stanovená koncepcia zdôrazňuje kulúrno-historické hodnoty územia, obzvlášť plochu tejto dvorskej Kalvárie. Areál kalvárie neskorého klasicizmu so 14 kaplnkami je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Kalvária je situovaná na terénnej vyvýšenine, čím vytvára určitý morfológický akcent v rovinatej krajine obce. Ide však nielen o zaujímavý pohľadový prvok, ale aj o centrálny rekreačný, turizmu a cestovného ruchu.

Okrem týchto miest sa v obci nachádza viacero rekreačných plôch v blízkosti štrkových jazierok. Jedná sa o miesta vhodné pre rozvoj rybolovu.

Dlhodobou skloňovaným zámerom rozvoja rekreácie v obci je vybudovanie akvaparku, resp. budovanie termálneho kúpaliska, ktoré má byť situované vzhľadom na už hotový geotermálny vrt (parcely č. 5280/1 a 5280/2 vo vlastníctve obce Dvory nad Žitavou) pri areáli dvorskej kalvárie. Ide o ambiciózný projekt nadregionálneho významu s celkovou rozlohou do 9,5 ha. Sprístupnený bude prostredníctvom cesty I/75 v smere od okresného mesta Nové Zámky. Týmto spôsobom bude vytvorený významný kompozičný uzol turisticko-rekreačného charakteru.

B.8 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Vymedzenie zastavaného územia je evidované podľa katastra nehnuteľnosti. Súčasná hranica zastavaného územia i jej navrhované rozšírenie sú vyznačené v grafickej časti dokumentácie vo výkresoch 2 „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“.

- Výmera územnosprávneho vymedzenie obce: 6 383,6162 ha.
- Výmera zastavaného územia podľa katastra nehnuteľností: 233,4931 ha.

Zároveň pojem zastavané územie je do istej miery metodicky možné posudzovať v zmysle cestného zákona, vymedzeného zvislým dopravným značením začiatok a koniec obce, ako aj podľa stavebného zákona, ktorý prostredníctvom územného plánu definuje zastavané územie a územie určené na zástavbu.

Územný plán stanovuje rozšírenie hranice zastavaného územia o nové rozvojové plochy, ktoré sú určené na výstavbu. Zároveň navrhuje začleniť do zastavaného územia aj urbanizované plochy na juhu obce až po areál železničnej stanice.

- Rozšírenie zastavaného územia o nových: 247,9918 ha.
- Výsledná cieľová výmera zastavaného územia podľa ÚPN: 481,4849 ha.

B.9 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

B.9.1 OCHRANNÉ PÁSMA

Ochranné pásmo (OP) alebo aj bezpečnostné pásmo (BP) je legislatívne vymedzená oblasť (plocha), ktorá slúži na zabezpečenie plynulej prevádzky (pri technickej infraštruktúre, doprave) a na ochranu pred negatívnymi účinkami.

Limity využitia územia predstavujú súbor predpisov (zákon, vyhláška a pod.) a noriem tvoriacich obmedzenia rozvoja v území. Ich účelom je zabezpečiť ochranu zložiek životného prostredia a systémov dopravnej a technickej infraštruktúry.

Do riešeného územia z existujúcich ochranných a bezpečnostných pásiem zasahujú najmä pásma ciest (cesty I/75, II/511, II/589 a III/1492), dráhy (železničná trať č. 130 = č. CP trate 120), letiska (letisko Nové Zámky), zariadení elektrizačnej sústavy (elektrické vedenie veľmi vysokého napätia VVN 110 kV, vysokého napätia VN 22 kV), plynárenských zariadení (vedenia vysokotlakého plynu), ochranné pásma vodných tokov, pásma hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa vodných zdrojov a čistiarne odpadových vôd.

OCHRANNÉ PÁSMA CIEST

Ochranné pásma ciest určuje § 11 zákona 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhláška 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

Podľa § 15 ods. 1 vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) (ďalej len „vyhláška č. 35/1984 Zb.“) cestné ochranné pásma sa zriaďujú pri všetkých diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy mimo zastavaného územia alebo územia určeného na súvislé zastavanie.

Vyhláška 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v § 15 uvádza:

Hranicu cestných ochranných pásiem určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti (aktuálne pre cesty na území obce Dvory nad Žitavou.)

- 50 metrov od osi vozovky cesty I. triedy.
- 25 metrov od osi vozovky cesty II. triedy.
- 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy.
- 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy.

OCHRANNÉ PÁSMA ŽELEZNIČNEJ DRÁHY

Ochranné pásmo dráhy určuje Zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov. V § 5 sa uvádza:

Ochranné pásmo dráhy je priestor po oboch stranách obvodu dráhy vymedzený zvislými plochami vedenými v určenej vzdialenosti od hranice obvodu dráhy; zriaďuje sa na ochranu dráhy, jej prevádzky a dopravy na nej.

Ak stavebné povolenie neurčuje inak, hranica ochranného pásma dráhy je

- Pre železničnú dráhu 60 metrov od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 metrov od vonkajšej hranice obvodu dráhy.
- Pre ostatné koľajové dráhy a pre pozemnú lanovú dráhu 15 metrov od osi krajnej koľaje.

Ak dráha vedie po cestnej komunikácii alebo v uzavretom priestore prevádzkovateľa dráhy, ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje.

Obvod dráhy je podľa § 3 vymedzený zvislými plochami vedenými na pozemok. Zakázané činnosti v obvode dráhy pritom upravuje § 4. Ak z rozhodnutia špeciálneho stavebného úradu v stavebnom povolení alebo stavebného úradu vo vyvlastňovacom rozhodnutí nevyplýva inak, obvod dráhy je tri metre

- od vonkajšieho okraja telesa železničnej dráhy a stavieb, konštrukcií a pevných zariadení, ktoré sú jej súčasťou, ak ide o železničnú dráhu.

OCHRANNÉ PÁSMA LETISKA

Do katastrálneho územia obce Dvory nad Žitavou zasahuje ochranné pásmo letiska Nové Zámky. Jedná sa o ochranné pásmo vodorovnej roviny a kuželovej plochy národného neverejného letiska, z ktorých vyplývajú výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy, použitia stavebných a iných mechanizmov, porastov a pod.

Letisko Nové Zámky (okres NZ, ICAO kód LZNZ) – verejné, vnútroštátne letisko, ochranné pásma sú určené rozhodnutím Dopravného úradu zn. 3651/2015/ROP-014-OP/20357 zo dňa 1.4.2015.

Z rozhodnutia o určení ochranných pásiem Letiska Nové Zámky vyplýva pre časť územia obce výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy (vrátane použitia stavebných a iných mechanizmov), porastov a pod., ktoré je stanovené:

- Ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením objektov v úrovni nadmorskej výšky 160 m n.m. Bpv.
- Ochranným pásmom kuželovej plochy s výškovým obmedzením objektov v rozmedzí nadmorských výšok 160 - 215 m n.m. Bpv, pričom obmedzujúce výšky stúpajú v sklone 4 % (1:25) v smer od letiska.

Nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez súhlasu Dopravného úradu, pričom tieto môžu byť povolené len za predpokladu, že nebudú mať negatívny vplyv na bezpečnosť leteckej prevádzky alebo rozvoj letiska.

Ochranné pásmo osobitného letiska Dvory nad Žitavou, pôvodne letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve bolo zrušené.

V zmysle § 29 a 30 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je potrebný súhlas Dopravného úradu, ak ide o:

- Stavby a zariadenia, ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť ochranné pásma Letiska Nové Zámky.
- Stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom.
- Stavby alebo zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu.
- Zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice.
- Zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje.

OCHRANNÉ PÁSMA ZARIADENÍ ELEKTRIZAČNEJ SÚSTAVY

Ochranné pásma zariadení elektrizačnej sústavy určuje Zákon 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V § 43 Ochranné pásma sa uvádza:

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí

- Od 1 kV do 35 kV vrátane:
 - pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
 - pre zavesené káblové vedenie 1 m.
- Od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m.
- Od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

V ochrannom pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je okrem prípadov podľa odseku 14 zakázané

- Zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky.
- Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m.
- Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou.
- Uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky.
- Vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku.
- Vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.

Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

Vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) so šírkou 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky.
- 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané

- Zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažké mechanizmy.
- Vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu.

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- S napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.
- S napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.
- S vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMO PLYNÁRENSKÝCH ZARIADENÍ A PLYNOVODOV

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení a plynovodov určuje Zákon 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov. Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,

- 8 m pre technologické objekty.

Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb. Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území.
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm.
- 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm.
- 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm.
- 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm.
- 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm.
- 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch.

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

Požiadavky na umiestňovanie stavieb v ochrannom a bezpečnostnom pásmo plynárenských zariadení určuje Technické pravidlo, Plyn, číslo 906 01, Požiadavky na umiestňovanie stavieb v ochranných a bezpečnostných pásmach distribučných sietí, ktoré vypracoval Slovenský plynárenský a naftový zväz – Slovenská plynárenská agentúra, s.r.o., Bratislava, v roku 2008.

OCHRANNÉ PÁSMA TEPELNÝCH ZARIADENÍ

Na ochranu sústavy tepelných zariadení sa zriaďujú ochranné pásma podľa Zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov nasledovne:

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti tepelného zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života, zdravia osôb a majetku. Ochranné pásmo zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla je vymedzené zvislými rovinami vedenými po jeho obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie.

Táto vzdialenosť je:

- V zastavanom území na každú stranu 1 m.
- Mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľ'a povolenia na rozvod tepla.

Ochranné pásmo odovzdávacej stanice tepla je vymedzené zvislými rovinami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo na obmurovanú hranicu objektu stanice; odovzdávacou stanicou sa rozumie časť sústavy tepelných zariadení, ktorá slúži na zmenu parametrov (najmä tlaku a teploty) odovzdanej teplonosnej látky, na hodnoty a účely potrebné na jeho ďalšie využitie (najmä distribúciu, prípravu teplej úžitkovej vody a na technologické účely).

Ochranné pásmo rozvodu tepla za odovzdávacou stanicou je vymedzené zvislými rovinami vedenými po jeho obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie len v prípade, že by mohlo dôjsť k ohrozeniu plynulosti dodávky tepla a bezpečnosti prevádzky zariadenia, a to najviac

- V zastavanom území na každú stranu 1m.
- Mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľ'a povolenia.

OCHRANNÉ PÁSMA TELEKOMUNIKÁCIÍ

Ochranné pásma sú určené podľa Zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

Ochranné pásmo vedenia je široké 0,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Hĺbka a výška ochranného pásma je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

V ochrannom pásmo je zakázané:

- Umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete.
- Vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

V zmysle príslušnej telekomunikačnej vyhlášky a noriem STN predstavujú ochranné pásma telekomunikačných zariadení:

- 1 m pre miestne telekomunikačné káble a rozvody
- 1,5 m a 3 m pre diaľkové a spojovacie vedenia.

Na ochranu proti rušeniu prevádzky rádiokomunikačných zariadení sa určujú kruhové a smerové ochranné pásma. Rozsah týchto pásiem sa stanovuje individuálne výpočtom a potvrdzuje v územnom konaní. Kruhové ochranné pásmo môže byť vymedzené kružnicou s polomerom až 500 m.

V prípade krížovania a súbehu telekomunikačných vedení so silovým vedením musí byť dodržaná norma STN 73 6005 o priestorovej úprave vedení technického vybavenia a norma STN 33 40 50 ods. 3.3.1. o podzemných telekomunikačných vedeniach.

OCHRANNÉ PÁSMA VODOHOSPODÁRSKÝCH VEDENÍ A ZARIADENÍ

Na ochranu verejných vodovodov a verejných kanalizácií pred poškodením sa vymedzuje podľa § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov pásmo ochrany.

Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie sa pásma ochrany vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu alebo potrubia stokovej siete verejnej kanalizácie vedenými od ich osí vo vodorovnej vzdialenosti:

- 1,8 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane.
- 3,0 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

V zmysle § 48 a 49 Zákona o vodách (364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov) a na základe požiadavky správcu vodných tokov je vymedzené pásmo ochrany v rozsahu pobrežných pozemkov vodných tokov, resp. vodných nádrží. Do týchto pozemkov nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia inžinierskych sietí, stavby trvalého charakteru (ani oplotenie) a vysádzať súvislú vzrastlú zeleň z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu pre výkon údržby a prevádzky.

Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Pri vodných nádržiach je hranica pobrežného pozemku 2,0 m od maximálnej retenčnej hladiny vodnej nádrže a v mieste prehradenia dvojnásobok výšky hrádze od jej vzdušnej päty.

OCHRANNÉ PÁSMA VODNÝCH TOKOV A ICH KORÝT

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 SVP ako príslušným orgán vodného zákona požaduje zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Stará Žitava 10 m a Branovský potok 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne.

Meniť smer, pozdĺžny sklon a priečny profil koryta, poškodzovať brehy, ťažiť z koryta zeminu a ukladať predmety do vodného toku, ktoré môžu ohroziť plynulosť odtoku vody v koryte, kvalitu vôd, zdravie ľudí a ich bezpečnosť, prípadne ukladať takéto predmety na miesta, z ktorých môžu byť splavené do vodného toku, je zakázané.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacim vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

PÁSMO HYGIENICKEJ OCHRANY VODNÉHO ZDROJA

Ochranu vodných tokov a zariadení určuje Zákon 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Na ochranu výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú, orgán štátnej vodnej správy určí ochranné pásma na základe posudku orgánu na ochranu zdravia. Ak to vyžadujú závažné okolnosti, môže orgán štátnej vodnej správy určiť ochranné pásma aj pre využiteľné vodárenské zdroje a pre vodné zdroje určené na odber pre pitnú vodu s kapacitou nižšou, ako sú definované vodárenské zdroje. Určené ochranné pásma sú súčasne pásmami hygienickej ochrany podľa osobitného predpisu.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa členia na ochranné pásmo I. stupňa, ktoré slúži na jeho ochranu v bezprostrednej blízkosti miesta odberu vôd alebo záchytného zariadenia, a na ochranné pásmo II. stupňa, ktoré slúži na ochranu vodárenského zdroja pred ohrozením zo vzdialenejších miest. Na zvýšenie ochrany vodárenského zdroja môže orgán štátnej vodnej správy určiť aj ochranné pásmo III. stupňa.

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené.

Okresný úrad Nové Zámky, odbor starostlivosti o životné prostredie, eviduje v katastrálnom území Dvory nad Žitavou dva vodné zdroje HDŽ-3 a HDŽ-7, kde boli v roku 1985 rozhodnutím bývalého Okresného národného výboru pod č. OPLVH-1077/1985/1 zo dňa 21.06.1985 určené ochranné pásma I. a II. stupňa.

PHO 1. stupňa oploteným studní nasledovne:

- u studne HDŽ-3: 100 m x 100 m
- u studne HDŽ-7: 100 m x 74 m

PHO 2. stupňa – kvantitatívne je navrhované s režimom činností v jednotlivých ochranných pásmach, ktorý bol určený vodoprávnym rozhodnutím bývalého Okresného národného výboru pod č. OPLVH-1077/1985/1 zo dňa 21.06.1985 pre vodné zdroje HDŽ-3 a HDŽ-7. Vnútorne a vonkajšie ochranné pásma PHO II. stupňa určené nie sú. Kvantitatívne PHO II. stupňa je vymedzené nasledovne:

- zo severu: južným okrajom intravilánu obce Bešeňov
- zo severovýchodu: západným a juhozápadným okrajom intravilánu obce Branovo
- z východu: poľnou cestou Branovo – št. cesta Dvory nad Žitavou – Kolta (kóta 140 m n. m.) ďalej kóta 140 m n. m. v hone „Turecký násyp“, ďalej kóta 122 m n. m. pri odvodňovacom kanále vedúcom z Ačovho majera k Dvorom a potom kolmo na hranicu okresu Nové Zámky s okresom Komárno.
- z juhu: hranica okresu Nové Zámky a okresom Komárno
- zo západu: hranica k.ú. Nové Zámky a Dvory nad Žitavou

PHO 3. Stupňa

- nie je určené

PÁSMO HYGIENICKEJ OCHRANY POĽNOHOSPODÁRSKÝCH DVOROV

Pásmo hygienickej ochrany (PHO) sa vyjadruje v metroch od vymedzenia alebo lokalizácie predmetnej prevádzky či družstva. Priestorové vymedzenie takéhoto druhu PHO sa definuje na základe rozptylovej štúdie. Výpočet návrhu PHO okolo objektov pre chov zvierat umiestnených mimo obce je závislý predovšetkým na kategórii, počte hospodárskych zvierat a ich hmotnosti. Korekcie sú možné podľa technológie ustajnenia, terénnych prevýšení, zelene a smeru prevládajúcich vetrov, prípadne na ďalšie vplyvy.

Výpočet návrhu PHO okolo objektov pre chov zvierat v obciach sa robí obdobne. Tu je rozhodujúce tzv. účinné prevýšenie výduchu znehodnoteného vzduchu v stajni oproti výške objektov hygienickej ochrany (u obytných budovách sú to obvykle najvyššie okná). Pri korekciách sa tak isto počíta s výškou nad terénom, avšak odpočet z emisného čísla narastá progresívne s rastúcim prevýšením. Pásmo

hygienickej ochrany poľnohospodárskych dvorov vyhlasujú regionálne úrady verejného zdravotníctva podľa osobitých predpisov.

V zmysle prerokovaného a riadne schváleného, t.j. dnes platného územného plánu obce Dvory nad Žitavou, platí pre výrobné strediská poľnohospodárskej výroby platí vestník M_PVZ - SSR, roč. VI. čiastka 5 z 10.3.1974 - od jestvujúcich areálov (maštali) PO Dvory nad Žitavou sa navrhuje dodržať hygienické ochranné pásmo vo vzdialenosti 300 m, pričom jeho korekcia je možná vo vzťahu od počtu hospodárskych zvierat. Jeho aktuálnosť je však otázna.

INUNDAČNÉ ÚZEMIE

Komplexná ochrana pred povodňami v rámci riešeného prislúcha podľa § 22 ods. 1 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami orgánom životného prostredia od národnej po okresnú úroveň.

Inundačným územím je územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta, ktoré je vymedzené ochrannou hrádzou alebo protipovodňovou líniou, alebo záplavovou čiarou. Rozsah inundačného územia, ktoré je vymedzené záplavovou čiarou, určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodohospodársky významných vodných tokov.

Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

Inundačné územia sú v medzihrádzovom priestore Starej Žitavy a Branovského potoka. Iné modelovo vygenerované priestorové informácie o záplavových čiarach q100 storočnej vody neboli poskytnuté. SVP na žiadosť s ich poskytnutím nereagovali.

HYDROMELIORÁCIE

V riešenom území obce sa nachádzajú drenáže hydromelioračnej sústavy v správe Hydromelióracie, š.p.

V prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z. z. a následne rozhodnutie o odňatí parciel podľa § 17 uvedeného zákona, je žiaduce, aby v rozhodnutí vlastníka stavebných pozemkov pred začatím stavebného konania na príslušnú stavbu prekonzultoval návrh projektu stavby so š.p. Hydromelióracie - Odborom správy a prevádzky HMZ, ktorý na základe predloženej dokumentácie a odborného posúdenia určí stavebníkoví podmienky.

Križovanie alebo súbeh komunikácií a inžinierskych sietí s odvodňovacími kanálmi je potrebné navrhnuť a realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami z r. 1983.

Projektové dokumentácie stavieb, ktoré sa dotknú odvodňovacích kanálov a podzemných závlahových potrubí je potrebné predložiť na odsúhlasenie Hydromelióracie, š.p.

OCHRANNÉ PÁSMO ČOV

Ochranné pásmo Čistiarní dopadových vôd (ČOV) sa vyhlasuje podľa STN NORMY 756401 v závislosti od kapacity ekvivalentných obyvateľov prostredníctvom územného rozhodnutia.

Ochranné pásmo ČOV je určené v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z. do vzdialenosti 200 m v smere prevládajúcich vetrov.

V konkrétnej situácii umiestnenia ČOV a zástavby v obci Dvory nad Žitavou to podľa vyjadrení Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. znamená, že v územnom pláne obce je potrebné ho vyznačiť v okruhu 200 m od okrajov pozemku parcelné číslo 5275/3 k.ú. Dvory nad Žitavou (814148).

OCHRANNÉ PÁSMO LESA

Ochranné pásmo lesa definované podľa § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, vymedzené na pozemkoch do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

OCHRANNÉ PÁSMO POHREBÍSK

Ochranné pásmo pohrebiska, resp. cintorína určuje § 15 Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve.

Obec môže všeobecne záväzným nariadením ustanoviť ochranné pásmo pohrebiska; obec vo všeobecne záväznom nariadení určí šírku ochranného pásma pohrebiska v rozsahu najviac 50 metrov od hranice pozemku pohrebiska, pravidlá umiestňovania a povolovania budov a stavieb v ňom so zreteľom na pietny charakter pohrebiska a ustanoví činnosti, ktoré nie je možné v ochrannom pásme vykonávať počas pohrebu.

OCHRANNÉ PÁSMA PAMIATKOVÉHO FONDU

Zákon č. 104/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších právnych predpisov upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Dvory nad Žitavou eviduje v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nasledovné nehnuteľné národné kultúrne pamiatky:

- R. - k. Kostol sv. Vojtecha, neskorý barok, z rokov 1754 -1776, zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len ÚZPF) ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka pod číslom 329/1, parc. č. 1.
- Kalvária, neskorý klasicizmus, z roku 1860, parcelné číslo 1860, kat. územie Dvory nad Žitavou, zapísaná v ÚZPF pod číslom 330/1-19, parc. 5283.

Ochranné pásmo je územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny.

V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky. Desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

B.9.2 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

CHRÁNENÉ ÚZEMIA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY

- Chránené vtáčie územie SKCHVÚ005 – Dolné Považie, vymedzené v zmysle § 26 Zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Genofondové lokality podľa regionálneho územného systému ekologickej stability RÚSES okresu Nové Zámky.

- GL46 – Benešov.
- GL47 – Benešov - lesík.
- GL48 – Dvory nad Žitavou - poľné depresie.
- GL49 – Dvory nad Žitavou - poľné depresie.
- GL53 – Nitriansky Hrádok.
- GL59 – Pri veľkou rybníku.

Biocentrá regionálneho významu podľa miestneho územného systému ekologickej stability, premietnutého v územnom pláne obce Dvory nad Žitavou z rokov 1998 až 2004:

- RBc6 – Panské pozemky.

Biocentrá miestneho významu podľa miestneho územného systému ekologickej stability, premietnutého v územnom pláne obce Dvory nad Žitavou z rokov 1998 až 2004:

- MBc1 – Pri žitavskom kanáli.
- MBc2 – Kalvária - štrkovisko.
- MBc3 – Na Strednom vrchu.
- MBc4 – Pri novozámockom chotári.
- MBc5 – Žombíky.
- MBc7 – Krátky hon.
- MBc8 – Pri dubnickej ceste.
- MBc9 – Nový diel.
- MBc10 – Pri bánovskom chotári.

Biokoridory regionálneho významu podľa miestneho územného systému ekologickej stability, premietnutého v územnom pláne obce Dvory nad Žitavou z rokov 1998 až 2004:

- RBk2 – Rieka Žitava.

- RBk10 – Branovský potok.

Biokoridory miestneho významu podľa miestneho územného systému ekologickej stability, premietnutého v územnom pláne obce Dvory nad Žitavou z rokov 1998 až 2004:

- MBk4 – Ochranné pásmo železničnej trate.
- MBk5 – Pribetský kanál.
- MBk6 – Kanál.
- MBk7 – Pol'ná cesta.
- MBk8 – Pol'ná cesta.
- MBk9 – Jásovská cesta.
- MBk11 – Pri bánovskom chotári.

Genofondové lokality podľa miestneho územného systému ekologickej stability MÚSES v územnom pláne obce z roku 2004.

- Piesková duna s kalváriou.
- Bagroviská 1 až 5.
- Turecký násyp.
- Vodná nádrž Nový diel.

CHRÁNENÉ ÚZEMIA KULTÚRNOHISTORICKEJ HODNOTY

- Rímskokatolícky Kostol sv. Vojtecha zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka pod číslom 329/1, parcelné číslo 1.
- Areál Dvorskej Kalvárie zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka pod číslom 330/1-19, parcelné číslo 5283.

B.10 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI

B.10.1 ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

Vojenská správa Ministerstva obrany SR nemá zvláštne územné požiadavky týkajúce sa rozvoja riešeného územia obce Dvory nad Žitavou, okres Nové Zámky. Územný plán obce neuvažuje so špeciálnymi plochami obrany štátu. Záujmy obrany štátu sú preto determinované najmä nasledujúcimi právnymi predpismi v ich aktuálnom a plnom znení:

- Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 173/2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 204/2013 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

B.10.2 CIVILNÁ OCHRANA

Záujmy obrany štátu, ako civilná ochrana obyvateľstva predstavuje systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znížovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činností pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom v legislatíve SR chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky pri mimoriadnych udalostiach, počas mimoriadnej situácie a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

Plán ochrany obyvateľstva tvorí súhrn dokumentov, ktoré obsahujú plán realizácie úloh a opatrení civilnej ochrany a protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení. Plány ochrany obyvateľstva sa vypracúvajú na základe záverov a odporúčaní z analýzy územia okresu Nové Zámky z hľadiska možností vzniku mimoriadnych udalostí, ktorá je vlastne posúdením nebezpečenstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti s ohľadom na zdroje ohrozenia. Závery analýzy upriamujú pozornosť na fakt, že reprezentatívne scenáre, ak dôjde k ich reálnemu naplneniu, by sa odohrávali v reálnom priestore. Navyše musí byť zohľadnená aj možnosť stupňovania (eskalácie) havarijného stavu s potenciálnymi prejavmi domino efektu. Na účel civilnej ochrany sa vypracúvajú:

- Plán ochrany obyvateľstva pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemických nebezpečných látok.
- Plán ochrany obyvateľstva pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok.

Optimálnym opatrením je aj prevencia. V záujme predchádzania vzniku rizikových situácií na území obce Dvory nad Žitavou je potrebné sa pri investičnej výstavbe riadiť najmä nasledujúcimi predpismi:

- Analýza územia okresu Nové Zámky z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí vydaný odborom civilnej ochrany a krízového riadenia Obvodného úradu Nové Zámky.
- Zameranie činnosti obcí, právnických osôb a fyzických osôb okresu Nové Zámky pri plnení úloh Krízového riadenia, obrany a hospodárskej mobilizácie ako aj Civilnej ochrany obyvateľstva, civilného núdzového plánovania a správy materiálu civilnej ochrany Okresného úradu Nové Zámky.
- V zmysle § 49 zákona č. 409/2014 Z. z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 prihliadať na vodohospodársky významné vodné toky riek Žitava a niekoľkých drobných vodných tokov na území katastrálnou území Dvory nad Žitavou.
- Koncepcia rozvoja vodnej dopravy SR schválená uznesením vlády SR č. 469/2000, ktorá stanovuje koridory vodných ciest a územné obvody verejných prístavov.
- Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
- Vyhláška MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.
- Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov.

- Zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.
- Vyhláška č. 388/2006 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.

Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany podľa § 4 Vyhlášky č. 532/2006 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany, sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia takto:

- V budovách zabezpečujúcich úkrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.
- V budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch, všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich úkrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti.
- V hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti.
- V budovách štátnych orgánov, vyšších územných celkov, miest a obcí pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.
- V bytových budovách pre navrhovaný počet osôb.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach je potrebné riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so:

- Zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- Vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (MV SR) č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení vyhlášky MV SR č. 399/2012 Z. z. v rozsahu povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany v zmysle § 4, ods. 3 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
- Vyhláškou MV SR. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.
- Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.
- V prípade bytovej výstavby bude rozsah povinnej výstavby zariadení CO riešený jednoduchými úkrytmi budovanými svojpomocne.

Podklady s rozhodnutím o prispôbení vybraných priestorov na úkryty budované svojpomocou musia byť súčasťou investičného zámeru a projektu stavby. Návrh a spôsob riešenia úkrytu sa odporúča konzultovať na Obecnom úrade Dvory nad Žitavou, resp. Okresnom úrade Nové Zámky - oddelenie civilnej ochrany a krízového riadenia už v štádiu rozpracovanosti projektu.

Okresné riaditeľstvo policajného zboru (OR PZ) sa nachádza v meste Nové Zámky (dostupnosť do 10 minút). Priamo v obci sa nachádza Obvodné oddelenie policajného zboru (OO PZ), a to na ulici Malá Komárňanská 2. Spádovou oblasťou tohto oddelenia je 12 obcí (Dvory nad Žitavou, Bešeňov, Branovo, Čechy, Dolný Ohaj, Dubník, Jasová, Kolta, Rúbaň, Semerovo, Strekov a Veľké Lovce). Stanica **obcej polície** je spolu s infocentrom umiestnená v jednopodlažnej budove na Hlavnom námestí 24.

B.10.3 POŽIARNA OCHRANA

Pri funkčnom využívaní a priestorovom usporiadaní katastrálneho územia Dvory nad Žitavou, definovanom v Územnom pláne obce Dvory nad Žitavou, je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarňami v znení neskorších predpisov, ako aj vykonávacej Vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii a Vyhlášky 307/2007 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 28. júna 2007, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Následne pri územnom a stavebnom povolení stavieb a zariadení je potrebné rešpektovať platné technické normy SR, ako aj špecifické pokyny a usmernenia Krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Nitre a Okresného riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Nových Zámkoch. Prostredníctvom Oddelenia požiarnej prevencie riadia v rámci svojich kompetencií výkon štátnej správy. Vykonávajú štátny požiarly dozor, posudzujú dokumentáciu stavieb, ktorú si vyhradila z hľadiska osobitného významu, resp. dokumentáciu tuzemských technologických zariadení, ktorá ako celok nepodlieha posúdeniu zhody podľa osobitných predpisov. Zúčastňujú sa aj územných, stavebných a kolaudačných konaní.

Pri riešení požiadaviek požiarnej ochrany je potrebné zohľadniť ustanovenia Zákona 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov.

Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru (OR HZ) sa nachádza v meste Nové Zámky (dostupnosť do 10 minút). V obci sa nachádza aj dobrovoľný hasičský zbor (založený roku 2015).

Činnosti okresného riaditeľstva hasičského a záchranného zboru sú zabezpečovanie úloh súvisiacich so zdolávaním požiarov, s poskytovaním pomoci a s vykonávaním záchranných prác pri haváriách, živelných pohromách a pri poskytovaní pomoci pri iných mimoriadnych udalostiach. Požiarnu ochranu zabezpečujú Hasičské a záchranné zbory SR v spolupráci s príslušníkmi dobrovoľných požiarlych zborov.

Pri budovaní nových stavieb je potrebné rešpektovať ustanovenia vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov v znení neskorších predpisov a pre potrebu zabezpečenia množstva požiarly vody je potrebné vychádzať z platnej STN 92 0400 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov.

Územný plán uvažuje v nových územiach, resp. v rámci rekonštrukcií existujúcich vodovodov v existujúcom území obce navrhovať a inštalovať na vodovodných radoch najmenej menovitej svetlosti DN 80 nadzemné hydranty pre plnenie cisterien oprávnených osôb. Podzemné hydranty je možné realizovať len vtedy, ak nie je možné navrhnuť nadzemný hydrant v súlade s § 8 ods. 6 vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

Z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich zo záujmov požiarly ochrany je potrebné upozorniť, že existujúca vodovodná sieť bola dimenzovaná na určitú kapacitu a prednostne slúži na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Pitnú vodu je možné použiť na hasenie požiaru pokiaľ bude vo verejnom vodovode dostatočný tlak a množstvo vody. Požiarnu vodu, v zmysle požiadaviek Vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z., naša spoločnosť negarantuje.

B.10.4 OCHRANA PRED POVODŇAMI

Územný plán obce Dvory nad Žitavou rešpektuje záujmy ochrany pred povodňami na všetkých úsekoch vodných tokov prechádzajúcich cez územie riešeného územia. Pri územnom manažmente sa rešpektujú zákony a predpisy týkajúce sa vodného hospodárstva, ochrany akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania a rybárstva za princípu cyklu manažmentu povodňových rizík, ktorý pozostáva z nasledujúcich elementov.

Cyklus manažmentu povodňových rizík:

- Ochrana ako preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami.
- Pripravenosť vo forme povodňových plánov, meteorologických a hydrologických predpovedí a varovania.
- Reakcia na nebezpečenstvo ako vykonávanie opatrení na ochranu pred povodňami počas povodní.
- Odstraňovanie škôd a obnova.
- Poučenie, prehodnocovanie a aktualizácia plánov.

Územný plán je navrhnutý tak, že rešpektuje komplexnú ochranu pred povodňami v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami orgánom životného prostredia od národnej po okresnú úroveň. Riadenie a zabezpečovanie ochrany pred povodňami v obci Dvory nad Žitavou tak prislúcha orgánom ochrany pred povodňami, ktorými sú Ministerstvo životného prostredia SR, Okresný úrad Nitra, odbor životného prostredia a Okresný úrad Nové Zámky, odbor životného prostredia. Ochranu pred povodňami v meste vykonávajú aj ostatné orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, povodňové komisie, vláda SR a tiež správcovia vodohospodársky významných i drobných vodných tokov, vlastníci, správcovia a užívatelia pozemkov, stavieb, objektov alebo zariadení, ktoré sú umiestnené na vodnom toku alebo v inundačnom území. Ochranu pred povodňami podľa § 22 ods. rovnomeného zákona riadi a zabezpečuje aj samotná obec Dvory nad Žitavou. Jednotlivé opatrenia z cyklu manažmentu povodňových

rizík na ochranu pred povodňami sa vykonávajú preventívne, v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne, ako aj po povodni. Z hľadiska ochrany pred povodňami je pri spracovaní nasledujúcich etáp Územného plánu obce Dvory nad Žitavou potrebné rešpektovať najmä nasledujúce právne predpisy:

- Zákon o vodách č. 364/2004 Z. z. a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súbegy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.;
- Zákon č. 499/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami;
- Zákon č. 188/2003 o aplikácii čistiarenskeho kalu a dnových sedimentov do pôdy a o doplnení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 364/2004 Z. z., zákona č. 203/2009 Z. z. a zákona č. 111/2010 Z. z.;
- Nariadenie vlády SSR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove v znení nariadenia vlády SSR č. 52/1981 Zb.;
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík;
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov;
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských tokov;
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 224/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení oblastí povodí, environmentálnych cieľoch a o vodnom plánovaní;
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 433/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o využívaní hydroenergetického potenciálu vodných tokov;
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 392/2004 Z. z., ktorou sa ustanovuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach.

Technická špecifikácia ochranného systému protipovodňových opatrení obce Dvory nad Žitavou je uvedená v rámci riešenia technickej infraštruktúry, v podkapitole vodného hospodárstva.

OCHRANNÉ PÁSMA VODNÝCH TOKOV

Katastrálnym územím obce pretekajú vodohospodársky významné vodné toky Stará Žitava a Branovský potok.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 územný plán obce zachováva ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Stará Žitava 10 m a Branovský potok 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacim vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných vodných tokoch sú pozemky do 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

OCHRANA INUNDAČNÉHO ÚZEMIA

Územný plán obce zabezpečuje ochranu inundačného územia a vytvára podmienky pre:

- Prirodzené meandrovanie vodných tokov,
- Spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia,

- Zadržovanie dažďovej vody v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky,
- Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít zohľadňuje požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z. a NV SR č.269/201 O Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd,
- Komplexné riešenie odtokových pomerov v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- Budovanie potrebných protipovodňových opatrení s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí, stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.

Zároveň v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich, navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822 a akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasit' s organizáciou Odštepného závodu Piešťany, Slovenského vodohospodárskeho podniku.

B.11 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

B.11.1 OCHRANA PRÍRODY

Na území obce sa nachádza chránené vtáčie územie SKCHVÚ005 – Dolné Považie, šesť genofondových lokalít vymedzených Územným systémom ekologickej stability (RÚSES) okresu Nové Zámky, prvky miestneho Územného systému ekologickej stability (MÚSES), ktorý je súčasťou dnes platného Územného plánu obce Dvory nad Žitavou z rokov 1998 až 2004, a tiež mokrade lokálneho významu. Všetky javy ochrany prírody sú premietnuté vo výkresovej časti Územného plánu obce.

Iné veľkoplošné ani maloplošné územia ochrany prírody sa v obci nenachádzajú. Taktiež tu nie sú situované územie európskeho významu, chránené stromy alebo iné územie s vyšším ako prvým stupňom územnej ochrany prírody.

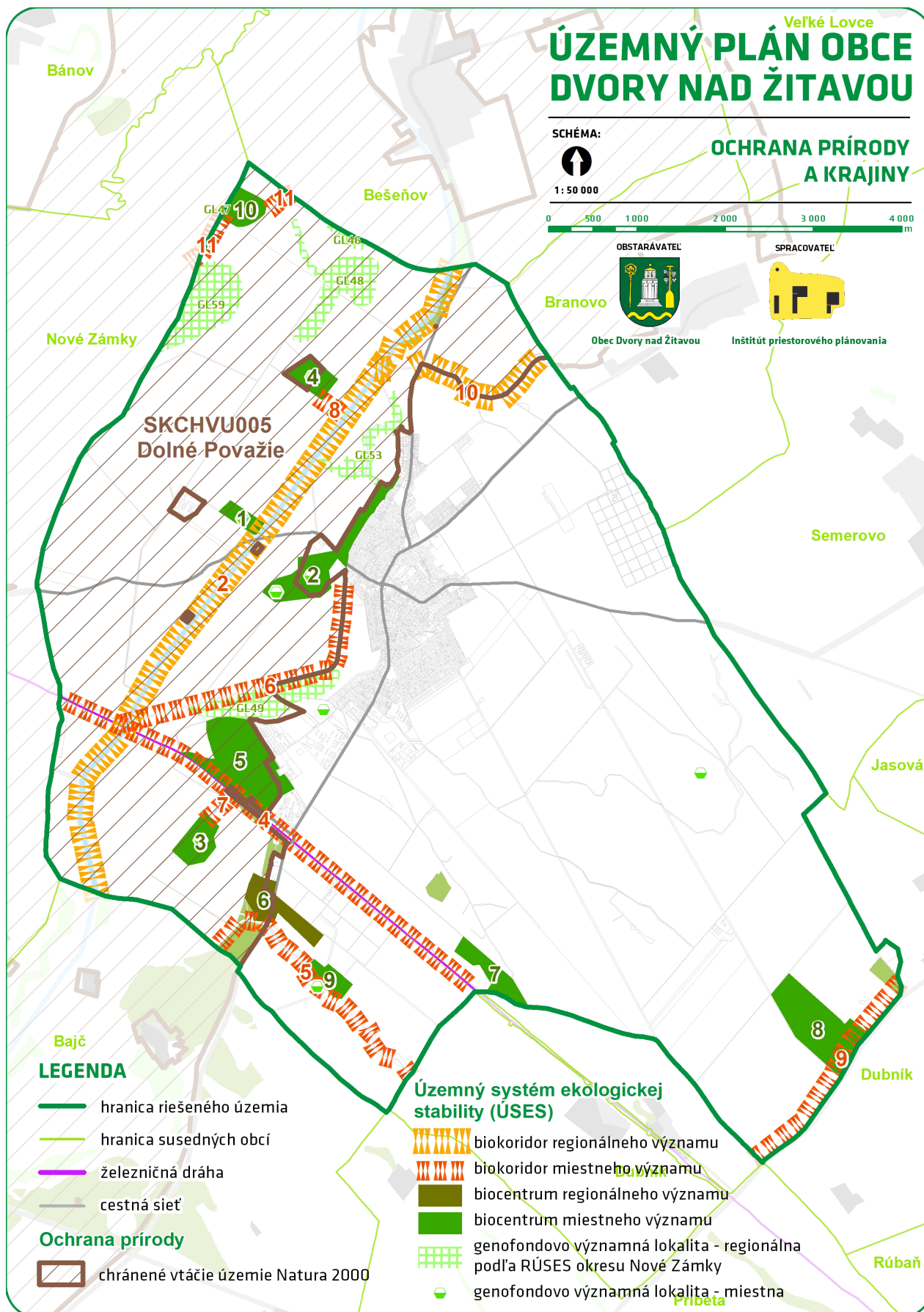
Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Legislatívnou formou tak prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, k vytvoreniu podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchrane prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržaniu ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

Národné parky a chránené krajinné oblasti sa označujú ako veľkoplošné chránené územia (VCHÚ). Chránené areály, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, národné prírodné pamiatky a chránené krajinné prvky sa označujú ako maloplošné chránené územia (MCHÚ).

SCHÉMA OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY A PRVKY ÚSES

B.11.1.1 EURÓPSKA SIET' CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ NATURA 2000

Cieľom programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 (ďalej len „sústava NATURA 2000“) je zachovanie vybraných typov prírodných biotopov a biotopov ohrozených druhov rastlín a živočíchov v celoeurópskom meradle. Budovanie sústavy NATURA 2000 vyplýva z ustanovení dvoch smerníc: smernice Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch – Birds directive) a smernice Rady č. 92/43/EHS z 22. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch – Habitats directive), ktoré tvoria základné právne predpisy Európskej únie pre oblasť ochrany prírody. Vytvorenie NATURA 2000 je jedným zo základných záväzkov členských štátov voči EÚ v oblasti ochrany prírody.

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- Osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve ako Chránené vtáčie územia.
- Osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve ako Územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Tieto dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete. Zoznamy vybraných druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné pre Európsku úniu, tvoria prílohy uvedených smerníc. Smernice kladú dôraz na to, aby výber území NATURA 2000 bol vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava by mala zahŕňať najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy či súčasné hospodárske využívanie.

NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarúšajú.

V riešenom území obce Dvory nad Žitavou je evidované nasledovné chránené územie spoločnej európskej siete chránených území NATURA 2000:

- Chránené vtáčie územie SKCHVÚ005 Dolné Považie.

CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA

Do riešeného územia zasahuje jedno chránené vtáčie územie (CHVÚ), ktoré je súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000 – CHVÚ Dolné Považie.

Identifikačný kód	SKCHVÚ005
Výmera lokality	31 195,5 ha
Predmet ochrany	CHÚ je vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov d'atľa hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, ľabtušky poľnej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, príhľaviara čiernohlavého, rybárika riečného, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.
Rok vyhlásenia	2006
Správca územia	S-CHKO Dunajské luhy
Vyhláška	593/2006 Z. z.

Predmetom ochrany v území je 11 druhov vtákov – sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*), krakľá belasá (*Coracias garrulus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), strakoš kolesár (*Lanius minor*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a príhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*).

Zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sú formulované v § 2 Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie nasledovne:

- Výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení, údržby ochranného pásma dráh železničných tratí alebo vykonávania povodňových zabezpečovacích prác alebo povodňových záchranných prác.
- Vykonávanie obnovnej alebo výchovnej ťažby²⁾ od 1. apríla do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia.
- Vykonávanie hospodárskej činnosti okrem obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v blízkosti hniezda sokola červenonohého od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia.
- Rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov³⁾ okrem ich obnovy alebo ostatnej zatravnenej plochy.
- Zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh pozemku.
- Zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh pozemku okrem zmeny na trvalý trávny porast.
- Rozorávanie hniezdných biotopov ľabtušky poľnej, najmä brehov materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo okrajov miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia.
- Mechanizovaná kosba okrajov všetkých poľných ciest od 1. apríla do 15. júna okrem ciest vedúcich k zastavaným častiam osád alebo železničných priecestí.
- Aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, ostatných zatravnenej plochách, medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa okrem odstraňovania invázných druhov.
- Aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na brehoch materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo na miestnych komunikáciách, alebo účelových komunikáciách, alebo ich okrajoch okrem miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií vedúcich k zastavaným častiam osád alebo okrem odstraňovania invázných druhov.
- Aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Pre chránené vtáčie územie je spracovaný Program starostlivosti - Chránené vtáčie územie Dolné Považie na roky 2016 – 2045 (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica; 10/2015)⁷. V dokumente je formulovaný Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany, ako aj stanovenie operatívnych cieľov. V programe sú spracované taktiež navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia.

ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU

V riešenom území sa nenachádzajú územia európskeho významu spoločnej európskej siete NATURA 2000.

B.11.2 TVORBA KRAJINY

Krajina tvorí základný priestorový rámec pre vznik a vývoj miest. Spoluurčovala lokalizáciu sídla, poskytovala priestorové podmienky pre jeho rozvoj, limitovala smery a mieru jeho rozvoja. Predovšetkým georeliéf, vodné toky a miestna klíma sú trvalé prírodné zložky, ktoré ovplyvňujú lokalizáciu sídla a predurčujú priestor pre rozvinutie prvotného pôdorysu a následne pre vyvíjajúcu sa sídelnú štruktúru.

Ochranou krajiny, jej manažmentom a plánovaním sa komplexne zaoberá Európsky dohovor o krajine, ktorý bol podpísaný vo Florencii v roku 2000. Európsky dohovor o krajine vytvára konkrétny legislatívny priestor pre formovanie územia na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt, ktoré predstavujú:

- Kultúrno-historické bohatstvo.

⁷ Zdroj: <https://www.sopsr.sk/ps.chvu2/files/dolne-povazie.pdf>

- Prírodné zdroje – podzemné zdroje pitnej vody, zdroje geotermálnych, minerálnych a liečivých vôd, najproduktívnejšie a vysoko produkčné orné pôdy, vinice.
- Športovo-rekreačný, kultúrno-spoločenský a krajinársky potenciál územia.
- Panoramatické prírodné scenérie poľnohospodárskej krajiny, sprievodných pobrežných porastov drobných vodných tokov, ich ramien a meandrov a pod.

Krajinné prvky, celky a štruktúry predstavujú na území sídla prírodné atribúty sídelnej krajiny, vďaka ktorým je územie sídla vnímané ako krajina. Krajiny v sídle sa dotýka aj iniciatíva EÚ, formulovaná v rezolúcii Európskeho parlamentu z 12.12.2013 (2013/2663(RSP)) Green Infrastructure – Enhancing Europe's Natural Capital. Hlavnou myšlienkou je prepojenie ekosystémových, sociálnych a retenčných funkcií územia, pričom zelená infraštruktúra je tvorená sieťou zelených priestorov, v ktorých a vďaka ktorým sú udržiavané prírodné funkcie a procesy. Jej zložkami sú v sídle parky s veľkou biologickou rozmanitosťou, záhrady, zelené strechy, rekultivované bývalé priemyslové pozemky a predovšetkým systémy vodných tokov a plôch, ktoré prispievajú k plneniu dôležitých funkcií – zvýšenie retencie vody v území, využitie priestorov vodných tokov, údolných priestorov a brehových polôh pre rekreáciu, využitie nábřeží v urbanizovanom prostredí ako verejných priestranstiev, využitie koridorov vodných tokov k zvýšeniu priestupnosti urbanizovanej krajiny a pre prepojenie územia sídla a voľnej krajiny. Uskutočnenie myšlienky tzv. Zelené infraštruktúry – prepojenie ekosystémových, sociálnych a retenčných funkcií územia – je na území sídla spojené s tvorbou celosídelného systému zelene – zelenej kostry a s tvorbou systému sídelnej zelene prelínajúceho sa so systémom ekologickej stability, s pozornosťou venovanou vodnému režimu a prepojenia „zeleného“ systému vegetačných plôch a „modrého“ systému vodných tokov a vodných plôch a plôch určených na zadržiavanie zrážkových vôd a k rozlietaniu povodňových vôd v nivách vodných tokov.

V riešenom území sa podľa RÚSESu Nové Zámky nachádzajú mokrade lokálneho významu:

- Bagrovská Dvory nad Žitavou.
- Prameň pri Rozkošnom.

B.11.2.1 SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) vyjadruje aktuálny stav povrchu, tzn. je tvorená prvkami nachádzajúcimi sa na povrchu zeme, pričom ich vzájomné usporiadanie a pôsobenie ovplyvňuje ekologickú hodnotu územia a jeho ekologickú stabilitu.

Na charaktere súčasnej krajinnej štruktúry riešeného územia sa podieľa spôsob využívania územia v súčasnosti, no významný vplyv na jej podobu má aj spôsob akým bola využívaná v minulosti. Z hľadiska charakteru súčasnej krajinnej štruktúry je možné riešené územie klasifikovať ako otvorenú poľnohospodársku krajinu a zastavané územie sídla, pričom podiel lesnej krajiny je veľmi nízky.

Významným prvkom v súčasnej krajinnej štruktúre je orná pôda. Podľa údajov katastra nehnuteľností zaberá orná pôda tri štvrtiny riešeného územia (79,78 %) a predstavujú až 90 % poľnohospodárskej pôdy.

Plochy viníc zaberajú podľa údajov z katastra nehnuteľností približne 128 ha, čo predstavuje zhruba 2 % z celkovej výmery riešeného územia. Trvalé trávne porasty zaberajú zhruba 1,1 % poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 0,9 % celkovej výmery územia. Ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (záhrada, ovocný sad) predstavujú približne len 5,5 % poľnohospodárskej pôdy a 4,7 % celkovej výmery riešeného územia.

Dôležitými prvkami krajinnej štruktúry sú vodné toky, kanály a vodné plochy, ktoré sa nachádzajú otvorenej poľnohospodárskej krajine. Ich výmera predstavuje 2 % z celkovej výmery riešeného územia.

Zastavané územie obce tvoria 4 % celkovej výmery riešeného územia. Je tvorené predovšetkým plochami zástavby rodinných domov, bytových domov, priemyselno-výrobnými a skladovacími plochami, administratívno-obchodnými plochami, plochami občianskej vybavenosti, športu a rekreácie, ako aj plochami technickej a dopravnej vybavenosti.

Súčasnú krajinnú štruktúru tvoria územia s prevahou poľnohospodárskych plodín, s hustou sieťou malých vodných kanálov. SKŠ v južnej časti riešeného územia je do určitej miery limitujúcou z dôvodu výskytu vodných tokov a plôch so sprievodnou vegetáciou a výskytom rôznych foriem NDV. Preto je vhodné stabilizovať a obnovovať krajinné prvky a prvky ÚSES s možnosťou športu a rekreácie.

B.11.2.2 KRAJINNÝ OBRAZ

Krajinný obraz, ako ho definuje zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, je vizuálny vzhľad krajiny. Je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny. Je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny. Javí

sa ako kombinácia tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania zložiek štruktúry krajiny pokrývky (kompozície) so spolupôsobením geoklimatických podmienok. Termín krajinný obraz je používaný pri identifikácii vizuálnych znakov krajiny.

V podmienkach Slovenska existuje rad právnych noriem, ktoré zabezpečujú zásady starostlivosti o životné prostredie a tvorbu krajiny, v ktorých sa objavuje aj vizuálna charakteristika krajiny a jej ochrana:

- Ochrana prírodného dedičstva - zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „charakteristický vzhľad krajiny“.
- Územné plánovanie - zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „vzhľad krajiny“.
- Ochrana kultúrneho dedičstva, ochrana pamiatok - zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „charakteristické siluety, pohľady a panorámy“.
- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie - zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (proces EIA) v znení neskorších predpisov, používa termíny „scenéria a krajinný obraz“.
- Projekty pozemkových úprav (PPÚ) - zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, používa termín „celkový ráz poľnohospodárskej krajiny“.
- Európsky dohovor o krajine (z roku 2000), ktorý zlučuje viaceré predchádzajúce dohovory a integruje ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, používa termín „charakteristické črty krajiny“.

OBRAZ KULTÚRNEJ KRAJINY V HISTORICKOM KONTEXTE

Kultúrna krajina - prívlastok kultúrna má zdôrazniť, že ide o krajinu kultivovanú, obrábanú, v protiklade ku krajine prírodnej, neobhospodarovanej. Ide o otvorený prírodno-antropogénny systém, ktorý je výsledkom pôsobenia človeka a ľudskej spoločnosti v priestore a čase. Medzi najdôležitejšie hmotné znaky kultúrnej krajiny patrí sekundárna a terciárna krajinná štruktúra a z časového aspektu historická krajinná štruktúra (ŽIGRAI, 2000).

Obraz kultúrnej krajiny je tvorený charakteristickými vizuálnymi prvkami krajiny štruktúry územia. Rovinatý charakter Podunajskej nížiny, resp. jej časti Podunajskej roviny, s najúrodnejšími pôdami predurčili spôsob využívania územia na poľnohospodárske účely. Z dôvodu priaznivých podmienok pre poľnohospodárske využívanie bola krajina pretvorená a zvyšky prirodzenej vegetácie sa tu do súčasnej doby zachovali len ostrovčekovito. Riešené územie tak v súčasnosti môžeme charakterizovať ako typ poľnohospodárskej krajiny s prevahou oráčin, kde orná pôda predstavuje takmer 80 % celkovej výmery riešeného územia a až 90 % výmery poľnohospodárskej pôdy.

Charakter krajiny v západnej časti riešeného územia je ovplyvnený činnosťou rieky Stará Žitava a jej prítokov. Činnosť rieky, zmeny jej toku v minulosti, výskyt mŕtvych ramien a meandrov nutne menili aj usporiadanie krajiny štruktúry s typickými spoločenstvami. Tieto zmeny zároveň ovplyvňovali hydrologický režim územia, štruktúru pôd, ako aj ekologické podmienky územia pre výskyt určitého druhu vegetácie, či možný spôsob využitia. Prírodzene meandrujúci vodný tok Starej Žitavy v druhej polovici 18. storočia zachytáva mapa I. vojenského mapovania. Mapa II. vojenského mapovania (1810-1869) už zachytáva v západnej časti riešeného územia narovnané koryto rieky s označením „Csatarnaja (auch Zsitva canal)“, tzn. kanál (tiež kanál Žitavy). Stále sa však v území nachádzalo množstvo podmáčaných lokalít, meandrujúcich menších tokov a starých ramien, ktoré sú situované predovšetkým v juhozápadnej časti riešeného územia (juhozápadne od línie železničnej trate). Takúto podobu je možné vidieť aj nakatastrálnych mapách zo začiatku 20. storočia.

Východná časť riešeného územia bola tvorená mozaikou poličok popretkávaných systémom poľných ciest. Zaujímavým prvkom sú vinohrady na vyvýšenine v severozápadnej časti riešeného územia, ktoré sú zachytené na tomto mieste už na mapách I. vojenského mapovania. Lokalita aj v minulosti niesla názov podľa vinohradu (Udvardi Szöllő Hegy / Szöllőhegy - tzn. Dvorský vinohrad na kopci). Dodnes táto lokalita nesie názov Dvorské vinohrady.

Významným medzníkom vo vývoji krajiny štruktúry bol začiatok druhej polovice 20. storočia, kedy bola historická krajina s množstvom maloblokových poličok, mŕtvych ramien, meandrov a podmáčaných lokalít v dôsledku intenzívneho hospodárenia premenená na poľnohospodársku krajinu prevažne s veľkoblokovou ornou pôdou. Územia starých meandrov a mŕtvych ramien v západnej časti riešeného územia v blízkosti vodného toku Stará Žitava boli odvodnené a vo veľkej miere rozorané. Pôdorysná kresba starých ramien

a meandrov je však stále dobre čitateľná aj na aktuálnych leteckých snímkach a o charaktere územia v minulosti svedčí aj miestny názov Močaristé lúky, ktorý sa zachoval až dodnes.

V území bolo vo vyššie zmienenom období vybudovaných viacerých odvodňovacích kanálov, ktoré zmenili odtokové pomery v území. Vplyvom intenzívneho hospodárenia bola pôvodná vegetačná pokrývka z väčšej časti odstránená, zachovali sa z nej len fragmenty.

OBRAZ VOLNEJ KRAJINY V SÚČASNOSTI

Obraz voľnej krajiny v riešenom území je tvorený niekoľkými charakteristickými prvkami nížinnej poľnohospodárskej krajiny. Plošne najrozsiahlejšími sú plochy poľnohospodárskej pôdy prevažne v podobe ornej pôdy. Tá je členená v závislosti od jej lokalizácie v území viac alebo menej významnými prvkami vegetácie v podobe líniových prvkov, ako sú vetrolamy, stromoradia, remízky, krovinaté pásy a pod., ktoré sú charakteristickým znakom kultúrnej krajiny. Uvedené líniové prvky tvorené rôznymi typmi vegetácie (kroviny, stromy, travinno-bylinná vegetácia...) sú zväčša viazané na systém vodných kanálov a poľných ciest, ktoré členia bloky ornej pôdy a vytvárajú potrebné funkčné (ekologické), ako aj optické a hmotové členenie rovinného územia. Zastúpenie týchto prvkov je však na viacerých miestach nedostatočné a obraz krajiny je tvorený monotónnymi veľkými blokmi ornej pôdy bez potrebného funkčného a priestorového členenia.

V kontaktných polohách sídla a krajiny vstupuje do obrazu aj ochranná a izolačná zeleň v podobe výsadiel vlašských topoľov (*Populus nigra italica*), ktoré lemujú poľnohospodárske areály.

K významným prvkom patrí tok Stará Žitava s jej prítokmi - Branovským potokom a viacerými vodnými kanálmi (Dvorský kanál, Turecký kanál, Mikulášsky kanál, Príbetský kanál). Tieto vodné toky so sprievodnou vegetáciou rôzneho charakteru (travinno-bylinné porasty, krovinové formácie s vtrúsenými stromami) sa spolu s umelo vzniknutými vodnými plochami (štrkoviskami) lemovanými pobrežnou vegetáciou podieľajú na typickom obraze poľnohospodárskej krajiny riešeného územia.

Lesné porasty sa v riešenom území nachádzajú len ostrovčekovito. Ide zväčša o mladé porasty, kde v drevinovom zložení dominuje agát (*Robinia pseudoacacia*). V krajinnom obraze sa uplatňujú najmä pri vstupe do obce zo západnej strany po ceste I/75, kde pohľadovo rámcujú zastavané územie obce zo západu. Rovnako tak lemujú cestu II/511 južne od železničnej trate z jej západnej strany. Väčšia plocha porastov s pomerne vysokým zastúpením agátu sa nachádza aj juhozápadne od poľnohospodárskych a výrobných areálov situovaných južne od hranice zastavaného územia.

Akcentom v krajine a zaujímavým pohľadovým prvkom je aj terénna vyvýšenina s kalváriou a parkovo upravenou zeleňou ku ktorej vedie aleja. Obraz krajiny dotvárajú plochy viníc a ovocných sádov, ktoré sú situované najmä v severovýchodnej časti riešeného územia.

Stromoradia sú typickým kultúrnym prvkom zelene v krajine a dôležitým prvkom, ktorý vizuálne člení krajinu. V riešenom území sa nachádzajú zväčša v podobe fragmentov stromoradií situovaných popri cestách (napr. niekoľko dozrievajúcich jedincov agátov pozdĺž cesty I/75 pred vstupom do obce v smere od Nových Zámkov, medzernaté stromoradie orechov kráľovských na ceste I/75 v smere na Jasovú, stromoradia vlašských topoľov pozdĺž poľných ciest).

B.11.2.3 ZÁSADY USPORIADANIA KRAJINY A OPATRENIA NA ZLEPŠENIE PÔSOBNIA KRAJINNEJ ŠTRUKTÚRY A ÚROVNE VNÍMANIA KRAJINY

- Vytvorenie príležitostí pre rekreáciu a trávenie voľného času v zeleni:
 - vytvorenie rôznorodého, funkčne diferencovaného a podľa významu v štruktúre obce hierarchizovaného systému zelene previazaného s prírodnými celkami v podobe lesných porastov, rozptýlenej krajinskej zelene v zázemí obce:
 - plochy rekreácie v prírodnom prostredí,
 - plochy parkovo upravenej zelene,
 - plochy športu a rekreácie.
- Vytvorenie systému zelene vo vzťahu k zázemiu obce (konceptia sídelnej a krajinskej zelene):
 - využitie vodných tokov a vodných plôch v systéme zelene s ohľadom na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny a na zadržovanie zrážkových vôd v území,
 - vytvorenie rekreačne využiteľnej poľnohospodárskej krajiny.
- Posilnenie ekologických hodnôt štruktúry obce:
 - návrh územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni,
 - revitalizácia vodných tokov v poľnohospodárskej krajine,

- revitalizácia prvkov krajinnej zelene (stromoradia, aleje),
- hospodárenie s vodou (zachytávanie dažďovej vody priepustnými povrchmi a hospodárenie s dažďovou vodou z nepriepustných povrchov).
- Rešpektovanie požiadaviek na využitie prírodných zdrojov (lesy, vodné zdroje, pôdne zdroje a pod.):
- Regenerácia degradovaných území:
 - transformácia nevyužívaných území s návrhom plôch zelene.
- Rehabilitácia významu prírodných zložiek v obraze obce:
 - vodné toky a vodné plochy,
 - brehové a sprievodné porasty vodných tokov a vodných plôch,
 - parky a parkovo upravené plochy zelene, stromoradia a aleje a prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny.
- Ochrana kultúrnych a historických hodnôt krajiny, rešpektovanie kultúrneho dedičstva:
- Posilnenie špecifických foriem poľnohospodárstva:
 - ekologické formy hospodárenia, podpora agroturizmu.

B.11.3 NÁVRH RIEŠENIA SÍDELNEJ A KRAJINNEJ ZELENE

Plochy zelene, ako plochy s prevažujúcimi prírodnými zložkami – predovšetkým s plochami a prvkami vegetácie, vodnými plochami a vodnými tokmi v urbanizovanom prostredí spoluvytvárajú podmienky pre uskutočňovanie prírodných a sociálno-ekonomických procesov ako predpokladu udržateľného rozvoja, resp. udržateľného využitia územia. Výrazným spôsobom spoluvytvárajú charakter urbanizovaného prostredia a jeho kvalitu. Zeleň je zároveň spojovacím a jednotiacim elementom všetkých funkčných plôch, zariadení a vybavenosti sídla. Z hľadiska priestorového usporiadania územia pomáhajú členiť sídelnú štruktúru.

B.11.3.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NAVRHOVANÉHO FUNKČNO-PRIESTOROVÉHO SYSTÉMU ZELENE

Plochy zelene, ako plochy s prevažujúcimi prírodnými zložkami – predovšetkým s plochami a prvkami vegetácie, vodnými plochami a vodnými tokmi v urbanizovanom prostredí spoluvytvárajú podmienky pre uskutočňovanie prírodných a sociálno-ekonomických procesov ako predpokladu udržateľného rozvoja, resp. udržateľného využitia územia. Výrazným spôsobom spoluvytvárajú charakter urbanizovaného prostredia a jeho kvalitu. Z hľadiska priestorového usporiadania územia pomáhajú členiť sídelnú štruktúru a vytvárajú rámec plochám rekreácie. Zeleň je zároveň spojovacím a jednotiacim elementom všetkých funkčných plôch, zariadení a vybavenosti sídla.

Plochy zelene vytvárajú na území obce sústavu, ktorá je diverzifikovaná v závislosti na jej štruktúre, veľkosti a na charaktere prírodných podmienok. Skladá sa z plôch, ktoré sa vzájomne odlišujú možnosťami využitia, veľkosťou, charakterom, kvalitou a vzájomnou polohou. Uplatnenie rôznych typov zelene závisí od charakteru jednotlivých funkčných plôch v riešenom území. O veľkosti a typológii plôch zelene v rámci zastavaného územia rozhoduje predovšetkým typ a štruktúra zástavby, tzn. že každý celok svojou štruktúrou zároveň určitým spôsobom definuje plochy určené pre zeleň – zástavba rodinných domov, školské a športové areály, sídliská a pod.

Riešené územie je charakteristické zástavbou rodinných domov. V centrálnej polohe obce na križaní hlavných dopravných línií sa nachádzajú najdôležitejšie objekty vybavenosti obce. Tomuto priestoru dominuje neskorobarokový Kostol sv. Vojtecha z druhej polovice 18. storočia na ktorý nadväzuje parkovo upravený priestor.

Z hľadiska plnenia funkcie zelene bolo na základe terénneho prieskumu na území obce Dvory nad Žitavou vymedzených niekoľko funkčných typov zelene. Jednotlivé typy zelene boli vymedzené v kategórii sídelnej aj krajinnej zelene. Typy krajinnej zelene sú odvodené z vymedzených prvkov súčasnej krajinnej štruktúry, ktorá bola spracovaná v krajinnoekologickom pláne obce v zmysle Metodického postupu spracovania krajinnoekologického plánu v rámci Prieskumov a rozborov územného plánu obce (MŽP SR, 2001).

B.11.3.2 KATEGORIZÁCIA ZELENE

Plochy zelene vytvárajú na území obce sústavu, ktorá je diverzifikovaná v závislosti na jej štruktúre a veľkosti a na charaktere prírodných podmienok. Skladá sa z plôch, ktoré sa vzájomne odlišujú možnosťami využitia, veľkosťou, charakterom, kvalitou a polohou v rámci sídla. Uplatnenie jednotlivých typov zelene závisí od charakteru funkčných plôch v riešenom území. O veľkosti a typológii plôch zelene potom rozhoduje predovšetkým typ a štruktúra zástavby, tzn. že každý celok svojou štruktúrou zároveň

určitým spôsobom definuje plochy určené pre zeleň – zástavba rodinných domov, pešia zóna, školské a športové areály a pod.

Z hľadiska plnenia funkcie zelene bolo na území obce Dvory nad Žitavou vymedzených niekoľko funkčných typov. Jednotlivé typy zelene boli vymedzené v kategóriách:

- Zeleň v dominantnej funkcii:
 - Parčík,
 - Verejné zelené priestranstvá /verejné zelené priestranstvá s prvkami každodennej rekreácie,
 - Sprievodná / izolačná zeleň ciest, cestných komunikácií /líniových dopravných telies.
 - Sprievodná zeleň poľných ciest,
 - Sprievodná zeleň vodných tokov a vodných plôch,
 - Zeleň ochrannej protipovodňovej línie (zeleň protipovodňového hrádzového násypu),
 - Trvalé trávne porasty,
 - Ovocné sady, vinice,
 - Súvislý lesný porast.
- Zeleň vo významnej funkcii:
 - Zeleň centrálnych verejných komunikačných priestorov s dominantnou funkciou pešieho, pohybu a zelene,
 - Zeleň športovo-rekreačných a rekreačných plôch,
 - Zeleň športových areálov a zariadení,
 - Zeleň cintorínov.
- Zeleň v doplnkovej funkcii:
 - Zeleň čerpacích staníc pohonných hmôt (ČSPH),
 - Zeleň pri bytových domoch,
 - Zeleň občianskej vybavenosti,
 - Zeleň areálov a zariadení poľnohospodárskej a inej výroby,
 - Zeleň plôch areálov a zariadení technickej vybavenosti,
 - Zeleň záhrad rodinných domov.

B.11.3.3 CHARAKTERISTIKA NAVRHOVANÝCH FUNKČNÝCH TYPOV ZELENÉ RIEŠENÉHO ÚZEMIA

B.11.3.3.1 ZELEŇ V DOMINANTNEJ FUNKCII

PARČÍK

Park predstavuje objekt zelene, stvárnený do charakteristického kompozičného celku. Je chápaný ako ucelený útvar zelene predstavujúci neoddeliteľnú súčasť urbanistickej štruktúry sídla. Obvykle ide o súvislý sadovnícky upravenú plochu, ktorá je verejne prístupná. Jeho plošný rozsah nie je rozhodujúci, dôležitý je obsah a funkcia. Obvyčajne sa však za park označujú objekty zelene s výmerou nad 0,5 ha a minimálnej šírke 25 m. (do 0,5 ha ide obvykle o parčík).

Parčík je nosnou súčasťou priestoru Hlavného námestia. Predstavuje samostatnú plochu s uplatnením vysokej zelene. Jedná sa o reprezentatívny priestor, kde sú umiestnené aj viaceré pamätníky a zaujímavosti (Pamätník padlým hrdinom 1. a 2. sv. vojny), kríž umučeného Krista, socha Sv. Floriána, socha Sv. Rodiny a socha 2 svätcov, Jubilejný pamätník vzniku skautského zboru Istvána Kaszapa (drevený stĺp). Okrem iných drevín sa v parčíku vyníma platan javorolistý (*Platanus acerifolia*).

Rekreačnú funkciu plní aj Kalvária nachádzajúca sa na západ od intravilánu obce. Jedná sa o zmiešaný háj s listnatými a ihličnatými stromami a krami.

VEREJNÉ ZELENÉ PRIESTRANSTVÁ A VEREJNÉ ZELENÉ PRIESTRANSTVÁ S PRVKAMI KAŽDODENNEJ REKREÁCIE

V obci sa nachádza niekoľko plôch s rekreačnou funkciou:

- Zelená plocha s detským ihriskom v strede západnej časti Krajnej ulici s trávnatou plochou a menším stromoradím (topol' čierny).
- Zelená plocha medzi ulicami Dubová cesta a Agátová/Pekárska - priestor v blízkosti športovo-rekreačného zariadenia (tenisové kurty) prislúchajúceho k reštaurácii Villa Negra a priestoru cvičiska pre psy.

SPRIEVODNÁ ZELEŇ CIEST, CESTNÝCH KOMUNIKÁCIÍ /LÍNOVÝCH DOPRAVNÝCH TELIES

V obci je pomerne hojný výskyt líniovej zelene (stromoradií, resp. alejí). Uličné stromoradia okrem estetickej funkcie plnia aj dôležitú hygienickú a mikroklimatickú funkciu. Znižovaním prašnosti vytvárajú priaznivejšie klimatické podmienky. To platí temer výlučne pri stromoradiach s listnatými drevinami. Nevýhodou použitia ihličnatých drevín je okrem toho aj fakt, že ľudia prichádzajú o premenlivosť v jednotlivých ročných obdobiach, čím sa znižuje atraktivita prostredia v priebehu roka.

Stromoradia v obci:

- Veľká Komárňanská - a) v úseku Hlavné námestie - mlyn s upraveným stromoradiím listnatých stromov strednej výšky, b) ďalšie úseky sú v tesnej blízkosti areálov Mäspoma a družstva 341 RV Dvory (jablone, breza previsnutá, lipa malolistá, pagaštan konský).
- Mostná, Juraja Dózsú (v úseku Mostná - Námestie Juraja Dózsú) a Okružná (s upraveným stromoradiím listnatých stromov strednej výšky).
- Aleje na Hlavnej ulici s pokračovaním po okrajoch Hlavného námestia (zmiešané stromoradia).
- Ľ. Štúra (rozpadnuté nesúrodé stromoradie).
- Západný okraj Petófiho ulice (čel'ad' cyprusovitá).
- Západný okraj ulice 2. Nový svet.
- Ulica Žombék (javorová aleja).

SPRIEVODNÁ ZELEŇ POĽNÝCH CIEST

Na mnohých miestach sú poľné cesty lemované stromovým porastom alebo ojedinelými vzrastlými solitérmi. Menej častý je prítomný krovinatý porast či úplná absencia zelene.

SPRIEVODNÁ ZELEŇ VODNÝCH TOKOV A VODNÝCH PLŔCH

Pomerne bohaté zastúpenie predstavuje zeleň v podobe prirodzených brehových porastov.

ZELEŇ OCHRANNEJ PROTIPOVODŇOVEJ LÍNIE (ZELEŇ PROTIPOVODŇOVÉHO HRÁDZOVÉHO NÁSYPU)

Popri rieke Stará Žitava prevažuje nízky trávnatý porast so vzrastlými drevinami a stromami lužných lesov (najmä topol' biely).

ORNÁ PŔDA, TRVALÉ TRÁVNE PORASTY

Polnohospodárska pôda vo voľnej krajine okolo sídla patrí k pôdam s najvyššími bonitami. Ide o rovinate veľkoblukové plochy, značne odzelenené/odlesnené.

OVOCNÉ SADY, VINICE

Ovocné sady sa nachádzajú v extraviláne severovýchodne popri pokračovaní Branovskej cesty (naproti novému cintorínu) a na juhu v blízkosti železničnej trate (ovocinárske družstvo). Menší ovocný sad sa nachádza aj na juhu intravilánu obce, a to na styku ulice Veľká Komárňanská, areálu Mäspoma a Mikulášskeho kanála.

Vinice sa rozprestierajú vo východných partiách katastrálneho územia obce. V ich strede sa nachádza Vinohradnícko-vinárske družstvo Éos Wine Dvory.

SÚVISLÝ LESNÝ PORAST

Na území katastrálneho územia obce sa nachádza viacero fragmentov lužného lesa:

- Medzi areálom Novogal, železničnou traťou a bioplynovou stanicou,
- Pozdĺž západného okraja intravilánu obce (paralalene s ulicou Petra Jilemnického),
- Zvernica na juhovýchode,
- Na juh od železničnej trate v smere na obec Vlkanovo.

Podľa zákona o lesoch lesné pozemky možno využívať na iné účely ako na plnenie funkcií lesov, ak príslušný orgán štátnej správy lesného hospodárstva, po predchádzajúcom stanovisku dotknutých orgánov štátnej správy rozhodne o ich dočasnom vyňatí alebo trvalom vyňatí z plnenia funkcií lesov, alebo o obmedzení využívania funkcií lesov na nich, ak tento zákon neustanovuje inak. K vyňatiu alebo obmedzení využívania môže dôjsť len v nevyhnutných a odôvodnených prípadoch, najmä ak úlohy spoločenského a ekonomického rozvoja nemožno zabezpečiť inak.

Pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa

- Chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch a v lesoch osobitného určenia.

- Použije len nevyhnutne potrebná výmera lesných pozemkov a obmedzuje sa narúšanie celistvosti lesa, i neobmedzuje využívanie funkcií okolitého lesa.
- Zabezpečuje, ak je to účelné a technicky uskutočniteľné, skrývka organominerálnych povrchových horizontov pôdy a opatrenia na jej hospodárne využitie.
- Vykonáva rekultivácia lesných pozemkov po skončení ich využitia na iné účely.
- Umiestňuje priesečky v lese tak, aby bol les čo najmenej ohrozovaný vetrom.

Pri realizácii projektu stavby je treba v zmysle zákona o lesoch dodržať nasledovné podmienky:

- Ak stavebnými, resp. terénnymi úpravami budú zasiahnuté lesné pozemky, je potrebné požiadať orgán štátnej správy lesného hospodárstva o dočasné resp. trvalé vyňatie lesných pozemkov z plnenia funkcií lesa podľa zákona o lesoch.
- V prípade umiestnenia stavby do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku, je potrebné požiadať o súhlasné záväzné stanovisko orgán štátnej správy lesného hospodárstva v zmysle zákona o lesoch.

PLOCHY BEZ VEGETÁCIE

Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené a spevnené poľné a lesné komunikácie, spevnené plochy v zastavanom území, časti dvorov pri rodinných domoch a pod. Prírodné plochy bez vegetácie sa v území prakticky nevyskytujú. Aj krátkodobá „obnažená“ plocha (násyp, skrývka) má tendenciu zarastať vegetáciou.

B.11.3.3.2 ZELEŇ VO VÝZNAMNEJ FUNKCII

Typy zelene nachádzajúce sa prevažne v zastavanom území:

- Zeleň centrálnych verejných komunikačných priestorov s dominantnou funkciou pešieho pohybu a zelene.
- Zeleň športovo-rekreačných a rekreačných plôch.
- Zeleň športových areálov a zariadení.
- Zeleň cintorínov.

ZELEŇ CENTRÁLNYCH VEREJNÝCH KOMUNIKAČNÝCH PRIESTOROV S DOMINANTNOU FUNKCIOU PEŠIEHO POHYBU A ZELENE

Verejná zeleň – zeleň verejných komunikačných priestorov – plní významnú estetickú funkciu najmä v častiach s hustejšou zástavbou, dopĺňa priestory pozdĺž peších a dopravných verejných komunikácií. Na miestach s intenzívnou dopravou pomáha pri absorpcii cudzorodých látok v ovzduší a znižovaní hladiny hluku. Uvedené funkcie plní však len zeleň dostatočne vyvinutá, udržiavaná, pri znižovaní hladiny hluku zeleň etážová.

ZELEŇ VEREJNÝCH KOMUNIKAČNÝCH PRIESTOROV:

- Zelená plocha pri mlyne (styk Veľkej a Malej Komárňanskej ulice, Jánoša Aranya a Tabakovej ulice), s následným pokračovaním pri styku Veľkej Komárňanskej a Hlbokej ulice.
- Zelené plochy na Hlavnej ulici presahujúce k rohu Koltánskej a Dubovej cesty.
- Zelená plocha na Námestí Juraja Dózsua.
- Zelená plocha na styku Žitavskej ul. a ul. Sklený vrch.
- Zelené plochy na Bešeňovskej ceste - medzi ulicami Kukučínova a Cesta družby.

ZELEŇ ŠPORTOVO-REKREAČNÝCH A REKREAČNÝCH PLÔCH

V katastrálnom území obce sa nachádza viacero rekreačných plôch v blízkosti štrkových jazierok.

ZELEŇ ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ZARIADENÍ

Pomerne veľký podiel z výmery má vyhradená zeleň školských a športových areálov. Pozitívny výrazný plošný podiel zelene so zastúpením vysokých stromov predstavujú školské areály základných škôl a materskej školy a uličný priestor medzi nimi. Zastúpenie má najmä orech (Juglans) a pagaštan kónský (Aesculus hippocastanum), jaseň štíhly (Fraxinus excelsior), lipa malolistá (Tilia cordata).

V blízkosti futbalového ihriska sa nachádzajú zelené plochy, ako aj stromoradie (topol' čierny). Verejnosti prístupná je zelená plocha v blízkosti asfaltového ihriska prináležiaceho k areálu ZŠ.

ZELEŇ CINTORÍNOV

Zeleň cintorínov predstavuje špeciálny prvok krajinnej štruktúry, s výrazným pietnym a tiež kultúrno-historickým významom. V obci sa nachádza 5 kresťanských cintorínov a 2 židovské cintoríny:

- Cintorín Svätej Anny (Starý cintorín) na Bešeňovskej ceste (prítomné sú náletové dreviny - najmä agát biely).
- Židovský cintorín na Bešeňovskej ceste (prítomné sú náletové dreviny - najmä agát biely).
- Nový cintorín – Branovská cesta (zo SZ strany ho lemuje aleja topol'a čierneho a zo SV strany stromoradie čel'ade cyprusovité).
- Cintorín Anjela Strážneho na Veľkej Komárňanskej (háj so zmiešanými listnatými a ihličnatými stromami a krami).
- Cintorín na ulici Jána Szabóa (háj so zmiešanými listnatými a ihličnatými stromami a krami),
- Kresťanský a židovský cintorín na Pekárskej ulici (háj so zmiešanými listnatými a ihličnatými stromami a krami).

V súčasnosti sa pochováva len na Novom cintoríne (obmedzený prístup verejnosti len počas otváracích hodín). Zaujímavosťou ostatných cintorínov je absencia oplotenia.

B.11.3.3.3 ZELEŇ V DOPLNKOVEJ FUNKCII

Typy zelene nachádzajúce sa prevažne v zastavanom území:

- Zeleň čerpacích staníc pohonných hmôt (ČSPH).
- Zeleň pri bytových domoch.
- Zeleň občianskej vybavenosti.
- Zeleň areálov a zariadení poľnohospodárskej a inej výroby.
- Zeleň plôch areálov a zariadení technickej vybavenosti.
- Zeleň záhrad rodinných domov.

ZELEŇ ČERPACÍCH STANÍC POHONNÝCH HMÔT (ČSPH)

ČSPH OMV sa nachádza vo východnej časti intravilánu obce na Koltánskej ceste. V bezprostrednej blízkosti ČSPH sa nachádza udržiavaná trávnatá plocha.

ZELEŇ PRI BYTOVÝCH DOMOCH

Bytové domy sa nachádzajú na ulici Tyršova, Družstevná, Ul. Skautov a Jozefa Gregora Tajovského. Ide o 2-3 podlažné objekty. V porovnaní s bytovými domami v mestách sa jedná o relatívne malé plochy zelene, ktorej výsadby sú charakteristické značným podielom vysokej zelene. Z hľadiska vegetačných prvkov sa jedná predovšetkým o skupiny zmiešaných stromov so značným podielom ihličnanov. Druhovú skladbu výsadbí je často nevhodná. Časté je použitie rodu smrek, ktorý z hľadiska rajonizácie drevín svojimi stanovíštnými nárokmi absolútne nevyhovuje prostrediu. Jeho použitie je nevhodné aj z dôvodu dosahovanej veľkosti dospelých jedincov. Niektoré zelené priestranstvá pri bytovkách majú vybudované detské ihriská, či oddychový mobiliár (lavičky).

ZELEŇ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Zeleň pri občianskej vybavenosti je vo všeobecnosti obmedzene prístupná, teda vyhradená. Jej biologická, estetická ako aj funkčno-prevádzková kvalita je priamo závislá od organizácií a od ich starostlivosti o tieto plochy. Plochy zelene občianskej vybavenosti je možné zhodnotiť vcelku ako vyhovujúce. Často ide o menšie parkovo upravené plochy, ktoré prináležia konkrétnym stavebným objektom s požadovanou funkciou. Tento typ zelene je prítomný najmä na Hlavnej ulici v blízkosti zdravotného strediska a Penziónu Žitava, ako aj pri ďalších objektoch občianskej vybavenosti vrátane administratívy.

ZELEŇ AREÁLOV A ZARIADENÍ POĽNOHOSPODÁRSKEJ A INEJ VÝROBY

Viaceré areály sa vyznačujú vysokým plošným podielom zelene. Okolo hraníc týchto areálov sa často vyskytuje ochranná a izolačná zeleň so zastúpením stromového porastu.

- Vnútroareálová zeleň Drevkomfort na rohu Tabakovej a Športovej (najmä Breza previsnutá - Betula pendula).
- Areál bioplynová stanica - Tekro - Agropros.
- Hydinárne Novogal.
- Opustená bývalá ošipáreň pri osobitnom letisku.

- Opustená bývalá ošipáreň v lokalite Nový diel.
- Farma Felsatag (západ katastrálneho územia obce).
- Farma dojníc.
- Áčov majer (juhovýchod katastrálneho územia obce).

ZELEŇ PLŔCH AREÁLOV A ZARIADENÍ TECHNICKEJ VYBAVENOSTI

- Oplotené areály vodných zdrojov HDŽ-3, HDŽ-7 a studne v blízkosti farmy dojníc.
- Oplotený areál telekomunikačného objektu pri vstupe do intravilánu obce v smere zo západu (od Nových Zámkov).
- Areál čistiarne odpadových vôd (ČOV) pri rieke Stará Žitava.

ZELEŇ ZÁHRAD RODINNÝCH DOMOV

Plochy súkromnej zelene v zástavbe s rodinnými domami a rekreačnými objektmi plnia významnú funkciu pri estetickom dotvorení obytného prostredia. Plochy verejne neprístupnej zelene na území obce predstavujú predovšetkým záhrady pri rodinných domoch. Ide o plochy zelene, ktoré sú verejne neprístupné, prípadne prístupné len v obmedzenom režime a to v prípade, keď je v objektoch rodinných domov situovaná občianska vybavenosť. Väčšina plôch si zachováva charakter súkromnej zelene záhrad pri rodinných domoch a to aj v prípade, ak je v objekte situovaná občianska vybavenosť. Ide o uzatvorené objekty zelene, ktoré nie sú prístupné verejnosti.

B.11.3.4 ZÁKLADNÉ PRINCÍPY NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA ZELENĚ

Hlavným cieľom navrhovaného riešenia je vytvorenie takého prostredia, ktoré bude rešpektovať existujúce prírodné hodnoty územia a zároveň vytvorí podmienky pre kvalitné prostredie z hľadiska obytnosti a požiadaviek rekreačno-športových aktivít.

Východiskom pri tvorbe návrhu sú existujúce plochy zelene, a to v podobe plošných a líniových prvkov, ktoré sa v území nachádzajú. Na jednej strane ide o prvky zelene prírodného charakteru, ktoré do územia vstupujú vďaka vodnému toku Stará Žitava s brehovými a sprievodnými porastmi drevín. Na druhej strane sú to umelo založené prvky v podobe menších parkovo upravených plôch, stromoradií či alejí.

Návrh riešenia sídelnej zelene zachováva existujúce plochy, ktoré doplní o nové plošné a líniové prvky, čím vytvára spojitosť a funkčnosť celého systému. Vychádza pritom z pôvodnej dispozície územia a prírodných pomerov, ktoré v plnej miere rešpektuje a rozvíja prostredníctvom navrhovaných plôch zelene. Za ťažiskové priestory návrhu sídelnej zelene je možné označiť verejne prístupnú zeleň v podobe parkov a parkovo upravených plôch zelene, ktoré sú doplnené a rozvedené v priestore prostredníctvom uličných stromoradií a alejí. Tie celé územie kompozične zjednocujú a vytvárajú potrebné vizuálne a funkčné prepojenie jednotlivých plôch. Najvýznamnejšie plochy verejne prístupnej zelene sú lokalizované v centre obce a na kalvárii.

Výrazným prvkom je aj návrh líniovej zelene v podobe uličných stromoradií a alejí.

Na základe lokalizácie jednotlivých plôch zelene v riešenom území, ich funkcie a charaktere je potrebné prihliadať aj na výber druhovej skladby. V blízkosti vodných tokov v území, ktoré sú vymedzené ako súčasť územného systému ekologickej stability, je potrebné preferovať autochtónne dreviny, pričom konkrétny výber taxónov bude vychádzať zo zastúpenia druhov potenciálnej prirodzenej vegetácie a bude špecifikovaný v následnej podrobnejšej dokumentácii. Zároveň je potrebné preveriť možnosť revitalizácie jednotlivých vodných tokov (kanálov). Čistenie korýt vodných tokov, údržba brehových porastov vo vhodnej druhovej, vekovej a priestorovej štruktúre parí k základným technickým opatreniam na ochranu pred povodňami, čo patrí k jedným z hlavných úloh územného plánovania.

HISTORICKÁ ZELEŇ

Pod pojmom historická zeleň v právnom význame je možné rozumieť zeleň evidovanú v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) buď ako samostatnú kultúrnu pamiatku, alebo ako súčasť pamiatkového územia alebo ochranného pásma v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

V riešenom území sa nenachádzajú objekty zelene, ktoré sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) ako pamiatkové objekty. Vychádza pritom z pôvodnej dispozície územia a prírodných pomerov, ktoré v plnej miere rešpektuje a rozvíja prostredníctvom navrhovaných plôch zelene.

B.11.3.5 POTENCIÁLNA PRIRODZENÁ VEGETÁCIA

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia podľa Atlasu Krajiny SR (2002) patrí riešené územie do dubovej zóny.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal. Je predstavovaná vegetáciou rekonštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov (MICHALKO A KOL., 1986). Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie (lesnej aj nelesnej) je uvádzané s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

V riešenom území je možné vyčleniť podľa Atlasu Krajiny SR (2002) mapovacie jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie, ktoré obsahujú prvky:

- Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy).
- Vrbovo-topolové lesy v záplavových územiach veľkých riek (mäkké lužné lesy).
- Dubové a cerovo-dubové lesy.
- Karpatské dubovo-hrabové lesy.
- Dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

B.11.4 ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Je definovaný ako vzájomne prepojený súbor prirodzených a pozmenených, avšak prírode blízkych ekosystémov, ktoré udržujú prírodnú rovnováhu. Vymedzenie územného systému ekologickej stability zabezpečuje zachovanie a reprodukciu prírodného bohatstva, priaznivé pôsobenie na okolité menej stabilné časti krajiny, a vytvorenie základov pre mnohostranné využívanie krajiny. Základnými štruktúrnymi elementmi ÚSES sú biocentrá, biokoridory, interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Koncepcia tvorby prvkov RÚSES vychádza z nadradeného systému ekologickej stability – Generelu nadregionálneho ÚSES. Jeho priemet je uvedený v koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001, ktorá predstavuje nadradenú územnoplánovaciu dokumentáciu pre územný plán obce.

Prehľad zastúpenia prvkov ÚSES vychádza z doteraz spracovaných materiálov, ktoré slúžili ako podklad pre ich vymedzenie:

- Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability SR (GNÚSES), schválený uznesením vlády SR dňa 27.4. 1992.
- Aktualizácia GNÚSES (2000 – 2001) premietnutá do koncepcie územného rozvoja Slovenska (AUREX spol. s r. o., 2001).
- Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Nové Zámky.
- Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja v platnom znení s prvkami RÚSES.
- Územný plán obce Dvory nad Žitavou (Stavoprojekt Nitra a. s., 2004) s prvkami MÚSES.
- Krajinnokoekologický plán, Územný plán obce Dvory nad Žitavou, etapa: prieskumy a rozbor (2019).

REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky bol schválený Rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-NZ-OSZP-2022/001911-118 zo dňa 27. 10. 2022. Schválením dokumentácie ochrany prírody a krajiny „Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky“ stráca platnosť doteraz platný dokument RÚSES vypracovaný v roku 1995 Slovenskou agentúrou životného prostredia.

V zmysle regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) okresu Nové Zámky je na území obce lokalizovaných šesť genofondovo významných lokalít. Vymedzené sú pre výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov.

Genofondové lokality

- GL46 Benešov.

- GL47 Benešov – lesík.
- GL48 Dvory nad Žitavou – poľné depresie (pri západnom okraji obce).
- GL49 Dvory nad Žitavou – poľné depresie („Áčovské lúky“).
- GL53 Nitriansky Hrádok.
- GL59 Pri veľkou rybníku.

MIESTNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Pre obec Dvory nad Žitavou nebola spracovaná samostatná dokumentácia MÚSES. Skladobné prvky ÚSES na miestnej úrovni boli vymedzené v ÚPN obce Dvory nad Žitavou (Stavoprojekt Nitra a.s. 2004), kde je ich územný priemet znázornený vo výkrese č. 5 - Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES.

Hlavnými východiskami pre formulovanie návrhu prvkov miestneho územného systému ekologickej stability (ďalej len MÚSES) pre katastrálne územie obce Dvory nad Žitavou sú:

- Existujúce vegetačné prvky potenciálnej prirodzenej vegetácie.
- Súčasná krajinná štruktúra a existujúca kostra ekologickej stability.

Základ kostry ekologickej stability územia tvoria ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré sa vyznačujú vysokým stupňom zachovania pôvodnej a historickej krajinnéj štruktúry. Ide o nasledujúce krajinné prvky:

- Nelesná drevinová vegetácia, ktorá je tvorená plochami a pásmi stromov, krov a bylinným porastom vzniknutých prirodzenou sukcesiou.
- Brehové porasty tvorené pásmi vegetácie popri vodných plochách a pozdĺž potokov a kanálov,
- Lesná vegetácia, ktorá je tvorená lesíkmi roztrúsenými v krajine.
- Plochy so zachovanou historickou krajinnou štruktúrou – maloplošné vinice, staré ovocné sady a iné.

Plochy s významnou ekostabilizačnou funkciou v rámci zastavaného územia predstavujú parky a parkovo upravené plochy a alejové výsadby, u ktorých je významnou mierou zastúpená stromová etáž. K významným plochám zelene ďalej patria vinice a záhrady nachádzajúce sa za domami v jadre obce s pestovaním prevažne starých ovocných stromov alebo viniča, či plošne rozsiahle záhrady so zmiešaným pestovaním ovocných stromov, viniča a zeleniny.

Interakčné prvky v riešenom území tvoria aleje pozdĺž poľných ciest alebo medzí, vyhradené areály výrobných podnikov a škôl, cintoríny, vinohrady a sady. Mapová časť obsahuje navrhované líniové prvky alebo líniové prvky určené na revitalizáciu najmä v poľnohospodárskej krajine, ktorých účelom je prepojiť jednotlivé prvky územného systému ekologickej stability navzájom.

Biocentrá

- MBc 1: Biocentrum regionálneho významu č. 6 - Panské pozemky – hospodársky les väčšinou z nepôvodných druhov drevín o výmere 25,1050 ha.
- RBc 6: Biocentrum miestneho významu č. 1 - Pri žitavskom kanáli – štrkovisko s príslušným úsekom rieky Žitavy o výmere 8,8993 ha.
- MBc 2: Biocentrum miestneho významu č. 2 – Kalvária – štrkovisko, umelý pahorok s porastom agáta bieleho, rekreačný areál okolo termálneho vrtu a topoľový lesík o výmere 42,1380 ha.
- MBc 3: Biocentrum miestneho významu č. 3 - Na Strednom vrchu - štrkovisko v pokročilom štádiu sukcesie o výmere 18,2113 ha.
- MBc 4: Biocentrum miestneho významu č. 4 - Pri novozámockom chotári – štrkovisko.
- MBc 5: Biocentrum miestneho významu č. 5 - Žombíky - hospodársky les z väčšinou z nepôvodných druhov drevín o výmere 14,9997 ha.
- MBc 7: Biocentrum miestneho významu č. 7 - Krátky hon - plantáž euroamerických topoľov o výmere 18,6643 ha.
- MBc 8: Biocentrum miestneho významu č. 8 - Pri dubnickej ceste - agátový les o výmere 54,7950 ha.
- MBc 9: Biocentrum miestneho významu č. 9 - Nový diel - dve za sebou nasledujúce vodné nádrže na Pribetskom kanáli o výmere 11,3933 ha.
- MBc 10: Biocentrum miestneho významu č. 10 – Pri bánovskom háji o výmere 15,0108 ha.

Biokoridory

- RBk 2: Biokoridor regionálneho významu č. 2 - Rieka Žitava - vodný tok Žitavy v nepôvodnom stave (preložka Žitavy do Nitry) o dĺžke 8,5 km.
- MBk 4: Biokoridor miestneho významu č. 4 - Ochranné pásmo železničnej trate o dĺžke 5,8km.
- MBk 5: Biokoridor miestneho významu č. 5 - Pribetský kanál o dĺžke 3,1 km.
- MBk 6: Biokoridor miestneho významu č. 6 - Kanál - spája okolité prvky ÚSES o dĺžke 3,3km.
- MBk 7: Biokoridor miestneho významu č. 7 - Poľná cesta - aleja poľnej cesty o dĺžke 0,4 km.
- MBk 8: Biokoridor miestneho významu potenciálny č. 8 - Poľná cesta - možnosť vytvorenia aleje o dĺžke 0,3 km.
- MBk 9: Biokoridor miestneho významu č. 9 - Jásovska cesta cesty o dĺžke 2,6 km.
- RBk 10: Biokoridor regionálneho významu č. 10 - Branovský potok - regulovaný potok s čiastočne zachovalými porastami o dĺžke 2,2 km.
- MBk 11: Biokoridor miestneho významu č. 11 - Pri bánovskom háji o dĺžke 1,1 km.

Genofondové lokality

- Piesková duna s kalváriou.
- Bagrovská 1 až 5.
- Turecký násyp.
- Vodná nádrž Nový diel.

Nasledujúca kapitola obsahuje ekostabilizačné opatrenia všeobecného, ako aj špeciálneho charakteru. Tie sa vzťahujú nielen ku všetkým prvkom RÚSES, MÚSES a interakčným prvkom, ale aj ku celej krajine riešeného územia.

B.11.5 NÁVRH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

NÁVRH VŠEOBECNÝCH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

- Rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny.
- Vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu.
- Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
- Vytvárať podmienky pre výsadby izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
- Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovanými v katastri nehnuteľností v druhu poľnohospodárska pôda.
- Rešpektovať a zohľadňovať platný program starostlivosti o les, rešpektovať ochranné pásmo lesa, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne druhy drevín.
- Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia.
- Zachovať pôvodný genofond živočíchov a rastlín v území.
- Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží.
- Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov, ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach.
- Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, a v súlade s podmienkami určenými príslušným správcom toku, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov stromov a krov pozdĺž tokov.
- Zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

- Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES, predovšetkým biokoridorov.
- Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu.
- Podporovať zvýšenie podielu nelesnej drevinovej vegetácie – predovšetkým pozdĺž vodných tokov, kanálov a poľných ciest.
- Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.
- Podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresii, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien.
- Na poľnohospodárskej pôde ohrozenej eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- Podmáčané lokality na ornej pôde premieňať na trvalé trávne porasty, resp. Na nich ponechať vlhkomilnú vegetáciu.
- Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prírodné lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine, mokrade, slaniská a vodné toky s brehovými porastmi...).
- Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohôv (bonnský, bernský, ramsarský, haagsky, dunajský, európsky dohovor o krajine a pod.).
- Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.
- Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľné využívanie ako je postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami.
- Uprednostňovať prírodnú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.
- Vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.
- Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaného územia obce a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce.
- V oblasti rekreácie: podporovať bodové lokality v poľnohospodársky využívannej krajine, predovšetkým areály termálnych kúpalísk, športovo-rekreačné areály pri prírodných vodných plochách (štrkoviskách).
- Podporovať najvýznamnejšie rekreačné priestory pre medzinárodný a prihraničný cestovný ruch – nadviazať na medzinárodný turizmus rozvíjaním poznávacieho cestovného ruchu.
- Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.
- Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, v lesných ekosystémoch, rekreačný potenciál využívať v súlade s ich únosnosťou.
- Zabezpečovať postupnú zmenu využívania pôd ohrozených eróziou, zamokrených pôd, zasolených pôd a kontaminovaných pôd v súlade so zásadami starostlivosti o zložky životného prostredia.

NÁVRH ŠPECIÁLNYCH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ - OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY A BIODIVERZITY

Špeciálne opatrenia pre otvorenú poľnohospodársku krajinu:

- Vo voľnej krajine podporovať a ochraňovať nosné prvky jej estetickej kvality a typického vzhľadu – brehové a sprievodné porasty vodných tokov, nelesnú drevinovú vegetáciu

v poľnohospodárskej krajine v podobe stromoradií listnatých a ovocných drevín, travinno-bylinnej vegetácie s vtúsenými kramí, pásov kroviných porastov, historické krajinné štruktúry.

- Zabezpečiť vytvorenie funkčnej kostry ÚSES na miestnej úrovni – zabezpečiť revitalizáciu a dotvorenie existujúcich biokoridorov a biocentier (spracovať realizačné projekty).
- Zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine – dotvoriť existujúce prvky kostry ÚSES prostredníctvom navrhovaných interakčných prvkov v podobe líniovej nelesnej drevinovej vegetácie.
- Pristúpiť k revitalizácii existujúcich interakčných prvkov v podobe stromoradií ako línových drevinných vegetačných prvkov v krajine; pred jej realizáciou vypracovať podrobný realizačný projekt ich obnovy.
- Pre lokálne biokoridory a interakčné prvky voliť druhovú skladbu drevín zodpovedajúcu prevažne prírodnej biote danej územnej časti (preferovať autochtónne druhy na základe jednotiek prirodzenej potenciálnej vegetácie v území).
- Lúčne biotopy s výskytom chránených druhov v plochách biocentier udržiavať pravidelným kosením.
- V maximálnej možnej miere zachovať a udržiavať brehové a sprievodné porasty vodných tokov a vodných plôch v území, uplatňovať požiadavky ich nutnej revitalizácie.
- Vo výsadbách stromoradií a alejí v otvorenej krajine používať tradičné ovocné dreviny (ako sú čerešne, orechy, oskoruše, mandle) vo forme vysokokmeňov a domácich listnatých drevín, ako významných krajnotvorných prvkov.
- Odstrániť nelegálne skládky odpadu v kontaktoch polohách sídla a krajiny a na území prvkov ÚSES, prípadne zabezpečiť ich rekultiváciu.
- Odstrániť rozptýlený odpad vo voľnej krajine.
- Likvidovať invázne druhy rastlín s osobitným dôrazom v chránených územiach. Taktiež likvidovať invázne druhy rastlín predovšetkým vo voľnej krajine a v kontaktoch polohách zastavaného územia a voľnej krajiny, pričom problematiku invázií nepôvodných druhov rieši Zákon č. 150/2019 Z.z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázií nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zároveň boli vydané nové vykonávacie predpisy k tomuto zákonu a to Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z.z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázií nepôvodných druhov a Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázií nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.
- Uplatňovať greeningové opatrenia v poľnohospodárstve podporujúce ekologické hospodárenie - udržiavanie stálych pastvín, diverzifikácia – pestovanie aspoň troch druhov plodín na ornej pôde farmára, pričom jedna plodina môže zaberáť maximálne 70% z celkovej plochy a minimálne 5% z celkovej plochy, udržiavanie „ekologického rázu krajiny“, tzn. že minimálne 7% plochy, okrem trvalých pastvín, musí byť použitých na medze oráčín, živé ploty, úhory, na krajinné prvky, biotopy, ochranné pásma a zalesnené oblasti.
- Neodstraňovať vegetačný kryt na pôdach ohrozených vodnou eróziou.

Špeciálne opatrenia pre zastavané územie obce:

- Zachovať a udržiavať prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny, ako sú línie sprievodných porastov vodných tokov a stromoradia listnatých a ovocných drevín v krajine; doplniť tieto prvky o navrhované líniové prvky krajinnnej zelene.
- Podporovať a udržiavať esteticky významné prírodné prvky sídla – parky a parkovo upravené plochy zelene, uličné stromoradia a aleje a prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny.
- Výsadby plôch verejne prístupnej zelene realizovať na základe podrobne spracovaného projektu sadových úprav.
- Pri plánovaní výsadiel zelene zohľadňovať nové požiadavky na vegetáciu v mestskom prostredí v dôsledku zmeny klímy, plochy sídelnej zelene navrhovať ako súčasť zelenej infraštruktúry obce.
- Zabezpečiť pravidelnú odbornú údržbu plôch verejne prístupnej zelene.
- Do výsadiel uličných stromoradií voliť výhradne listnaté druhy drevín s korunou zapestovanou vo výške min. 2,2-2,5 m (alejové stromy).

- Vo výsadbách uličných stromoradií uplatňovať aj ovocné druhy drevín vo forme vysokokmeňov, ako typického prvku pre vidiecke prostredie, v závislosti na ich lokalizácii zvážiť možnosť uplatnenia neplodiacych kultivarov.
- Výsadby v blízkosti prvkov ÚSES alebo ich súčasti, navrhnuť ako prírode blízke spoločenstvá s dominantným zastúpením autochtónnych drevín.
- V plochách izolačnej zelene navrhovať rýchlorastúce krátkoveké dreviny, ktoré vytvárajú rýchlo potrebný objem a výšku, spolu s dlhovekými cieľovými drevinami, ktoré sa uplatnia po ich odstránení.
- Realizovať hydrologické opatrenia na zlepšenie hydrického režimu územia - zabezpečiť renaturalizáciu a revitalizáciu vodných tokov, brehových porastov a pod.

NÁVRH VŠEOBECNÝCH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

- OPATRENIA NA RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE A OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV A KULTÚRNO-HISTORICKÝCH ZDROJOV

- Lesohospodársku činnosť v lesoch riešeného územia vykonávať v súlade s aktuálnym Programom starostlivosti o les.
- Odstraňovať nežiaduce prímеси a invázne druhy v lesoch a zabezpečiť dôslednú likvidáciu semenišť invázy druhov bylín.
- Uprednostniť prirodzenú drevinovú skladbu s osobitným dôrazom na ochranné lesy a lesy osobitného určenia.
- Predchádzať výskytu a šíreniu burín a invázy druhov rastlín na neobrábaných pozemkoch
- Zabezpečiť využívanie poľnohospodárskej pôdy tak, aby nebola ohrozená ekologická stabilita územia a bola zachovaná funkčná spätosť prírodných procesov v krajinnom prostredí.
- Minimalizovať chemizáciu, podporovať biotechnológie a alternatívne spôsoby hospodárenia na poľnohospodárskej pôde.
- Prostredníctvom vhodne zvolených oševných postupov, ktoré zahŕňajú striedanie plodín, protierozne opatrenia, kultivačné postupy a ochranu rastlín, zabezpečiť prirodzenú ochranu poľnohospodársky využívaných území pred povodňami.
- Nakladať s hydromelioračnými zariadeniami v zmysle Konceptie revitalizácie hydromelioračných zariadení, ktorá stanovuje optimálny rozsah závlah a odvodnenia.
- Zachovať a udržiavať esteticky významné prvky a dominanty sídla - ide najmä o historické objekty sakrálnej architektúry, objekty zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, objekty pamiatkového záujmu, pamätihodnosti obce, pôvodnú vidiecku zástavbu, prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny, ako sú línie sprievodných porastov vodných tokov, uličné stromoradia a stromoradia ovocných drevín v krajine.

NÁVRH VŠEOBECNÝCH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

- OPATRENIA NA ZLEPŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A OCHRANU ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA

- Formou výsadiieb izolačnej a ochrannej zelene eliminovať negatívne pôsobenie technických prvkov v sídle.
- Zabezpečiť technologické opatrenia zmierňujúce pôsobenie negatívnych faktorov (sekundárnych stresorov) na ekostabilizačné prvky - technológie na zníženie produkcie znečisťujúcich látok.
- Realizovať greeningové („zelené“) opatrenia v poľnohospodárstve zamerané na ochranu životného prostredia a ochranu klímy.
- Odstrániť nelegálne skládky odpadov v krajine a následne plochy revitalizovať.
- Nakladanie a likvidáciu odpadov vykonávať v zmysle aktuálneho programu odpadového hospodárstva.

B.12 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA

B.12.1 ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY

Dopravné vzťahy obce Dvory nad Žitavou sú dané polohou infraštruktúry cestnej a železničnej dopravy regiónu okresu Nové Zámky, ale aj vplyvom VÚC Nitrianskeho kraja, podporované aj jestvujúcimi cyklistickými a pešími trasami, ktoré prechádzajú, alebo sú v dotyku s katastrom obce Dvory nad Žitavou.

V riešenom území sa nachádzajú alebo priestorový rozvoj územia obce Dvory nad Žitavou ovplyvňujú nasledujúce trasy rôznych druhov a foriem a dopravy:

TRASY CESTNEJ DOPRAVY

- Cesta 1. triedy Komárno – Nové Zámky – Nitra.
- Cesty 1. triedy I/75 Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Šahy.
- Cesty 2. triedy II/511 Hurbanovo – Dvory nad Žitavou – Vráble.
- Cesty 2. triedy II/589 Chotín – Dvory nad Žitavou (južná hranica obce) – Kolta.
- Cesty 3. triedy III/1492 Dvory nad Žitavou – Branovo.
- Cesty 3. triedy III/1491 Železničná stanica Dvory nad Žitavou – Cesta II/511.

TRASY ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY

- Železničná trať č. 130 A (č. CP 120) Nové Zámky – Štúrovo ako multimodálny koridor č. IV. hlavnej siete TEN-T v trase (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo – (Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko) lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T.
- Železničná vlečka do hospodárskeho areálu spoločností GAMEX TRADING a P.G.Trade.

LETECKÁ DOPRAVA

- Vnútroštátne verejné letisko Nové Zámky, ktorého ochranné a bezpečnostné pásma zasahujú aj do riešeného územia obce Dvory nad Žitavou.
- Osobitné letisko Dvory nad Žitavou.

VODNÁ DOPRAVA

- Nesledovaná vodná cesta rieky Stará Žitava.
- Nesledovaná vodná cesta Branovský potok.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

- Navrhované cyklotrasy v zmysle Územného plánu regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja.
- Navrhované cyklotrasy v zmysle Územného generelu dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja (zelená trasa 5399 Nové Zámky - Pribeta, žltá trasa smer Branovo, lokálna trasa smer Jasová).

VEREJNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

- 30 zastávok SAD.

Pre obec Dvory nad Žitavou je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja v aktuálnom platnom znení.

Pre dopravné vybavenie obce je odbornou podkladovou dokumentáciou rezortu dopravy aj Územný generel dopravy Nitrianskeho kraja (ďalej aj ako ÚGD-NSK), ako aj Plán udržateľnej mobility Nitrianskeho kraja (ďalej aj ako PUM-NSK).

Projektovú dokumentáciu konkrétnych zámerov a stavieb v rámci územného a stavebného konania je potrebné predložiť odboru dopravy a pozemných komunikácií Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja na posúdenie.

B.12.1.1 PRIORITY V ZMYSLE ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU NITRIANSKEHO KRAJA

Podľa UPN Nitrianskeho samosprávneho kraja, Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia sa navrhuje (uvedené len regulatívy pre dopravnú infraštruktúru prechádzajúcou katastrom obce):

- Zohľadňovať a rezervovať koridory vo všetkých plánovacích a realizačných rozhodnutiach pre dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych koridorov (hlavná sieť TEN-T) prechádzajúcich Nitrianskym krajom:
 - multimodálny koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo – (Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko) lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T,
- Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest
 - (Dunajská Streda) – Nové Zámky – (Veľký Krtíš) (s existujúcimi a plánovanými komunikáciami),
- Proporciónálne podporovať doplnkové postavenie dopravnej infraštruktúry prechádzajúce Nitrianskym krajom medzinárodného, celoštátneho a nadregionálneho významu, ktorá, spolu s paneurópskymi multimodálnymi koridormi ITF a sieťami TEN-T, vytvára nadradenú dopravnú sústavu Slovenskej republiky.
- Rezervovať koridory pre výhľadové trasy rýchlостných ciest R3, R7 a R8 na území Nitrianskeho kraja:
 - koridor rýchlостnej cesty R7 vedený od hranice Trnavského samosprávneho kraja severne od obce Salaše, v smere severne od Nových Zámok, v pokračovaní severne od Bešeňova, medzi Bánovom a Veľkými Lovcami, severne od obce Čechy severne od Kolty a Čaky, severne nad Želiezovcami v smere Dolné Semerovce a Veľké Turovce s prechodom do Banskobystrického kraja severne nad Tešmákom,
- Pre cesty I. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové usporiadanie v základnej kategórii C 11,5/80-60, v kategórii C9,5/80-60 (v súbehu s rýchlостnými cestami), prípadne v štvorpruhovej kategórii C 22,5/100-70 (ak sa preukáže potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- Zabezpečiť územnoplánovaciú prípravu a rezervovať územie pre výhľadové prebudovanie úrovňových priechodov (ako bodových nedostatkov) ciest I. a II. triedy so železničnými traťami na mimoúrovňové.
- Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homologizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej hromadnej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
- Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.
- Vytvoriť podmienky pre modernizáciu trate 130 (Bratislava) – Nové Zámky – Štúrovo na traťovú rýchlост' 160km/h.

B.12.1.2 PRIORITY V ZMYSLE ÚZEMNÉHO GENERELU DOPRAVY REGIÓNU NITRIANSKEHO KRAJA

Územný generel dopravy Nitrianskeho kraja (ÚGD – NSK) v návrhu priorit a opatrení v oblasti rozvoja cestnej dopravy určuje prioritné úseky rozvoja cestnej siete (uvedené len priority pre dopravnú infraštruktúru prechádzajúcou katastrom obce):

- Rekonštrukcia ciest II. triedy – II/499, II/511, II/513, II/562, II/580.

ÚGD-NSK zároveň odporúča pre trasovanie ciest

- Rešpektovať cestnú sieť II. a III. tried NSK ako dostatočne hustú, ich rozvoj prioritne iniciovať do podoby technických opatrení ich skvalitňovania.
- Prípadné preložky a obchvaty obcí na cestách II. a III. triedy realizovať až po vypracovaní podporných dopravných dokumentácií.
- Iniciovať spracovanie analýzy nevyužívaných úsekov ciest II. triedy, III. triedy, miestnych a lokálnych komunikácií, vrátane evidencie nespevnených poľných ciest.

- Obchvaty miest a obcí na cestách II. a III. triedy riešiť len v opodstatnených a odôvodnených prípadoch, ktoré budú deklarované nie len náležitým dopravnoinžinierskym zdôvodnením, ale aj štúdiou opodstatnenosti v širších hospodárskych súvislostiach

ÚGD-NSK ustanovuje odporúčania naliehavosti rekonštrukcií ciest:

- Rekonštruovať komunikácie, ktorých šírka vozovky je menšia ako 6,00 metrov, pretože v zmysle ustanovení príslušnej STN nie je spôsobilá pre prevádzku pravidelnej verejnej autobusovej dopravy.
- Rekonštruovať komunikácie, ktorých šírka vozovky je v rozmedzí 6,0 – 6,5 metrov, nakoľko môžu byť potenciálnym zdrojom dopravných nehôd.
- Inicovať výsadbu sprievodnej drevinovej vegetácie na dopravných úsekoch nižších kategórií.
- Inicovať výsadbu izolačnej zelene v miestach kontaktu pripravovaných úsekov nadradenej dopravnej infraštruktúry so sídlami NSK.
- Inicovať výstavbu ekoduktov ponad nadradené úseky dopravnej infraštruktúry.
- Kombináciou dopravno-inžinierkych a technických opatrení eliminovať negatívne účinky kritických nehodových úsekov a kriticky nehodových lokalít.

V rámci železničnej dopravy ÚGD – NSK určuje priority a návrhy:

- Základná priorita je venovaná trati č. 130 Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo, ktorá je dominantnou v celom regióne svojou trasou, ale najmä výkonmi.
- Inicovať vytvorenie integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy s výraznejším podielom železničnej dopravy.
- Rozvíjať železničné uzly Šaľa, Palárikovo, Nové Zámky Gbelce, Štúrovo, Zlaté Moravce, Vrábľa, Želiezovce, Komárno, Šurany, Nitra, Lužianky, Šahy, Topoľčany, Podhájska, Levice, Kozárovce Hurbanovo ako hlavné terminály integrovanej dopravy.

V rámci leteckej dopravy ÚGD – NSK určuje priority a návrhy:

- Zachovať plochy pre vzlet a pristátie lietajúcich športových zariadení (LŠZ, alebo ultraľahkých lietadiel – ULL), na ktorých sa vykonáva neverejná letecká činnosť, s možnosťou výhľadového vytvorenia podmienok pre vzlet a pristávanie lietajúcich vozidiel.

V rámci vodnej dopravy ÚGD – NSK určuje priority a návrhy:

- Splavenie dolných úsekov vodných ciest Nitra, Hron, Ipeľ koordinovať v súčinnosti na vodné cesty Dunaj a Váh. Termíny prípravy a začatie výstavby sú podmienené zosúladením postupov s výstavbou dunajskej a vážskej vodnej cesty, vrátane zhodnotenia efektívnosti a ekonomickej opodstatnenosti výstavby splavenia dolných úsekov vodných ciest Nitra, Hron a Ipeľ.

Priority v rozvoji hromadných dopráv podľa ÚGD – NSK sú nasledovné:

- Pozornosť zamerať na vytvorenie integrovaného systému hromadnej dopravy (IDS), predovšetkým v okolí mesta Nitra s možnosťou prepojenia na Trnavu a Bratislavu.
- Rozvíjať železničné uzly Šaľa, Palárikovo, Nové Zámky Gbelce, Štúrovo, Zlaté Moravce, Vrábľa, Želiezovce, Komárno, Šurany, Nitra, Lužianky, Šahy, Topoľčany, Podhájska, Levice, Kozárovce Hurbanovo ako hlavné terminály integrovanej dopravy.
- Výhľadovo rozvíjať železničný uzol Kolárovo ako nový terminály integrovanej dopravy.
- Spracovanie integračnej štúdie hromadnej dopravy v ktorej bude navrhnuté riešenie cieľov a postupu realizácie IDS.
- Vo vybraných urbanizačných centrách bude potrebné vytvorenie lokálnych sietí IDS s presnou väzbou na regionálne linky HD (tiež zaradené do IDS).
- Podporiť vzájomné väzby medzi železničnou a autobusovou hromadnou dopravou v rámci IDS.
- Cieľom IDS je vytvorenie vzájomne spolupracujúcich sietí integrovanej dopravy na území západoslovenských samosprávnych krajov (NSK, TTSK a BSK).

V rámci Cyklistickej dopravy ÚGD – NSK určuje priority a návrhy:

- Trasovanie cyklo dopravy, ako aj jej farebné značenie či odporúčané číslovanie rozvíjať v zmysle grafickej časti tohto územného generelu dopravy, výkres č. 7 – Cyklistická doprava.
- Zabezpečiť prípravu a realizáciu siete cyklotrás nadregionálneho a regionálneho charakteru v zmysle textu ÚGD NSK.

- Rešpektovať lokalizáciu existujúcej siete cyklistických trás a cyklistickú trasu EuroVelo 6.
- Považovať navrhovanú sieť cyklotrás ako kostrový systém rozvoja cyklo dopravy v kraji, ku ktorému môžu byť následne dopĺňané aj ďalšie lokálne cyklotrasy.
- Kostrový systém cyklo dopravy tvoria:
 - Červené značenie cyklotrás národného významu: 001 – Dunajská cyklotrasa, 080 a 079.
 - Modré značenie cyklotrás regionálneho významu: 2399, 2398, 2397, 2396 a 2395.
 - Zelené značenie cyklotrás miestneho až regionálneho významu: 5399, 5398 a 5397.
 - Žlté značenie miestneho významu: 8399, 8398, 8397, 8396, 8395, 8394, 8393, 8392 a 8391.
- Osobitným prístupom rozvíjať budovanie cyklotrás s turistickým významom a cyklotrasy za každodennou dochádzkou za prácou či do škôl. ÚGD NSK nerieši intravilánové cyklocestičky za prácou alebo školou. Návrh je zameraný na extravilánové trasy.
- Rezervovať územný koridor pre výstavbu cyklo magistrál medzinárodného až regionálneho významu na segregovanom telese pozemných komunikácií, vyhradených pre cyklistickú dopravu.
- Vo všeobecnosti je možné v zmysle navrhovaného ÚGD NSK pripraviť detailné dokumentácie pre rozvoj cyklo dopravy v extravilánových úsekoch so zameraním na realizáciu týchto trás v logických a ucelených celkoch vzájomne sa prepájajúcich.
- Zabezpečiť prípravu a realizáciu siete cyklotrás nadregionálneho a regionálneho charakteru v zmysle textu ÚGD NSK s priamymi väzbami na susediace územia ako je TTSK, TSK a BBSK.
- Vzhľadom na polohu NSK je potrebné prepájanie cyklotrás aj v cezhraničných smeroch do susedného Maďarska.
- Budovať cyklotrasy v ucelených úsekoch.
- Riadne vyznačiť cyklotrasy v teréne.
- Budovať cyklotrasy do zamestnania.
- Budovať cyklotrasy s mobiliárom pri prestupných bodoch hromadnej dopravy.
- Šíriť osvetu medzi cyklistami z pohľadu bezpečnosti cestnej premávky.
- Šíriť osvetu medzi cyklistami aby rešpektovali slabších účastníkov premávky – chodci.

Zhodnotením súčasného stavu a v územnom pláne regiónu navrhovaného rozvoja dopravnej sústavy NSK, Územný generel dopravy NSK navrhuje zásahy do dopravnej sústavy veľkého územného celku v jednotlivých druhoch dopravy v nasledovných súhrnných cieľoch rozvoja.

Tieto je potrebné vnútorne hierarchizovať a pre jednotlivé dopravné počiny určiť priority pre ich napĺňanie.

Súhrnnými cieľmi sú:

- Integrovanie hromadnej osobnej prímestskej dopravy v NSK všetkých módov s priamymi väzbami, ako aj väzbami na susediace VÚC ležiace na západnom Slovensku, ako sú BSK a TTSK. IDS je absolútnou prioritou pri snahe o zlepšovanie dopravného systému NSK, pretože nie sú priestorové a finančné možnosti pre extenzívny rozvoj dopravných trás, aby mohli byť uspokojované nároky automobilovej dopravy. Súčasťou priority vytvorenia IDS je aj podstatné zlepšenie funkcionality železničných tratí a zariadení.
- Obnova ciest II. a III. triedy, ktoré sú v majetku a v správe NSK. V tejto prioritě ide o zlepšenie dopravných podmienok na týchto cestách, najmä z hľadiska bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a prevádzkovania hromadnej osobnej dopravy.
- Rozvoj cyklotrás na celom území NSK. Ide najmä o extravilánové cyklotrasy, ktoré sú spojnicami obcí a významných územných častí v NSK. Niektoré navrhované cyklotrasy sú aj súčasťou medzinárodných cyklociest.

V návrhu nadradených dopravných druhov, ako sú železničné trasy a zariadenia, rýchlostné cesty a cesty I. triedy, bude potrebné využívať vplyv NSK pri predkladaní celoštátnych zámerov na ich realizáciu podľa ich potrieb v rámci celej SR.

B.12.1.3 PRIORITY V ZMYSE PLÁNU UDRŽATELNEJ MOBILITY NITRIANSKEHO KRAJA

Regionálny plán udržateľnej mobility Nitrianskeho kraja (PUM-NSK) navrhuje nižšie špecifické ciele a špecifické opatrenia:

CESTNÁ DOPRAVA – ŠPECIFICKÉ CIELE:

- Zníženie citlivosti a zmiernenie kapacitných problémov v dopravnej sieti.
- Nové prepojenia pre rôzne druhy dopravy.
- Zlepšenie stavebného a dopravno-technického stavu cestnej siete a mostov.
- Zníženie dopravnej nehodovosti.
- Podpora výstavby nadradenej cestnej siete.
- Zlepšenie zberu štatistických dát a ich evidencie.

Pre konkrétne komunikácie prechádzajúce katastrálnym územím obce nie sú v PUM navrhnuté žiadne špecifické opatrenia.

V PUM-NSK v rámci špecifického cieľa „Zlepšenie stavebného a dopravno-technického stavu cestnej siete a mostov“ sú uvedené pre komunikácie v rámci územia špecifické opatrenia na Pravidelnú údržbu a opravu dopravnej infraštruktúry a Rekonštrukcia a modernizácia ciest II. triedy.

V rámci špecifického cieľa „Zníženie dopravnej nehodovosti“ sú uvedené špecifické opatrenia, ktoré sa týkajú komunikácií v území a to Zabezpečenie železničných priecostí vzhľadom na možné kolízie s cestnou dopravou.

VEREJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA – ŠPECIFICKÉ CIELE:

- Previazanosť verejnej dopravy s ostatnými druhmi dopravy.
- Preferovanie verejnej osobnej dopravy (autobusovej aj koľajovej).

V rámci špecifického cieľa „Previazanosť verejnej dopravy s ostatnými druhmi dopravy“ sú v PUM-NSK uvedené špecifické opatrenia Potreba dobudovania svetelných a rozhlasových systémov pre cestujúcich. Informačné systémy pre cestujúcich. Hlavná trať, Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo, Nové Zámky - Levice - Zvolen.

CYKLISTICKÁ A PEŠIA DOPRAVA:

Dokument PUM-NSK sa sústreďuje predovšetkým na tzv. dopravných cyklistov. Dopravného cyklistu môžeme charakterizovať ako cyklistu pre ktorého bicykel plní dopravnú funkciu. To znamená, že jazda na bicykli nemá pre neho primárny cieľ športový ani rekreačný. Ide striktne o prepravu z miesta zdroja do miesta cieľa.

Dôležitým dokumentom pre rozvoj cyklistickej dopravy v NSK je "Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklo dopravy v NSK na roky 2016 - 2020". Tento dokument jednoznačne odporúčame dodržiavať a rešpektovať.

Opatrenia reagujúce na špecifické ciele:

- Zlepšenie prístupnosti dopravy pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie.
- Podpora chôdze a dopravnej cyklistiky.

V rámci špecifického cieľa „Podpora chôdze a dopravnej cyklistiky“ sú v PUM uvedené špecifické opatrenia Napojení okolitých obcí na sídla vo vzdialenosti 5-6km a výstavba cyklistickej infraštruktúry v samotných sídlach, Zlepšovanie podmienok priečného pohybu chodcov cez komunikácie a znižovanie rizika nehôd na cestách II. a III. triedy.

B.12.2 CESTNÁ SIEŤ

Cez riešené územie obce Dvory nad Žitavou prechádza v smere východ-západ cesta 1. triedy č. I/75 (Nové Zámky - Kolta) a v smere sever-juh cesta 2. triedy II/511 (Vráble-Bajč), ktoré tvoria v centrálnej polohe obce okružnú križovatku. Na severnom okraji zastaveného územia sa na cestu II/511 napája cesta III/1492 do susednej obce Branovo.

Prietahy ciest I/75 a II/511 sú dopravnými a kompozičnými osami obce s ťažiskovou zberno-obslužnou dopravnou funkciou.

Tieto štátne cesty tvoria hlavnú komunikačnú kostru zberných komunikácií, ktorú dopĺňa hustá sieť miestnych obslužných komunikácií, ako aj sieť areálových alebo účelových komunikácií k poľnohospodárskym výrobným areálom a ku športovo-rekreačným lokalitám.

**SCHÉMA
PRIEČNA ROVINATOSŤ**

Zdroj: Cestná databanka SSC

Ako vyplýva z uvedených obrázkov, nevyhovujúce úseky cestnej siete sa nachádzajú predovšetkým na intravilánových úsekoch, a to nielen samotnej obci ale aj v intravilánoch v jeho blízkom okolí.

Podľa celoštátneho sčítania dopravy, ktoré uskutočnila Slovenská správa ciest v roku 2022 boli v zastavanom území obce definované 3 sčítacie úseky.

- Cesty 1. triedy I/75 s číslom úseku 82282.
- Cesta 2. triedy II/511 od kruhového objazdu po južný okraj zastavaného územia s číslom úseku 83151.
- Cesta 2. triedy II/511 od kruhového objazdu po severný okraj zastavaného územia s číslom úseku 83152.

Tabuľka: Výsledky celoštátneho sčítania dopravy na sčítacích úsekoch vo vnútri obce Dvory nad Žitavou

ÚSEK	CESTA	OKRES	ŤAŽKÉ VOZIDLÁ	OSOBNÉ VOZIDLÁ	MOTOCYKLE	SPOLU
82282	75	Nové Zámky	901	4 262	29	5 192
83151	511	Nové Zámky	513	2 095	23	2 631
83152	511	Nové Zámky	534	2 577	35	3 146

Podľa celoštátneho sčítania dopravy, ktoré uskutočnila Slovenská správa ciest v roku 2022 boli na dopravných vstupoch do zastavaného územia obce definované 4 sčítacie úseky.

- Západný vstup do obce v smere od Nových Zámkov v koridore cesty I/75 s číslom úseku 82280.
- Východný vstup do obce v smere od obce Semerove v koridore cesty I/75 s číslom úseku 82290.
- Severný vstup do obce v smere od obce Bešeňov v koridore cesty II/511 s číslom úseku 83167.
- Južný vstup do obce v smere od obce Bajč v koridore cesty II/511 s číslom úseku 83150.

Tabuľka: Výsledky celoštátneho sčítania dopravy na sčítacích úsekoch na vstupe do obce Dvory nad Žitavou

ÚSEK	CESTA	OKRES	ŤAŽKÉ VOZIDLÁ	OSOBNÉ VOZIDLÁ	MOTOCYKLE	SPOLU
82280	75	Nové Zámky	1 339	7 616	43	8 998
82290	75	Nové Zámky	780	3 424	22	4 226
83167	511	Nové Zámky	538	2 214	50	2 712
83150	511	Nové Zámky	328	1 078	12	1 418

B.12.2.1 CESTA I. TRIEDY

CESTA 1. TRIEDY I/75 NOVÉ ZÁMKY – DVORY NAD ŽITAVOU – ŠAHY

Na prietahu zastavaným územím obce je dĺžka trasy cesty cca 1,5 km, v hraniciach k.ú. obce 8,25 km.

Na celom prietahu zastavaním územím obce je komunikácia vybudovaná pasportizačnej šírke 8,5 m, šírka jazdných pruhov 3,0 m a šírku spevnenej krajnice 0,75 m, čo zodpovedá kategórii MZ 8,5 v zmysle STN 73 6102 o technických podmienkach projektovania ciest účinné od 04/2024. Plytké odvodňovacie priekopy bez odtoku do recipientu sú vybudované len na vstupe a výstupe z obce, v priestore križovania s cestou II/511 sú vybudované vsakovacie vpuste. Uličný priestor je dostatočne široký, preto sú na prietahu vybudované obojstranné chodníky, ktoré sú od komunikácie oddelené zeleným pásom.

Mimo zastavaného územia obce má cesta podľa cestnej databanky v úseku od Nových Zámok po zastavené územie obce pasportizačnú šírku 8,5 m, šírku jazdných pruhov 3,5 m a šírku spevnenej krajnice 0,75 m, čo zodpovedá kategórii C 9,5 podľa STN 73 6101 o projektovaní miestnych ciest účinné od 04/2024.

Za obcou v smere na Vrábľe má pasportizačnú šírku 8,0 m, šírku jazdných pruhov 3,0 m a šírku nespevnenej krajnice 0,5m, čo zodpovedá kategórii C 7,5 podľa STN 73 6101 účinné od 04/2024.

V prípade návrhu nových križovatiek, resp. rekonštrukcií existujúcich križovatiek, je potrebné zabezpečiť dostatočnú územnú rezervu pre návrhové parametre križovatky a rozhl'ady v križovatke.

Dopravné napojenia navrhovaných lokalít na cesty I. triedy je v nižších stupňoch projektovej dokumentácie potrebné riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej cestnej siete v súlade s platnými STN a TP, s dôrazom na vzájomnú vzdialenosť križovatiek, autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, v samostatnej projektovej dokumentácii a zaslať SSC k zaujatiu stanoviska.

NAVHUJE SA:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C11,5/80.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ 13,5/60 vo funkčnej triede MZ1.
- Zabezpečiť minimalizovanie napojení na existujúcu cestu I/75.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Vybudovanie prvkov upokozenia dopravy na vstupoch do obce a na prietahu obcou.
- Zabezpečenie napojenia ulíc Malá Komárňanská a Dubová na štátnu cestu I/75 pomocou okružnej križovatky.
- Zabezpečenie napojenia účelovej komunikácie zabezpečujúcej obsluhu ČOV na štátnu cestu I/75.
- Do súčasného širkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.

B.12.2.2 CESTY II. TRIEDY

CESTA II/511 HURBANOVO – DVORY NAD ŽITAVOU – VRÁBLĚ

Regionálna komunikácia v správe Nitrianskeho samosprávneho kraja spája Partizánske v Trenčianskom kraji a Hurbanovo a Nitrianskom kraji.

Na prietahu zastavaným územím obce je dĺžka trasy komunikácie cca 3,4 km, v hraniciach k.ú. obce 7,04 km.

Na celom prietahu zastavaním územím obce je komunikácia vybudovaná pasportizačnej šírke 8,5m, šírka jazdných pruhov 3,0m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m, čo zodpovedá kategórii B3 MO 7,5 v zmysle STN 736102. Uličný priestor od južnej hranice zastaveného územia je dostatočne široký, preto sú na prietahu vybudované obojstranné chodníky, ktoré sú od komunikácie oddelené zeleným pásom. V úseku od okružnej križovatky po severnú hranicu riešeného územia je uličný priestor tvorený obojstrannými chodníkmi, ale len pravý chodník je od komunikácie oddelený zeleným pásom. Odvodnenie je umiestnené v zelených pásoch buď vo forme prirodzeného vsaku alebo ako plytkých rigolov.

Mimo zastavaného územia je komunikácia vybudovaná v pasportizačnej šírke 7,5m, šírku jazdných pruhov 3,25m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m čo zodpovedá kategórii C 7,5 podľa STN 73 6101 (04/2024).

CESTA 2. TRIEDY II/589 CHOTÍN – DVORY NAD ŽITAVOU (JUŽNÁ HRANICA OBCE) - KOLTA

Regionálna komunikácia v správe Nitrianskeho samosprávneho kraja spája cestu I/64, na ktorú sa napája v obci Chotín v Nitrianskom kraji s cestou I/75 v Kolte.

Cez územie obce prechádza len v krátkom úseku o dĺžke 2,06 km, pričom tvorí juhovýchodnú hranicu riešeného územia obce.

Komunikácia je vedená len mimo zastavaného územia obce, vybudovaná v pasportizačnej šírke 7,5m, šírku jazdných pruhov 3,25m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m čo zodpovedá kategórii C 7,5 podľa STN 73 6101 (04/2024).

Práce v styku s cestami II. a III. triedy je potrebné vykonať v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov v nadväznosti na vyhlášku č. 35/1984 Zb., ako i príslušné STN. Taktiež je potrebné postupovať v zmysle podmienok stanovené v STN 01 8020 Dopravné značky na pozemných komunikáciách, ako aj postupovať v zmysle vyhlášky MV SR č. 30/2020 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona NR SR č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky cestné stavby v súvislosti s cestami II. a III. triedy musia spĺňať príslušné STN.

NAVHRUJE SA:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C 9,5/80.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ 11,5/50 vo funkčnej triede MZ2.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupech do obce a na prietahu obcou.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Zachovať územnú rezervu pre vybudovanie nadjazdu na ceste II/511 ponad železničnú trať a pre napojenie cesty III/1491.
- Zachovať územnú rezervu pre napojenie areálu Mäspoma na ulicu Veľká Komárňanská na regionálnu cestu č. II/511, vybudovanie odbočovacích pruhov a autobusových zastávok.
- Úprava napojenia ulíc Malá Komárňanská, Tabaková a Jánosa Aranya na cestu II/511 – Okružná križovatka.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná-Okružná križovatka.
- Úprava križovatky Bešeňovská cesta s cestou II/511 pri Starom cintoríne pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.
- Do súčasného šírkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.

B.12.2.3 CESTY III. TRIEDY

CESTA 3. TRIEDY III/1492 DVORY NAD ŽITAVOU – BRANOVO

Regionálna komunikácia v správe Nitrianskeho samosprávneho kraja spája obec Dvory nad Žitavou so susednou obcou Branovo. Odpája sa od cesty II/511 v križovatke ulíc Bešeňovská – Branovská a Krajná. Dopravne obsluhuje obecný cintorín a v krajine aj ovocné sady a vinohrady.

Na prietahu zastavaným územím obce je dĺžka trasy komunikácie len cca 120 m, v hraniciach k.ú. obce 2,64 km.

Komunikácia v rámci zastavaného územia je vybudovaná v pasportizačnej šírke 6,5m, šírku jazdných pruhov 3,25m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m čo zodpovedá funkčnej triede C2 kategórií MO 7,5 v zmysle STN 73 6102 (04/2024). Komunikácia má pravostranný chodník. Odvodnenie je riešené do priekopy na ľavej strane

Komunikácia mimo zastavaného územia je vybudovaná v pasportizačnej šírke 7,0m, šírku jazdných pruhov 2.75m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m čo zodpovedá kategórií C 6,5 podľa STN 73 6101 (04/2024). Odvodnenie komunikácie je pomocou obojstranných priekop.

CESTA 3. TRIEDY III/1491 ŽELEZNIČNÁ STANICA DVORY NAD ŽITAVOU – CESTA II/511

Regionálna komunikácia v správe Nitrianskeho samosprávneho kraja spája železničnú stanicu v obci Dvory nad Žitavou s komunikáciou II/511.

Cez územie obce prechádza len v krátkom úseku o dĺžke 376 m.

Komunikácia mimo zastavaného územia je vybudovaná v pasportizačnej šírke 7,0 m, šírku jazdných pruhov 2,75 m a šírku spevnenej krajnice 0,25 m čo zodpovedá kategórií C 6,5 podľa STN 73 6101 (04/2024). Odvodnenie komunikácie je pomocou obojstranných priekop.

NAVRHUJE SA:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C 7,5/60.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ 8,0/50 vo funkčnej triede MZ3.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná-Okružná križovatka .
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na prietahu obcou.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Do súčasného širkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.

B.12.2.4 MIESTNE CESTY

Miestne cesty (komunikácie) sú v správe obce Dvory nad Žitavou. Tieto cesty sú priaznivom technickom stave. Sú dostatočne široké, väčšinou aj s obojstrannými chodníkmi a až na niekoľko malých výnimiek sú aj kvalitne spevnené.

Dominujú kategórie s krajnicami, s postrannou zeleňou, bez tzv. jednosmeriek. Jediná jednosmerná premávka je po komunikácii na Hlavnom námestí, kde sú umiestnené centrálné autobusové zastávky.

Prevažujú miestne obslužné komunikácie funkčných tried MO2 (C2) a MO3 (C3). Súčasťou je spravidla aj postranná komunikačná zeleň.

Kategórie a stav komunikácií boli zisťované obhliadkou v teréne. Označenie kategórie a funkčnej triedy komunikácií je uvádzané podľa platnej STN 73 6110 (04/2024). Vo viacerých prípadoch nie sú skutočné parametre komunikácie zhodné s parametrami, ktoré pre danú kategóriu a funkčnú triedu uvádza platná STN. Uvedená kategória preto nie vždy zodpovedá skutočnému širkovému usporiadaniu komunikácie, nakoľko boli realizované v dávnejšom období.

Tabuľka: Zaradenie miestnych ciest do funkčných tried

ulica	trieda	č. cesty	funkčná trieda	usporiadanie
1. Nový svet	M	-	MO3	MO - 7,0/30
2. Nový svet	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Agátová	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Atillu Józsefa	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Bešeňovská cesta	M	-	MO2	MO - 7,5/30 MO - 6,5/30
Brezová	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Cesta družby	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Družstevná	M	-	MO2	MO - 8,0/50
Dubová cesta	M	-	MO2	MO - 8,0/50
Fajková	M	-	MO3	nespevnená

ulica	trieda	č. cesty	funkčná trieda	usporiadanie
Furmanská	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Hlavné námestie	M	-	MN1	MN1
Hlboká cesta	M	-	MO2	MO - MZ 7,5/30
Hviezdoslavova	M	-	MO3	MO - 7,0/30
J. A. Komenského	M	-	MO3	MO - 7,0/30
J. Dózsu	M	-	MO2	MO - 7,5/30
J. G. Tajovského	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Jána Szabóa	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Jánosa Aranya	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Jókaiho	M	-	MO3	nespevnená
K. Mikszátha	M	-	MO3	MO3 - 7,0/30
Kováčska	M	-	MO3	MO - 6,0/30
Krajná	M	-	MO3	MO - 6,5/30 MO - 8,0/30 MO - 7,0/30
Krátka	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Krivá	M	-	MN2	nespevnená
Krivánska	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Križna	M	-	MO3	MO - 6,0/30
Kukučínova	M	-	MO3	MO - 7,0/30
L. Štúra	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Lastovičia	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Malá	M	-	MO3	MO - 5,5/30
Malá Komárňanská	M	-	MO2	MO - 8,0/50
nám. Juraja Dózsu	M	-	MO2	MO2 - 7,5/30 MO - 6,5/30
Okružná	M	-	MO3	MO - 7,0/30
P. Jilemnického	M	-	MO3	MO - 8,0/50
Pekárska	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Petöfiho	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Pod Záhradami	M	-	MO2	MO - 7,5/30
Ružová	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Skautov	M	-	MO3	MO - 6,0/30
Sklený vrch	M	-	MO3	nespevnená
Sládkovičova	M	-	MO3	MO - 6,5/30
Slávičia	M	-	MO3	nespevnená
Sokolská	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Športová	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Štadiónová	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Tabaková	M	-	MO2	MO - 7,0/30
Trstená	M	-	MO2	MO - 7,0/30
Tyršova	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Za pekárnou	M	-	MO3	nespevnená
Záhradná	M	-	MO3	MO - 7,0/30
Žitavská	M	-	MO3	MO - 6,5/30 nespevnená
Žombék	M	-	MO3	MO - 7,0/30

NAVHUJE SA:

Pri riešení miestnych komunikácií je potrebné riešiť najmä nasledovné:

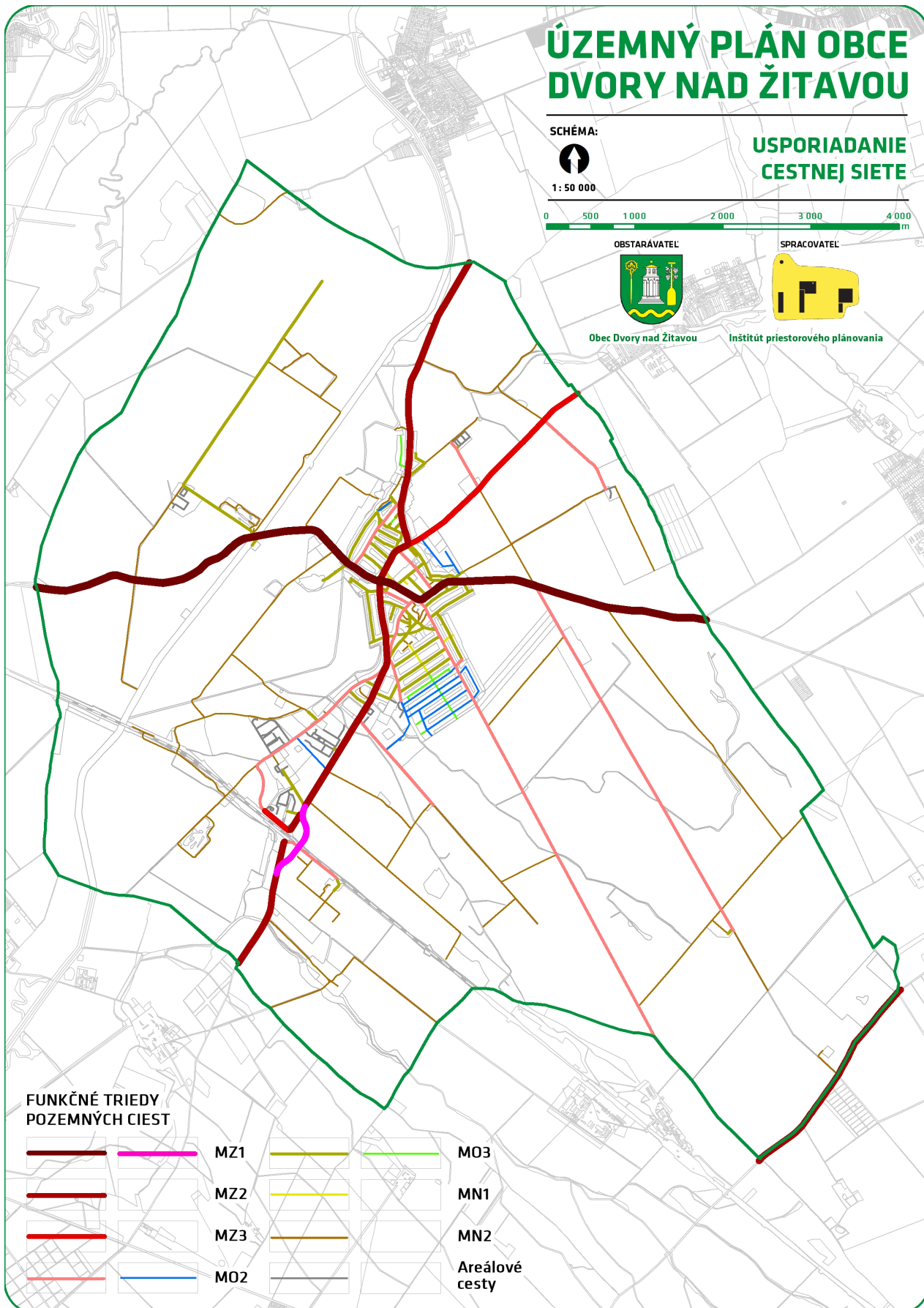
- Dobudovať otočky na zaslepených koncoch.
- Rekonštruovať úzke premostenia vodných tokov.
- Dobudovať odvodnenia.
- Riešiť odvodnenie do vsakovacích jám.
- Minimalizovať napojenia na štátne cesty.
- Nové cesty realizovať v zmysle STN.

- Koncipovať v kontexte bezpečných a segregovaných cyklotrás.
- Zachovať územnú rezervu pre ulice Dubová cesta, Malá Komárňanská a Hlboká cesta v kategórií MZ 8,0/50 funkčnej triedy MO2 (C2) s návrhom na segregovanú cyklocestičku.
- Zachovať územnú rezervu pre ulice Trstenná, Tabaková v kategórií MZ 8,0/50 funkčnej triedy MO2 (C2) s návrhom na segregovanú cyklocestičku pre nové rozvojové lokality.
- Zachovať územnú rezervu pre predĺženie Fajkovej ulice v kategórií MO3 4,25 s využitím pre cyklistickú dopravu.

SCHÉMA
USPORIADANIE CESTNEJ SIETE

B.12.2.5 AREÁLOVÉ A ÚČELOVÉ KOMUNIKÁCIE

Samostatnú kategóriu tvoria vnútroareálové a účelové komunikácie, umiestnené najmä mimo zastavaného územia obce. Ich funkciou je dopravné – obslužné sprístupnenie, resp. napojenie výrobných areálov, poľnohospodárskych dvorov, osád, hospodárskych majerov a rekreačných areálov prostredníctvom cestnej komunikačnej siete.

B.12.2.6 NESPEVNENÉ POĽNÉ A LESNÉ CESTY

Poľnohospodársky charakter prevažne orných pôd obce predurčuje aj pohyb hospodárskych vozidiel, ktoré zabezpečujú orbu, výsev, žatvu, resp. celkové obhospodarovanie úrodných pôd Podunajskej nížiny. I keď sa môžu poľné cesty z roka na rok v priestore meniť, tieto nespevnené cesty spravidla kopírujú morfológiu terénu, reagujú na vlastnicke vzťahy a prirodzene členia krajinu na obhospodarované celky. Týmto zaužívaným trasami treba počítať aj do budúcnosti.

B.12.3 LETECKÁ DOPRAVA

Najbližšie prevádzkované vnútroštátne verejné letisko je v Nových Zámkoch. Jeho ochranné a bezpečnostné pásma zasahujú aj do riešeného územia obce Dvory nad Žitavou na západnom okraji obce.

- Dostupnosť obce osobným automobilom po cestnej sieti v ideálnej premávke ku medzinárodnému letisku Bratislava predstavuje cca 80 min.
- Dostupnosť obce osobným automobilom po cestnej sieti v ideálnej premávke ku medzinárodnému letisku a Budapešť predstavuje 105 min.

V riešenom území sa nachádza osobitné letisko Dvory nad Žitavou. Situované je v blízkosti bývalej farmy ošipaných vo východnej časti katastra obce. V minulosti bolo hojne využívané pre leteckom hnojení a pre ošetrovanie plodín (PHSR 2016-2022). Vzletovú a pristávaciu dráhu (VPD) osobitného letiska tvorí zachovalá asfaltová plocha. V súčasnosti je pokrytá nánosmi stavebného štrku, zrejme sa jedná o nelegálnu skládku/sklad, jej možnosti sú preto obmedzené. Ochranné a bezpečnostné pásma boli zrušené.

Ochranné pásmo pôvodného letiska Dvory nad Žitavou pre letecké práce v poľnohospodárstve boli zrušené. V zmysle § 29 a 30 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je potrebný súhlas Dopravného úradu, ak ide o nasledovné:

- Stavby a zariadenia, ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť ochranné pásma Letiska Nové Zámky.
- Stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom.
- Stavby alebo zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu.
- Zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice.
- Zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje.

NAVHRUJE SA:

- Pri návrhoch rešpektovať ochranné pásma Letiska Nové Zámky.
- Obnoviť prevádzkyschopnosť osobitného letiska Dvory nad Žitavou, zabezpečiť občiansku vybavenosť letiska, vrátane nárokov na statickú dopravu a napojiť ho na existujúcu komunikačnú sieť.
- V prípade zámeru znovusprevádzkovania osobitného letiska Dvory nad Žitavou je potrebné pri návrhu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v okolí osobitného letiska (cca 1 km do všetkých strán od pásu vzletovej a pristávacej dráhy osobitného letiska) zohľadňovať požiadavky vyhlášky Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 28/2020 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických parametroch osobitného letiska, ochranných pásmach osobitného letiska a o používaní osobitných letísk na voľnosť prekážkových rovín a plôch. Prekážkové roviny a plochy vymedzujú vzdušný priestor v okolí osobitného letiska, ktorý musí byť udržiavaný bez prekážok, a to stanovením maximálnych výšok objektov (stavby, zariadenia nestavebnej povahy /vrátane použitia stavebných

mechanizmov pri realizácii stavieb a použitia iných mechanizmov/, porast a pod.) tak, aby mohla byť letecká prevádzka vykonávaná bezpečne, a aby sa zabránilo vytváraniu prekážok, v dôsledku ktorých by sa stalo osobitné letisko nepoužiteľným.

B.12.4 VODNÁ DOPRAVA

Vnútrozemská plavba predstavuje prevádzku plavidiel na vnútrozemských vodných cestách a v prístavoch, vrátane činností súvisiacich s touto prevádzkou. Vodná doprava sa uskutočňuje na vodných cestách. Vnútrozemskú vodnú cestu predstavuje vodný tok alebo iná vodná plocha, ako sú povrchové, podzemné a banské vody, ktoré sú splavné pre daný typ plavidla v zmysle Vyhlášky č. 22/2001 Z. z. Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaradení vodných ciest a ich jednotlivých úsekov do príslušných tried podľa klasifikácie európskych vodných ciest.

Vodné cesty sa zaraďujú do tried podľa klasifikácie vodných ciest miestneho významu a medzinárodného významu. Trieda vodnej cesty určuje, pre aké najväčšie plavidlo alebo zostavu plavidiel sú na vodnej ceste utvorené podmienky na ich bezpečnú a plynulú prevádzku. Vodné cesty, na ktorých je sledovaná a udržiavaná splavnosť, sa považujú za sledované vodné cesty. Najbližšie lokalizovanou sledovanou vodnou cestou je rieky Nitra, pretekajúca cez územie mesta Nové Zámky. Ostatné vodné cesty sa považujú za nesledované.

- Sledovaná vodná cesta V1a rieky Nitra, v úseku od zaústenia do Váhu po mesto Nitra.
- Nesledovaná vodná cesta rieky Stará Žitava, prechádzajúca cez severozápadnú časť riešeného územia Dvory nad Žitavou.
- Nesledovaná vodná cesta Branovský potok, ako ľavostranný prítok Žitavy. Severne od obce Dvory nad Žitavou ústi v nadmorskej výške 112,6 m n. m. do Starej Žitavy.

RIEKA NITRA

V Konceptii rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky sa v NSK ako Ostatné vodné cesty Slovenskej republiky uvádza, že splavnenie dolných úsekov vodnej cesty Nitra. Keďže ide o úseky vodných ciest, ktoré nadväzujú na vodné cesty Dunaj a Váh, termíny prípravy a začatie výstavby, sú podmienené zosúladením postupov s výstavbou dunajskej a vážskej vodnej cesty, vrátane zhodnotenia efektívnosti a ekonomickej opodstatnenosti výstavby splavnenia dolných úsekov tejto vodnej cesty.

RIEKA STARÁ ŽITAVA

Rieka Žitava predstavuje nesledovanú vodnú cestu. Má dĺžku 99,3 km s celkovou plochou povodia 1 244 km², pričom priemerný prietok v obci Vieska nad Žitavou 2,5 m³/s a 3 m³/s v ústí. Pramení v Pohronskom Inovci, v podcelku Lehotská planina, na severnom svahu Kamenného vrchu (696,4 m n. m.) v nadmorskej výške približne 625 m n. m., juhozápadne od stredu obce Veľká Lehota. Preteká územím okresov Žarnovica, Zlaté Moravce, Nitra, Nové Zámky a Komárno. Je ľavostranným prítokom sledovanej vodnej cesty rieky Nitry, v povodí Váhu. Je to vrchovinovo-nížinný typ rieky so širokou riečnou nivou.

Rieka Žitava má potenciál na vodný turizmus, ktorý predstavuje moderný prvok ktorý vytvára nové prepojenia medzi turistickými bodmi a prináša nový pohľad na krajinu. Postupným vybudovaním prístavov a marín s požičovňami lodí je ako atraktívny prvok oddychu a aktívneho cestovného ruchu.

NAVHRUJE SA:

- Vytvorenie prístupového bodu k rieke Stará Žitava s občianskou vybavenosťou.

B.12.5 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Osobná železničná stanica s pravidelnou prepravou osôb sa nachádza priamo v katastrálnom území obce. Denne zastavuje v obci 9 párov vlakov (smer Nové Zámky, resp. Štúrovo).

Na juhu katastrálneho územia obce sa nachádza železničná trať, ktorá je súčasťou trate č. 120 (Bratislava – Galanta – Nové Zámky – Štúrovo), ktorá je súčasťou medzinárodného nákladného železničného koridoru RFC 7 a RFC 11. Jedná sa o dvojkoľajnú, elektrifikovanú trať, povolená rýchlosť je 120km/h.

Dôležitá je potreba podpory verejnej hromadnej prepravy osôb medzi intravilánom obce a železničnou stanicou, ktorá v súčasnosti úplne absentuje. Vzdialenosť medzi železničnou stanicou a obecným úradom (centrom obce) je až 3,5 km. O potrebe integrácie dopravy v kraji upozorňuje najmä dokument Územný generel dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja (2017).

Dostupnosť obce osobným automobilom po cestnej sieti v ideálnej premávke k najbližšej železničnej stanici, kde zastavuje vlak typu EC/IC/EN/Ex, t.j. k železničnej stanici Nové Zámky predstavuje cca 8 min.

Miesta výstavby nachádzajúce sa v ochrannom pásme dráhy, prípadne v blízkosti dráhy, môžu byť ohrozené negatívnymi vplyvmi a obmedzeniami (hluk, vibrácie, vplyv prevádzky trakcie) spôsobenými bežnou železničnou prevádzkou. To znamená že súčasťou akejkol'vek výstavby v blízkosti železničnej trate, prípadne v ochrannom pásme dráhy, musia byť navrhnuté aj opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. na navrhovanú výstavbu. Pri navrhovaní týchto opatrení je potrebné vychádzať z maximálnej prevádzkovej kapacity železničnej trate. Náklady na realizáciu týchto opatrení hradí investor navrhovanej výstavby, a to aj v prípade, že predmetné opatrenia budú musieť byť vykonané priamo na zariadeniach železničnej trate. Počas realizácie stavby nebude investor vyžadovať od ŽSR ďalšie zmierňujúce a kompenzačné opatrenia na zmiernenie, či elimináciu negatívnych vplyvov. Po realizácii stavby v uvedenom území jej vlastníci nebudú môcť voči prevádzkovateľovi železničnej trate uplatňovať akékoľvek požiadavky na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky, a to ani v prípade, že pred navrhovanou výstavbou nebolo potrebné v zmysle projektovej dokumentácie realizovať takéto opatrenia, pretože negatívne vplyvy železničnej dopravy v čase realizácie predmetnej navrhovanej výstavby boli známe.

NAVHUJE SA:

- Zachovať jestvujúce objekty a zariadenia ŽSR.
- Novovytvorené križovania komunikácií s traťou budú riešené ako mimoúrovňové.
- Existujúce priecestia budú doplnené zabezpečovacími zariadeniami.
- Zachovať územnú rezervu na modernizáciu železničnej trate č. 130 na traťovú rýchlosť 200 km/h podľa Štúdie realizovateľnosti IV. Paneurópskeho železničného koridoru štátna hranica ČR/SR - Kúty - Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo/Komárno - štátna hranica SR/MR. V rámci modernizácie sa počíta s úpravou existujúceho smerového oblúka trate v žkm 150,599 – 150,842 (posun južným smerom o cca 4 m), nahradenie železničného prejazdu v žkm 151,389 (pol'ná cesta) komunikáciou alebo cestným nadjazdom, vybudovaním podchodu pre peších v žkm 151,860 a nahradením existujúceho priecestia v žkm 152,250 cestným nadjazdom.
- Rešpektovať územnú rezervu pre modernizáciu ŽST Dvory nad Žitavou podľa Štúdie realizovateľnosti IV. Paneurópskeho Železničného koridoru štátna hranica ČR/SR - Kúty - Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo/Komárno - štátna hranica SR/MR.
- Rezervovať plochu na vybudovanie parkoviska pre individuálnu automobilovú dopravu.
- Pre ďalší rozvoj občianskej vybavenosti a obytného bývania umiestňovať novovytvorené stavby mimo najvyššej prípustnej hladiny hluku spôsobenej železničnou dopravou.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy.

B.12.6 VEREJNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Verejná autobusová doprava v obci je zabezpečovaná prostredníctvom prímestskej autobusovej dopravy (PAD), ktorú zabezpečuje výlučne spoločnosť ARRIVA Nové Zámky, a.s. Najviac spojov PAD premáva na trase Nové Zámky – Dvory nad Žitavou (zastávky Mostná a ObÚ). Významný je smer Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Bešeňov – Dolný Ohaj, resp. Veľké Lovce - 31 spojov obojsmerne počas pracovných dní (6 až 12 cez víkendy). Spoj pokrýva severnú časť obce (zastávky dolný koniec a starý cintorín). Nasleduje smer Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Branovo - 27 spojov obojsmerne počas pracovných dní (4 cez víkendy) cez zastávku cintorín a ovocný sad. Len 5 spojov (linky 404415, obojsmerne) počas pracovných dní premávajú na trase Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Dubník, resp. Rúbaň, resp. Strekov. Tieto spoje zároveň pokrývajú dopravnú obslužnosť juhovýchodnej časti intravilánu obce (Dubová cesta) s centrom obce (Hlavné námestie). Juhozápadná časť obce s poľnohospodársko-priemyselnými areálmi (zastávky mlyn, č.d.23, Novogal, Agropros, Papriková ul., Mäspoma) je vykrytá 2 spojmi (ráno a poobede - spojmi linky 404411, jednosmerne, okruhom). Celkom absentuje dopravné prepojenie železničnej stanice s centrom obce (vzdialenosť asi 3,5 km), z pôvodnej autobusovej zastávky ostalo len torzo. Ostatné územie intravilánu obce je vhodne pokryté zastávkami, o čom svedčia izochrony dostupnosti 500 m. Viď grafická časť dokumentácie.

Tabuľka: Vybrané ukazovatele verejnej autobusovej dopravy obce Dvory nad Žitavou

Indikátor	2001	2011	2017
Počet autobusových zastávok na 1 km ² zastavaného územia obce	18	17	15
Počet obyvateľov obce na 1 autobusovú zastávku	178	175	157

Zdroj: http://gis.donauregionen.net/nsk_mvc/

NAVRHUJE SA:

- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy.
- Zavedenie dopravného prepojenia železničnej stanice a juhozápadnej časti obce s centrom obce prostredníctvom verejnej autobusovej dopravy.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy pri železničnej stanici.
- Úprava existujúcich zastávok v zmysle normy STN 736425.
- Súčasný stav v priestorovo vymedzenom a obmedzenom území nezodpovedá požiadavkám na bezpečný pohyb peších, cestujúcich a ani vozidiel verejnej dopravy.
- V návrhu sú ponechané rovnaké trasy pre prímestskú autobusovú dopravu ako v súčasnosti.
- Smerovanie liniek prímestskej autobusovej dopravy musí zabezpečovať dopravu z hlavných dopravných smerov.
- Vybudovanie zastávkových zálivov na cestách I. a II. triedy.

SCHÉMA
PRÍMESTSKÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
DVORY NAD ŽITAVOU

KONCEPT

SCHÉMA:

PRÍMESTSKÁ
AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

0 445 890 1 780 2 670 3 560 m

OBSŤARÁVATEĽ

Obec Dvory nad Žitavou AUREX spol. s r.o.

SPRACOVATEĽ

LEGENDA

- zastávka PAD
- zastávka PAD - návrh
- linka PAD
- izochróna 500m
- hranica riešeného územia
- železničná dráha
- cestná sieť
- zastavané územie
- les
- vodná plocha

B.12.7 CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Značené cyklotrasy sa v obci nenachádzajú. I tak však prítomnosť bicyklov súčasťou každodenného života obce.

Cyklistickú infraštruktúru obce Dvory nad Žitavou môžeme rozdeliť na obecnú cyklo dopravnú infraštruktúru, cyklo dopravnú infraštruktúru medzi susednými obcami a mestom Nové Zámky a cykloturistickú infraštruktúru koridoru rieky Stará Žitava.

- Obecná cyklistická infraštruktúra nie je v rámci zastavaného územia obce Dvory nad Žitavou osobitne vyčlenená. Cyklisti sú riadnymi účastníkmi cestnej premávky a z tohto dôvodu nie je rozšírená medziobecná cyklo doprava za zamestnaním alebo do škôl.
- V prípade cyklo dopravnéj infraštruktúry medzi susednými dedinami obce Dvory nad Žitavou a mestom Nové Zámky sa sekundárne využívať aj na cykloturistiku.
- Turistická cyklo doprava je sústredená hlavne k toku rieky Žitava s napojením na cyklokoridor rieky Nitra.

REGIONÁLNE ASPEKTY CYKLISTICKEJ DOPRAVY NITRIANSKEHO KRAJA

Nitriansky samosprávny kraj má spracovaný Územný plán regiónu, ako aj územný generel dopravy. Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja, s ktorým musí byť Územný plán obce Dvory nad Žitavou v súlade, navrhuje dve cyklotrasy. Jednu pozdĺž rieky Žitava, druhú popri koridore cesty I/75 od Nových Zámkov do Semerova. Územný generel dopravy Nitrianskeho kraja, ako prehliabujúci územnoplánovací podklad systematizuje a hierarchizuje cyklotrasy v zmysle platného územného plánu regiónu, ako aj prijatej Stratégie rozvoja cyklotrás a cyklo dopravy v NSK na 2016-2020, ktoré dopĺňa o známe projektové zámery. Pre riešené územie obce Dvory nad Žitavou navrhuje nasledovné:

- Miestna cyklotrasa zeleného značenia, vedená popri koridore cesty I/75 od západnej hranice obce s Novými Zámkami do zastavaného územia obce, cez Mostnú ulicu na kruhový objazd, ďalej po Hlavnej ulici, odkiaľ sa stáča juhovýchodným smerom do Dubovej cesty až do obce Pribeta.
- Spojovacia cyklotrasa žltého značenia, vedená od kruhového objazdu severným smerom Branovskou cestou pozdĺž koridoru cesty III/1492 do Branova.
- Lokálna cyklotrasa fialového značenia, vedená od križovania ulíc Hlavná – Koltánská a Dubová cesta popri koridore cesty I/75 cez východnú hranicu obce až do susedných dedín Jásová.
- Lokálna cyklotrasa fialového značenia, vedená pozdĺž rieky Žitava.

CYKLOKORIDOR RIEKY ŽITAVA

V koridore rieky Žitava, v južnej a centrálnej časti regiónu Nitrianskeho kraja sú popri rieke vybudované ochranné hrádze a účelové komunikácie, ktoré vytvárajú potenciál vybudovania čiastkových úsekov cyklo dopravnéj trasy.

V súčasnosti na trase nie sú realizované žiadne cyklo dopravné riešenia. Súvislý úsek medzi Slepčanmi a Veľkou Lehotou je vyznačený ako cykloturistická trasa v dĺžke 27,5 km. Požitavská cyklomagistrála má evidenčné číslo 045. Na prepojenie miest Nitra a Vrábľa je spracovaný cyklo dopravný projekt a prepojenie mesta Nitra s mestom Vrábľa sa pripravuje na pôde NSK. Projekt je plánovaný ako cyklo dopravný, celková dĺžka trasy je 18 km. Trasa je plánovaná v katastrach mestských častí Nitry (Nitrianske Hrnčiarovce, Janíkovce), ďalej v obciach Golianovo, Malý Cetín, Veľký Cetín, Paňa a mesto Vrábľa.

PODMIENKY UMIESTNENIA CYKLOTRÁS NA OCHRANNÝCH HRÁDZACH

Všeobecne pre zámery využívania koruny ochranných hrádzí pre účely trasovania cyklistických cestičiek je nutné akceptovať, resp. zohľadniť upozornenia Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p.(SVP) a ktoré je potrebné dohodnúť do jednotlivých dokumentácií pre realizáciu cyklotrás, najmä v nasledujúcich okruhoch

- Úpravy koruny hrádze, resp. svahov pri zjazdoch navrhnuť pre zaťaženia min 30ton pre účely prejazdu mechanizácie SVP.
- Niveletu koruny navrhnuť v jednotnom sklone s navýšením min 20cm so zarovnaním presadnutých úsekov.
- Využívaním vodohospodárskych objektov na športovo - turistické účely nemôže byť ohrozený a obmedzený ich primárny účel. SVP má na trvalé vstupné právo na objekty SVP, ako aj právo na realizáciu investičných a neinvestičných aktivít na vodohospodárskom majetku.

- Stavebník, resp. prevádzkovateľ cyklotrasy na korune hrádze je povinný strieť bez nároku na uhradenie prípadných škôd vyniknutých s činnosťou našej organizácie.
- Pohyb osôb po cyklotrase a vodohospodárskych objektoch je povolený na vlastné riziko. SVP nezodpovedá za škody vzniknuté na majetku tretích osôb vrátane ujmy na zdraví.
- V prípade vzniku škôd na majetku, prípade ujmy na zdraví tretích osôb pri užívaní cyklo cesty nájomca/prevádzkovateľ preberá právnu zodpovednosť za ich úhrady.
- Na vjazdoch na cyklotrasy umiestnenej na ochrannej hrádzi musia byť informačné tabule o zásadách pohybu cyklistov po cyklocestičke.
- Vykonávanie potrebnej údržby a opráv cyklocesty zabezpečuje jej prevádzkovateľ na vlastné náklady.
- Správca hrádze si vyhradzuje právo na obmedzenie, prípadne uzatvorenie vsypu cyklistov na cyklocestičku umiestnenej na hrádzi.
- V prípade, že v dôsledku aktivít na vodohospodárskom majetku príde k poškodení zariadení cyklocestičky, správca vodného toku nemá povinnosť uviesť ju do pôvodného stavu.
- Prevádzkovateľ musí zabezpečiť zber a odvoz odpadkov z celej dĺžke cyklocestičky.
- K umiestneniu cyklocestičky je nutné vypracovať protipovodňový plán.
- Umiestnenie cyklocestičky na ochranných hrádzach, prípadne ostatných vodohospodárskych zariadení je možné výlučne so súhlasom správcu vodného toku.
- Všetky cyklotrasy musia spĺňať príslušné STN.
- Cyklotrasy je potrebné umiestňovať mimo telesa cesty I. triedy, realizovať v zmysle platných STN a TP. Musia byť navrhnuté samostatne, fyzicky oddelené od cesty I. triedy a jej dopravného priestoru. Cyklotrasu spracovať v samostatnej projektovej dokumentácii a zaslať SSC na vyjadrenie.

NAVHRUJE SA:

- Vybudovanie cyklotrás s napojením na miesta zamestnania, škôl a služieb z okolitých obcí v vzdialenosti max. 5-6 km. Nutnosť koordinácie s miestnymi samosprávami, tak aby boli realizované zmysluplné cestičky a trasy.
- Vybudovanie miestnej cyklotrasy, ktorá bude vedená popri koridore cesty I/75 od západnej hranice obce s Novými Zámkami do zastavaného územia obce, cez Mostnú ulicu na kruhový objazd, ďalej po Hlavnej ulici, odkiaľ sa stáča juhovýchodným smerom do Dubovej cesty až do obce Pribeta.
- Vybudovanie spojovacej cyklotrasy, vedená od centrálneho námestia severným smerom Branovskou cestou pozdĺž koridoru cesty III/1492 do Branova.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude vedená od križovania ulíc Hlavná – Kolčanská a Dubová cesta popri koridore cesty I/75 cez východnú hranicu obce až do susedných dedín Jásová.
- Vybudovanie cyklotrasy pozdĺž železničnej trate pre realizáciu cyklotrasy oblastného významu (žlté značenie) v smere od železničnej stanice Dvory nad Žitavou do mesta Nové Zámky.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude vedená pozdĺž rieky Stará Žitava.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude spájať centrum obce s juhozápadnou časťou obce a železničnou stanicou po ulici Hlboká cesta – Malá a Veľká Komárňanská.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude spájať centrum obce s juhovýchodnou časťou obce (futbalový štadión) po ulici Malá Komárňanská - Tabaková.
- Zachovať územnú rezervu pre predĺženie Fajkovej ulice v kategórii MO 4,25 s využitím pre cyklistickú dopravu.

B.12.8 STATICKÁ DOPRAVA

Statická doprava je vo vidiecky osídlenej obci riešená predovšetkým na vlastných pozemkoch rodinných domov. S rastúcim intenzitou dopravy, ako aj stupňom automobilizácie však čoraz viac vozidiel parkuje vo verejnom uličnom priestore. Parkovacia politika v obci definovaná nie je.

Koncentrované odstavne a parkovacie plochy verejného charakteru sú situované hlavne v centrálnej polohe obce. Na hlavnom námestí boli zrealizované alebo rekonštruované nové plochy pre obyvateľov aj návštevníkov obce. Pred obecným úradom, pri kostole ako aj pri penzióne Žitava. Plochu statickej dopravy tu reprezentuje aj parkovisko pred potravinami COOP Jednota.

Prevádzky a zariadenia občianskej vybavenosti alebo aktivitami hospodárstva sú taktiež zriadené plochy pre parkovanie. I keď sú verejne prístupné, spravidla sú umiestnené na vlastných pozemkoch majiteľa alebo prevádzkovateľa.

Parkovacie plochy sú takto vybudované v kombinácii so zásobovacími a manipulačnými plochami pri objektoch vybavenosti a administratívy, pred objektmi predajní a pohostinstiev, pri cintoríne, pred areálmi družstiev, pred živočíšnymi farmami, pri centrálnych autobusových zastávkach a v menšom rozsahu pred futbalovým ihriskom a pri prevádzkach dopravnej infraštruktúry.

Pred železničnou je lokalizovaná rozsiahla spevnená plocha, ktorá má potenciál pre realizáciu záchytného parkoviska Novozámockej aglomerácie, najmä z pohľadu integrácie verejnej dopravy s presunom na železnicu ako terminálu integrovanej dopravy.

NAVRHUJE SA:

- Úprava existujúcich parkovacích miest v zmysle platných predpisov a noriem.
- Spracovanie koncepcie rozvoja statickej dopravy a následná implementácia prostredníctvom parkovacej politiky obce.
- Parkovacie zóny by mali byť opatrené modernými technológiami pre výber parkovného prostredníctvom parkovacieho automatu alebo webovej aplikácie virtuálne parkovacie hodiny. Identifikácia parkujúceho je na základe registračnej značky (SPZ/ RZ) vozidla. Kontrola oprávnenia na parkovanie prebieha automaticky pomocou monitorovacieho systému.
- Nové lokality rozvoja bývania RD a BD, občianskej vybavenosti, ale aj lokality v zónach priemyselnej výroby a logistiky majú riešiť nároky na parkovanie a odstavovanie vozidiel na vlastných plochách a v objektoch, čo musí byť dokumentované v podrobnejších dokumentáciách ÚPN-Z a v PD.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy pri železničnej stanici.

B.12.9 PEŠIA DOPRAVA

Sieť pešej dopravy chodcov vo vnútri zastavaného územia obce je pomerne priaznivo vybudovaná. A to nielen pozdĺž trás hlavných štátnych a regionálnych komunikácií, ale aj po trasách miestnych obslužných komunikácií, s obojstranne osadeným chodníkom. Chodníky sú od vozoviek oddelené pásmi zelene premenlivej šírky, v ktorých sú zriadené aj jarky a priekopy na odvedenia dažďových vôd.

Dominantne peší charakter majú aj priestranstvá v centrálnej polohe obce, a to na Hlavnom námestí, medzi kostolom a farou, resp. múzeom obce, pri Obecnom úrade, ako aj vlastné plochy okolo kostola.

NAVRHUJE SA:

- Zlepšovať podmienky pohybu chodcov a znižovať riziká nehôd na cestných prietahoch.
- Navrhovať vhodne umiestnené ochranné ostrovčeky a vysunuté chodníkové plochy v križovatkách a medzikrižovatkových priestoroch.
- Sústrediť sa na dva potencionálne bulváre v líniiach prietahov ciest I/75 a II/511.
- Dobudovať chodníky pozdĺž komunikácií ideálne s väzbou na centrum obce a s nadväznosťou na zelené verejné priestory, aby sa vytvorili bezpečné, esteticky dotvorené kvalitné priestory pre prechádzky.

B.13 NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA

B.13.1 VODNÉ HOSPODÁRSTVO

B.13.1.1 VODNÉ TOKY A NÁDRŽE

Katastrálne územie obce spadá do povodia toku Stará Žitava, ktorý tečie mimo intravilánu obce. Jej tok bol upravený a obostavaný zemnými ochrannými hrádzami. Do Starej Žitavy sa vlieva sieť menších odvodňovacích kanálov: na severe Branovský potok, na juhu Mikulášsky, Turecký a Dvorský kanál.

Správcom vodných tokov a povodia je Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. odštepný závod Piešťany. V územnej pôsobnosti tejto organizácie sa v riešenom území k. ú. Dvory nad Žitavou nachádzajú nasledovné vodné toky a vodné stavby:

- Časť ľavostrannej ochrannej hrádze vodohospodársky významného vodného toku Stará Žitava s č. hydrologického poradia 4-21-13-77, zaradený do hydrologického povodia č. 4-21-13-061.
- Časť drobného vodného toku Pribetský kanál, s č. hydrologického poradia 4-21-18-83, zaradený do hydrologického povodia č. 4-21-18-014 (navrhnutý na delimitáciu od Hydromeliorácií, š. p., kde je evidovaný pod číslami 5204207001-kanál Ragonya a 5207055001-kanál Z7D).
- Drobné vodné toky, bočné prítoky Pribetského kanála s č. hydrologického poradia 4-21-18-89-3,4; zaradené do hydrologického povodia č. 4-21-18-014.

Katastrálnym územím obce pretekajú uvedeným správcom spravované vodohospodársky významné vodné toky Stará Žitava a Branovský potok. Zoznam vodohospodársky významných vodných tokov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z.

- V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného je potrebné rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z. z. a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 7 5 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.
- V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je potrebné zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Stará Žitava 10 metrov a Branovský potok 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne.
- V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacim vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí.
- Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.
- Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných vodných tokoch sú pozemky do 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z. z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie resp. dopravné vybavenie akéhokolvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok, navrhovať:

- Ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.) v súběhu s vodným tokom a s následným (jedným spoločným) križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku.
- Ako dopravné a technické riešenie, ktoré bude prednostne využívať už vybudované mostné objekty.
- Križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“.

- Za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť so správcom toku.

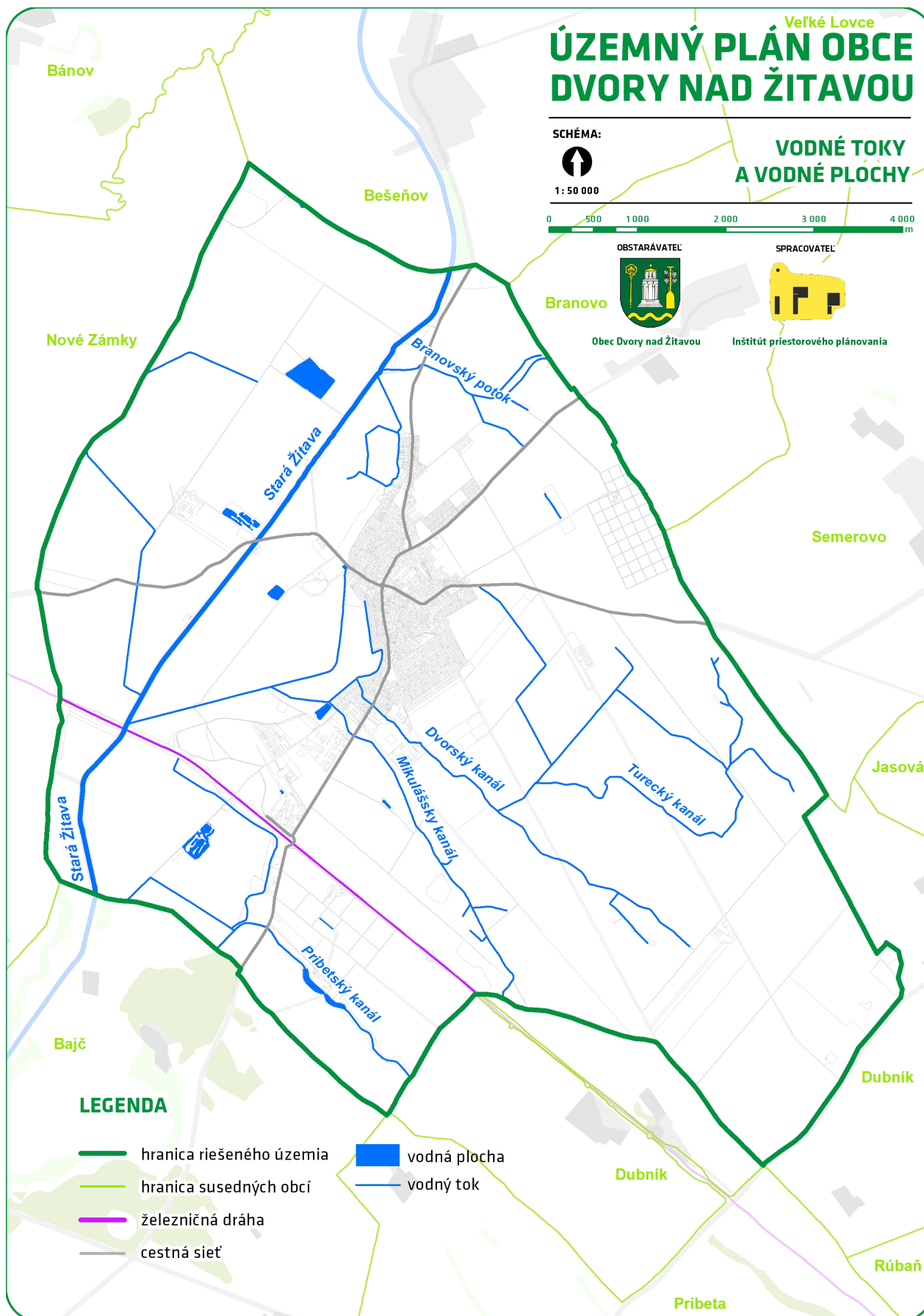
Problematika protipovodňovej ochrany je spracovaná v rámci kapitoly venovanej záujmom obrany štátu, v podkapitole B.10.4 Ochrana pred povodňami.

Ochranné a bezpečnostné pásma vodných tokov, vrátane pobrežných pozemkov, sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov na pobrežných pozemkoch a v rozsahu ochranného pásma je potrebné odsúhlasiť Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p..

SCHÉMA
VODNÉ TOKY A VODNÉ PLOCHY

B.13.1.2 ZÁSOBOVANIE VODOU**SÚČASNÝ STAV**

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť v plnom rozsahu. Sieťou verejného vodovodu je pokryté celé územie intravilánu obce. Sieť spravuje ZsVAK (Západoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.), odštepný závod Nové Zámky.

Tabuľka: Vývoj spotreby vody v okrese a v obci v tisícoch m³ za rok v rokoch 2011 až 2023

Územie / rok	r2011	r2012	r2013	r2014	r2015	r2016	r2017	r2018	r2019	r2020	r2021	r2022	r2023
Dvory nad Žitavou	103	110	104	102	112	101	104	106	108	116	118	117	123
Okres Nové Zámky	4 935	5 008	4 901	4 788	4 946	4 731	5 058	4 933	4 986	4 943	4 914	4 919	4 736

Zdroj: DATAcube

Zdrojmi vody sú artézske studne HDŽ-3 a HDŽ-7. Výdatnosť studne je 2x30 l/s. Z týchto studní je voda čerpaná výtlačným potrubím (vetvami „A“ a „B“) o profile DN 150 mm do zemného vodojemu 2x250m³ lokalizovaného pri rieke Stará Žitava. Automatická tlaková stanica (zosilňovacia stanica vody) ATS 25/65-12 zásobuje pitnou vodou obec, a to prostredníctvom výtlačného potrubia o DN 300 (vetva „C“). To je prepojené na zásobné vodovodné potrubie o DN 250 v oblasti Hlbokej cesty. Na toto potrubie je napojená celá vodovodná sieť o DN 225, DN 200, DN 150, DN 110, DN 100, DN 80 a DN 50 mm.

Okrem uvedených sa v obci nachádzajú aj iné vodné zdroje. Severným cípom katastrálneho územia obce, východo-západným smerom, prechádza diaľkové vodovodné potrubie (diaľkovod) úseku Nové Zámky - Semerovo. Z hľadiska zásobovania obce pitnou vodou sú tieto vodovodné objekty nevýznamné.

Verejná vodovodná sieť a ochranné pásma sú znázornené vo Výkrese 4.1 Vodné hospodárstvo.

VODNÉ ZDROJE

Na území obce sa nachádzajú významne zdroje pitnej vody, pre ktoré sú vymedzené aj pásma hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa. Pásma hygienickej ochrany vodného zdroja v riešenej obci sú nasledovné:

PHO 1. stupňa je stanovené oplotením studní, resp. definované areálom (parcelou) hore uvedených artézskych studní HDŽ-3 a HDŽ-7, nasledovne:

- U studne HDŽ-3: 100 m x 100 m.
- U studne HDŽ-7: 100 m x 74 m.

PHO 2. stupňa – kvantitatívne je navrhované s režimom činnosti v jednotlivých ochranných pásmach, ktorý bol určený vodoprávnym rozhodnutím bývalého Okresného národného výboru pod č. OPLVH-1077/1985/1 zo dňa 21.06.1985 pre vodné zdroje HDŽ-3 a HDŽ-7. Vnútorne a vonkajšie ochranné pásma PHO II. stupňa určené nie sú. Kvantitatívne PHO II. stupňa je vymedzené nasledovne:

- Zo severu: južným okrajom intravilánu obce Bešeňov.
- Zo severovýchodu: západným a juhozápadným okrajom intravilánu obce Branovo.
- Z východu: poľnou cestou Branovo – št. cesta Dvory nad Žitavou – Kolta (kóta 140 m n. m.), ďalej kóta 140 m n. m. v hore „Turecký násyp“, ďalej kóta 122 m n. m. pri odvodňovacom kanále vedúcom z Ačovho majera k Dvorom a potom kolmo na hranicu okresu Nové Zámky s okresom Komárno.
- Z juhu: hranica okresu Nové Zámky a okresom Komárno.
- Zo západu: hranica k.ú. Nové Zámky a Dvory nad Žitavou.

PHO 3. Stupňa

- Nie je určené.

Podmienky stanovené vodohospodárskym orgánom pre ochranné pásmo II. stupňa – kvantitatívne:

- Ochranné pásmo II. stupňa - spoločné - kvantitatívne zahŕňa celé hydrologické povodie zdroja podzemnej vody a jej hranicou je vonkajší okraj infiltračnej oblasti, prípadne pri súvislom obvode zdroja podzemnej vody hydrogeologická rozvodnica.
- Ochranné pásmo II. stupňa. - spoločné - kvantitatívne sa nevyčleňuje v záujme ochrany využiteľných zásob podzemných vôd vyhovujúcich fyzikálno-chemických parametrov, ktoré by mali byť prednostne využité pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

- V ochrannom pásme II. stupňa - spoločnom - kvantitatívnom na poľnohospodárskom a lesnom pôdnom fonde sa hospodári v súlade so zásadami ochrany vôd.
- Súčasní odberatelia podzemnej vody z artézskych neogénnych štruktúr sú povinní priebežne registrovať odčerpávané množstvá vody a výdatnosti voľných prelivov.
- Budovanie ďalších odberných zariadení pre vodárenské účely sa nepovoľuje.
- Štrkoviská v tomto záujmovom území je možné budovať len na základe kladného hydrogeologického posudku, v ktorom bude zohľadnený ich vzťah k vodárenskej štruktúre z hľadiska kvalitatívneho i kvantitatívneho.
- Obvod ochranného pásma je potrebné v teréne vyznačiť výstražnými tabuľkami s nápisom: „Pásma hygienickej ochrany II. stupňa vodného zdroja HDŽ-3“, resp. „HDŽ-7“;
- Budovanie ďalších odberných zariadení na exploataciu hlbších obzorov podzemnej vody pre iné než vodárenské účely (zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou) sa nepovoľuje.
- V ochrannom pásme II. stupňa - kvantitatívnom je potrebné v plnej miere rešpektovať ustanovenia § 23 "Vypúšťanie odpadových a zvláštnych vôd do povrchových a podzemných vôd" a najmä § 25 "Ochrana povrchových a podzemných vôd pred ich znehodnocovaním" Vodného zákona v platnom znení.

NÁRAST POTREBY PITNEJ VODY

Vzhľadom na nárast počtu bývajúcich, pracovníkov v objektoch občianskej vybavenosti a výrobe je predpokladaná zvýšená potreba vody. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 zo 14. novembra 2006 je predpokladaná priemerná denná potreba vody pre bývajúceho a prechodne bývajúceho PB = 135 l/os/deň. Pre jedného zamestnanca PZ = 100 litrov na deň a pre jedného zamestnanca v objektoch občianskej vybavenosti uvažujeme s potrebou POV = 60 litrov na deň

Celkový nárast potreby vody pre jednotlivé lokality je vypočítaný podľa vzorca:

$$Q_d = q_{OBYV} \times PB + q_{ZAM} \times PZ + q_{OV} \times POV$$

Hodnoty nárastu potreby vody sú uvedené v priložených tabuľkách, v ktorých je uvedené, do ktorého tlakového pásma daná lokalita spadá. Celková územná rezerva zrejme využitá nebude, resp. všetky rozvojové plochy zastavané bezpochyby nebudú.

Kalkulácia potreby vody:

• Nárast dennej potreby vody spolu	$Q_d = 507\,404 \text{ l/deň}$
• Priemerná potreba vody	$Q_{pr} = Q_d / 86\,400 = 5,87 \text{ l/s}$
• Súčiniteľ dennej nerovnomernosti	$k_d = 1,6$
• Nárast maximálnej dennej potreby	$Q_{d_{max}} = 507\,404 \times 1,6 = 811\,846 \text{ l/deň}$
• Súčiniteľ hod. nerovnomernosti	$k_h = 1,8$
• Maximálna hodinová potreba	$Q_{h_{max.}} = 811\,846 \times 1,8 / 24 = 60\,888 \text{ l/hod.}$
• Ročná potreba vody	$Q_r = 208\,117 \text{ m}^3/\text{rok}$

Tabuľka: **Nárast potreby vody**

Regulačný blok	Nárast dennej potreby vody Q _d	Nárast priemernej potreby vody Q _p	Nárast maximálnej potreby vody Q _m	Nárast maximálnej hodinovej potreby vody Q _h	Nárast ročnej potreby vody Q _r
Funkcia / Jednotka	L/24 hod/osobu	L/s	L/s	L/s	m ³ /rok
RODINNÉ DOMY					
RD.20	3 650	0,042	0,068	0,122	1 332
RD.24	7 182	0,083	0,133	0,239	2 622
RD.25	52 308	0,605	0,969	1,744	19 092
RD.31	7 150	0,083	0,132	0,238	2 610
RD.32	1 392	0,016	0,026	0,046	508
RD.77	15 629	0,181	0,289	0,521	5 705
RD.78	21 330	0,247	0,395	0,711	7 786
RD.79	18 898	0,219	0,350	0,630	6 898
RD.80	28 370	0,328	0,525	0,946	10 355
RD.81	31 404	0,363	0,582	1,047	11 462
RD.82	33 087	0,383	0,613	1,103	12 077
RD.83	21 672	0,251	0,401	0,722	7 910
RD.84	18 937	0,219	0,351	0,631	6 912
RD.85	13 317	0,154	0,247	0,444	4 861
RD.20	3 650	0,042	0,068	0,122	1 332
BYTOVÉ DOMY					
BD.6	22 895	0,265	0,424	0,763	8 357
BD.8	33 337	0,386	0,617	1,111	12 168
BD.9	100 119	1,159	1,854	3,337	36 543
OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
OV.07	1 185	0,021	0,033	0,060	659
OV.09	1 187	0,021	0,033	0,060	660
OV.10	336	0,006	0,009	0,017	187
OV.11	3 086	0,054	0,087	0,157	1 717
OV.13	1 804	0,032	0,051	0,092	1 003
OV.14	481	0,008	0,014	0,024	267
OV.06	738	0,013	0,021	0,037	411
OV.15	11 730	0,207	0,331	0,596	6 524
VÝROBA					
H.02	1 931	0,043	0,069	0,124	1 358
H.06	380	0,008	0,014	0,024	267
H.21	3 544	0,079	0,126	0,227	2 491
H.23	6 008	0,134	0,214	0,386	4 223
H.15	1 682	0,037	0,060	0,108	1 182
H.08	10 705	0,239	0,382	0,687	7 525
H.16	11 053	0,246	0,394	0,710	7 770
H.36	1 321	0,029	0,047	0,085	929
H.10	1 649	0,037	0,059	0,106	1 159
H.17	427	0,010	0,015	0,027	300
H.37	1 382	0,031	0,049	0,089	972
H.11	6 142	0,137	0,219	0,394	4 318
H.12	2 237	0,050	0,080	0,144	1 572
H.38	3 897	0,087	0,139	0,250	2 740
H.19	3 821	0,085	0,136	0,245	2 686
SPOLU					
Σ	507 404	6,599	10,559	19,006	208 117

NÁVRH RIEŠENIA

V ďalšom období zásobovanie pitnou vodou bude zabezpečované rozšírením existujúcej siete vodovodov o nové lokality.

Vzhľadom k nárastu potreby vody bude potrebné zabezpečiť zvýšenie množstva akumulovanej vody výstavbou, resp. rozšírením kapacít vodojemov. V lokalitách s nižšou intenzitou zástavby, prípadne nachádzajúcich sa vo väčšej vzdialenosti od existujúcich rozvodov vody, akými sú napríklad plochy určené pre poľnohospodárske usadlosti, riešenie ráta so zabezpečením vody zo studní priamo v území. Pre zabezpečenie plynulej dodávky pitnej vody bude potrebné priebežne realizovať rekonštrukciu a zabezpečovať funkčnosť existujúcich rozvodov vody. Pre rozvojové lokality budú predĺžované vodovodné vetvy situované do navrhovaných ulíc, v rámci rekonštrukčných prác bude potrebné pokračovať vo výmene

potrubí a zväčšovaní ich profilov podľa nárastu potreby vody. Situovanie jestvujúcich a navrhovaných vodárenských objektov a vodárenských sietí a ich profily sú zakreslené v grafickej časti, vo výkrese 4a.

Ochranné a bezpečnostné pásma vodárenských zariadení sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

Verejný vodovod slúži prioritne na hromadné zásobovanie obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou a musí spĺňať požiadavky na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody. Ak to nie je technicky možné a je to v rozpore s technickým riešením, ktoré požaduje zákon 442/2002 tak, aby bola vo verejnom vodovode zabezpečená hygienicky nezávadná voda pre pitné účely obyvateľstva, nemôže a ani nesmie byť zabezpečované dostatočné množstvo vody na hasenie požiarov na úkor ohrozenia zdravia ľudí.

Hydranty na verejnej vodovodnej sieti slúžia predovšetkým na prevádzku verejného vodovodu, t.j. na preplachovanie, odkalenie a odvzdušnenie potrubia, pričom v súlade s §15 ods. f) zákona 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, v znení neskorších predpisov, je umožnený prístup k prevádzkovým hydrantom na verejnom vodovode a odber z nich hasičským jednotkám pri zásahu na plnenie hasičskej techniky.

B.13.1.3 ODKANALIZOVANIE

SÚČASNÝ STAV

V súčasnosti je verejnou splaškovou kanalizačnou sieťou pokrytý celý intravilán obce. Čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorej súčasťou je prečerpávacía stanica sa nachádza v západnej časti katastrálneho územia obce pri styku rieky Stará Žitava a cesty prvej triedy I/75. Recipientom pre vyčistené splaškové vody je rieka Stará Žitava. Súčasťou kanalizačnej siete je 13 prečerpávacích staníc: PČS 1 – PČS 11, PČS TRSTENÁ a PČS KALVÁRIA. V grafickej časti dokumentácie (Výkres 4.1 Vodné hospodárstvo) je znázornený priebeh kanalizačnej siete.

NÁVRH RIEŠENIA

Z hľadiska celkových bilancií navrhované riešenie ÚPN nepredstavuje podstatné zvýšenie nárokov na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd oproti platnému územnému plánu obce. Zvýšené množstvo odpadových vôd oproti terajšiemu stavu bude možné čistiť na jestvujúcej ČOV.

Súčasne predpokladáme, že bude dochádzať k znižovaniu potreby vody a dokonalejšiemu zachytávaniu dažďových vôd v mieste ich dopadu. Navrhované riešenie vytvára vyššiu variabilitu v priestorovom rozložení funkcií v obci a koncepcie bude odvádzanie a čistenie odpadových vôd riešené podľa postupu výstavby a podľa potrieb a pripravenosti jednotlivých lokalít. Je potrebné priebežne sledovať, aby vyčistená voda spĺňala imisné limity vypúšťania vôd do recipientov v zmysle Nariadenia vlády č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Vzhľadom k doterajšiemu stavu odvádzania a čistenia odpadových vôd vyplýva, že súčasný stav je z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov vyhovujúci.

Z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov je do budúcnosti potrebné pri odvádzaní odpadových vôd dobudovať splaškovú kanalizačnú sieť pre navrhovanú výstavbu a doteraz nenapojené lokality. Navrhované riešenie zároveň zakazuje povoľovanie nových žump v lokalitách, v ktorých je vybudovaná existujúca, resp. je podľa ÚPN navrhovaná kanalizačná sieť.

Rovnako riešenie ÚPN ráta na území obce so zákazom budovania domových čistiarní odpadových vôd.

Ochranné a bezpečnostné pásma vodárenských zariadení sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

DAŽĎOVÉ VODY

V ďalšom období je potrebné zvýšiť mieru zachytávania dažďových vôd v území tak, aby sa odľahčila jednotná kanalizačná sieť obce. Preto je potrebné vybudovať odvodňovacie a vsakovacie priekopy na zachytávanie väčších odtokov s maximálnou mierou ich zachytávania v lokalite. Na koncoch odvodňovacích priekop je potrebné vybudovať objekty s lapačmi splavenín, aby nedochádzalo k odplaveniu humózných pôd z poľnohospodárskej pôdy. Dažďové vody z komunikácií bude potrebné likvidovať tak, ako doteraz, odvádzajú cestnými rigolmi do miestnych tokov a odvodňovacích a zavlažovacích kanálov. Odvádzanie a zachytávanie čistých dažďových vôd navrhujeme riešiť priamo v jednotlivých lokalitách na pozemkoch priliehajúcich k stavbám, vybudovaním dažďových nádrží tak, aby sa dažďové vody zachytávali a využívali na zavlažovanie zelene a nevyužitú vodu boli zaústené do vsakovacích drénov.

Zrážkové vody zo spevnených plôch, striech a komunikácií v rozvojových lokalitách je potrebné v maximálnej miere zadržať v území, t.j. zachovať retenčnú schopnosť územia. Nakladanie s dažďovými vodami riešiť tak, aby nedochádzalo k ich odtokaniu na susedné pozemky a komunikácie ani v čase intenzívnych zrážok.

Pri výpočtoch objemu z návrhovej zrážky pre budovanie vsakovacích prvkov v území je vhodné použiť minimálne 5-ročnú návrhovú zrážku a vyšší súčiniteľ odtoku zo striech a spevnených plôch ($K=1$), aby nebol podhodnotený potrebný záchytný objem pre prívalovú zrážku. Povolný priebežný odtok z retencie do recipientov požadujeme zachovať na úrovni 5 % z 2-ročnej zrážky trvajúcej 15 minút.

Pri odvádzaní vôd z povrchového odtoku zo spevnených plôch a z parkovacích plôch pre 5 a viac vozidiel je vhodné, aby boli tieto odvádzané vody prečistené v odlučovačoch ropných látok s výstupnou hodnotou NEL do 0,1 mg/l.

B.13.2 ENERGETIKA

B.13.2.1 ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

SÚČASNÝ STAV

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z trafostaníc 22/0,42 kV, ktoré sú napojené z transformovne RZ 110/22 kV SEVER Nové Zámky, a to prostredníctvom vzdušných vedení vysokého napätia 22kV č. 251, 256 (južná časť obce) a č. 1056 (severná časť obce).

Kiosková trafostanica. V centrálnych častiach intravilánu obce sa nachádzajú 2 murované trafostanice (Ts-1 a Ts-9), ktoré na východe dopĺňa kiosková Ts-52 v blízkosti ČSPH. Všetky tri uvedené trafostanice sú vzájomne prepojené podzemným káblom vedúcim z l. č. 251. Ostatných 34 trafostaníc na území obce je **stožiarového** typu. Trafostanice možno ďalej rozdeliť na trafostanice Západoslovenskej distribučnej, a.s. a súkromné trafostanice, ktoré sú súčasťou poľnohospodárskych/výrobných areálov (v grafike – Výkres 4.2 Energetika - sú označené malým písmenom „c“ - cudzia - za alfanumerickým označením napr. „Ts-15c“). K trafostaniciam, ktoré sú lokalizované v rámci intravilánu patria ešte Ts-2, Ts-3, Ts-4, Ts-5, Ts-6, Ts-7 a Ts-8.

Juhom katastrálneho územia obce, pozdĺž železničnej trate, a čiastočne paralelne s l. č. 256, prechádzajú dve vedenia veľmi vysokého napätia 110 kV – l. č. 8847 a 8850. Z hľadiska distribúcie elektriny obce sú nevýznamné.

Problémom bolo v minulosti zavesené elektrické vedenie vysokého napätia (22 kV) ponad rodinné domy ulíc Petöfiho, 2. Nový svet a čiastočne aj Tabaková a Hlboká/Veľká Komárňanská, ktoré bolo medziasom kabelizované.

Tabuľka: Trafostanice 22/0,4 kV

označenie	typ	užívateľ	lokalizácia, príp. adresa	intravilán/ extravilán
Ts-1	murovaná	ZSDIS	Tyršova 2123	intravilán
Ts-2	stožiarová	ZSDIS	Žitavská 63	intravilán
Ts-3	stožiarová	ZSDIS	Veľká Komárňanská/Mlynské námestie	intravilán
Ts-4	stožiarová	ZSDIS	Cintorínska / J. G. Tajovského 73	intravilán
Ts-5	stožiarová	ZSDIS	Tabaková 27	intravilán
Ts-6	stožiarová	ZSDIS	J. G. Tajovského 71	intravilán
Ts-7	stožiarová	ZSDIS	Bešeňovská cesta / Branovská cesta	intravilán
Ts-8	stožiarová	ZSDIS	Petra Jilemnického 68	intravilán
Ts-9	murovaná	ZSDIS	J. A. Komenského 2122/Jána Szabóa	intravilán
Ts-10	stožiarová	iný	Mäspoma - areál	extravilán
Ts-11	stožiarová	iný	Panské pozemky - ovocinárske družstvo	extravilán
Ts-12	stožiarová	iný	železničná stanica - východ	extravilán
Ts-14	murovaná	iný	Bioplynová stanica	extravilán
Ts-15	stožiarová	iný	Novogal a.s. - Hlboká ul.	extravilán
Ts-16	stožiarová	iný	Novogal a.s. - Hlboká ul.	extravilán
Ts-17	stožiarová	iný	Zeleninársko-potravinárske družstvo	extravilán
Ts-18	stožiarová	iný	Združenie agropodnikateľov družstvo, prevádzka: Sklady (areál - západ)	extravilán
Ts-19	stožiarová	iný	Ovogal (oproti Novogal a.s. - Hlboká ul.)	extravilán
Ts-20	stožiarová	iný	Združenie agropodnikateľov družstvo, prevádzka: Sklady (areál - východ)	extravilán
Ts-22	stožiarová	iný	HDŽ-3 - čerpacia stanica (Stará Žitava)	extravilán
Ts-24	stožiarová	iný	Nový Diel	extravilán
Ts-25	stožiarová	iný	Robok - na východ od bioplynovej stanice	extravilán
Ts-26	stožiarová	iný	HDŽ-7 - čerpacia stanica (Stará Žitava)	extravilán
Ts-27	stožiarová	iný	ČOV (Stará Žitava)	extravilán

označenie	typ	užívateľ	lokalizácia, príp. adresa	intravilán/ extravilán
Ts-28	stožiarová	iný	Štrkové jazierko - Hlboká ul.	extravilán
Ts-29	stožiarová	iný	družstvo za futbalovým štadiónom - Tabaková ul.	extravilán
Ts-30	stožiarová	iný	Združenie agropodnikateľov družstvo, farma dojníc - areál	extravilán
Ts-31	stožiarová	iný	Pri semerovskej ceste - blízko osobitného letiska	extravilán
Ts-32	stožiarová	iný	Pri semerovskej ceste - bývalá farma ošípaných	extravilán
Ts-33	stožiarová	iný	Semerovské hony/Dvorské vinohrady (blízko ěos Wine Dvory)	extravilán
Ts-35	stožiarová	iný	Farma Felsatag (západ katastrálneho územia obce)	extravilán
Ts-37	stožiarová	iný	na východ od Novogal a.s. - farma KOK	extravilán
Ts-38	stožiarová	iný	Novogal a.s. - farma KOK	extravilán
Ts-50	stožiarová	iný	Združenie agropodnikateľov družstvo - areál s administratívnou budovou	extravilán
Ts-51	stožiarová	iný	areál DITLI	extravilán
Ts-52	kiosková	ZSDIS	Krajná/Kolťanská cesta	intravilán
Bez č.	stožiarová	iný	Áčov majer	extravilán

NÁRAST POTREBY ELEKTRICKEJ ENERGIE

Vo výpočtoch uvažujeme, že inštalovaná potreba el. energie pre rodinný dom bude 15 kW a pre bytovú jednotku 10 kW. Pre chatu uvažujeme s inštalovanou kapacitou 5,0 kW.

Pre objekty OV a výrobu a sklady uvažujeme s potrebou 4,5 W/m² pri koeficiente súčasnosti odberov 0,3.

- Nárast je vypočítaný orientačne. Predpokladaný súčasný príkon $P_s = 4\,550$ kW.
- Uvažujeme, že výkonové nároky na zaťaženie transformátorov budú 75 %, $\cos \phi$ bude 0,9.
- $N_t = P_s / \cos \phi \times \text{využ. tr} = 4\,550 / 0,9 \times 0,75 = 3\,792$ kVA.

Nárast potreby elektrickej energie pre nové lokality (regulačné bloky) je uvedený v priložených tabuľkách na konci kapitoly energetiky, resp. v podkapitole B.13.2.4. Celková územná rezerva zrejme využitá nebude, resp. všetky rozvojové plochy zastavané bezpochyby nebudú.

NÁVRH RIEŠENIA

Pri napájaní nových objektov budú využité rezervy na jestvujúcich trafostaniciach a v jestvujúcich rozvodoch. Pri pokračujúcej výstavbe budú vybudované nové kioskové transformátory (kioskové trafojednotky v rozsahu o inštalovanom výkone 630 kVA) a nadväzná zemné káblové NN rozvody. Nové trasy vedení je potrebné navrhovať výlučne v zemnom káblovom prevedení. Ich situovanie bude v spoločných koridoroch technickej infraštruktúry, v novonavrhovaných uliciach. Najväčšia potreba elektrickej energie bude pre lokality juhovýchodnej časti obce. Zavesené elektrické vedenie vysokého napätia (22 kV) ponad rodinné domy v juhovýchodnej časti intravilánu obce (ulice Petöfiho, 2. Nový svet, čiastočne aj Tabaková a Hlboká/Veľká Komárňanská) bude potrebné riešiť preložkou resp. podzemným vedením.. Napojenie nových objektov bude dohodnuté zo správcom rozvodnej siete.

Okrem toho je dôležité:

- Navrhovať systém zásobovania energiami v kontexte zámerov urbanistického formovania funkčno-priestorovej štruktúry obce, v súlade s jeho funkčnými a priestorovými charakteristikami a jeho kvantitatívnymi potrebami pri efektívnom využití existujúcej infraštruktúry územia.
- Zhodnotiť predpokladané nároky na nárast potreby elektrickej energie.
- Nové trasy vedení VN a NN navrhovať v zemnom káblovom prevedení.
- V riešení uvažovať s budovaním zemnej kábovej 22 kV siete s kompaktnými trafobunkami (kioskové trafojednotky).
- Vytvoriť predpoklady pre preložky existujúcich vedení kolidujúcich s existujúcou, prípadne navrhovanou zástavbou.

Na juhovýchodnom okraji zastavaného územia sú vymedzené dve plochy pre prípadnú realizáciu fotovoltaickej elektrárne. Ide o zámer súkromného investora. Fotovoltická elektráreň bude tvorená fotovoltaickými panelmi osadenými v radoch s južným sklonom na typizovaných nosných konštrukciách. Ukotvenie je možné v podobe konštrukcií na betónových blokoch uložených na teréne alebo vhodnými zemnými tyčami, resp. pilotmi. Zámer je potrebné špecifikovať projektovou dokumentáciou a technické a technologické riešenie odsúhlasiť Dopravným úradom, nakoľko sú plochy vymedzené pri ploche bývalého letiska. Zámer fotovoltaiky nesmie ohroziť alebo obmedziť snahu obce o opätovné uvedenie do prevádzky tohto osobitného letiska.

Ochranné a bezpečnostné pásma elektrizačnej sústavy sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

B.13.2.2 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

SÚČASNÝ STAV DISTRIBUČNEJ SIETE PLYNU

Na území obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť plynovodov prevádzkovaná spoločnosťou SPP – distribúcia, a.s. (SPP-D). Zdrojom je vysokotlakový plynovod o DN 300 (PN 40 - 4 MPa), ktorý je vedený východne od obce, na trase Bánov - Gbelce - Štúrovo. Z tohto plynovodu je vybudovaná vysokotlaková prípojka DN 150, PN 40 až k regulačnej stanici plynu na juhovýchodnom okraji obce. Regulačná stanica plynu VTL / STL2 RS „Dvory nad Žitavou“ RS 3000-2/2-440 (o výkone 3000 m³/h s OP 4 MPa / OP do 300 kPa), č. 49670, je umiestnená v oploteňí, je skriňového typu a má strednotlakový výstup v tlakovej hladine do 100 kPa. Od regulačnej stanice je rozvod plynu vedený strednotlakovými (STL2) potrubiami s menovitou svetelnosťou DN 150, pričom sa ďalej vetvia, a to v dimenziách DN 160, DN 100, DN 90, DN 80, DN 63 a DN 50. Plynovodná sieť je v intraviláne obce zokruhovaná, má pasívnu protikoróznú ochranu a tri zariadenia katódovej ochrany (pozri nižšie). Okrem intravilánu obce je touto plynofikačnou sieťou pokrytá oblasť poľnohospodárskych/výrobných areálov na juhozápad od intravilánu obce (Novogal, Ovogal, Agropros, Bioplynová stanica atď.).

Druhá regulačná stanica sa nachádza na severovýchod od intravilánu obce a vedie k nej prípojka DN 80, PN 40. Regulačná stanica slúži poľnohospodárskym účelom, nesie označenie RS Dvory nad Žitavou Novogal a.s. - farma KOK.

Prehľad plynofikačných zariadení prevádzkovaných SPP-D nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce:

- VTL plynovod (PL) „Bánov - Štúrovo“ PN 40 DN 300 (OP 4 MPa).
- VTL plynovod (PL) „Dvory nad Žitavou - Veľké Lovce“ PN 40 DN 100 (OP 4 MPa).
- VTL prípojka (PR) „Dvory nad Žitavou“ PN 40 DN 150 (OP 4 MPa).
- VTL prípojka (PR) „Dvory nad Žitavou Novogal“ PN 40 DN 80 (OP 4 MPa).
- VTL / STL2 RS „Dvory nad Žitavou“ (OP 4 MPa / OP 300 kPa).
- VTL RS „Dvory nad Žitavou Novogal“ cudzia.
- STL2 plynovodná distribučná sieť „Dvory nad Žitavou“ (OP 300 kPa).
- Zariadenia katódovej ochrany „Dvory nad Žitavou“ (stanica, kábel, anóda, uzemnenie, drenáž,...).
- Zariadenia KAO „Dvory nad Žitavou ZŠ“ (stanica, kábel, anóda, uzemnenie, drenáž,...).
- Zariadenia KAO „Dvory nad Žitavou Pekárska cesta“ (stanica, kábel, anóda, uzemnenie, drenáž,...).

Plynofikačná distribučná sústava je budovaná z materiálu ocel' a PE.

POTREBA PLYNU

Bilancie nárastu potrieb plynu pre sú stanovené skráteným spôsobom pre vonkajšiu výpočtovú teplotu 12°C, priemerná vonkajšia teplota +4°C pri 202 vykurovacích dňoch. V zmysle smernice GR SPP a.s. Bratislava č. 15/2002, maximálna potreba plynu pre rodinný dom je predpokladaná v množstve 1,5 m³/hod., resp. bytovú jednotku (BJ) je stanovená na 1,0 m³/hod. Ročná potreba plynu je stanovená na 3 000 m³/rok/RD, resp. na 2 500 m³/rok/BJ. Potreba plynu pre podnikateľské aktivity je vypočítaná z potrieb tepla pri účinnosti spaľovania 95 % a výhrevnosti plynu

$$33,4 \text{ MJ/m}^3 \cdot Q_{pl} = P_t \cdot x \cdot 3,6/0,95 \cdot 33,4 = \text{m}^3/\text{hod.}$$

Nárast potreby plynu:

- Nárast hodinovej potreby plynu $Q_{pl_v} = 2\,102 \text{ m}^3/\text{hod.}$ Predpokladáme, že pri odbere plynu bude súčasnosť 0,8, potom $Q_{\max} = 1\,682 \text{ m}^3/\text{hod.}$
- Predpokladaný nárast ročnej potreby plynu bude vykurovaných 662 rodinných domov, 463 bytov v bytových domoch a 1 712 419 m³ vybavenosti, výroby a skladov.
- $Q_{roč} = Q_{pl} \text{ RD} \cdot 24 \cdot 202 \cdot 0,8 + Q_{pl} \text{ BD} \cdot 24 \cdot 202 \cdot 0,8 + Q_{pl} \text{ OV} \cdot 24 \cdot 202 \cdot 0,8 + Q_{pl} \text{ V} \cdot 24 \cdot 202 \cdot 0,8 = 3\,152\,436 + 1\,796\,719 + 175\,145 + 3\,026\,930 = 8\,151\,230 \text{ m}^3/\text{rok.}$
 - RD – rodinný dom; BD – bytový dom; OV – občianska vybavenosť; V – výroba

Tieto údaje majú iba informatívny charakter pre budúcu prípravu stavieb. Celková územná rezerva zrejme využitá nebude, resp. všetky rozvojové plochy zastavané bezpochyby nebudú. Upresnenie bilančných nárokov na odber zemného plynu bude predmetom prípravnej projektovej dokumentácie jednotlivých rodinných bytových domov a objektov OV a výroby a skladov. Po schválení územného plánu odporúčame spracovať „Generel zásobovania plynom“, kde bude výpočet potreby plynu spodrobnený.

Nárast potreby plynu pre nové lokality (regulačné bloky) je uvedený v priložených tabuľkách na konci kapitoly energetiky, resp. v podkapitole B.13.2.4.

NÁVRH

Na území obce sú vytvorené podmienky pre postupné doplynofikovanie. Nárasty potrieb zemného plynu v rozvojových lokalitách budú vykryté z jestvujúcich regulačných staníc (RS), vo výkone ktorých sú rezervy. Doplynofikovanie nových lokalít sa bude uskutočňovať predĺžením jestvujúcich plynovodov, prípadne vysadením prípojk z jestvujúcich plynovodov. Situovanie RS a nadväzných jestvujúcich a navrhovaných rozvodov je zakreslené v grafickej časti vo výkrese 4b.

SPP-D požaduje zachovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma (ďalej len „OP a BP“) existujúcich plynofikačných zariadení tak, ako tieto vyplývajú z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Plynofikáciu riešených území požaduje riešiť koncepčne v súlade s podmienkami, vyplývajúcimi zo všeobecne záväzných právnych predpisov. SPP-D v súčasnosti nemá v riešenom území vlastné rozvojové zámery.

Okrem toho je dôležité:

- Navrhovať systém zásobovania energiami v kontexte zámerov urbanistického formovania funkčno-priestorovej štruktúry obce, v súlade s jeho funkčnými a priestorovými charakteristikami a jeho kvantitatívnymi potrebami pri efektívnom využití existujúcej infraštruktúry územia.
- Navrhnuť rozsah doplynofikovania území, ktoré sú dnes bez napojenia na rozvody zemného plynu a zhodnotiť predpokladané nároky na nárast potreby zemného plynu.
- V prípade potreby navrhnuť potrebné úpravy existujúcich vedení a zariadení plynofikačnej siete.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynofikácie sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

B.13.2.3 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Centrálne zásobovanie teplom v obci vybudovaná nie je. Keďže obec je celá splynofikovaná, všetky domácnosti môžu postupne prejsť na plynové kotolne. Objekty bez plynových kotolní využívajú zvyčajne pevné palivo.

NÁRAST POTREBY TEPLA

Potreba tepla pre navrhovanú výstavbu je vypočítaná skráteným spôsobom podľa predpokladaných údajov počtu rodinných domov, bytov a obostavaných objemov.

Podľa STN EN 12831 je v oblasti vonkajšia výpočtová teplota $t_v = -11^\circ\text{C}$, a priemerná vnútorná teplota vykurovaných priestorov $t_n = +20^\circ\text{C}$, temperovaných priestorov skladov $+15^\circ\text{C}$. Pri výrobe a skladoch uvažujeme, že 50% objemov bude temperovaných. Pri výpočte tepelných strát sú zohľadnené kritéria tepelno-technických vlastností konštrukčných materiálov obvodových stien v zmysle STN 73 0540-3.

Na základe už zrealizovaných bytových jednotiek uvažujeme pre priemerný RD s potrebou 15 kW/RD a 10 kW pre BJ. Konštrukcie obvodových stien budú spĺňať podmienky s priemerným súčiniteľom prestupu tepla obvodových konštrukcií $k = 0,45 \text{ W}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{K}^{-1}$.

Potreba tepla pre objekty občianskej vybavenosti a výroby je vypočítaná podľa vzorca:

$$P_t = \text{obj.} \times 3,6 \times k \times (t_v + t_n) / 1\,000 \text{ (kW)}$$

- Maximálny nárast potreby tepla je $P_t = 17\,739 \text{ kW/hod}$, t. j. 155 547 MW/rok.

Nárast potreby tepla pre nové lokality (regulačné bloky) je uvedený v priložených tabuľkách na konci kapitoly energetiky, resp. v nasledovnej podkapitole B.13.2.4. Celková územná rezerva zrejme využité nebude, resp. všetky rozvojové plochy zastavané bezpochyby nebudú.

NÁVRH SPÔSOBU ZÁSOBOVANIA TEPLOM

Zásobovanie teplom bude riešené doterajším spôsobom pri znižovaní energetickej náročnosti, pri realizovaní opatrení na zníženie potrieb tepla a TUV. Rozsah opatrení na zabezpečenie energetickej efektívnosti je nasledovný:

- Pokračovať pri zatepl'ovaní jestvujúcich objektov, nové objekty realizovať s minimálnou potrebou tepla.
- Realizovať ekvitermickú reguláciu vybudovanú na vstupoch vody do budov.
- V ďalšom období je potrebné modernizovať energetické zariadenia za účelom odstránenia rizikových, zefektívnenia výroby a automatizácie zariadení.

- Modernizovať jestvujúce výmenníkové stanice tepla.
- Budovať tepelné čerpadlá voda-voda a vzduch-voda, rekonštruovať a budovať líniové distribučné rozvody tepla z CZT ako predizolované potrubie z časti ako dvojúrovňový systém.

Ochranné a bezpečnostné pásma telefikácie sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

B.13.2.4 BILANCIE POTREBY ENERGETIKY

Tabuľka: **Nárast potreby energetických médií**

Regulačný blok	Nárast potreby tepla na hodinu	Nárast potreby tepla na rok	Nárast potreby plynu na hodinu	Nárast potreby plynu na deň	Nárast potreby plynu na rok	Nárast potreby elektriky na hodinu	Nárast potreby elektriky na rok
Funkcia / Jednotka	kW/hod	MW/rok	m ³ /hod	m ³ /deň	m ³ /rok	kW/hod	MW/rok
RODINNÉ DOMY							
RD.20	90	790	11	260	41 945	41	355
RD.24	177	1 553	21	511	82 535	80	699
RD.25	1 292	11 314	155	3 720	601 097	581	5 091
RD.31	177	1 547	21	508	82 170	79	696
RD.32	34	301	4	99	15 994	15	135
RD.77	386	3 381	46	1 111	179 603	174	1 521
RD.78	527	4 614	63	1 517	245 119	237	2 076
RD.79	467	4 088	56	1 344	217 165	210	1 839
RD.80	700	6 136	84	2 017	326 011	315	2 761
RD.81	775	6 792	93	2 233	360 877	349	3 057
RD.82	817	7 157	98	2 353	380 224	368	3 220
RD.83	535	4 688	64	1 541	249 049	241	2 109
RD.84	468	4 096	56	1 347	217 618	210	1 843
RD.85	329	2 880	39	947	153 028	148	1 296
RD.20	90	790	11	260	41 945	41	355
RD.24	177	1 553	21	511	82 535	80	699
RD.25	1 292	11 314	155	3 720	601 097	581	5 091
BYTOVÉ DOMY							
BD.6	543	4 754	68	1 628	263 103	204	1 783
BD.8	790	6 922	99	2 371	383 097	296	2 596
BD.9	2 373	20 789	297	7 120	1 150 519	890	7 796
OBČIANSKA VYBAVENOSŤ							
OV.07	23	201	3	63	242 455	8	74
OV.09	23	201	3	63	242 841	8	74
OV.10	7	57	1	18	68 798	2	21
OV.11	60	524	7	163	631 366	22	193
OV.13	35	306	4	95	369 047	13	113
OV.14	9	82	1	25	98 332	3	30
OV.06	14	125	2	39	151 003	5	46
OV.15	227	1 990	26	619	2 399 644	84	734
VÝROBA							
H.02	130	1 140	15	354	1 374 436	29	251
H.06	26	224	3	70	270 488	6	49
H.21	239	2 092	27	650	2 521 985	52	460
H.23	911	7 980	103	2 481	9 620 501	134	1 170
H.15	255	2 234	29	694	2 692 852	37	327
H.08	1 623	14 219	184	4 420	17 141 827	238	2 084
H.16	1 676	14 682	190	4 564	17 700 523	246	2 152
H.36	89	780	10	242	940 370	20	171
H.10	111	973	13	303	1 173 300	24	214
H.17	7	63	1	20	75 904	3	28
H.37	210	1 836	24	571	2 213 450	31	269
H.11	931	8 158	106	2 536	9 835 527	136	1 196
H.12	151	1 320	17	410	1 591 942	33	290
H.38	263	2 301	30	715	2 773 856	58	506
H.19	257	2 256	29	701	2 719 354	57	496
SPOLU							
Σ	17 756	155 547	2 102	50 441	81 798 956	5 688	49 823

B.13.3 TELEKOMUNIKÁCIE A OPTIKA

Diaľkový telekomunikačný kábel Slovak Telekom vedie pozdĺž hlavnej cestnej komunikácie, cesty I. triedy I/75. V intraviláne (Mostná ul., Hlavná ul. a Koltánská cesta) sú na tento kábel napojené miestne telekomunikačné káble. Dve automatické telefónne ústredne (ATÚ) sú lokalizované na Hlavnej ulici (v blízkosti Penziónu Žitava a bývalej pivárne Fortuna). Budova pošty sa nachádza v rodinnom dome na Hlavnom námestí. V obci sa nachádzajú dve GSM veže, jedna na Hlbokej ulici (priestor firmy Konfernet) a druhá na Sokolskej ulici (priestor firmy Symetric).

V ďalších fázach spracovania územného plánu obce je potrebné zohľadniť:

- Telekomunikačné vedenia a zariadenia v plnom rozsahu rešpektovať, zakresliť a zapracovať všetky existujúce trasy telekomunikačných vedení a zariadení.
- Existujúce zariadenia sú chránené ochranným pásmom (§68 zákona č. 351/2011 Z. z.) a zároveň je potrebné dodržať ustanovenie §65 zákona č. 351/2011 Z. z. o ochrane proti rušeniu.
- Stavebník alebo ním poverená osoba je povinná v prípade ak zistil, že jeho zámer, pre ktorý podal uvedenú žiadosť je v kolízii so SEK Slovak Telekom, a.s. a/alebo DIGI SLOVAKIA, s.r.o. alebo zasahuje do ochranného pásma týchto sietí (najneskôr pred spracovaním projektovej dokumentácie stavby), vyzvať spoločnosť Slovak Telekom, a.s. na stanovenie konkrétnych podmienok ochrany alebo preloženia SEK prostredníctvom zamestnanca spoločnosti povereného správou siete.
- V zmysle § 66 ods. 7 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách sa do projektu stavby musí zakresliť priebeh všetkých zariadení v mieste stavby. Za splnenie tejto povinnosti zodpovedá projektant.
- V textovej časti vykonávacieho projektu musí figurovať podmienka spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a/alebo DIGI SLOVAKIA, s.r.o. o zákaze zriaďovania skládok materiálu a zriaďovania stavebných dvorov počas výstavby na existujúcich podzemných kábloch a projektovaných trasách prekládok podzemných telekomunikačných vedení a zariadení.
- V prípade ak sa v definovanom území v žiadosti o vyjadrenie nachádza nadzemná telekomunikačná sieť, ktorá je vo vlastníctve Slovak Telekom, a.s. a/alebo DIGI SLOVAKIA, s.r.o. je potrebné zo strany žiadateľa zabezpečiť nadzemnú sieť proti poškodeniu alebo narušeniu ochranného pásma.
- Križovania a súběhy navrhovaných inžinierskych sietí s PTZ je potrebné riešiť podľa STN 73 6005
- Pri umiestňovaní zástavby, alebo iných činností v blízkosti existujúcich telekomunikačných vedení a zariadení, rešpektovať ich ochranné pásma.
- V rámci plánovaného rozvoja obce je potrebné navrhnúť a zapracovať do územného plánu pripojenia jednotlivých riešených lokalít na verejnú elektronickú komunikačnú sieť (VEKS) zemnými káblowymi rozvodmi. Samotné body napojenia na VEKS, budú určené na požiadanie, pričom samotné budovanie VEKS v obci bude závisieť od počtu zákazníkov, ktorí budú požadovať služby poskytovateľa.

Diaľkový telekomunikačný kábel Slovak Telekom vedie pozdĺž hlavnej cestnej komunikácie, cesty I. triedy I/75. V intraviláne (Mostná ul., Hlavná ul. a Koltánská cesta) sú na tento kábel napojené miestne telekomunikačné káble. Dve automatické telefónne ústredne (ATÚ) sú lokalizované na Hlavnej ulici (v blízkosti Penziónu Žitava a bývalej pivárne Fortuna). Budova pošty sa nachádza na Hlavnom námestí. V obci sa nachádzajú dve GSM veže, jedna na Hlbokej ulici (priestor firmy Konfernet) a druhá na Sokolskej ulici (priestor firmy Symetric).

Je dôležité vytvárať predpoklady pre plnohodnotné pokrytie nárokov na telekomunikačné a dátové služby na celom území obce.

NÁVRH RIEŠENIA

Pre navrhovanú zástavbu budú využité jestvujúce rezervy telekomunikačnej siete. V nových lokalitách, koridoroch navrhovaných ulíc budú uložené HDPE chráničky v spoločných trasách s káblowymi NN rozvodmi.

Telekomunikačnú sieť bude budovaná ako multifunkčná, ktorá bude zahŕňať okrem telefónnej siete aj šírenie signálov káblovej televízie a rad ďalších služieb. Pri budovaní telekomunikačných rozvodov je potrebné rešpektovať ustanovenia zákona o elektronických komunikáciách.

Ochranné a bezpečnostné pásma telekomunikácií sú uvedené osobitne v kapitole. B.9.1.

B.13.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva je možné vychádzať z aktuálneho Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR) na roky 2021 – 2025, ktorý bol schválený Vládou SR dňa 24.11.2021 uznesením č. 676/2021 Z. z. a na ktorý nadväzuje Program odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2016 – 2020. Aktuálne prebieha spracovanie Programu odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2021-2025, ktorého opatrenia bude potrebné rešpektovať a uplatňovať v riešenom území.

POH SR spracovaný na roky 2021 – 2025 je v poradí siedmym programom, ktorého úlohou je nadväzovať na POH SR do roku 2020 poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR. Na predchádzanie vzniku odpadov kladie dôraz dokument „Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025“.

CIELE V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Hlavný cieľ vyplývajúci z POH SR na roky 2021 – 2025 je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním a to najmä pre komunálne odpady. Medzi priority v odpadovom hospodárstve SR patrí zlepšenie a zefektívnenie prípravy na opätovné použitie, zhodnotenie a recyklácie odpadov.

Medzi hlavné požiadavky, ktoré vyplývajú z POH SR na roky 2021 – 2025 patrí:

- Zníženie skládkovania na menej ako 10 % do roku 2035.
- Zvýšenie miery recyklácie komunálneho odpadu na 60 %, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie do roku 2030.
- Zníženie podielu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v ZKO na 25 % do roku 2025.
- Zavedenie zberu a recyklácie textilného odpadu od 1.1.2025.
- Zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu stavebných odpadov vrátane spätného zasypávania na 70 %.
- Dosiagnúť do 31. decembra 2025 mieru recyklácie odpadových pneumatík najmenej vo výške 75 % a mieru energetického zhodnotenia odpadových pneumatík v maximálnej výške 24 % z celkovej hmotnosti pneumatík uvedených na trh. Možnosť iného nakladania s odpadovými pneumatikami bola stanovená na maximálne 1 %.

S rokom 2023 prichádza povinnosť úpravy zmesového komunálneho odpadu pred uložením na skládku. Z uvedených požiadaviek vyplýva potreba riešenia súčasného stavu skládkovania odpadov aj na úrovni obce prostredníctvom postupných procesných opatrení, ktoré budú klásť dôraz na predchádzanie vzniku odpadov, zvyšovanie opätovného použitia a materiálového zhodnocovania odpadov. Opatrenia sa budú týkať aj zvyšovania poplatkov za skládkovanie a podpory alternatívnych spôsobov zneškodňovania odpadov (napr. zvyšovanie energetického zhodnocovania odpadov).

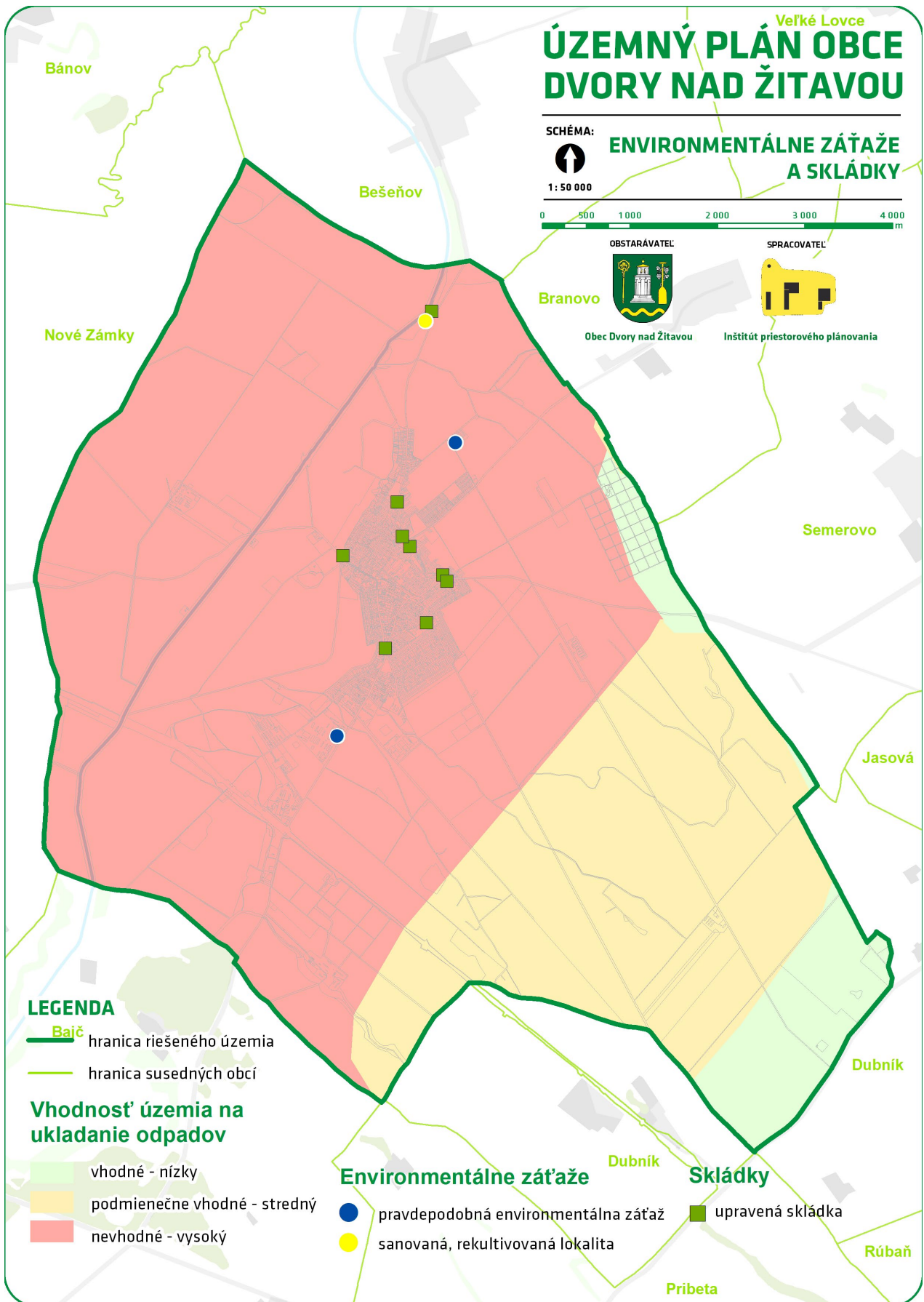
Medzi aktivity, ktoré sa odporúča podporovať na úrovni miest a obcí je zriaďovanie a rozširovanie kompostární, bioplynových staníc (najmä na zhodnocovanie kuchynského a reštauračného odpadu), recyklačných domov, centier opätovného využitia, dotriedňovacích zariadení odpadov pri zdroji, zariadení na mechanicko-biologickú úpravu odpadov pred skládkovaním, nadregionálnych zariadení na energetické zhodnotenie odpadu.

Právna úprava odpadového hospodárstva sa vykonáva zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Katalóg odpadov sa ustanovuje vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z. v znení vyhlášky č. 320/2017 Z. z. V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, objemného odpadu a elektroodpadu v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Na území obce je podmienené vhodným územím na ukladanie odpadov prevažne jeho juhovýchodná časť. Podľa registra skládok odpadu, ktorý vedie Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) je v riešenom území evidovaných 9 skládok, ktoré sú upravené/prekryté.

SCHÉMA
VHODNOSŤ ÚZEMIA NA UKLADANIE ODPADU, ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE A SKLÁDKY.

SÚČASNÝ STAV ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Zdrojom komunálnych odpadov v obci sú obyvatelia obce, jej návštevníci, fyzické osoby podnikatelia a právnické osoby, ktoré na území obce sídlia alebo tu majú zriadené svoje prevádzky.

Je potrebné upozorniť, že podľa § 81 ods. 7 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, je obec povinná zabezpečiť:

- Zber a prepravu zmesového komunálneho odpadu vznikajúceho na jej území.
- Zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu okrem prevádzkovateľov kuchýň, zavedenie a vykonávanie triedeného zberu jedlých olejov a tukov domácností, zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov.
- Zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a kompozitné obaly na báze lepenky.

Na území obce Dvory nad Žitavou je evidovaných 9 upravených skládok, na ktorých prebehlo prekrytie alebo terénne úpravy a pod.

Tabuľka: **Prehľad skládok evidovaných na území obce**

Registračné číslo skládky	Stav skládky	Plocha (m ²)	Rok vzniku	Rok ukončenia skládkovania	Negatívny vplyv
5031	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	800	1980	1990	-
5032	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	12 000	1970	1985	-
5033	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	3 500	1970	1990	-
5034	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	8 000	1970	1990	-
5035	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	3 000	1970	1988	-
5036	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	2 500	1970	1989	prašnosť
5037	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	11 000	1970	1989	-
5038	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	13 000	1975	1996	prašnosť, horenie, tvorba plynov, zápach,
5039	upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	2 500	1965	1980	-

Zdroj: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2023

SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

Obec Dvory nad Žitavou má vypracované všeobecné záväzné nariadenia obce o nakladaní s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi. Obec mala na roky 2016-2020 spracovaný Program odpadového hospodárstva obce Dvory nad Žitavou. Novelou zákona č. 460/2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, obce už nie sú povinné vypracovať Program odpadového hospodárstva (POH). Povinnosť vypracovania POH ostáva na úrovni SR a krajov.

V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, biologicky rozložiteľného odpadu, textilu, objemného odpadu a elektroodpadu v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

V obci Dvory nad Žitavou sa za rok 2021 vyprodukovalo 2 625 ton komunálneho odpadu, čo je pri prepočte na počet obyvateľov (5 014) 523,68 kg odpadu na obyvateľa za jeden rok. Hmotnostne najviac zastúpeným druhom odpadu v obci za rok 2021 bol zmesový odpad, ktorý tvoril až 59 % odpadu. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2022 bola 40,16 %. Oproti predošlému roku sa miera vytriedenosti znížila o 0,6 % (40,76 %).

Tabuľka: **Množstvo komunálneho odpadu v obci za rok 2021**

Komunálne a drobné stavebné odpady z obce	Spolu (t)	Podiel z celkového množstva komunálneho odpadu (%)
Zložky komunálnych odpadov z triedeného zberu	684,87	26
Odpady zo záhrad a z parkov vrátane odpadu z cintorínov	387	15
- biologicky rozložiteľný odpad	387	-
- iné biologicky nerozložiteľné odpady	-	-
Iné komunálne odpady	1 553,85	59
- zmesový komunálny odpad	1 497,82	-
- objemný odpad	56,03	-
- drobný stavebný odpad	-	-
Spolu	2 625,72	100

Zdroj: Štatistika druhov odpadov obce Dvory nad Žitavou, 2023

Tabuľka: Ukazovatele produkcie komunálneho odpadu za obdobie rokov 2019 - 2022

Ukazovateľ	2019	2020	2021	2022
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obyv.) - SR	434,63	475,58	497,38	478,26
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obyv.) - kraj NSK	519,87	538,04	573,00	578,63
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obyv.) - okres Nové Zámky	501,92	519,70	558,85	593,38
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obyv.) - obec Dvory nad Žitavou	-	-	523,68	-

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Štatistika druhov odpadov obce Dvory nad Žitavou, 2023

Tabuľka: Úroveň vytriedenosti v obci za obdobie rokov 2019 - 2022

Ukazovateľ	2019	2020	2021	2022
Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu (%)	20,85	-	40,76	40,16

Zdroj: Úroveň vytriedenia obce Dvory nad Žitavou, 2023

Na území obce sa komunálny odpad zbiera do rôzne veľkých zberných nádob v závislosti od zástavby a hustoty obyvateľstva. Pre individuálnu a kolektívnu bytovú výstavbu sa zväčša používajú nádoby o objeme 120 l a 240 l.

Spoločnosť Brantner Nové Zámky, s.r.o., zabezpečuje zber a prepravu komunálneho odpadu z domácností obce a od podnikateľských subjektov. Komunálny odpad sa ukladá na skládku TKO v Kolte. Na skládke sa zneškodňuje odpad, ktorý nie je nebezpečný.

ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE

Podľa Informačného systému environmentálnych záťaží sa v riešenom území nachádzajú dve environmentálne záťaže zaradené do registra A (pravdepodobné environmentálne záťaže) a jedna zaradená do registra C (sanovaná/rekultivovaná lokalita).

Tabuľka: Prehľad environmentálnych záťaží evidovaných na území

Názov EZ	Identifikátor	Register	Priorita
NZ (002) / Dvory nad Žitavou - družstvo - prevádzka živočíšnej výroby	SK/EZ/NZ/574	A	-
NZ (003) / Dvory nad Žitavou - hydínová farma	SK/EZ/NZ/575	A	-
NZ (003) / Dvory nad Žitavou - skládka KO	SK/EZ/NZ/1382	C	-

Zdroj: Informačný systém environmentálnych záťaží, 04/2023, www.enviroportal.sk

A: Pravdepodobná environmentálna záťaž

B: Environmentálna záťaž

C: Sanovaná, rekultivovaná lokalita

D: Environmentálna záťaž vyradená z registrov

B.14 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

B.14.1 KLIMATICKÁ ZMENA

Súčasná a nastávajúca zmena klímy sa negatívne dotýka aj riešeného územia obce Dvory nad Žitavou. Najväčšia časť oteplenia v 20. storočí je veľmi pravdepodobne spôsobená ľudskou činnosťou. Ak bude naďalej pokračovať celosvetový rast emisií, pravdepodobne nás už na konci 21. storočia čakajú vážne zmeny. V závislosti od vyprodukovaných emisií sa môže teplota zvýšiť o 1,1 °C až 6,4 °C. Na Slovensku sa od roku 1881 zvýšila teplota v priemere o 1,6°C a poklesli ročné úhrny zrážok.

Je vhodné posúdiť zraniteľnosť územia a stanoviť adaptačnú stratégiu. Samotná samospráva môže analyzovať stav obce, podmienky života v ňom a následne vypracovať rozvojové stratégie a programy, v ktorých je potrebné brať do úvahy zraniteľnosť sídla na dopady zmeny klímy, ako aj príspevok sídla k zmene klímy. Spôsoby akými je možné znížiť rýchlosť otepľovania môžu byť napríklad optimálne zabezpečovanie hromadnej dopravy v sídle, prímestskej dopravy, budovať cyklistickú dopravu, racionalizovať systémy verejného osvetlenia, podpora geotermálnych zdrojov, zvyšovanie rozlohy sídelnej zelene, dôsledná ochrana a obnova mokradí na území obcí a množstvo ďalších opatrení.

Významné kľúčové dopady zmien klímy v riešenom území:

- Dopady zmeny klímy na zdravie obyvateľstva (rizikové skupiny najmä osoby so srdcovocievnyimi chorobami, dýchacími chorobami, rakovina kože, dehydratácia).
- Zmeny v druhovej štruktúre drevín, poškodzovanie drevín škodcami, šírenie invázných druhov drevín, usychanie vegetácie.
- Zvýšenie spotreby pitnej vody a vody na osobnú hygienu.
- Pokles hladiny spodnej vody, zvýšená spotreba zavlažovania.
- Možnosť lokálnych záplav najmä z okolitých vodných tokov pri tzv. bleskových povodniach, pri privalových dažďoch vyrážanie vody z kanalizačnej sústavy.
- Zvýšenie spotreby elektrickej energie v dôsledku zvýšenia účinnosti chladiacich zariadení.
- Nevyužívanie plôch zelene, ako aj hladín vodných tokov pre podporu mikroklimy.
- Nevhodný technický stav železníc a cestných komunikácií v dôsledku vyšších teplôt.
- Prehrievanie budov a poškodenie spojov budov z dôvodu tepelného rozpínania.

B.14.2 KVALITA OVZDUŠIA

Ovzdušie je nevyhnutnou zložkou životného prostredia pre existenciu života na Zemi. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité mu venovať náležitú starostlivosť a ochranu. Z hľadiska množstva znečisťujúcich látok v ovzduší, patrí obec medzi oblasti, ktoré sú zaťažené predovšetkým zdrojmi znečistenia v meste Nitra.

Podiel emisií vyprodukovaných na území obce je podľa databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS) v rámci okresu nízky. Obec Dvory nad Žitavou nebola pre rok 2023 Slovenským hydrometeorologickým ústavom identifikovaná ako oblasť s riadenou kvalitou ovzdušia.

V obci Dvory nad Žitavou sa nachádzajú nasledovné zdroje znečisťovania, ktoré Okresný úrad Nové Zámky eviduje v Národnom emisnom informačnom systéme. Sú to tieto zdroje:

- COOP Jednota s.d. Nové Zámky - Kotolňa - Jednota NS - od 1.4.2023 - mimo prevádzky.
- OMV Slovensko - čerpacia stanica PHM.
- P G. TRADE.
 - 2 x sušiareň LAW - VNS Dvory nad Žitavou,
 - bioplynová stanica
 - kotolňa - NS Dvory nad Žitavou - mimo prevádzky,
- VKZ Dvory nad Žitavou - mimo prevádzky, výrobná kýmnych zmesí a obilné silo.
 - vyvíjač pary pre VKZ
- Nitriansky samosprávny kraj - Plynová kotolňa ZSS.
- Novogal.
 - farma chovu nosníc, farma chovu jaríc

- farma chovu brojlerov, kotolňa - farma nosníc
- Združenie agropodnikateľov - farma dojníc.
- Zeleninársko-potravinové družstvo - plynová kotolňa.

Prevádzkovateľ Novogal je veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia, ostatní prevádzkovatelia prevádzkujú stredne zdroje znečisťovania.

Všetci vyššie uvedení prevádzkovatelia si plnia povinnosti vyplývajúce zo zákona o ochrane ovzdušia a ostatných predpisov platiacich v ochrane ovzdušia, platia poplatky za znečisťovanie ovzdušia v súlade s platným zákonom o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia.

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľa na znečistení ovzdušia najmä automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy, ale ja energetické zdroje výrobných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, ktoré sú situované v riešenom území alebo v jeho okolí. Vplyv na kvalitu ovzdušia priamo v riešenom území majú frekventované cestné úseky napríklad cesta I. triedy č. 75 a cesta II. triedy č. 511.

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona NR SR č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vyhláškou MŽP SR č. 248/2023 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia. Vyhláškou MŽP SR č. 249/2023 Z. z., sa ustanovuje monitorovanie emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí. Vyhláškou MŽP SR č. 250/2023 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na kvalitu ovzdušia. Vyhláškou MŽP SR č. 254/2023 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane ovzdušia.

B.14.3 ZNEČISTENIE VÔD

B.14.3.1 KVALITA POVRCHOVÝCH VÔD

Výsledky prezentované v tejto kapitole vychádzajú z ročnej správy publikovanej Slovenským hydrometeorologickým ústavom „Spracovanie údajov z monitorovania kvality povrchovej vody za rok 2022“.

Kvalitatívne ukazovatele sledované vo všetkých monitorovaných miestach (základných a prevádzkových) v roku 2022 boli zhodnotené podľa prílohy č. 1 k NV SR č. 269/2010 Z. z. a prílohy č. 1 NV SR č. 167/2015. Podľa publikovaných údajov sa v roku 2022 na území obce Dvory nad Žitavou nenachádzalo priamo žiadne monitorovacie miesto sledovania kvality povrchových vôd. Najbližšie sledované miesta boli dve monitorovacie miesta, na rieke Žitava s identifikačným číslom N5895000 a N589510D.

Podľa publikovaných údajov v roku 2022 ukazovatele nespĺňali v týchto prevádzkových monitorovacích miestach požiadavky na kvalitu povrchovej vody prílohy č. 1 k NV SR č. 269/2010 Z. z., časti A (všeobecné ukazovatele), časti B (nesyntetické látky), časti C (syntetické látky), časti D (hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele) a prílohy č. 1 NV SR č. 167/2015.

B.14.3.2 KVALITA PODZEMNÝCH VÔD

Prírodné podzemné vody reprezentujú najdôležitejší zdroj zásob pitných vôd na území Slovenska. Predstavujú jednu zo základných zložiek ekosystémov. Významné využitie nachádzajú v priemysle a v poľnohospodárstve.

Potreba sledovať kvalitu podzemných vôd vyplýva aj zo súčasnej platnej legislatívy Slovenskej republiky a Európskej únie. Výsledky prezentované v tejto kapitole vychádzajú z ročnej správy publikovanej Slovenským hydrometeorologickým ústavom „Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2021“. Ako referenčné hodnoty (prahové a požadované) sa v uvedenej správe používajú limitné koncentrácie podľa Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky 247/2017 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík

pri zásobovaní pitnou vodou a zároveň porovnaním s prahovými hodnotami podľa Nariadenia vlády č. 282/2010 Z. z., pre všetky monitorované kvartérne a predkvartérne útvary podzemných vôd.

Metodika stanovila prahové a požadované hodnoty na úrovni kvartérnych a predkvartérnych útvarov podzemnej vody pre všetky znečisťujúce látky, resp. skupiny znečisťujúcich látok alebo indikátorov znečistenia, ktoré ako znečisťujúce látky prispievajúce k riziku ohrozenia podzemných vôd.

Z hľadiska kvality podzemnej vody do riešeného územia zasahuje jeden kvartérny útvar SK1000400P a jeden predkvartérny útvar SK2001000P podzemnej vody.

Na území obce sa nenachádzalo monitorovacie miesto sledovania kvality podzemných vôd.

Najbližšie monitorovacie miesto kvartérneho útvaru k obci sú Nové Zámky – juh s identifikačným číslom 37990 a Bánov s identifikačným číslom 602190. Na meracom mieste boli prekročené prahové a limitné hodnoty ukazovateľov.

B.14.3.3 **PODPOVRCHOVÉ VODNÉ ZDROJE**

CITLIVÉ A ZRANITELNÉ OBLASTI

Nariadenie vlády č. 174/2017 Z. z. ustanovuje citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Podľa tohto nariadenia sú za citlivé oblasti vyhlásené vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 miligramov na liter alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti je možné konštatovať, že územie obce Dvory nad Žitavou je zaradené medzi citlivé a zraniteľné oblasti § 33 vodného zákona.

B.14.3.4 **POVRCHOVÉ VODNÉ ZDROJE**

VODOHOSPODÁRSKY VÝZNAMNÉ TOKY A VODÁRENSKÉ TOKY

Vodárenské toky a vodohospodársky významné toky sú vodné toky alebo úseky vodných tokov, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje na odber pre pitnú vodu. Zoznam vodárenských tokov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z. (Príloha č. 1 a č. 2), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Medzi vodohospodársky významné vodné toky sú v riešenom území zaradené nasledovné toky:

- Stará Žitava,
- Branovský potok.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Stará Žitava 10 m a Branovský potok 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne.

V riešenom území sa nenachádzajú vodárenské toky využívané ako vodárenské zdroje alebo ako vodárenské zdroje na odber pitnej vody.

PRÍRODNÉ MINERÁLNE ZDROJE A GEOTERMÁLNE VODY

Minerálne a geotermálne vody sú prírodné vody, ktoré sa líšia od obyčajných vôd teplotou, chemickým zložením obsahom voľných plynov, rádioaktivitou a najčastejšie biochemickým pôsobením na ľudský organizmus.

Geotermálne vody sú prírodné vody ohriate zemským teplom tak, že ich teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite.

V riešenom území je podľa Atlasu geotermálnej energie (ŠGÚDŠ) zaznamenaný jeden vrt s geotermickým meraním s označením FGDŽ-1. Do riešeného územia nezasahujú ochranné pásma minerálnych vôd.

B.14.4 **OCHRANA PÔDY**

KONTAMINÁCIA PÔD

Na kontaminácii pôd sa môže podieľať realizovanie poľnohospodárskych a výrobných aktivít a čierne alebo neriadene skládky odpadov, ktoré potenciálne zvyšujú nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Väčšina poľnohospodárskych pôd riešeného územia je intenzívne využívaná. Realizovanie poľnohospodárskych a výrobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť čierne (príp. riadené) skládky odpadov a to na poľnohospodárskej, ako aj lesnej pôde.

Podľa mapy Kontaminácia pôd (J. Čurlík a P. Šefčík, Atlas krajiny SR, 2002) sa v riešenom území nachádzajú relatívne čisté a nekontaminované pôdy resp. mierne kontaminované pôdy.

ZHUTNENIE PÔDY

Náchylnosť pôdy na zhutnenie môže byť podmienená primárne alebo sekundárne. Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy. Sekundárne (technogénne) zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka, a to priamo - vplyvom tlaku kolies poľnohospodárskych mechanizmov, alebo nepriamo - znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nedostatočným organickým hnojením, nevhodným sortimentom hnojív, nedodržiavaním biologicky vyvážených osevných postupov, spôsobov a podmienok obhospodarovania, a pod.).

Na území obce Dvory nad Žitavou dochádza takmer na všetkých poľnohospodárskych pôdach v k primárnemu aj sekundárnemu zhutneniu v závislosti od charakteru pôdných druhov nachádzajúcich sa v území, ale aj v dôsledku intenzívneho obrábania ornej pôdy. Na plochách pokrytých vinicami nedochádza k výraznému poškodeniu pôd zhutnením.

ACIDIFIKÁCIA PÔD

Acidifikácia, proces okyslenia pôdy, predstavuje jeden zo závažných procesov chemickej degradácie. Acidifikácia prejavujúca sa poklesom pôdnej reakcie je dôsledkom prirodzených procesov, na druhej strane je však prirodzený acidifikačný proces intenzívnym hospodárením a pretrvávajúcou industrializáciou akcelerovaný antropogénnou acidifikačnou záťažou (predovšetkým fyziologicky kyslo pôsobiacie hnojivá a kyslé atmosférické polutanty).

Acidifikačné trendy u pôd s nízkou hodnotou pôdnej reakcie sa perspektívne môžu odraziť v zhoršení hygienického stavu životného prostredia vo zvýšenom prieniku rôznorodých polutantov, predovšetkým ťažkých kovov a hliníka do pôdy.

Podľa mapy Náchylnosť pôd na acidifikáciu (J. Čurlík, Atlas krajiny SR, 2002) sa v riešenom území nachádzajú pôdy:

- Prirodzene kyslé pôdy,
- Pôdy nenáchylné na acidifikáciu.

B.14.5 RÁDIOAKTIVITA

V zmysle zákona NR SR č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov je smernou hodnotou na vykonanie opatrení proti prenikaniu radónu z podlažia stavby pri výstavbe stavieb s bytovými priestormi objemová aktivita radónu v pôdnom vzduchu na úrovni základovej ryhy.

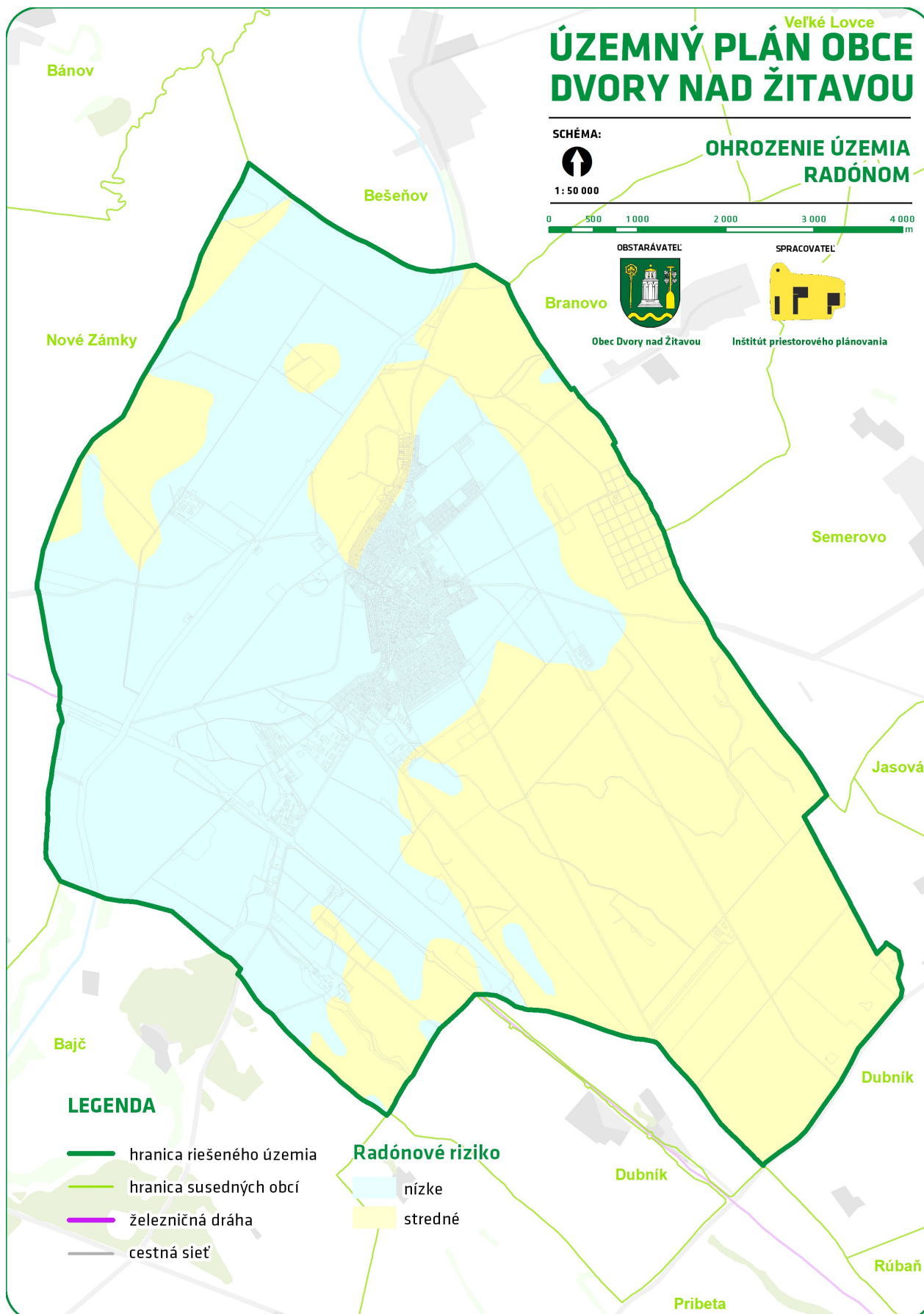
Územie obce sa nachádza prevažne v oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom. Stredné radónové riziko sa nachádza prevažne v juhovýchodnej až severnej časti, prevažne mimo zastavaného územia.

Prezentované výsledky radónového prieskumu v riešenom území nie je možné použiť ako podklad pre detailnú projekčnú činnosť a nenahradzujú podrobný radónový prieskum. Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších činností.

Pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom je potrebné zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podlažia. Taktiež je potrebné rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany, najmä zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášku MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

SCHÉMA
RADÓNOVÉ RIZIKO

B.14.6 SEIZMICKÁ OHROZENOSŤ ÚZEMIA

V Západných Karpatoch sú zemetrasenia tektonickými dozvukmi treťohornej horotvornej činnosti súvisiacej so zrážkou bloku Alcapa a Európskej platformy a tiež v dôsledku poklesu Panónskej panvy. Maximálna očakávaná seizmická intenzita môže dosiahnuť na území obce 6° prípadne v južnej časti 7° stupnice EMS-98 (Atlas krajiny SR – mapa Vybrané geodynamické javy). Intenzita zemetrasenia vychádza z modifikovanej Mercalliho stupnice.

B.14.7 HLUK

Významné miesto v súbore stresových faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia a tak nepriaznivo vplyvajú na flóru, faunu, ako aj na zdravie človeka má hluk.

Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je cestná doprava a železničná doprava, ktorá prechádza južne od obce. Hlukom sú najviac zaťažené lokality nachádzajúce sa v blízkosti alebo pozdĺž hlavných cestných dopravných ťahov:

- Cesta I. triedy č. 75 Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Šahy.
- Cesta II. triedy č. 511 Hurbanovo – Dvory nad Žitavou – Vráble.
- Cesta III. triedy č. 1492 Chotín – Dvory nad Žitavou (južná hranica obce) – Kolta.
- Železničná trať č. 130 (120) Nové Zámky – Štúrovo.

Hluk z automobilovej dopravy predstavuje environmentálnu záťaž postihujúcu vnútro sídla, ako aj krajinu pozdĺž ciest zaťažených intenzívnou dopravou. Záťaž je závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu a od charakteristík trasy cesty.

Južne prechádza železničná trať č. 130 Nové Zámky – Štúrovo, ktorá z hľadiska hluku negatívne ovplyvňuje juhozápadnú časť územia obce. V tomto území sa nachádza orná pôda a plochy krajinej zelene ktorých vegetácia čiastočne tlmí negatívny vplyv hluku na okolité územie.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej a poľnohospodárskej výroby.

Legislatívne je hluk v súčasnosti upravený vyhláškou MZ SR č. 549/2007 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

B.15 VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V riešenom území nie sú evidované žiadne ťažobné a dobývacie priestory ani iné prieskumné územia ťažby a dobývania.

Odvetvie ťažby nerastných surovín sa musí riadiť najmä zákonom č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), vyhláškou MŽP SR č. 51/2008 Z. z., ako aj zákonom č. 44/1988 o ochrane a využití nerastného bohatstva (Banský zákon) v znení neskorších predpisov. Geologický zákon upravuje podmienky projektovania, vykonávania, vyhodnocovania a kontroly geologických prác, pôsobnosť štátnej geologickej správy a prípadné sankcie za porušenie ustanovení tohto zákona.

B.16 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

B.16.1 PLOCHY ZVÝŠENEJ OCHRANY

- Z hľadiska ochrany prírody a krajiny je potrebné rešpektovať chránené územie vyhlásené podľa zákona 543/2002 Z. z. a územia európskej siete chránených území NATURA 2000.
- Zvýšenú pozornosť a ochranu z hľadiska prírodných hodnôt je potrebné venovať ochrane prvkov územného systému ekologickej stability, genofondových lokalít a významných krajinných prvkov.
- Z hľadiska ochrany a prezentácie kultúrohistorického dedičstva je potrebné zvýšenú ochranu venovať národným kultúrnym pamiatkam zapísaným v národnom zozname pamiatkového fondu, ako aj neevidovaným nehnuteľnostiam s pamiatkovou hodnotou.
- V rámci priestorovej expanzie sídla je potrebné venovať osobitú pozornosť najmä územiu určenému na výstavbu akvaparku pri areáli dvorskej kalvárie.
- Záplavové územia medzi hrádzových a hrádzových priestorov riek Stará Žitava a Branovský potok tvoria obdobne územie zvýšenej ochrany.
- Na území obce sú na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidované environmentálne záťaže, ktorým je potrebné venovať osobitú ochranu pri ich asanácii či rozvoji.
- Na juhovýchode územnosprávneho vymedzenia obce je situovaný oplotený areál uznanej zvernice.

B.16.2 POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VYMEDZENÝCH ČASŤÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ ÚZEMNÝM PLÁNOM ZÓNY

Pre zabezpečenie ďalšieho rozvoja obce a racionálneho využívania jeho územia v ťažiskových polohách je vhodné následne po schválení Územného plánu obce Dvory nad Žitavou zabezpečiť vypracovanie podrobnejšej územnoplánovacej dokumentácie (územný plán zóny) pre vymedzené lokality:

- Obecné centrum historického námestia a prilahlého okolia polyfunkčnej zástavby.
- Rozvojová lokalita športu a rekreácia, ktorá má v kontaktnej polohe areálu dvorskej kalvárie slúžiť pre realizáciu akvaparku a doplnkovej občianskej vybavenosti.

Taktiež je potrebné zvážiť spracovanie analytických územnotechnických štúdií alebo na návrh orientovaných špecializovaných územných štúdií ako napr. územný generel dopravy, generel zelene, generel rekreácie a športu, generely technickej infraštruktúry alebo koncepciu rozvoja statickej dopravy.

B.17 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Zábery pôdy sa realizujú v dvoch úrovniach. Pri územnom plánovaní udeľuje okresný úrad v sídle kraja najprv súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery podľa §13 Zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vlastné odňatie poľnohospodárskej pôdy riešia podľa uvedeného zákona v druhej fáze už právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré žiadajú o trvalé odňatie alebo dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 17, a to podľa konkrétnej projektovej dokumentácie, resp. podľa podkladov uvedených v ods. (5). uvedeného zákona.

Predmetom súhlasu s budúcim možným využitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné a iné zámery podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je prirodzene iba poľnohospodárska pôda v jednotlivých lokalitách, ktoré sú predmetom riešenia návrhu Územného plánu.

Priestorové vymedzenie dotknutých lokalít záberov pôdy je premietnuté na výkrese č. 6. - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely v mierke M = 1 : 10 000.

Lokalizáciu jednotlivých lokalít ilustruje aj ďalej priložená schéma.

B.17.1 PREHLAD ZÁBEROV

K vyhodnoteniu perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely pre Návrh Územného plánu obce Dvory nad Žitavou boli použité nasledovné vstupné podklady:

- Hranica zastavaného územia podľa evidencie katastra nehnuteľností.
- Údaje katastra nehnuteľností (druhy pozemkov).
- Bonitované pôdno-ekologické jednotky so 7-miestnym číselným kódom (podklad: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôd, Bratislava).
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a v znení zmien a doplnkov niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Vyhláška ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z..
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.
 - Príloha č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. so zoznamom najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy pre katastrálne územia podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek pôdy.
- Podkladové materiály o vybudovaných hydromelioračných zariadeniach podniku Hydromeliorácie, š. p.

ZOZNAM NAJKVALITNEJŠEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území sa uvádza podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ). Obec Dvory nad Žitavou tvorí jedno katastrálne územie, t. j. k. ú. č. 814148 – Dvory nad Žitavou.

Podľa Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. patria do zoznamu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území Dvory nad Žitavou, podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) nasledujúce pôdy:

- Kód BPEJ: 0017002, 0017005, 0018003, 0019002, 0020003, 0022002, 0036002 a 0039002.

Vymedzenie hraníc BPEJ je zároveň na výkrese č. 6. - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely v mierke M = 1 : 10 000.

VYMEDZENIE A OZNAČENIE ZÁBEROV PÔDY

Vstupnými údajmi pre vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely je celkovo 45 plôch. Tie majú v územnom pláne charakter urbanistického bloku, resp. regulačného bloku, ku ktorému sa viažu konkrétne funkčné i priestorové zastavovacie podmienky.

Každá plocha je identifikovateľná unikátnym kódovým označením, ktoré je vykreslené graficky taktiež vo výkrese č. 6, ako aj tabuľkovo charakterizovaná v nasledujúcej kapitole. Lokalizáciu jednotlivých lokalít ilustruje aj priložené schéma.

B.17.2 ROZSAH ZÁBEROV

Celkový rozsah záberov poľnohospodárskeho pôdneho fondu a nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu predstavuje 134,2186 hektára.

ROZSAH ZÁBEROV PODĽA DRUHU POZEMKU

Poľnohospodársky pôdny fond tvoria pozemky a parcely, ktoré sú podľa katastra nehnuteľností evidované ako orná pôda, chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad, trvalo a trávnatý porast. Celkový záber poľnohospodárskeho pôdneho fondu predstavuje 126,4795 hektárov.

Nepoľnohospodársky pôdny fond tvoria pozemky a parcely, ktoré sú podľa katastra nehnuteľností evidované ako lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie a ostatná plocha. Celkový záber nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu predstavuje 7,7391 hektára.

Celkový záber poľnohospodárskeho, ako aj nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu z podľa druhu pozemku podľa katastra nehnuteľností reflektuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka: Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely podľa druhu pozemkov

Druh pozemku (DRP) podľa evidencia katastra nehnuteľností	Kód DRP	Výmera [ha]
Orná pôda	2	113,9567
Chmeľnica	3	0,0000
Vinica	4	2,9643
Záhrada	5	1,9848
Ovocný sad	6	3,9953
Trvalý trávnatý porast	7	3,5784
POĽNOHOSPODÁRSKY PÔDNY FOND SPOLU		126,4795
Lesný pozemok	10	1,4055
Vodná plocha	11	2,1146
Zastavaná plocha a nádvorie	13	1,7503
Ostatná plocha	14	2,4687
NEPOĽNOHOSPODÁRSKY PÔDNY FOND SPOLU		7,7391

ROZSAH ZÁBEROV PODĽA NAJKVALITNEJŠEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Záber najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy, evidovanej podľa prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z., predstavuje celkovú výmeru 50,3534 hektára.

Z celkového rozsahu záberov poľnohospodárskeho pôdneho fondu o výmere 126,4795 ha tvorí záber najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy 48,7411 ha, čo predstavuje podiel cca 38,5 %. Zvyšných 1,6123 ha najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy tvorí nepoľnohospodársky pôdny fond.

ROZSAH ZÁBEROV HYDROMELIORÁCIÍ

Celkový rozsah záberov hydromeliorácií, ktoré tvoria závlahy alebo odvodnenia, tvorí 14,2592 ha. Z toho je v rámci poľnohospodárskeho pôdneho fondu situovaných 14,2270 ha.

ROZSAH ZÁBEROV POĽNOHOSPODÁRSKÝCH PÔD PODĽA SKUPINY BPEJ A KÓDU BPEJ

Podľa § 5 ods. (3) písmeno a) Vyhlášky č. 508, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa prehlád

stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde navrhovaných v rámci návrhov územnoplánovacej dokumentácie a k návrhom, ktoré menia alebo dopĺňajú schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu, vypracovávajú podľa tabuľky v prílohe č. 4. Podľa tejto tabuľky sa zábery sumarizujú za skupinu BPEJ.

Návrh Územného plánu obce Dvory nad Žitavou je spracovaný nielen na skupinu BPEJ, ale osobitne aj pre každú BPEJ podľa jej kódového označenia.

Zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu sú situované na pôdach skupiny BPEJ 1, 2, 4, 5 a 6.

Rozsah záberov poľnohospodárskeho pôdneho fondu o výmere 126,4795 hektára, podľa skupiny BPEJ a kódu BPEJ, reflektuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka: Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely podľa skupiny BPEJ a kódu BPEJ

Skupina BPEJ	Kód BPEJ	Výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu [ha]	Výmera nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu [ha]
1	0017002	2,1669	0
2	0039002	46,5742	1,6123
4	0016001	1,2876	0
5	0027003	15,9551	1,6824
6	0040001	57,0072	3,9592
-	Dvory nad Žitavou	3,2950	0,4705
-	I	0,1935	0,0147
SPOLU		126,4795	7,7391

ROZSAH ZÁBEROV POĽNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU PODĽA UMIESTNENIA V ZASTAVANOM ÚZEMÍ

Z celkového rozsahu záberov poľnohospodárskeho pôdneho fondu o výmere 126,4795 ha, sa v zastavanom území nachádza 1,6670 hektára pôd a zvyšných 124,8125 hektára je situovaných mimo zastavaného územia.

Tabuľka: Predpokladaný rozsah perspektívneho použitia poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely

Predpokladaný rozsah záberov	Výmera [ha]
Celková výmera lokalít navrhovaných záberov:	134,2186
• v zastavanom území	1,9674
• mimo zastavaného územia	132,2512
Zo záberu poľnohospodárskeho fondu je:	126,4795
• v zastavanom území	1,6670
• mimo zastavaného územia	124,8125
Zo záberu nepoľnohospodárskeho fondu je:	7,7391
• v zastavanom území	0,3004
• mimo zastavaného územia	7,4387

SCHÉMA
VYMEDZENIE LOKALÍT ZÁBEROV PŮDY

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

SCHÉMA:

1 : 50 000

VYMEDZENIE LOKALÍT
ZÁBEROV PŮDY

0 500 1 000 2 000 3 000 4 000 m

OBSTARÁVATEĽ

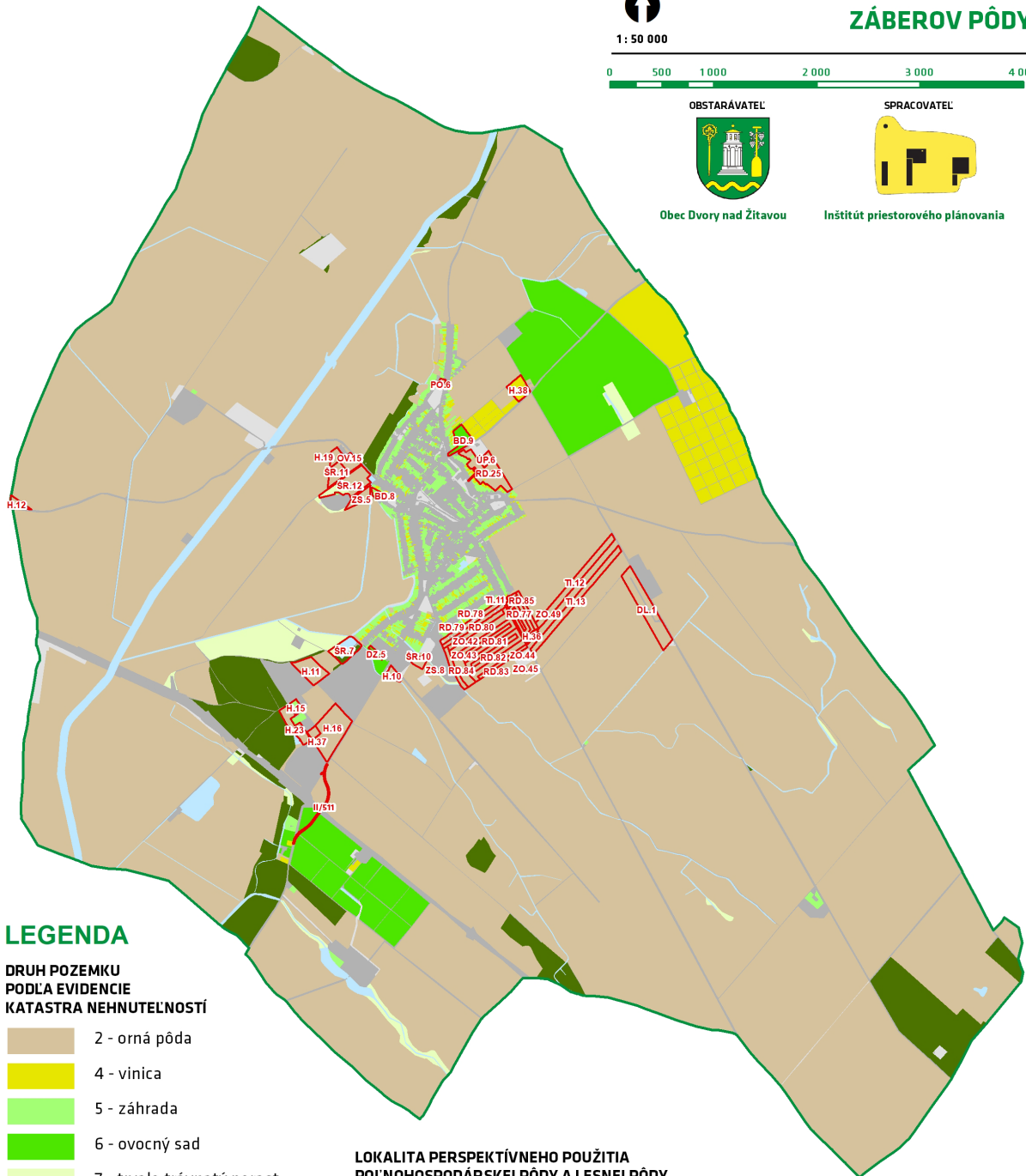

Obec Dvory nad Žitavou

SPRACOVATEĽ

Inštitút priestorového plánovania

LEGENDA

DRUH POZEMKU
PODĽA EVIDENCIE
KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ

- 2 - orná pôda
- 4 - vinica
- 5 - záhrada
- 6 - ovocný sad
- 7 - trvalo trávnatý porast
- 10 - lesný pozemok
- 11 - vodná plocha
- 13 - zastavná plocha nádvorie
- 14 - ostatná plocha

LOKALITA PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA
POĽNOHOSPODÁRSKEJ PŮDY A LESNEJ PŮDY
NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Hranica a označenie záberu pôdy

B.17.3 ZDÔVODNENIE ROZSAHU ZÁBERU A ZDÔVODNENIE NEVYHNUTNOSTI A OPODSTATNENOSTI TAKÉHOTO ZÁBERU

ZDÔVODNENIE ZÁBERU

Obec Dvory nad Žitavou má platný Územný plán z roku 2004 v znení neskorších piatich zmien a doplnkov. Pre rozvojové plochy bol udelený súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery podľa §13 Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento územný plán je platný až do ďalších zmien a doplnkov, resp. do schválenia nového územného plánu. Žiaľ táto dokumentácia sa nezachovala v plnom rozsahu.

Uvedomujúc si kvalitu poľnohospodárskej pôdy Podunajskej nížiny v riešenom území obce Dvory nad Žitavou boli pre rozvojové aktivity vymedzené len tie plochy, ktoré sa z hľadiska územného rozvoja javia ako opodstatnené. Výkres č. 6 – „Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely“, prezentuje kapacitné možnosti rozvoja obce.

Návrh nového územného plánu vyčíslil potrebu nových záberov podľa §13 Zákona č. 220/2004 Z. z. Rozsah uvedených záberov možno zdôvodniť nasledovne:

- Majitelia pozemkov a parciel uplatnili svoju investičnú ideu písomným stanoviskom v rámci prípravných prác podľa § 19b Stavebného zákona v znení účinnom do 31.3.2024.
- Majitelia pozemkov a parciel uplatnili svoju investičnú ideu písomným stanoviskom pre aktualizáciu pôvodnej a dnes platnej dokumentácie z roku 2004 v platnom znení.
- Majitelia pozemkov a parciel uplatnili svoju investičnú ideu písomným stanoviskom v rámci prerokovania variantne spracovaného konceptu územného plánu, spracovaného podľa § 21 Stavebného zákona v znení účinnom do 31.3.2024.
- Obec vlastní pozemky, pre ktoré pripravuje územnotechnické podmienky za účelom efektívneho predaja potenciálnemu investorovi s cieľom vytvoriť nové pracovné miesta.
- Na dotknutom území existuje niekoľko spracovaných urbanistických štúdií podľa § 4 Stavebného zákona.
- Železnice Slovenskej republiky pripravujú modernizáciu nadradenej dopravnej infraštruktúry v koridore železničnej trate č. 120A, vrátane plánovaného inovovania na traťovú rýchlosť 160 km/h, ako aj v kontexte potreby prebudovania cestných úrovňových priesectí na mimoúrovňové (Lokalita II/502).
- Urbanistická koncepcia vychádza z princípov udržateľného rozvoja. Z pohľadu celosídlných súvislostí je použitá funkčná aj priestorová optimalizácia, do podoby ktorej bude usmerňovaný rozvoj prostredníctvom zásada a regulatívov záväznej časti územného plánu. Pre každý regulačný blok je osobitne stanovené aj maximálna miera zastavanej plochy, maximálna podlažnosť, ako aj minimálna výmera zelene.

ZDÔVODNENIE ZÁBEROV NAJKVALITNEJŠEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Pre zábery pôdy je spracované grafické, textové a tabuľkové vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely podľa zákonom stanovených náležitostí. V súlade s ustanovením § 18 a § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení účinnom do 31. 3. 2024 sa uskutoční verejné prerokovanie Návrhu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou. O konaní prerokovania bude upovedomený aj Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov. V rámci tohto procesu je obec pripravená v prípade potreby poskytnúť aj ďalšie doplňujúce informácie.

B.17.4 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely je v etape návrhu riešenia spracované invariantne. Ich priestorové vymedzenie je premietnuté vo Výkrese č. 6 - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely. Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy vyjadruje nasledovná tabuľka.

Tabuľka: Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely

Lokalita	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu [ha]	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy						Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie) [ha]	Časová etapizácia realizácie	Iná informácia
				spolu [ha]	DRP	skupina BPEJ	BPEJ	v z.ú. [ha]	mimo z.ú. [ha]			
BD.8	814148	BD	0,7165	0,7007	4	-	DnŽ	0,0260	0	0,0285	návrh	-
					5	5	0027003	0,0075	0	0	návrh	-
					5	-	DnŽ	0,6672	0	0	návrh	-
BD.9	814148	BD	3,0619	3,0001	6	6	0040001	0	2,5321	0	návrh	-
					6	-	DnŽ	0	0,4680	0	návrh	-
DL.1	814148	DL	10,2953	9,4257	2	2	0039002	0	6,9713	0,6525	návrh	-
					2	6	0040001	0	2,4544	0	návrh	-
DZ.5	814148	DZ	0,5499	0,5499	6	-	DnŽ	0	0,5499	0	návrh	-
H.10	814148	H1	1,3026	1,3026	2	4	0016001	0	1,2876	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,0150	0	návrh	-
H.11	814148	H1	4,8529	4,8529	2	5	0027003	0	0,0001	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	4,8528	0	návrh	-
H.12	814148	H1	1,1046	1,1046	2	1	0017002	0	1,1046	0,3474	návrh	-
H.15	814148	H2	1,1072	1,1072	5	6	0040001	0	0,9883	0	návrh	-
					5	-	I	0	0,1189	0	návrh	-
H.16	814148	H2	10,9171	10,9171	2	6	0040001	0	10,8075	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,1096	0	návrh	-
H.19	814148	H2	1,5095	1,5095	2	5	0027003	0	1,5095	0	návrh	-
H.23	814148	H3	3,9556	3,9409	2	6	0040001	0	3,8663	0	návrh	-
					2	-	I	0	0,0746	0	návrh	-
H.36	814148	H3	0,5220	0,5220	2	2	0039002	0	0,5220	0	návrh	-
H.37	814148	H3	0,9101	0,9101	2	6	0040001	0	0,9101	0	návrh	-

Lokalita	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu [ha]	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy						Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie) [ha]	Časová etapizácia realizácie	Iná informácia
				spolu [ha]	DRP	skupina BPEJ	BPEJ	v z.ú. [ha]	mimo z.ú. [ha]			
H.38	814148	H3	3,0794	3,0013	2	6	0040001	0	0,0601	0	návrh	-
					4	6	0040001	0	2,9011	0	návrh	-
					5	6	0040001	0	0,0401	0	návrh	-
II/5-02	814148	Cesta	1,3863	1,0614	2	6	0040001	0	0,6161	0	návrh	-
					6	6	0040001	0	0,4453	0	návrh	-
OV.15	814148	OV1	2,1212	2,1212	2	5	0027003	0	2,1212	0,0647	návrh	-
PO.6	814148	PO	0,5352	0,2506	2	-	DnŽ	0,2506	0	0	návrh	-
RD.25	814148	RD	7,9167	7,9167	2	6	0040001	0,3664	6,3688	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0,1865	0,7950	0	návrh	-
					4	6	0040001	0	0,0372	0	návrh	-
					5	6	0040001	0,0021	0	0	návrh	-
					5	-	DnŽ	0,1607	0	0	návrh	-
RD.77	814148	RD	2,3654	2,3654	2	2	0039002	0	2,3654	0	návrh	-
RD.78	814148	RD	3,2283	1,7190	2	2	0039002	0	0,8012	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	0,9111	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,0067	0	návrh	-
RD.79	814148	RD	2,8601	1,9019	2	2	0039002	0	0,9568	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	0,9451	0	návrh	-
RD.80	814148	RD	4,7376	4,7376	2	2	0039002	0	2,7201	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	2,0175	0	návrh	-
RD.81	814148	RD	5,2443	5,2443	2	2	0039002	0	3,5159	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	1,7284	0	návrh	-
RD.82	814148	RD	5,5254	5,5254	2	1	0017002	0	0,2267	0	návrh	-
					2	2	0039002	0	4,0153	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	1,2834	0	návrh	-
RD.83	814148	RD	3,6191	3,6191	2	1	0017002	0	0,5852	0	návrh	-
					2	2	0039002	0	2,6768	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	0,3571	0	návrh	-

Lokalita	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu [ha]	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy						Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie) [ha]	Časová etapizácia realizácie	Iná informácia
				spolu [ha]	DRP	skupina BPEJ	BPEJ	v z.ú. [ha]	mimo z.ú. [ha]			
RD.84	814148	RD	3,1624	3,1624		1	0017002	0	0,0003	0,0969	návrh	-
						6	0040001	0	3,1621	0	návrh	-
RD.85	814148	RD	2,0155	2,0155	2	2	0039002	0	2,0155	0	návrh	-
ŠR.10	814148	ŠR	1,2740	1,2740	2	6	0040001	0	0,6232	0	návrh	-
					7	6	0040001	0	0,6498	0	návrh	-
					7	-	DnŽ	0	0,0010	0	návrh	-
ŠR.11	814148	ŠR	2,6803	2,6803	2	5	0027003	0	2,6803	0,6932	návrh	-
ŠR.12	814148	ŠR	6,8999	6,8991	2	5	0027003	0	4,7082	4,5283	návrh	-
					7	5	0027003	0	2,1909	0	návrh	-
ŠR.7	814148	ŠR	4,3522	0,7367	7	5	0027003	0	0,7076	0	návrh	-
					7	6	0040001	0	0,0082	0	návrh	-
					7	-	DnŽ	0	0,0209	0	návrh	-
TI.11	814148	TI	0,1005	0,1005	2	2	0039002	0	0,0778	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,0227	0	návrh	-
TI.12	814148	TI	6,7822	6,7822	2	2	0039002	0	5,1497	2,6059	návrh	-
					2	6	0040001	0	1,6325	0	návrh	-
TI.13	814148	TI	7,2224	7,2166	2	2	0039002	0	6,2059	3,4210	návrh	-
					2	6	0040001	0	1,0107	0	návrh	-
ÚP.6	814148	ÚP	1,1370	1,1370	2	6	0040001	0	1,1368	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,0002	0	návrh	-
ZO.42	814148	ZO	3,1101	3,1101	2	2	0039002	0	1,5909	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	1,5192	0	návrh	-
ZO.43	814148	ZO	1,7378	1,7378	2	2	0039002	0	1,2188	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	0,5190	0	návrh	-
ZO.44	814148	ZO	2,0884	2,0884	2	1	0017002	0	0,0181	0	návrh	-
					2	2	0039002	0	1,7593	0	návrh	-
					2	6	0040001	0	0,3110	0	návrh	-
ZO.45	814148	ZO	1,7945	1,7945	2	1	0017002	0	0,2320	0,1332	návrh	-
					2	2	0039002	0	1,5625	0	návrh	-

Lokalita	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu [ha]	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy						Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie) [ha]	Časová etapizácia realizácie	Iná informácia
				spolu [ha]	DRP	skupina BPEJ	BPEJ	v z.ú. [ha]	mimo z.ú. [ha]			
Z0.46	814148	ZO	0,4368	0,4368	2	2	0039002	0	0,4218	0	návrh	-
					2	-	DnŽ	0	0,0150	0	návrh	-
Z0.47	814148	ZO	0,5604	0,5604	2	2	0039002	0	0,5604	0	návrh	-
Z0.49	814148	ZO	1,4668	1,4668	2	2	0039002	0	1,4668	0	návrh	-
ZS.5	814148	ZS	2,0298	2,0298	2	5	0027003	0	2,0298	1,5951	návrh	-
ZS.8	814148	ZS	1,9434	1,9434	2	6	0040001	0	1,9434	0,0925	návrh	-
spolu	-	-	134,2186	126,4795	-	-	-	1,6670	124,8125	14,2592	-	-

Poznámky: Kódy BPEJ, ktoré sú označené tučným písmom (**bold**) predstavujú chránené poľnohospodárske pôdy podľa Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z.

BPEJ	bonitované pôdno-ekologické jednotky	Druh pozemku (DRP):	Funkčné využitie:	
SK. BPEJ	skupina bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky	2 orná pôda	RD Obytné územie - prevaha bývania v rodinných domoch	ZO Územie záhrad a záhradkárske osád
DRP	druh pozemku podľa evidencie katastra nehnuteľ.	4 vinica	BD Obytné územie - prevaha bývania v bytových domoch	ÚP Územie pohrebísk
NPP	nepoľnohospodárska pôda	5 záhrada	H1 Územie výrobných a servisných aktivít - priemyselnej výroby, výrobných služieb, skladov a logistik	DZ Územie zariadení cestnej dopravy
k. ú.	katastrálne územie	6 ovocný sad	H2 Územie výrobných aktivít priemyselnej výroby	DL Územie zariadení leteckej dopravy
z. ú.	zastavané územie	7 trvalý trávnatý porast	H3 Územie výrobných a servisných aktivít poľnohospodárskej výroby	ZS Zeleň sídla
ha	hektár		ŠR Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie	
DnŽ	Dvory nad Žitavou		OV1 Plochy komerčnej občianskej vybavenosti	

B.17.5 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA LESNÉHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOL'NOHOSPODÁRSKE ÚČELY

VYUŽITIE LESNÝCH POZEMKOV NA INÉ ÚČELY

V rámci návrhu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou dochádza k použitiu lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely v rámci jednej lokality, s označením ŠR.7. Nachádza sa na juhozápadnom okraji zastavaného územia obce pri Hlbokej ceste, resp. priamo za jeho hranicou.

Ide o dotvorenie rekreačnej lokality, ktorá sa nachádza v okolí rybníka označovaného aj ako Štrkovisko 5.

Vymedzenie lokality záberu lesa je zobrazené v grafickej časti Územného plánu vo Výkrese č. 6 - Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Celková výmera lokality ŠR.7 predstavuje 4,3522 ha. Takmer polovicu územia pokrýva vodná plocha, resp. druhy pozemkov podľa evidencie katastra nehnuteľností sú v lokalite ŠR.7 nasledovné:

- Trvalo trávnatý porast: 0,7367 ha
- Lesný pozemok 1,4055 ha
- Vodná plocha 2,0988 ha
- Zastavaná plocha nádvorie 0,1112 ha

Celkový záber lesného pôdneho fondu predstavuje 1,4055 hektára.

Prehľad perspektívneho použitia lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely tejto Územnoplánovacej dokumentácie obce Dvory nad Žitavou, resp. vyhodnotenie lesných pozemkov navrhovaných na vyňatie z plnenia funkcií lesa na území obce reflektuje nasledujúca tabuľka. V katastri nehnuteľností evidované druhy pozemkov ako lesný pozemok nie sú vedené v evidencii Národného lesníckeho centra ako obhospodarované lesy, t.j. rubná doba a hospodársky súbor lesných typov nie sú evidované.

Tabuľka: Prehľad vyhodnotenia lesných pozemkov navrhovaných na vyňatie z plnenia funkcií lesa

Označenie lokality záberu	ŠR.7
Lesný hospodársky celok	GS099 Komárno
Lesný dielec	IP59, N29
Výmera porastu dielca v ha	1,4054
Funkčné určenie	Šport a rekreácia
Percento záberu (%) dielca	100
Plocha v ha celkom	4,3522
Záber v ha	1,4055
Rubná doba (RD) podľa zákona č. 326/2005	-
HSLT (Hospodársky súbor lesných typov)	-
Trvanie dočasného vyňatia v rokoch (Q) (ak rovné RD = trvalé vyňatie)	-
Kategória lesa	JPRL - ostatný lesný pozemok
Druh pozemku	Pozemky tvorby a OPP

ZDÔVODNENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA LESNEJ PÔDY

Zastavovacie podmienky v záväznej časti stanovujú pre túto plochu nízku zastavanosť na úrovni 20 % a podiel zelene 75%. Až dve tretiny celkovej výmery plochy tak budú mať charakter zeleno-modrej infraštruktúry.

Funkčné využívanie ŠR predstavuje Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie. Ide o využitie formujúce typický charakter prostredia s nižšou intenzitou využitia územia a s koncentráciou krytých i otvorených zariadení pre šport a rekreáciu obecného až mikroregionálneho významu, vytvárajúce predpoklady pre uspokojovanie širokej škály potrieb obyvateľov i návštevníkov obce.

Zámerom obce je vytvoriť územnotechnické podmienky pre príjemné a citlivé dotvorenie už dnes využívanej plochy pre rybolov. Zrealizované tu budú môcť byť stavby ako najmä:

- Zariadenia pre šport a rekreáciu.
- Zariadenia verejného stravovania a prechodného ubytovania.
- Zariadenia obchodu.
- Zariadenia služieb – dominantne integrovaných do športovo-rekreačných komplexov, zariadenia pre kultúru a zábavu.
- Rekreačné chaty.

Zároveň je lokalita ŠR.7 touto územnoplánovacou dokumentáciou navrhnutá na zaradenie do zastavaného územia. Ide o priaznivú polohu rozvoja prímestskej rekreácie v prírodnom prostredí.

B.18 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Riešenie územného plánu vychádza so základného cieľa zachovať charakter obce ako atraktívneho prímestského bývania so svojou špecifickou atmosférou poľnohospodárskej krajiny, dotvorenej vinohradmi, či sieťou vodných kanálov.

Základným východiskom pre spracovanie územného plánu je priemet rozvojových zámerov na území obce pri súčasnom rešpektovaní charakteristických krajinných i sídelných hodnôt prostredia. Riešenie je zamerané na stanovenie adekvátneho rozsahu nových rozvojových území ako stimulu pre ďalší rozvoj obce, pri súčasnom zohľadnení demografických trendov. Návrh zohľadňuje zvýšený dôraz na celkovú ekológiu prostredia pri zohľadnení kritérií trvalo udržateľného rozvoja.

Cieľom je vytvorenie kvalitného sídelného prostredia pre obyvateľov obce, vytvorenie priestorových predpokladov pre lokalizáciu aktivít zabezpečujúcich pracovné príležitosti pre obyvateľov, ako aj jej spádového územia, podpora rozvoja rekreácie v rámci zastavaného územia, ale aj v krajinnom zázemí, ako významnej zložky ekonomiky obce, podpora poľnohospodárstva a vinohradníctva smerujúca k obhospodarovaniu aj v súčasnosti nevyužívaných plôch a tým k zachovaniu typického krajinného obrazu územia, riešenie dopravnej obsluhy územia ukludnením tranzitnej dopravy, podpora rozvoja verejnej dopravy napojením územia mesta na železničnú dopravu, ako aj zohľadnenie nárokov na technickú vybavenosť zodpovedajúcu potrebám obyvateľov i ekonomických aktivít na území obce.

Urbanistická koncepcia stanovuje územno-technické podmienky, resp. vytvára akúsi územnú rezervu alebo celkový potenciál pre prírastok 662 rodinných domov a zhruba 463 nových bytov v bytových domoch, čo môže generovať prírastok 3 144 nových obyvateľov. Samozrejme ide len o územno-plánovací potenciál novej výstavby.

Stanovená urbanistická koncepcia stanovuje zastavovacie podmienky pre občiansku vybavenosť v rozsahu celkovej reálnej zastavateľnej plochy 6 968 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 12 597 m² podlažnej plochy.

Urbanistická koncepcia v podobe vymedzenia regulačných stanovuje zastavovacie podmienky aj pre výrobu a výrobné služby v rozsahu celkovej reálnej zastavateľnej plochy 91 181 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 236 503 m² podlažnej plochy.

B.18.1 DÔSLEDKY RIEŠENIA

Navrhované riešenie územného plánu obce Dvory nad Žitavou sleduje koncipovanie ďalšieho urbanistického rozvoja v súlade so základnými požiadavkami uvedenými v zadaní.

Predpoklady o vývoji počtu obyvateľov obce vychádzajú z dlhodobého sledovaného demografického potenciálu vlastnej obce i jej vidieckeho zázemia, ako aj zo súčasných poznatkov o vývoji hospodárskej štruktúry poľnohospodárskeho regiónu. Racionálnymi územno-technickými opatreniami sa Územný plán usiluje vopred nastoliť podmienky vyváženého rozvoja tak, aby mohol pružne reagovať na rôzne potenciálne vzniknutelné situácie a tým si i vytvoril konkurenčnú výhodu voči iným sídlam.

Okrem toho zohľadňuje aj lokalizáciu administratívno – správnych, kultúrno – historických, obchodno – obslužných, športovo – rekreačných, technicko – výrobných funkcií. Týmto spôsobom stimuluje záujem investorov ku pôsobnosti v obci, a teda aj podporuje vznik nových pracovných príležitostí. Zlepšuje podmienky a kvalitu bývania, predovšetkým vo forme zvýšenia atraktivity obce ako kultúrneho, turistického i potravinárskeho sídla Nitrianskeho kraja.

Navrhované priestorové a územnoplánovacie riešenia je možné hodnotiť z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno – technických dôsledkov.

ENVIRONMENTÁLNE DÔSLEDKY

- Považuje ochranu podzemných zásob pitnej vody ako jeden z najvýznamnejších, ak nie úplne najvýznamnejší determinant priestorového rozvoja mesta.
- Rešpektuje protipovodňovú ochranu ako jeden rozhodujúcich faktorov rozvoja nadregionálneho významu.
- Návrhom rozvoja sídelnej i krajinej zelene a využitím vodných plôch podporuje zníženie negatívnych dopadov klimatických zmien.

- Považuje poľnohospodársky využívanú pôdu ako jeden z rozhodujúcich determinantov rozvoja a vníma ju ako rovnocennú funkciu ostatných typom funkčného využitia.
- Vymedzuje hodnotné plochy sídelnej zelene a zelene historických cintorínov ako nezastaviteľné územia v ťažiskových polohách mestského organizmu.
- Vytvára ochranné a podporné stimuly pre zachovanie a prezentáciu areálu dvorskej kalvárie ako významného pútnického miesta.
- Zohľadňuje požiadavky na odstránenie starých environmentálnych záťaží rekultiváciou zasiahnutých území.
- Navrhuje zmierniť urbanizáciu prírodnej časti krajiny vďaka preferencii využívania existujúcich rozvojových aktivít v zastavanom území obce.
- Navrhuje opätovné využívanie poškodených alebo morálne zastaraných urbanizovaných území pred novým záberom poľnohospodárskej pôdy.
- Navrhuje zlepšenie prostredia obce pre denný pobyt obyvateľov. Najmä návrhom peších ciest v zastavanom území, ale tiež návrhom cyklistického prepojenia železničnej stanice s centrom obce, systémom plôch parkovo upravenej zelene či rozvojom športovo - rekreačných zariadení.

EKONOMICKÉ DÔSLEDKY

- Návrh rozvoja obytných území, nových zariadení občianskej vybavenosti a možnosti rozvoja rôznych hospodárskych a výrobných aktivít zvýši atraktivitu obce.
- Kvalitné a úrodné pôdy Podunajskej nížiny považuje ako ekonomický vstup pre poľnohospodársku produkciu a s tým spojený potravinársky priemysel.
- Navrhovaná koncepcia rozvoja obce vytvára predpoklady nielen pre usmerňovanie jej rozvoja, ale i pre prilákanie nových investorov vzhľadom na širokú ponuku investičných príležitostí.
- S postupnou transformáciou spoločnosti smerom k vedomostne založenej spoločnosti sa riešenie územného plánu snaží podporovať územné predpoklady pre vznik kreatívnych a inovatívnych foriem terciárneho a kvartérneho sektora hospodárstva.
- Podporou stredného školstva, kultúry a umenia vytvára predpoklad pre stimuláciu rozvoja kreatívneho priemyslu.
- Navrhované rozvojové plochy poskytujú priestor pre vznik nových ekonomických aktivít zameraných na rozvoj hospodárstva, ako aj cestovného ruchu a rekreácie.
- Navrhované rozvojové plochy poskytujú priestor pre vznik nových ekonomických aktivít a vytvorenie podmienok na lokalizáciu nových komerčných i výrobných prevádzok.
- Vytvára predpoklady na transformáciu výrobných a výrobných - obslužných areálov ležiacich v centrálnych polohách obce na polyfunkčné územia, ktoré sa tak stanú integrálnou súčasťou okolitého prostredia.
- Usiluje sa previazať územnotechnické opatrenia s nástrojmi komunálnej politiky. Zdôrazňuje tak pozíciu obce ako rozhodujúceho partnera, ktorý môže stimulačnými opatreniami usmerňovať rozvoj do požadovaných lokalít alebo podporovať opätovné využívanie niektorých poškodených urbanizovaných území.

SOCIÁLNE DÔSLEDKY

- Rozvoj bývania je navrhovaný predovšetkým vo využití existujúcich voľných a vhodných plôch v zastavanom území mesta, ako aj vo forme novej výstavby na nových rozvojových plochách priliehajúcich k súčasnému zastavanému územiu.
- Otázka integrácie rómskej komunity do každodenného života je riešená stanovením nových plôch pre rozvoj komunitných centier s terénnou sociálnou prácou.
- Urbanistické riešenie vytvára predpoklady pre flexibilné reagovanie na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie tým, že počíta s dostatočnými rezervami rozvojových plôch aj v prípade výraznejšieho nárastu počtu obyvateľov mesta, a zároveň vytvára predpoklady pre vytvorenie charakteristických mestských častí (urbanistických obvodov) tak, aby sa v plnej miere zachovali črty a charakter riešenej obce.
- Územný plán vo svojom riešení poskytuje priestor pre prílev nového obyvateľstva, čím prinesie možnosť ovplyvňovania sa rôznych skupín obyvateľstva, čo zabezpečí sociálnu a kultúrnu výmenu.
- Územný plán preto pri tvorbe nových obytných zón zdôrazňuje požiadavku tvorby verejných priestorov vhodnej miery, dobre organizovaných, esteticky kvalitných, bezpečných,

aby obyvatelia obce mali dostatok príležitostí rozvíjať sociálnu komunikáciu/komunitný život, čo prispeje i k rastu lokál patriotizmu.

- Pre uvažovaný nárast počtu obyvateľov je zároveň navrhnutý aj príslušný rozsah sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry, pre ktorých vybudovanie navrhuje územný plán i vhodné plochy. Ich realizáciu však prostriedkami územného plánovania nemožno výraznejšie ovplyvniť. Rozhodujúci vplyv bude mať hospodárska politika, propagačné aktivity obce, záujmy investorov, regionálne a sektorálne politiky štátu.
- Podporou rastu a komplexného rozvoja obce z aspektu sociálnej, technickej a dopravnej vybavenosti, hospodárstva, cestovného ruchu a rekreácie, vytvára územný plán predpoklady pre lepšie uspokojovanie sociálnych potrieb obyvateľstva. S nárastom počtu obyvateľov sa zvýši potenciál pre prevádzkovanie nových zariadení občianskej vybavenosti, ktorých ponuka bude širšia a kvalitnejšia.
- K stabilizácii sociálno – ekonomických ukazovateľov, okrem priaznivých podmienok na bývanie, určite prispeje aj rozvoj hospodárskych aktivít (sekundárneho sektora a skladového hospodárstva) a poľnohospodárskej výroby, široká ponuka nových investičných príležitostí, ako aj rozvoj cestovného ruchu, rekreácie a diverzifikovaná štruktúra vybavenostných zariadení.

ÚZEMNO-TECHNICKÉ DÔSLEDKY

- Navrhovaná regulácia vytvára predpoklady pre dotvorenie charakteristických obecných priestorov a ich identity.
- Navrhovaná urbanistická koncepcia vytvára predpoklad pre rozvoj jasných urbanistických celkov koncentrovaných do hlavných rozvojových území, vychádzajúcich z existujúcich priestorových daností a možností rozvoja obce.
- Rozvoj bývania je navrhovaný predovšetkým vo využití existujúcich voľných a vhodných plôch v zastavanom území, ako aj vo forme novej výstavby na nových rozvojových plochách priliehajúcich k súčasnému zastavanému územiu.
- Považuje ochranu a prezentáciu kultúrno – historických hodnôt ako významný determinant rozvoja obce.
- Urbanistická koncepcia vytvára predpoklady pre vytvorenie charakteristických častí štyroch povodene samostatných obcí tak, aby sa v plnej miere zachovali urbanistické črty a charakter obce ako celku.
- Dopravno – urbanistické riešenie vytvára základnú dopravnú kostru obce v zmysle hierarchického radiálneho systému zabezpečujúceho distribúciu dopravy po cestách I. a ž III. triedy, ktorý dopĺňa a posilňuje o prirodzene (historicky) sa formujúce mikrookruhy miestnych ciest.
- Na lokalizáciu nových priemyselných aktivít sú navrhnuté rozvojové plochy predovšetkým v nadväznosti na už existujúce priemyselné a výrobné areály na juhu zastavaného územia tak, aby sa vytvorili jasne formulované, navzájom sa nerušiace, obytné a hospodárske priestorové celky.
- Zlepšuje obsluhu územia verejnou technickou infraštruktúrou v dôsledku zabezpečenia územia obce verejnou kanalizáciou, sieťami elektrickej energie a plynu, ako aj telekomunikačnými prvkami.
- Rozvoj územia optimalizuje na základe poznania vlastníckych vzťahov pozemkov a parciel.
- Usiluje sa využiť potenciál geotermálnej energie aj pre energetické zhodnotenie obyvateľov obce.

Riešenie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou vychádza z prerokovaného a riadne schváleného zadania. Spracované je však nie len v súlade so zadaním, ale vychádza aj z princípov udržateľného rozvoja. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít však musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších územnoplánovacích postupoch a architektonických dokumentáciách. Pri všetkých činnostiach sa musí zabezpečiť vyhodnotenie vplyvov na životné prostredie, posúdiť súlad so zásadami ochrany kultúrnohistorických hodnôt, ako aj osobitne zvážiť možný dopad konkrétnych investičných aktivít v lokálnych podmienkach tej ktorej časti obce.

C. NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASŤI

Návrh záväznej časti Územného plánu obce Dvory nad Žitavou je priložený v samostatnom dokumente s označením: Územný plán obce Dvory nad Žitavou – Záväzná časť – Návrh.

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
DVORY NAD ŽITAVOU
SMERNÁ ČASŤ

NÁVRH

12/2024